

PREA FERICITUL PATRIARH AL
MOSCOVEI ȘI AL ÎNTREGII RUSII
KIRIL

Prea Fericitul Patriarh al Moscovei și al întregii Rusii
Kiril

NOI SUNTEM UN SINGUR POPOR ÎN FAȚA LUI DUMNEZEU

PREDICILE CERCULUI
DE SLUJBE PENTRU ANUL 2010

TRADUCERE DIN LIMBA RUSĂ

Editura Patriarhiei Moscovei a Bisericii Ortodoxe Ruse
Departamentul Mitropolitan Relații Externe al Bisericii
Ortodoxe din Moldova
2011

CUVÂNT ÎNAINTE

*Cu binecuvântarea
Prea Fericitului Patriarh al Moscovei și al întregii Rusii
KIRIL*

Patriarh al Moscovei și al întregii Rusii Kiril

«Noi suntem un singur popor în fața lui Dumnezeu»: Predicile cercului de slujbe pentru anul 2010. Trad. din limba rusă A.Savin-Zgardan. — M.: Editura Patriarhiei Moscovei a Bisericii Ortodoxe Ruse, 2011. — 272 p.

© Editura Patriarhiei Moscovei a Bisericii Ortodoxe Ruse, 2011
© Departamentul Mitropolitan Relații Externe al Bisericii
Ortodoxe din Moldova, 2011
© A. Savin-Zgardan, traducere, 2011

Iubiți întru Hristos cuvioși părinți, dragi frați și surori!

Pentru mine este o mare onoare să vă fac cunoscută editarea culegerii de predici a Prea Fericitului Patriarh al Moscovei și al întregii Rusii Kiril. Este deosebit de îmbucurător că ediția dată coincide cu prima vizită a Prea Fericitului în Moldova în luna octombrie a anului 2011.

Denumirea cărții — Suntem un singur popor în fața lui Dumnezeu — nu este întâmplătoare. Pe parcursul a mii de ani popoarele moldav și cel rus au fost unite prin legături duhovnicești. Spațiul în care au viețuit ambele popoare se numea din timpurile străvechi Sfânta Rusie. În pofida modificărilor geopolitice și a frământărilor lumii înconjurătoare, moldovenii întotdeauna s-au considerat a fi parte integrantă a Lumii ortodoxe. Astăzi Biserica Rusă Ortodoxă cu grijă ocrotește unitatea Sfintei Rusii. Prea Fericitul Patriarh al Moscovei și al întregii Rusii Kiril nu o singură dată a menționat în predicile sale că Patriarhia Moscovei are o atitudine respectuoasă față de alegerea politică a oamenilor, față de apariția statelor independente, dar insistă asupra faptului că spațiul nostru duhovnicesc este indivizibil, precum este indivizibilă memoria istorică, precum este indivizibilă moștenirea strămoșilor noștri.

Unitatea Bisericii Ruse Ortodoxe în mod deosebit este percepută în Moldova. Noi nu diferențiem pe sfinți conform apartenenței naționale. Sfântul Cuvios Paisie Velickovski, sfântul sfințit Serafim (Ciceagov) și mulți alți nevoitori, care aparțin diferitelor popoare, alcătuiesc astăzi Soborul sfinților moldoveni. Acest fapt este semnificativ, precum și faptul că enoriașii evlavioși ai Moldovei poartă o mare dragoste pentru Biserica Ortodoxă Rusă și nu se imaginează pe sine în afara hotarelor ei.

Doresc cititorului iubitor de Dumnezeu cu folos pentru suflet să se atingă de moștenirea duhovnicească a Prea Fericitului Patriarh al Moscovei și al întregii Rusii Kiril. Dea Dumnezeu ca și cuvântul viu al dragului nostru Înaintestătător Sfânt Ierarh să ne slujească drept călăuză pe calea nevoinței noastre creștinești de fiecare zi.

Mitropolit al Chișinăului și al Întregii Moldove
VLADIMIR

Cu multă bucurie prezint cititorului cuvios cartea ce include predicile Prea Fericitului Patriarh al Moscovei și al întregii Rusii Kiril, a cărei ediție a fost pregătită prin eforturile comune ale Departamentului Mitropolitan Relații Externe al Bisericii Ortodoxe din Moldova și ale Editurii Patriarhiei Moscovei a Bisericii Ortodoxe Ruse și coincide cu timpul vizitei Prea Fericitului în țara noastră.

Unitatea Bisericii ca popor al lui Dumnezeu, despre care se vorbește în denumirea cărții, este realizată pe parcursul întregii noastre vieți — prin cuvinte, fapte, bună atitudine unul față de altul. Dar începe totul de la unitatea credinței. Iar unitatea credinței se formează din unitatea învățăturii, propovăduirii, îndrumării. De aceea putem spune că însăși apariția acestei cărți în limba română fortifică anume acea unitate a Bisericii, căreia îi este dedicată.

Cuvântul Patriarhului are putere deja datorită faptului că este spus de Înaintestătătorul Bisericii Locale. Dar în cazul nostru el mai poartă în sine încă pecetea calităților excepționale ale unui propovăduitor remarcabil. Mulți ani la rând milioane de telespectatori au ascultat graiul viu al mitropolitului Kiril — programul televizat „Cuvântul păstorului” a devenit pentru ei un ocean în lumea duhovniciei, deseori fiind primul pas în conștientizarea faptului că sunt parte integrantă a poporului lui Dumnezeu. Iar acum, când Stăpânul Kiril a devenit Înaintestătător Sfânt Ierarh al Bisericii noastre, cuvântul lui a căpătat o și mai mare pondere. Și nu doar datorită faptului că este situat în vârful ierarhiei bisericești, dar și grație acelei înțelepciuni care izvorăște din responsabilitatea și purtarea unei cruci mult mai grele pe care o duce pe umerii săi Prea Fericitul Patriarh.

Desigur, mulți locuitori ortodocși ai Moldovei nu o singură dată l-au ascultat pe Patriarhul Kiril și au simțit influența benefică a predicilor lui. Învățăturile lui sunt cu adevărat *izvorul apei vieții* (Apoc. 21, 6) pentru toți care sunt însetați de cuvântul Vieții. Mulți din noi au fost la slujbele Dumnezeiești, săvârșite de Patriarh, și au putut să simtă personal acea însuflețire harică care cuprinde pe fiecare cine cu atenție ascultă propovăduirea lui în timpul sau după serviciul divin. Dar una este cuvântul viu și cu totul altceva este cuvântul scris. Citind cuvintele învățăturii, noi avem posibilitate să pătrundem cu mult mai profund în conținutul lor, să găsim nuanțe de sens, imperceptibile la prima vedere, să recitim paginile îndrăgite. La o lectură atentă putem găsi răspuns la multe întrebări — aici sunt abordate atât probleme veșnice, dedicate vieții duhovnicești ale creștinului, cât și probleme cât se poate de concrete, care stau în fața omului contemporan. Predicile Prea Fericitului se referă la adevărul veșnic, totodată fiind foarte actuale.

Însă ca un fir roșu prin toată cartea trece principalul gând — unitatea dorită de toți se dobândește doar în Hristos, doar în dragostea Lui Dumnezeiască și prin răspunsul nostru la chemarea lui Dumnezeu *Să ne iubim unii pe alții ca într-un gând să mărturisim* — această chemare liturgică se citește printre rândurile cărții. Unitatea noastră de idei, unitatea noastră în acțiuni există și este realizată prin dragostea frățească întru Hristos. Să răspundem dar și noi la această chemare prin dragostea noastră de fiu — să bem cu credință și recunoștință din *izvorul apei vieții* — din cuvintele și învățăturile Înaintestătătorului Sfânt Ierarh — și să ne dăm străduința nu doar să înțelegem semnificația lor, dar și să o înfăptuim zi de zi în viața noastră.

Doresc cu sinceritate tuturor cititorilor acestei culegeri folos duhovnicesc în urma citirii acestei cărți și ajutorul lui Dumnezeu în toate căile vieții lor pe pământ.

*Președintele Departamentului Mitropolitan
Relații Externe al Bisericii Ortodoxe din Moldova,
protoiereul Ghenadie Țurcanu*

„Când ne rugăm cu frații și surorile din Moldova, noi nu simțim nici o diferență — suntem un singur popor în fața lui Dumnezeu. Comunitatea de valori, comunitatea orientărilor duhovnicești formează unitatea noastră spirituală care este mai presus decât toate hotarele politice. <...> Noi ne rugăm astăzi pentru Moldova, pentru prosperitatea poporului moldovenesc, pentru ca orientarea politică să contribuie la păstrarea unității Sfintei Rusii”.

*Prea Fericitul Patriarh al Moscovei
și al întregii Rusii
KIRIL*

SĂ NU TRĂIM CONFORM LEGII INSTINCTULUI

Predica în duminica Sfinților Părinți și ziua pomenirii sfântului ierarh Petru al Moscovei și al întregii Rusii făcător de minuni. După citirea Evangheliei la liturghie în Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova)

3 ianuarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Prin postul Crăciunului noi îndreptăm atenția noastră asupra faptelor de curaj duhovnicesc ale oamenilor care au trăit până la Nașterea lui Hristos Mântuitorul. Majoritatea sărbătorilor, dedicate proorocilor Testamentului Vechi, sunt în timpul postului Crăciunului. Și serviciile divine în cinstea lor ne ajută să înțelegem sensul și semnificația slujirii pe care au săvârșit-o.

Ultimele două duminici înainte de Nașterea Domnului, numite în limba Statutului bisericesc a *Sfinților Strămoși după trup ai Domnului* și a *Sfinților Părinți după trup ai Domnului* este dedicată tuturor sfinților lui Dumnezeu din Testamentul Vechi, care au păstrat făgăduința despre venirea în lume a Mântuitorului, în pofida condițiilor foarte grele din punct de vedere duhovnicesc din viața lor.

Poporul mic iudeu era înconjurat de o mulțime de țări și popoare păgâne. În aceste țări era o cultură păgână dezvoltată care ne uimește chiar și pe noi, oamenii secolului al XXI-lea. Templele mărețe din valea Nilului, piramidele egiptene parcă au adunat în sine toată puterea civilizației păgâne de atunci. Meseriile dezvoltate, gospodăria agrară, armata, științele exacte care au permis construcția acestor clădiri mărețe — toate acestea vădeau o mare

putere. Ce puteau face în fața acestei puteri oamenii simpli, necunoscuți, care au viețuit în Palestina, care erau numiți prooroci? Ce era puterea lor în fața civilizației păgâne care uluia imaginația oamenilor?

În ce constă greșeala și păcatul acestei civilizații? În faptul că la baza ei se afla închinarea la zei falși. Oamenii în căutarea lui Dumnezeu au intrat într-un impas duhovnicesc și au îndumnezeit aceea ce nu era Dumnezeu. Și deoarece aceasta era închinare falsă la zei falși, ea era însoțită și de un mod de viață periculos, fals, incorect, neplăcut lui Dumnezeu. Oamenii trăiau conform legii instinctului și tot ce contribuia la dezlănțuirea acestui instinct și la plăceri trupești a fost în centrul atenției oamenilor din antichitate, iar toate celelalte trebuia să servească acestei vieți păgâne false.

Nu putem spune că anturajul păgân nu influența asupra celor care au păstrat credința în unicul adevăratul Dumnezeu Creator. Mulți din mijlocul poporului israelitean, fiind influențați de luxul lumii ce îi înconjură, au ingenuncheat în fața zeilor falși și, probabil, se conduceau de un principiu foarte simplu: „De parcă noi suntem mai răi ca alții? Uitați-vă cât de bine trăiesc, ce state puternice au, ce armată țin, ce temple și case frumoase au!”

Mulți au fost ispitiți, având în fața ochilor forța lumii păgâne. Dar au fost și dintre aceia care nu au primit ispita — ei erau numiți prooroci. Ei au mers contra curentului, rămânând liberi în interiorul său și supuși doar lui Dumnezeu. Și Dumnezeu, ca răspuns la fapta lor curajoasă de a-și păstra credința, le-a dăruit harul Duhului Sfânt. Sfântul Duh a vorbit prin prooroci și din această cauză cuvintele lor purtau înțelepciunea și puterea lui Dumnezeu, iar când poporul se îndepărta de la legile lui Dumnezeu, demascarea aspră a proorocilor ajuta la păstrarea credinței.

Mântuitorul prin Nașterea Sa a dat posibilitate de a avea harul Sfântului Duh nu doar unor oameni mari și puternici cu duhul, dar și fiecărui om, fiindcă prin nașterea și viața Mântuitorului, prin suferințele Lui, Răstignirea și Învierea ni se trimite harul Duhului Sfânt. Și fiecare cine va dori să capete acest har — anume acela care inspira pe prooroci — trebuie doar să aibă credință în inimă și să se

boteze în numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Ceea ce aveau doar aleșii căpătăm noi cu toții. În fiecare este Duhul Sfânt, după cuvântul apostolului, și acest Duh este în stare să ne înțeleptească și să ne facă puternici.

Ispitele Lumii Antice rămân în continuare să fie ispite ale neamului omenesc. Noi vedem, cum civilizația europeană, construită cândva pe temelie creștină, se transformă treptat într-o civilizație păgână, din care este izgonită închinarea la Dumnezeu cel adevărat, iar în locul lui Dumnezeu este ridicat cultul omului, cultul consumului. Viața conform legii instinctului devine o valoare care este promovată de această civilizație. Și din nou, ca și în antichitate, de partea acestei civilizații se află puterea care uluiește imaginația, bogăția care orbește prin luxul său. Și, probabil, mulți ar dori să zică: „Acolo e atât de minunat, acolo este atâta putere, atâta bogăție, așa plăceri! De parcă eu sunt mai rău decât alții? Și eu doresc să trăiesc așa”.

Cât de greu le-a fost proorocilor, strămoșilor și părinților Testamentului Vechi să înfrunte ispitele! Ei erau singuri și unul câte unul luptau cu realitatea păgână ce îi înconjură. Însă în timpurile de astăzi noi nu luptăm unul câte unul cu lumea păgână. Cu toții suntem Biserica lui Dumnezeu în care sălășluiește și acționează Duhul Sfânt. Întăriți de Taine, noi luminăm mintea, călim voința, înălțăm sentimentele. Noi avem acea putere care nu o aveau nici prooroci — aceasta este puterea credinței și rugăciunii de obște, este puterea care se dăruiește prin coparticiparea la Tainele Bisericii.

Dar cât de des nu ne ajung aceste puteri și deseori noi ne pomenim distruși, striviți de aceste condiții externe ale vieții păgâne. Amintirea despre sfinții Testamentului Vechi ni se dă în preajma Nașterii Domnului pentru ca noi să putem pe deplin să apreciem tot ceea ce Dumnezeu prin Hristos a adus oamenilor, ca să simțim și să conștientizăm ce mare comoară Dumnezeiască avem. Aceste zile ni se mai dau și pentru a întări credința noastră, a înțelege deșertăciunea și păcatul lumii păgâne și a face totul ca viața noastră națională să se alimenteze întotdeauna din izvoarele sale

creștine, ca poporul nostru să sorbească forța binefăcătoare din aceste surse, prin ale căror putere cultura noastră devine purtătoare de înalte valori duhovnicești.

Apostolul ne învață că *lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui* (Efes. 6, 12). Da, într-adevăr, creștinul nu luptă cu oamenii, însă creștinul e chemat să lupte cu păcatul. Și să ne ajute Dumnezeu, pentru mântuirea noastră născându-se în Betleem, să căpătăm biruință asupra acelor puteri care atât în antichitate, cât și în zilele noastre luptă cu credința. De această biruință, de biruința neamului omenesc asupra acestor stihii ale lumii depinde existența omenirii. Anume din această cauză problema credinței, acceptării lui Hristos în inimă este o problemă fundamentală a vieții noastre, de a cărei soluționare depinde nu doar chipul nostru personal, dar și chipul întregului neam omenesc. Amin.

ADEVĂRUL LUI DUMNEZEU ESTE MĂSURA ADEVĂRULUI OMENESC

Predica în Ajunul Nașterii Domnului. După Vecernia mare și liturghia Dumnezeiască în biserica Acoperământul Maicii Domnului la mănăstirea stavropighială de călugări Novospassk (or. Moscova)

6 ianuarie 2010

Înaltpreasfințiile voastre, dragi părinți, frați și surori!

...Astăzi liturghia Dumnezeiască a lui Vasile cel Mare, conform statutului bisericesc, se unește cu vecernia și serviciul divin începe cu vecernia. În vechime așa era — această slujbă se săvârșea seara. În ziua de azi pentru comoditatea enoriașilor, conform tradiției, noi săvârșim această slujbă Dumnezeiască dimineața. În timpul vecerniei se cuvine citirea paremiilor — fragmente din cărțile Testamentului Vechi. De pildă, astăzi a fost citit un mic fragment din proorociile lui Ieremia. Marele prooroc Ieremia multe a prevăzut, multe a învățat pe compatrioții săi cu puterea credinței și curaj. În citirile de azi se conțin cuvintele uluitoare ale proorocului Ieremia:

cele ce Ți plac lui Dumnezeu ni s-au arătat (Cartea lui Baruh 4,4). Dacă e să pătrundem mai adânc în aceste cuvinte minunate, atunci fiecare va înțelege: anume ceea ce e bineplăcut lui Dumnezeu și este cea mai mare valoare pentru om, este adevăr. Aceasta este rațional pentru noi. Cuvintele date se adresează nu doar populației Palestinei, căreia i-a vorbit Ieremia, ele sună astăzi pentru noi ca un clopot, deoarece, învățați de alți învățători, noi considerăm rațional ceea ce nu e legat de Dumnezeu. Noi considerăm rațional acțiunile rațiunii omenești. Noi considerăm rațional dirijarea corectă a proceselor vitale, inclusiv politica și economia. Noi considerăm rațional atitudinea economicoasă față de bani. Noi considerăm rațional multe din cele care nu sunt voia lui Dumnezeu, dar provin din experiența omenirii. Desigur, ar fi neros să excludem această înțelepciune a omului. Omul credincios ar trebui să înțeleagă că înțelepciunea omenească este necesară, însă este în stare să servească binelui omenirii doar atunci, când se unește cu înțelepciunea lui Dumnezeu, cu adevărul Dumnezeiesc.

„Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoștinței”. Lumina cunoștinței și este înțelepciunea lui Dumnezeu, anume ea este adevărul lui Dumnezeu care este arătată lumii prin Domnul nostru Iisus Hristos. El este adevărul final, absolut; și ce fericire mare e că Dumnezeu a dat acest adevăr neamului omenesc. El ne-a dat măsura adevărului, deoarece rațiunea omenească creează nu doar aceea ce reflectă experiența și înțelepciunea oamenilor, dar și ceea ce provine de la căderea în păcat.

Cea mai mare eroare a gânditorilor contemporani constă în faptul că ei pun pe același cântar totul ce oamenii inventează și născocesc. Lucrul acesta are loc din cauza unei stime exagerate pentru libertatea oamenilor — adică, nimic nu trebuie să limiteze această libertate și fiecare poate gândi, spune și inventa ceea ce dorește. Dar atunci se iscă întrebarea: cine va judeca această înțelepciune, ce criteriu există pentru aceasta? O persoană nu poate fi criteriul de măsură pentru altă persoană.

Sarcina Bisericii, care cu emoție sărbătorește Nașterea Mântuitorului și afirmă că Hristos este Lumina adevărului, constă în

a vorbi fiecărui om despre ceea ce e cel mai important. Despre faptul că adevărul lui Dumnezeu este criteriul de măsură a adevărului omenesc, dar nicidecum adevărului omenesc nu este măsura adevărului Dumnezeiesc. Iată din ce cauză, percepând în mod critic totul ce provine de la rațiunea omului, noi îngenunchem și cu credință adâncă, netăgăduită, ca și copiii, primim Cuvântul lui Dumnezeu în care se conține adevărul lui Dumnezeu.

Eu sunt Calea, Adevărul și Viața (In. 14,6), spune Domnul. Dar ce se va întâmpla, dacă oamenii vor pierde acest adevăr? Ei vor pierde calea, în afara căreia nu există viață. Chiar dacă oamenii deocamdată nu merg pe calea lui Hristos, însăși prezența adevărului lui Dumnezeu în viața neamului omenesc le ajută — chiar și celor care se numesc pe sine oameni necredincioși — să păstreze în memoria genetică adevărul lui Dumnezeu. Dar dacă adevărul va fi omorât, distrus, absorbit de înțelepciunea omenească, atunci omeneirea definitiv se va abate de la calea pe care Dumnezeu i-a arătat-o. Pe căile acestor rătăcirii nu există viață.

Din aceste considerente, afirmând importanța incontestabilă a adevărului lui Dumnezeu, chemând pe oameni ca ei să măsoare orice idee, orice filozofare omenească prin acest adevăr, Biserica cheamă oamenii, toată comunitatea umană la viață. Și sărbătoarea Nașterii lui Hristos se umple cu o semnificație deosebită, cu un conținut măreț, cu o forță solemnă. Ea ne deschide orizonturi ale existenței pământești și ale celei veșnice. Ea ne ajută să înălțăm mintea noastră omenească până la cunoștința lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, prin nașterea în lume a Mântuitorului, acei care primesc Cuvântul Lui, acei care acceptă adevărul lui Dumnezeu capătă o putere mare, care e în stare să biruie atragerea morții și a distrugerii și să lupte pentru viața neamului omenesc — pentru acea viață care nu se termină cu sfârșitul existenței noastre fizice, dar care trece în veșnicie.

Vă felicit pe toți, dragii mei, cu sărbătoarea Nașterii Domnului. Și fie ca trăirea acestui eveniment Dumnezeiesc, poate cel mai mare din istoria civilizației umane, să ajute fiecăruia din noi să se întărească în credință și fidelitate lui Dumnezeu, în fidelitatea păs-

trării adevărului lui Dumnezeu și confirmării lui în viața noastră de fiecare zi. Amin.

ÎN BISERICĂ SE FACE UNIREA ÎNTRE DUMNEZEIESC ȘI OMENESC

Predică de sărbătoarea Soborul Maicii Domnului. După liturghia Dumnezeiască în Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova)

8 ianuarie 2010

Dragi stăpâni, părinți, frați și surori, vă felicit cordial cu ocazia zilei a doua de sărbătorire a Nașterii Domnului.

Conform tradiției Bisericii Ortodoxe această zi are aceeași importanță ca și sărbătorile mari. Iată din ce motiv în toate bisericile se săvârșesc servicii solemne dumnezeiești, iar conform tradiției în orașul Moscova în această zi liturghia se săvârșește în catedrala principală a capitalei — Catedrala patriarhală a Adormirea Maicii Domnului din Kremlin.

Ziua a doua a sărbătoririi Nașterii Domnului este dedicată celor care prin trup au fost apropiați de Mântuitor. Noi comemorăm pe psalmistul împărat David, fiindcă anume din neamul lui a provenit Iosif Logodnicul, care a păzit neprihănirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și I-a fost în loc de tată pe pământ Pruncului și Copilului Iisus în anii copilăriei Lui. La fel noi comemorăm pe apostolul Iacov care a fost unul din cei patru fii ai dreptului Iosif de la prima lui căsătorie. Pe semne, prietenia personală, precum și sentimentele de rudenie întăreau relațiile Mântuitorului cu acest băiat, apropiat prin vârstă de El. Conform tradiției Bisericii, anume apostolul Iacov a fost împreună cu Iosif, Maria și Mântuitorul în Egipt, salvându-se de la prigonirile împăratului Irod. De aceea ziua de azi — a doua zi după Crăciun — noi o numim Soborul Maicii Domnului, adică „adunarea” în care intrau oamenii, personal apropiați de Preasfânta Fecioara Maria, de Iosif Logodnicul, precum și de Domnul Iisus Hristos.

Nașterea Mântuitorului nu a fost o naștere obișnuită, ea a fost de la Duhul Sfânt. Însă în viața de pe pământ a Mântuitorului un rol important l-a jucat familia Lui: Maica Lui Preacurată, Iosif Logodnicul, rudele Sale apropiate — acei care au fost alături de Pruncul și Copilul Iisus. De aceea Biserica, arătând o deosebită venerație pentru tot ce Dumnezeu a adus în lume prin Întruparea Fiului Său, totodată amintește și de viața de pe pământ a Mântuitorului, a apropiaților și rudelor Lui. Altfel nici nu poate fi, fiindcă în Biserică se unește Dumnezeiescul și omenescul, cerescul și pământescul și prin această unire una nu o micșorează pe alta.

Dumnezeu a dorit ca și firea omenească, viața omenească, cu bucuriile și mâhnirile ei, să fie ridicată în Taina Sfintei Treimi, ca viața omenească să fie îndumnezeită. Aceasta a dorit Dumnezeu și în legătură cu Fiul Său preaiubit, iar după întruparea Fiului Domnului intenția lui Dumnezeu pentru proslăvirea întregii creații, pentru proslăvirea firii omenești a devenit foarte evidentă, căci în Hristos se unește cerescul și pământescul, Dumnezeiescul și omenescul.

Iată de ce creștinul, tinzând la cele de sus, tinzând către mântuirea veșnică, niciodată nu trebuie în calea lui spre mântuire să obijduiască pe rudele sale și pe apropiații săi, refuzând relațiile bune familiale și distrugând esența omenească. Unii consideră că în esența omenească se conține păcatul. Însă păcatul nu este în firea omenească, dar în voința rea omenească. Iar tot ce săvârșește omul întru slava lui Dumnezeu, totul ce este rezultatul muncii lui este binecuvântat de Dumnezeu. Aceasta este o anumită sfințenie, prin intermediul căreia noi slujim lui Dumnezeu. Iată din ce cauză creația omului: și cea mai înaltă, și cea mai puțin semnificativă este darul nostru adus lui Dumnezeu, este jertfa pe care noi o aducem lui Dumnezeu.

Dacă voi o să aveți o atare înțelegere a existenței omenești, o atare înțelegere a firii omenești, o atare înțelegere a relațiilor omenești, atunci această existență, această fire și aceste relații se vor umplea de harul lui Dumnezeu — astfel ca în conformitate cu cuvântul apostolului, cerescul să se unească cu pământescul și ca în

frunte întotdeauna să fie Dumnezeu care umple totul și ține totul cu puterea Sa.

Nașterea lui Hristos — taina întrupării lui Dumnezeu — ne învață multe, inclusiv și ceea ce se referă la atitudinea omului, bineplăcută lui Dumnezeu, față de viața lui de pe pământ. Apostolul ne cheamă să-L slăvim pe Domnul în sufletele și trupurile noastre, care sunt esența lui Dumnezeu. Și astăzi, menționând relațiile de rudenie și cele umane ale Mântuitorului cu toți cei care L-au însoțit, Domnul încă odată ne cheamă pe toți la viață evlavioasă, la relații bune cu apropiații și rudele noastre, la fondarea relațiilor dintre oameni conform legilor lui Dumnezeu, pentru ca să slăvim cu adevărat pe Dumnezeu în sufletele și trupurile noastre. Amin.

CUVINTELE LUI HRISTOS TRANSFORMĂ VIAȚA OMULUI, FIINDCĂ IZVORUL LOR ESTE ÎNSUȘI DUMNEZEU

Predica în duminica după Nașterea lui Hristos. După citirea Evangheliei în catedrala Adormirea Maicii Domnului de la lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie

10 ianuarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Ziua de azi în limba Statutului bisericesc se numește Dumini-ca după Nașterea lui Hristos. Această primă duminică după Nașterea Mântuitorului este consacrată amintirii despre evenimentul tragic care a urmat în scurt timp după venirea în lume a Mântuitorului. Din Evanghelia după Matei se cunoaște că împăratul Irod, speriat de vestea nașterii Pruncului, adusă de înțelepții din orient — magii, a hotărât să ucidă în Betleem pe toți pruncii de gen masculin mai mici de doi ani. Pruncii nevinovați au fost uciși, însă Mântuitorul născut nu era printre ei, fiindcă Îngerul Domnului, venind în somn la Iosif, i-a poruncit ca el împreună cu Maria și Pruncul să fugă în Egipt. După cum se știe, Sfânta Familie a sosit

în Egipt și s-a aflat în Egipt până la moartea lui Irod și abia apoi a revenit în Palestina.

Cât este de uimitor: în momentul nașterii Îngerii Domnului binevestesc păstorilor, iar prin ei întregii lumi despre faptul că s-a arătat *slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoie* (Lc.2, 14), adică în fața ochilor lui Dumnezeu oamenii au căpătat bunăvoie și lor li se dăruiește pace prin nașterea Fiului lui Dumnezeu. Și imediat, ca răspuns la această veste minunată, urmează uciderea pruncilor — doar pentru faptul că vestea care trebuia să fie rostită și transmisă lumii de către Hristos să nu fie auzită. Suferințe, mahniri — cu toate acestea s-a ciocnit familia Mântuitorului, Maica lui Preacurată, Logodnicul Iosif și, desigur, Însuși Domnul, fiind prunc, care a suferit greutățile acestei călătorii în Egipt.

Arătarea îngerilor, închinarea magilor, apariția stelei — s-ar fi părut că neamul omenesc, care aștepta pe Mântuitor trebuia să vadă în aceste semne venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu, să i se închine Lui, aidoma cum au făcut-o magii din Orient; să-L primească pe Mântuitor, iar apoi, ascultând cuvântul Lui, să-L urmeze. Dar nimic din toate acestea nu se întâmplă: lumea întreagă zace sub puterea celui rău (1 In. 5, 19). Noi cunoaștem că nu doar primii ani de viață ai Mântuitorului au fost întunecați din cauza prigonirilor, dar și toată viața Lui ulterioară — mai ales atunci, când a ieșit la slujirea Sa obștească, când a început să vorbească ceea ce trebuia să zică. Un val de răutate și invidie s-a prăbușit asupra Mântuitorului și noi știm că viața Lui s-a încheiat mucenicește. Prin puterea lui Dumnezeu El a înviat, dar aceasta a fost de acum nu de la om, dar de la Dumnezeu; pe când oamenii au făcut totul ca să-L omoare pe Mântuitorul lor.

Noi ne ciocnim și astăzi de manifestări ale ateismului, deseori ale ateismului militant. Cele mai des întâlnite eforturi, depuse pentru ca vestea, adusă de Dumnezeu și Omul, să nu fie înțeleasă de oameni, se reduc la cuvintele: "Da, cu adevărat, a fost un atare om Iisus; a învățat, precum mulți au învățat, nimic deosebit nu a spus și alții au vorbit ceva asemănător, chiar și acum mai vorbesc".

Din aceste considerente, chipurile, cele spuse de Mântuitor sunt doar un punct de vedere, una din filozofările omenești, alături pot fi puse multe altele, însă omul e liber și poate alege ceea ce îi place.

Veacul nostru viclean, adresându-se parcă libertății omului și propunându-i să fie liber, totodată îi propune, sub forma acestei libertăți, să refuze la adevărul lui Dumnezeu. Dar de ce noi știm că acest adevăr este deosebit? De ce suntem convinși că el nu este încă o teorie a omului? Anume astăzi în Epistola către Galateni apostolul Pavel ne răspunde la această întrebare. El spune: „Dar vă fac cunoscut, fraților, că Evanghelia cea binevestită de mine nu este după om; pentru că nici eu n-am primit-o de la om, nici n-am învățat-o, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos” (Gal. 1, 11-12). Doar Pavel a devenit creștin deja după moartea și Învierea Mântuitorului; de aceea izvorul cunoștințelor lui nu este un izvor obișnuit, este revelație adevărată de sus. Mergând la Damasc, pentru a prigoni Biserica lui Dumnezeu, L-a văzut pe Hristos cel Înviat, a primit cuvântul Lui și din prigonitor s-a transformat în apostol care prin cuvântul său a ars inimile și mințile oamenilor și a mers pe calea, pe care a mers Învățătorul lui, sfârșindu-și viața mucenicește.

Apostolul Pavel este un martor deosebit de puternic și însuflețit, afirmând că cuvântul lui Iisus Hristos nu este de la om, ci este revelația lui Dumnezeu; și din aceste considerente fiecăruia care încearcă să amestece cuvântul lui Dumnezeu cu filozofările oamenilor, iar prin aceasta să pună la îndoială sfințenia și nestrămutarea acestui cuvânt, noi împreună cu apostolul putem să-i spunem că l-am primit și l-am învățat nu de la om, dar prin revelația lui Iisus Hristos. Cu adevărat, oare izvorul cunoștințelor noastre despre Mântuitor nu este revelația divină? Cineva ar putea zice: „Nu, aceste texte sunt scrise în timpurile străvechi; din ele voi căpătați cunoștințe și aceste texte nu se deosebesc prin nimic de alte texte — egiptene, babilonene, indiene”. Noi putem să răspundem tuturor care pun la îndoială unicitatea Cuvântului Mântuitorului, noi putem răspunde prin experiența vieții Bisericii Ecumenice, inclusiv prin experiența Bisericii noastre. Noi, ca nimeni alții, în secolul al XX-lea ne-am ciocnit cu niște forțe care și-au pus drept

scop să dezrădăcineze definitiv cuvântul lui Dumnezeu din inimile și mințile oamenilor. Pentru nimicirea cuvântului Domnului a fost antrenată o forță imensă omenească — o astfel de forță care nu a fost în toată istoria omenirii. Nici o împărăție păgână nu s-a împotrivit cuvântului lui Dumnezeu așa cum a făcut-o forța care a acționat în țara noastră; și mucenicii noștri care au rămas credincioși acestui cuvânt, prin numărul lor întrec pe toți ceilalți mucenici. Cea mai clară și puternică mărturie despre faptul că noi suntem învățați de revelația lui Iisus Hristos constă în aceea că chiar și această forță omenească s-a dovedit neputincioasă în fața cuvântului lui Dumnezeu. Acele texte vechi, cu care uneori este comparat cuvântul lui Dumnezeu, au dispărut. Toată înțelepciunea păgânească a marilor state și puternice imperii s-a evaporat, ea a rămas doar pe paginile manualelor, ea nu mai interesează pe nimeni. Iar cuvântul adus de Cel Ce s-a născut în Betleem nu doar emoționează, dar și transformă viața omului. Și puterea acestui cuvânt este în faptul că izvorul lui este Dumnezeu.

Dar mai este o forță care face ca acest cuvânt să fie infailibil, de nebiruit. Totul ce a spus Domnul nostru Iisus Hristos cu ușurință intră în inimile noastre, fiindcă în totalitate corespunde predispoziției interne a omului. Căci Dumnezeu, în corespundere cu acest adevăr Dumnezeiesc, proclamat de Mântuitor, a și creat pe om, pentru ca să pună în firea lui acea structură morală, acea înclinație către perceperea adevărului care răspunde, prin aprobarea minții și inimii noastre, atunci când auzim acest cuvânt.

Dar mai este încă ceva și mai important. Pentru ca să ne convingem de puterea Dumnezeiască a cuvântului Mântuitorului, trebuie să încercăm să trăim în conformitate cu acest cuvânt. Și atunci noi începem să căpătăm experiență interioară duhovnicească de o așa forță pătrunzătoare care biruie orice putere omenească. Uneori oamenilor le pare că este greu să-L urmezi pe Hristos, este atât de greu să ascuți și să urmezi cuvântului Lui, dar aceasta e o greutate aparentă: *Căci jugul meu e bun și povara mea este ușoară* (Mt. 11, 30). Și dacă noi primim vestea, adusă de Mântuitor, dacă păstrăm în inima noastră cuvintele Evangheliei, atunci căpătăm un jug

ușor și mântuitor, începem să trăim conform planului lui Dumnezeu, începem să trăim așa, cum ne-a poruncit Dumnezeu. Și atunci în bucuria acestei existențe, existențe aidoma în ceruri, dispar scârbele noastre, slăbiciunile noastre, păcatele noastre și noi căpătăm capacitatea să transpunem această lume internă de rai în veșnicie, pentru ca acolo să fim în comuniune cu Dumnezeu. Dacă răspundem la cuvântul lui Dumnezeu care nu este cuvântul omului, nu este o manifestare a cunoștințelor omenești, dar revelația lui Dumnezeu, noi ne deschidem calea nu doar în viața cea veșnică împreună cu Dumnezeu, dar și în limitele acestei vieți pământești căpătăm posibilitatea de a avea în inima noastră Împărăția lui Dumnezeu.

Fie ca trăirea plină de bucurie a Nașterii lui Hristos să ne ajute nouă tuturor să ne întărim în credință și în urmarea plină de bucurie a tot ce Dumnezeu în Hristos a dăruit neamului omenesc. Amin.

CREDINȚA UMPLE INIMA OMULUI CU DRAGOSTE, IAR DRAGOSTEA BIRUIE ORICE DEZBINARE DINTRE OAMENI

Predica în duminica înainte de Botezul Domnului. Catedrala Adormirea Maicii Domnului din orașul Astanâ (Kazakhstan) după cinul cel mare pentru sfințirea catedralei și liturghia Dumnezeiască

17 ianuarie 2010

Înaltpreasfințiile voastre, Preafințiile voastre, cuvioși părinți, frați și surori!

...Astăzi coincid două date — duminica înainte de Botezul Domnului și duminica lui Zaheu, prima duminică pregătitoare înainte de Postul cel Mare. În acest an noi vom sărbători sărbătoarea Paștelui la 4 aprilie — este cel mai devreme Paște din toate câte sunt posibile, de aceea și pregătirea către Postul cel Mare începe cu sărbătorile Crăciunului.

Astăzi s-a citit un minunat fragment din Evanghelia după Luca în care se vorbește despre convertirea lui Zaheu (Lc.19, 1-10). Zaheu a fost vameș, adică cel care aduna impozite. Vorbind în termeni contemporani, era inspector fiscal. Poporul nu iubea pe cei ce strângeau biruri, fiindcă ei strângeau impozite nu pentru poporul, dar pentru ocupanții romani, în același timp pe sine nu se obișnuiau, deseori luând de la oameni mai mult decât cerea administrația romană. Din această cauză în opinia poporului vameșii erau trădători, apostafi, prin urmare hulitori de Dumnezeu, mari păcătoși care agravau păcatele legate de serviciu cu păcatul lăcomiei, obișnuind propriul popor. Probabil nimeni în societatea iudaică din acele timpuri nu a fost atât de desconsiderat și urât precum vameșii.

Și iată că Domnul vizitează Ierihonul. El este înconjurat de o mulțime de oameni și dintr-o dată într-un copac se suie un vameș pe nume Zaheu. Din cauza staturii sale mici nu putea să-L vadă pe Mântuitor și s-a urcat în copac ca să-L vadă. Ne putem oare imagina ca astăzi să urce în copac vreun demnitar de stat? Lumea ar zice că a înnebunit. Probabil anume așa și l-au privit pe Zaheu cei din jur, doar el era un om important, cel care aduna birul, reprezentatul puterii romane și iată că dintr-o dată se urcă în copac, pentru a-L vedea pe Mântuitor.

Dacă ar fi fost o simplă curiozitate, noi astăzi nu am fi vorbit de Zaheu, noi pur și simplu nu i-am fi cunoscut numele. Însă în fapta lui era ceva mareț: Zaheu s-a smerit pe sine în fața oamenilor pentru a-L vedea pe Mântuitor. A fost o atracție interioară neașteptată atât de mare, de o putere atât de covârșitoare către puritatea și sfințenia care o arăta Hristos oamenilor. Zaheu s-a urcat în copac și Domnul s-a apropiat de el și a zis către el: *Zahee, coboară-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămân* (Lc. 19, 5). Era o sfidare adusă tuturor: a merge în casa trădătorului, tâlharului, hoțului, aceluia care se îmbogățea din câștigul altor oameni. Și doar un singur cuvânt al Mântuitorului îl transformă pe Zaheu. El dintr-o dată conștientizează toată prăpastia decăderii sale, toată gravitatea rățcirii sale și zice: *Doamne, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit* (Lc. 19, 8). Aceste cuvinte nu erau sim-

ple: probabil era nevoie de a restitui aproape totul ce avea Zaheu, pentru a întoarce oamenilor ceea ce le-a luat pe nedrept. El într-o clipă se hotărăște să facă această faptă și Domnul zice că astăzi s-a făcut mântuire casei lui Zaheu (Lc.19, 9).

Acest eveniment ne învață foarte multe. Fiecare din noi săvârșește păcate. Cu cât omul are o situație mai înaltă în societate, cu atât mai des păcatul lui influențează asupra altor oameni. Prin păcate noi întotdeauna obișnuim pe alții, fie colegi de serviciu sau familia noastră, părinții noștri și copiii noștri, soții noștri sau soțiile noastre. Păcatul aduce întotdeauna oamenilor necazuri, deși uneori ne pare că este atât de adânc în interiorul nostru, încât nimeni nu-l poate depista. Este un neadevăr — păcatul întotdeauna atacă pe alții. Păcatul nu numai că-l distruge pe însuși omul, dar aduce nenorocire și altor oameni.

Pilda lui Zaheu ne învață următoarele: cât de mare păcătos ar fi fiecare din noi, ce greutate ar apăsa pe inima noastră, noi avem posibilitatea să atragem asupra noastră dragostea lui Dumnezeu și mila lui Dumnezeu. Noi nu avem nevoie să urcăm în copaci — doar trebuie să căpătăm fermitatea pe care a dobândit-o Zaheu și să mărturisim în fața lui Dumnezeu această fermitate de a ierta pe alți oameni, de a întoarce ceea ce am luat de la ei pe nedrept, fie niște valori materiale, fie de alt ordin, să împărtășim cu alți oameni viața noastră, să le dăm o parte din sine. Și atunci vom auzi cuvintele minunate pe care Domnul le-a spus lui Zaheu că și noi suntem mântuiți, că și la noi a venit izbăvirea.

Dacă vom putea în zilele următoare ale Marelui post să mai lucrăm asupra noastră, să mai analizăm viața noastră, faptele și gândurile noastre, să ne străduim să le corectăm, atunci chiar și cele mai mici eforturi ale noastre vor duce la faptul că vom deveni mai buni. Doar omul în viața lui niciodată nu stă pe loc; iar dacă stă, înseamnă că el degradează, devine mai rău. Doar mișcarea înainte semnifică și evoluția mintală (aceasta o știu bine cei ce învață), și morală, și spirituală, și materială; doar mișcarea înaintă îl înalță pe om. Din aceste considerente ne și se dau astfel de zile precum sunt zilele Postului cel Mare, ca să putem, aducând pocăință înaintea

lui Dumnezeu, să preluăm controlul asupra gândurilor și faptelor noastre și să mergem înainte în întâmpinarea Domnului.

Este minunat că astăzi are loc renașterea credinței la popoarele care au trecut prin timpuri grele ale ateismului de stat. Anume aceste popoare, cum nimeni altele, înțeleg ce este viața fără Dumnezeu. Viața fără Dumnezeu este viața fără o normă morală. Dacă nu este Dumnezeu, totul este permis, precum a zis marele Dostoevski. Dacă Îl renegăm pe Dumnezeu, atunci cine va judeca faptele noastre? Desigur, dacă vom încălca legea, ne așteaptă judecata. Dar dacă legea o vom respecta, dar în interior vom săvârși păcate și neadevăr, cine ne va judeca? Dar dacă credem în Dumnezeu, dacă înțelegem că Dumnezeu este judecătorul nostru, această înțelegere este mai importantă decât orice frică de judecata și pedeapsa omenească.

Frica de Dumnezeu este o mare forță morală care orientează pe om și-l ajută să înainteze, înfruntând atracția distrugătoare a păcatului. Probabil, anume de aceea noi, trecând prin anii ateismului de stat, construim astăzi bisericele lui Dumnezeu.

Aș dori să adresez cuvinte de mulțumire Președintelui Kazahstanului, administrației locale și Domniei voastre, stăpâne Metodie, pentru faptul că în noua capitală a noului Kazahstan a fost ridicată această măreață catedrală. Consider, credința dă oamenilor posibilitatea de a construi corect relațiile lor cu toții, nu doar cu oamenii apropiați prin sânge sau religie, dar și cu cei, care au alte convingeri religioase și chiar cu cei care sunt străini oricărei religii, fiindcă credința umple inima omului de dragoste, iar dragostea biruie orice dezbinare dintre oameni. Iată de ce, atunci când construim biserici, noi punem fundamentul relațiilor sănătoase dintre oameni. Prin evoluția vieții duhovnicești noi creăm o viață socială sănătoasă, pace și înțelegere dincolo de hotarele existente în orice societate umană. Eu sper că această biserică a lui Dumnezeu ca și multe alte biserici, care au apărut pe pământul Kazahstanului, vor contribui la făurirea și prosperitatea în continuare a multinaționalului și multireligiosului Kazahstan.

În amintirea vizitei în acest loc sfânt și în amintirea sfințirii catedralei Adormirea Maicii Domnului din orașul Astanî aș vrea

să vă aduc în dar această icoană a Maicii Domnului din Kazani cu o inscripție comemorativă. Vă rog pe toți, când veți săruta această icoană, să aduceți rugăciuni și pentru pământul Kazahstanului, și pentru Biserica noastră, precum și să amintiți în rugăciuni și pe mine, nedestoinicul, căci crucea patriarhală o poți purta doar atunci, când episcopatul, clerul și tot poporul lui Dumnezeu susține pe Patriarh în ostenele lui. Susținerea voastră este rugăciunea și eu cu smerenie și dragoste cer de la voi aceste rugăciuni care m-ar îndrepta și m-ar susține pe calea slujirii patriarhale.

Fiecăruia din voi, în amintirea zilei de azi, aș vrea să-i înmânez câte o mică icoană cu imaginea sărbătorii Botezului Domnului și cu binecuvântarea Patriarhului. Aduceți aceste icoane în casele voastre și astfel eu, cu fiecare din voi, voi avea realmente o legătură duhovnicească: privind la aceste icoane, vă veți aminti de Patriarh, iar eu îmi voi aminti de voi. Printr-o asemenea legătură interioară și trebuie să se cimenteze Biserica noastră Rusă Ortodoxă.

SFINȚIND APA, BISERICA MĂRTURISEȘTE DESPRE O MARE MINUNE A LUI DUMNEZEU — ARĂTAREA ÎN LUME A HARULUI PRIN SUFERINȚELE, MOARTEA ȘI ÎNVIEREA DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

Predica în ajunul Botezului după liturghia Dumnezeiască a sfântului Vasile cel Mare. Catedrala Înălțarea Domnului, or. Almatî (Kazahstan)

18 ianuarie 2010

Înaltpreasfinția voastră, stăpâne mitropolit Metodie, Înaltpreasfințiile voastre și Preafințiile voastre, dragi părinți, frați și surori!

Aș vrea să vă felicit cordial cu ocazia ajunului Botezului Domnului, cu ocazia zilei, când sfințim apa. Prin taina sfințirii se arată Bisericii și lumii marele har al lui Dumnezeu, iar aceasta a fost posibil pentru că Domnul a venit în lume.

Sărbătoarea se mai numește Arătarea Domnului nu doar pentru faptul că pe râul Iordan s-a arătat Domnul Iisus Hristos și glasul lui Dumnezeu Tatăl s-a făcut din ceruri și Duhul ca un porumbel coborându-se (vezi Mc. 1, 9-11). Sărbătoarea Arătarea Domnului se mai numește astfel, pentru că arătarea harului lui Dumnezeu în lume, revărsarea în lume a energiei și puterii Dumnezeiești, s-a făcut prin nașterea Mântuitorului. Iată din ce cauză în vremurile de demult cele două sărbători — Botezul Domnului și Crăciunul — se sărbătoreau într-o singură zi. Fiindcă harul, arătat lumii — este harul pogorât la noi prin Domnul Iisus Hristos.

El s-a născut, a dus o viață scurtă, plină de greutate și S-a identificat pe Sine cu suferința omenească. Nu cu conducerea, nu cu puterea, nu cu bogăția — Domnul s-a identificat pe Sine cu neputința omenească, cu lipsa de putere, cu înjosirea și a arătat tuturor — chiar și un om fără putere și înjosit are posibilitate să vorbească adevărul lumii întregi.

Acest adevăr al lui Dumnezeu atât de mult nu place, atât de mult este respins de oamenii care viețuiesc în păcat, încât ei nu doresc să-l asculte. Iar noi știm că Domnul anume pentru acest adevăr al lui Dumnezeu a și suferit. Arhieriei, bătrânii poporului, conducătorii politici ai poporului israel nu doreau să-L asculte. Ei considerau că adevărul îl dețin doar ei, dar, auzindu-i predica care pătrundea până în adâncul sufletului, nu au putut să nu înțeleagă că adevărul este de partea Lui Iisus. Însă cum rămâne atunci cu bogăția, influența? „Dacă e să-i permitem Acestui Om să vorbească liber, El îi va atrage pe toți de partea Sa”. Atunci invidia către această predică — predica celui slab, celui neapărat — a început să crească în sufletele și inimile acestor mari și puternici și ei L-au adus pe Mântuitor până la Cruce, până la moartea pe Cruce.

Probabil, dacă nu ar fi venit în lume Fiul Omului, dar un alt prooroc ar fi rostit cuvântul adevărului lui Dumnezeu, atunci totul ar fi decurs așa ca în vremurile de demult, atunci când îi băteau pe prooroci cu pietre, când ei erau omorâți pentru proclamarea adevărului lui Dumnezeu. Însă în lume a venit Fiul Omului și nici

o răutate omenească sau diavolească nu a fost în stare să-L omoare pe El și misiunea Sa. Hristos învie din morți. Și prin înjosire, suferință și moarte, prin slava Învierii, prin aceste merite de răscumpărare a Mântuitorului este dăruit neamului omenesc puterea harului lui Dumnezeu — harul Duhului Sfânt.

În ziua când comemorăm Botezul Domnului în râul Iordan, noi sfințim apa în semn de prezență a acestui har în Biserică. Biserica rareori demonstrează ceva prin efecte exterioare. În aparență în Biserică nu are loc nimic deosebit. Uneori oamenii cu insistență cer minuni ca pe niște scamatorii pentru ca minunea să-i convingă că Dumnezeu există; însă biserica niciodată nu influențează asupra conștiinței oamenilor prin așa metode. Pe când astăzi, sfințind apa, Biserica mărturisește despre o mare minune a lui Dumnezeu — venirea în lume a harului prin suferințele, moartea și Învierea Domnului nostru Iisus Hristos.

Noi sfințim apa, pogorând asupra ei acest har. Noi știm că apa rămâne apă, fără a-și schimba componența fizică și chimică; însă apa devine alta, ea se umple de energie Dumnezeiască. Această apă niciodată nu se strică, de la atingerea de ea se însănătoșesc bolnavii, sunt izgoniți demonii, se dă putere oamenilor.

Minunea pogorării harului lui Dumnezeu asupra apei se dă fiecăruia din noi, pentru ca noi să putem înțelege forța atotputernică a lui Dumnezeu. Căci harul pogoară nu doar asupra apei — harul rămâne asupra fiecărui din noi care este botezat, care intră în curtea Bisericii, care se împărtășește cu Sfintele Taine ale lui Hristos. Dumnezeu ne comunică energia Sa; nu în vijelie năprasnică și în cutremur, nu în foc, nu în minuni care uluiesc imaginația oamenilor, dar în adiere de vânt lin se va atinge de noi acest har (vezi: III regi 19, 11-12). Noi rămânem aceeași cum am fost — din carne, sânge, oase și nervi, de parcă nu se schimbă nimic în noi. Dar dacă noi deschidem inima în fața harului, atunci precum apa se transformă și devine sfințenie, așa și omul sub influența harului lui Dumnezeu este în stare să se transforme și să devină sfințenie. Nu în zadar apostolul Pavel numește trupurile oamenilor templu al Duhului Sfânt care este în ei (vezi: 1 Cor. 6, 19).

Credința noastră nu numai ne ajută să înțelegem adevărurile cele mai mari ale lui Dumnezeu, necesare pentru plinătatea vieții omenești; credința noastră nu doar ne învață. Biserica nu este numai o comunitate pentru învățătură și îndrumare, dar în Biserică noi căpătăm darul harului lui Dumnezeu. Anume acest har, această putere ne mântuiește. Iar forțele noastre omenești? Uneori ne pare că suntem tari, puternici, că suntem în stare să facem totul. De fapt, omul este un vas foarte fragil. Fiecare din noi știe: ieri erai plin de forțe, iar dimineața deja ai durere de cap — unde este atunci puterea noastră? Dar dacă vine o boală mai gravă? Noi cu toții suntem ai lui Dumnezeu. În acest sens puterea noastră omenească, chiar dacă este însoțită de puterea lumească și de bani, este nimic. Puterea omenească nu este în stare să ne mântuiască sufletele noastre, pe om îl salvează puterea lui Dumnezeu, harul lui Dumnezeu care astăzi în chip tainic, dar real a pogorât pe apa sfințită.

În ograda Bisericii prin rugăciunea comună, prin participarea la tainele Bisericii noi ne împărtășim cu acest har și căpătăm o mare putere, capabilă din păcătos să facă sfânt, din cel căzut — pe cel ridicat, din cel disperat — pe cel sigur, din cel deznădăjduit — pe cel revenit la speranță. Biserica duce o rezervă duhovnicească de mare putere omenirii contemporane care în zadar se biziue pe puterea omenească, fără a vedea perspectiva ce o așteaptă într-un viitor ceva mai îndepărtat. Dar Biserica vede și știe. Pe parcursul a unei experiențe de două mii de ani ai existenței sale, ea confirmă un mare adevăr — că omul se mântuiește prin harul lui Dumnezeu.

Astăzi voi toți puteți lua apă sfințită și a o duce în casele voastre. Păstrați-o ca pe o sfințenie, cu evlavie stropiți cu ea casele voastre, stropiți-vă pe sine, mai ales atunci, când intrați în încercări grele ale vieții, când vin asupra voastră bolile și mâhnirile. Anume atunci noi avem nevoie de har, pe care îl putem lua și din apa sfințită.

Cea mai mare mărturie a Bisericii, pecetluită de experiența sfinților, de experiența mucenicilor, constă în faptul că doar Dumnezeu mântuiește pe om. Iar mântuirea este începutul vieții veșnice încă de aici, de pe pământ, când căpătăm plinătatea existenței ome-

nești și apoi această plinătate dăruită de Dumnezeu o transpunem în viața veșnică. *Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis* (In. 17, 3). Noi Îl cunoaștem pe Domnul Iisus Hristos, noi credem că prin moartea și Învierea Sa Dumnezeu ne-a unit cu Sine Însuși, dăruindu-ne nouă marea Lui putere — harul lui Dumnezeu. Și să ne ajute nouă Domnul, biziundu-ne pe această putere, cu pace și dragoste pentru toți să mergem pe calea vieții întru slava lui Dumnezeu și în întâmpinarea veșnicei Lui Împărății Cerești. Amin.

NOI CUNOAȘTEM GÂNDURILE LUI DUMNEZEU DESPRE OM

Predica de sărbătoarea Botezului Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei. Catedrala Botezul Domnului în Elohov (or. Moscova)

19 ianuarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Astăzi e marea sărbătoare a Botezului Domnului. Noi comemorăm Botezul Mântuitorului în apele Iordanului și arătarea Sfintei Treimi, de aceea și sărbătoarea se numește Arătarea Domnului.

Dar mai există încă o pricină, de ce noi numim această sărbătoare Arătarea Domnului — în Hristos Iisus, născut la Betleem, noi avem deosebita revelație a lui Dumnezeu despre Sine Însuși. Despre aceasta a vorbit în mod minunat apostolul Pavel, ajutându-ne să înțelegem sensul întrupării Fiului lui Dumnezeu — el vorbește despre faptul că în Hristos s-a arătat *toată plinătatea Dumnezeirii* (vezi: Col. 2, 9).

Dumnezeul de nepătruns — Creatorul lumii. Este suficient să privim la cerul înstelat, ca mintea să fie uluită de măreția universului. Și unde am îndrepta privirea noastră — la cer sau pe pământ, pe un fir de iarbă sau la om — peste tot locul este înțelepciunea nelimitată și de nepătruns a lui Dumnezeu.

Oamenii întotdeauna au dorit să știe ce este Dumnezeu, ei întotdeauna au vrut să-L cunoască pe Cea, Care a creat lumea și pe om și de aceea toată istoria lumii este istoria căutării lui Dumnezeu. Noi știm cum în antichitate oamenii, dorind să și-L închipuie pe Dumnezeu Cel mareț, creatorul lumii, își dădeau frâu liber imaginației, creându-i pe idoli, uneori mari, imenși, făcuți din aur și argint. Oamenii credeau că trebuie să facă ceva important, minunat, pentru ca măcar într-un fel să reflecte înțelegerea lor despre Dumnezeu. Noi cunoaștem că totul a fost în zadar, în deșert, fals și chiar acoperit de păcat.

Dumnezeu s-a arătat în chip deosebit în istoria neamului omenesc. El a vorbit cu Adam, El a fost apropiat de primii oameni, El nu a lăsat în grija sa pe om și creația Sa. Noi cunoaștem că Dumnezeu s-a arătat în mod deosebit lui Avraam în chipul a trei călători. Dumnezeu s-a arătat lui Iacov, intrând cu el în luptă, arătându-i puterea Sa. Dumnezeu s-a arătat lui Moise în rugul nearzător. Dar toate aceste manifestări ale lui Dumnezeu în antichitate doar într-o măsură anumită l-au ajutat pe om să înțeleagă ce este Dumnezeu. Pentru ca oamenii să-L cunoască pe Dumnezeu în măsura pe care o permite firea lor, Dumnezeu în Iisus Hristos, Fiul Său întrupat, arată plinătatea firii Sale Dumnezeiești.

Și acum noi nu putem zice că nu-L cunoaștem pe Dumnezeu. Desigur, cunoștințele noastre sunt infinit de slabe și infinit de insuficiente în fața puterii infinite a lui Dumnezeu. Cu toate acestea, cunoștințele noastre ne dau posibilitate să spunem că noi cunoaștem gândurile lui Dumnezeu despre om, fiindcă Fiul lui Dumnezeu a venit în lume și ne-a vorbit nouă despre aceasta. Noi cunoaștem și voia lui Dumnezeu, căci cuvântul lui Dumnezeu ne deschide nouă voia Lui prin predicile Sale, prin legile Sale. Și noi cunoaștem că voia lui Dumnezeu este îndreptat doar spre bine.

Dar prin întruparea Fiului lui Dumnezeu nouă ni se deschide încă ceva deosebit — ceva de nepătruns, dar real. Prin întrupare noi cunoaștem puterea lui Dumnezeu, energia lui Dumnezeu pe care o numim har. Dumnezeu a dorit ca prin întruparea Fiului Său omul să poată să-l perceapă pe Dumnezeu nu doar cu mintea,

inima și voința sa, dar să poată să se unească cu Dumnezeu, să se împărtășească cu puterea Dumnezeiască. Anume astăzi noi în mod deosebit proslăvim această putere Dumnezeiască, harul lui Dumnezeu pe care Dumnezeu în Hristos L-a dăruit întregului neam omenesc. Prin jertfa Mântuitorului, prin moartea și Învierea Lui, prin îngăduința Lui către neamul omenesc, cu toate păcatele, viciile și suferințele acestui neam, ni s-a arătat harul Dumnezeiesc ca un dar mareț al lui Dumnezeu. Este acea putere care e în stare să biruie orice înclinare spre păcat a sufletului nostru, orice fapte rele, orice imperfecțiune a noastră și orice boală a noastră — atât sufletească, cât și trupească.

De ce noi anume astăzi în mod deosebit proslăvim acest dar al lui Dumnezeu? Fiindcă, conform tradiției vechi care se trage din primii ani de existență a Bisericii lui Dumnezeu, se sfințește apa prin chemarea Sfintei Treimi, prin chemarea Domnului. Și apa, fără să-și schimbe firea, se umple cu energie Dumnezeiască, cu putere Dumnezeiască și acest act minunat ne comunică încredere în faptul că Dumnezeu prin harul Său poate să sălășluiască împreună cu noi toți, cu toată creația Sa.

În ziua Botezului Domnului, ca și în ziua Nașterii lui Hristos și la Paște, în Biserică în timpurile străvechi întotdeauna erau botezați cei chemați. Cei chemați erau acei care se pregăteau de primirea botezului, acei care treceau o pregătire deosebită, făcută de episcop sau preot, acei care se pregăteau pe sine în mod mintal și sufletesc pentru primirea Tainei cele mari. De aceea la slujbele Dumnezeiești în zilele de Paște, Crăciun și Bobotează este prezentă amintirea despre botezul celor chemați care avea loc în aceste zile. Noi cântăm un imn minunat: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat” — este același imn care se cântă și în timpul săvârșirii tainei Botezului.

Aceste cuvinte sunt uimitoare: *câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat* (vezi Gal. 3, 27). Pe de o parte, această rugăciune este o mare rugămintă către Dumnezeu, ca fiecărui om botezat să-i fie dată puterea de a se îmbrăca în Hristos, adică a primi gândurile lui Dumnezeu despre noi, voia Lui, energia Lui,

puterea Lui. Pe de altă parte — aceste cuvinte exprimă confirmarea: aceia care în Hristos s-au botezat, în Hristos s-au îmbrăcat. Aceste cuvinte sună și ca o chemare către noi toți, oamenii botezați, și ca un reproș nouă tuturor, fiindcă fiecare poate să se întrebe: „Am fost botezat — sau în copilărie, de către părinții mei, sau la o vârstă conștientă — dar m-am îmbrăcat eu oare în Hristos? Am primit eu gândurile Lui, voia Lui, sentimentele Lui? Deschid eu oare inima mea pentru primirea harului Lui?”

Astăzi este o zi măreață. Ea ne amintește nouă tuturor despre taina Botezului nostru propriu, chemându-ne pe fiecare din noi să primim această taină nu ca pe un obicei sau, cum spun oamenii necunoscători — ca pe un ritual, dar ca pe o mare taină a mântuirii noastre și împreună cu Botezul să ne îmbrăcăm în Hristos. Această îmbrăcare nu are loc momentan, astfel încât omul, ieșind din apele Botezului, îndată să se îmbrace în Hristos. Îmbrăcarea în Hristos, în veșminte mântuitoare, este cauza întregii vieți, întotdeauna este însoțită de luptă, de încordarea forțelor, fiindcă îmbrăcarea în Hristos cere biruință asupra multor ispite, tentații și amăgiri, asupra a tot ce deseori depărtează pe om de Dumnezeu. Este un fel de sarcină pentru toată viața omenească și până la ultima suflare fiecare din noi trebuie să repete aceste cuvinte minunate: ”Eu în Hristos m-am botezat, eu în Hristos m-am îmbrăcat”.

Atunci credința noastră va fi vie și lucrătoare. Atunci oamenii vor săvârși binele nu prin constrângere, nu la indicație, dar la porunca inimii, fiindcă a face bine la comandă nu este posibil — atunci aceasta se transformă într-o îndeplinire a datoriei. Noi putem trăi având o viață deplină creștină doar atunci, când în mod firesc, fără constrângere, la chemarea și dorința inimii creăm ceea ce ne-a învățat Dumnezeu.

Fie ca sărbătoarea Botezului Domnului să reînnoiască în noi puterile de a păstra credința Mântuitorului cu Care noi ne-am unit, pa Care L-am primit în inimă prin taina Botezului și Căruia noi trebuie să-I fim credincioși până la sfârșitul vieții noastre. Amin.

DOAR ÎN UNIRE BISERICA ESTE ÎN STARE SĂ INFLUENȚEZE ASUPRA LUMII ÎNCONJURĂTOARE

Predica în ziua pomenirii sfântului ierarh Filip, mitropolitul Moscovei, la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei. Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova)

22 ianuarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Astăzi noi sărbătorim pomenirea sfântului ierarh Filip, mitropolitul Moscovei. Moaștele lui se află în această catedrală sfântă, la strana din dreapta. Memoria despre sfântul ierarh se păstrează cu grijă nu doar la Moscova, unde slujea, dar și în toată Rusia. Această memorie este legată, în primul rând, de împrejurările morții lui. Sfântul ierarh Filip a fost omorât la porunca țarului Ioan cel Groaznic. Țarului i s-a părut că mitropolitul participă la un complot împotriva lui, că ar putea să fie în fruntea opoziției, că ar putea să ridice oamenii la luptă împotriva lui. Această impresie s-a agravat după ce sfântul ierarh Filip a refuzat să-i dea țarului binecuvântarea sa, dojenindu-l pentru multele victime pe care el le făcea, întărindu-și puterea sa personală.

Istoria dată este bine cunoscută: de ziua Bunăvestirii în catedrala în care ne aflăm, de sfântul ierarh s-a apropiat țarul și a cerut binecuvântare. Însă mitropolitul binecuvântare nu i-a dat. Acest gest a fost o exprimare tacită, dar foarte clară a condamnării de către Biserică a tot ce era necuvios din cele săvârșite de țar. Căci personalitatea lui Ivan cel Groaznic este foarte contradictorie — pe lângă fapte păcătoase el a făcut și multe acțiuni folositoare pentru Patrie și Biserică. Dar nu pentru cele bune a refuzat mitropolitul binecuvântarea, ci pentru cele rele.

Apoi evenimentele s-au desfășurat în mod fulgerător. Țarul convoacă soborul și atunci soborul de episcopi — nu țarul, dar soborul de episcopi! — îl condamnă pe mitropolitul Filip și îl lipsește de rang. I se scot de pe el odăjdiiile arhieresti, este închis în mănăstirea Otroci din Tveri și el își duce viața acolo ca un criminal de stat, sub supraveghere strictă.

Dar chiar în temniță mitropolitul Filip, care avea o autoritate enormă în rândul poporului credincios și al clerului, prezenta, după opinia lui Ioan cel Groaznic, un anumit pericol. Și atunci țarul poruncește lui Maliuta Skuratov să-l omoare pe mitropolit, ceea ce a și făcut.

Această istorie îngrozitoare ne ajută să înțelegem multe — în primul rând, cum trebuie să fie atitudinea Bisericii față de lumea exterioară, inclusiv față de putere. Biserica este chemată să păstreze adevărul lui Dumnezeu și să-l proclame. Nu este treaba Bisericii să împartă puterea laică, să participe în lupta politică; nu este treaba ei să orienteze mânia maselor populare într-o anumită direcție. Cauza Bisericii este a proclama adevărul lui Dumnezeu. Noi îl cinstim pe sfântul ierarh Filip anume pentru faptul că el a proclamat acest adevăr. Dacă sfântul ierarh ar fi permis să fie atras în lupta boierilor împotriva țarului, adică ar fi condus vreo mișcare de rezistență, atunci astăzi noi nu i-am fi pomenit numele. Pilda sfântului ierarh ne învață ce anume Biserica trebuie să pună la baza aprecierilor privind lumea exterioară: unica măsură trebuie să fie adevărul lui Dumnezeu și nimic altceva. Nici o învățătură politică, nici o filozofare nouă, trecătoare, omenească, nici un motiv cu scop politic — nimic nu trebuie și nu poate să influențeze Biserica să judece lumea, omul, puterea, societatea înconjurătoare în baza teoriilor omenești. Biserica în genere nu e chemată să judece. Ea îi lasă pe oameni să fie judecați de Dumnezeu: *Nu judecați, ca să nu fiți judecați* (Mt. 7, 1). Biserica nu judecă. Biserica este chemată să aprecieze cu smerenie tot ce se petrece în lume, în baza adevărului lui Dumnezeu.

Ziua de azi ne învață că nu doar Biserica trebuie să utilizeze o singură unitate de măsură pentru aprecierea evenimentelor, ne învață cum trebuie organizată viața bisericească, pentru ca niciodată, în nici un caz Biserica să nu se scindeze. Căci dacă arhieriei chemați la soborul cel necuvios ar fi spus cu smerenie țarului: „Are dreptate mitropolitul nostru” și „Noi suntem împreună cu el”, desigur, nimeni nu ar fi garantat în acest caz salvarea lor de la o moarte violentă sau de la întemnițare, dar, în schimb, ce forță a întregu-

lui episcopat ar fi fost arătată în această unitate de idei! Dar nu s-a întâmplat să fie așa...

Actualmente nu ținem minte numele celor care l-au condamnat pe mitropolit, dar noi cunoaștem numele lui sfânt. Și noi trebuie să tragem din această istorie convingerea fermă că doar în unitate Biserica e în stare să influențeze lumea înconjurătoare, răspândind asupra ei influența sa morală. Anume de aceea chiar de la bun început al istoriei creștine dușmanul lumii acesteia încerca să dezbină Biserica. Deja în timpul apostolilor apar erezii, iar apoi diferite tipuri de schismă și, practic, toată istoria Bisericii este o istorie a luptei pentru unitatea sa. De ce este nevoie de această unitate? Pentru ca mărturia să fie vie, puternică și convingătoare, pentru ca nimeni niciodată să nu poată spune: „De ce ne vorbiți toate acestea? Uitați-vă la voi — singuri sunteți scindați”.

Dușmanul neamului omenesc a reușit să dezbină creștinismul în lume. E greu de spus cum ar fi evoluat istoria, dacă nu ar fi avut loc divizarea creștinilor în cei de est și cei de vest. Probabil, cursul istoriei ar fi fost cu totul altfel. Nădărdum că într-un moment anumit, poate prin rugăciunile Bisericii, Domnul va trimite milă către toți care cheamă numele Lui cel sfânt și din nou unitatea Bisericii Ecumenice va fi arătată neamului omenesc. Dar deocamdată trebuie să veghem și să ne străduim să păstrăm unitatea Bisericii Locale. În această privință o deosebită responsabilitate o are episcopatul Bisericii în frunte cu Patriarhul. Se prea poate, dacă în timpurile, când trăia sfântul ierarh Filip, arhieriei s-ar fi adunat mai des în soboruri, dacă atunci s-ar fi elaborat obiceiul sfătuirii sobornicești, atunci nu s-ar fi întâmplat ceea ce s-a întâmplat. Și astăzi, când Biserica noastră există în condițiile libertății, este foarte important de dezvoltat aceste sfătuiri printre arhieriei care sunt începutul sobornicesc al Bisericii. Numai printr-o astfel de unitate de idei Biserica devine puternică și capabilă să oprească orice schismă. Doar într-o așa unitate, care se reflectă în înțelepciunea sobornicească, Biserica este în stare să vorbească în limba care poate convinge lumea ce ne înconjoară.

Astăzi ne rugăm sfântului ierarh Filip pentru Biserica noastră, pentru țara noastră, pentru toată Rusia istorică, ca Domnul să reverse mila Sa asupra poporului nostru, ca Biserica să fie întotdeauna capabilă a proclama adevărul lui Dumnezeu, fără a se amesteca în peripețiile conflictelor omenești și ale luptei dintre oameni. Ne rugăm, de asemenea, ca lumea înconjurătoare să fie capabilă să perceapă vocea Bisericii fără înverșunare și răutate. Noi ne rugăm și pentru aceea ca Biserica noastră să păstreze întotdeauna unitatea, pentru a duce cu smerenie și putere slujirea sa păstorească. Și noi ne rugăm sfântului ierarh Filip ca el, stând în fața prestolului Celui Preaînalt, să cheme mila Lui asupra noastră. Amin.

DUMINICA VAMEȘULUI ȘI FARISEULUI

Predica la liturghie după citirea Evangheliei în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova)

24 ianuarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Cu slujba Dumnezeiască de azi Biserica intră în săptămâna pregătitoare pentru Postul cel Mare. Duminica de azi în limba Statului bisericesc se numește Duminica Vameșului și Fariseului.

Cu toții am ascultat acum Evanghelia după Luca în care se povestește pilda binecunoscută a Vameșului și Fariseului. Doi oameni au venit în templu: vameșul, strângător de biruri, om păcătos, corupt, cum s-ar zice astăzi, pe care compatrioții îl urau pentru funcția sa și fariseul, reprezentantul unui partid politic-religios care pleda pentru cuvioșie. Fariseul, adresându-se către Dumnezeu, I-a mulțumit pentru faptul că nu este ca și cei care nu făceau parte din partidul său. Apoi fariseul a început să enumere virtuțile sale: că el și se roagă, și postește, și mulțumea Domnului pentru faptul că nu este ca vameșul care stătea lângă el. Iar vameșul, neînfrunzind să se uite la cer, lovindu-se în piept, se adresează Domnului, zicând: „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului” (Lc. 18,

13). Și se încheie pilda prin cuvintele că oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalța (Vezi: Lc. 18, 14). Adresându-se ucenicilor, Domnul spune că vameșul s-a coborât mai îndreptat la casa sa decât fariseul.

Această minunată pildă ne ajută să înțelegem ce este bine în fața lui Dumnezeu în sfera vieții noastre interioare, ascunse, duhovnicești. Lui Dumnezeu îi este indiferent la ce partid politic am aderat. Lui Dumnezeu îi e indiferent, cât de mult noi singuri ne considerăm drepti, fiindcă judecata lui Dumnezeu nu este o judecată omenească și aprecierea de către Dumnezeu a vieții noastre — nu este aprecierea noastră personală. Cuvioșia exterioară a fariseului, pe care el cu minuțiozitate o arăta, considerându-se om demn de îngăduința lui Dumnezeu, s-a dovedit a fi greșită. Domnul s-a uitat la vameș, om, fără îndoială, mai păcătos decât fariseul, necuvios și, cum am menționat, corupt; cu atât mai mult că el lucra pentru ocupanții străini, strângând impozite de la propriul popor — ce poate fi mai rău. Domnul nu în zadar alege chipul vameșului, doar este vorba de o pildă și nu de redarea unui fapt real. Domnul alege chipul vameșului ca un exemplu al omului căzut. Despre un astfel de om am spune astăzi: un mare păcătos, dar poate chiar și criminal. Însă în viața interioară a acestui om decăzut, păcătos, care stătea în fața lui Dumnezeu în templu, s-a întâmplat ceva ce l-a ridicat de asupra compatrioților cuvioși și corecți. De la gândul despre păcatele sale în sufletul lui are loc o transformare. El se pătrunde de o adâncă smerenie, nefiind în stare să ridice ochii la cer. Și această transformare interioară, conștientizarea propriilor păcate, această tendință spre Dumnezeu a și fost acel lucru prețios ce a dus la diferențierea în ochii lui Dumnezeu a acestui om păcătos de fariseul „cel drept”, cum se numea el singur pe sine.

Nu este întâmplător că duminicile pregătitoare pentru Postul cel Mare încep cu citirea acestei pilde. Noi trebuie să înțelegem ce este cel mai important în viața noastră duhovnicească. Ni se pare că e important să ajungem la un nivel anumit, la o anumită situație, fie e vorba de o poziție în societate, în familie, fie de o funcție sau distincție înaltă.

Mulți leagă succesul de dezvoltarea lor intelectuală, căpătarea unor studii bune. Mulți consideră că în cazul dat survine și cultura, iar cu ea și un anumit nivel de moralitate. Dar pentru Dumnezeu nu este importantă situația statistică a personalității, satisfăcută de starea sa interioară — Dumnezeu are nevoie de dinamică, evoluție, desăvârșire. Și dacă această dinamică începe din prăpastia decăderii, cu atât mai prețios este un atare urcuș al sufletului omenesc.

Cât de mult nu se aseamănă toate acestea cu aprecierile omenesti! Cum am privi noi la tâlharul care s-ar ruga împreună cu noi, iar noi am ști cu siguranță că este un tâlhar, un criminal, un om amoral? Poate că nu l-am fi osândit în așa măsură, cum a făcut-o fariseul, dar de apropiat nu ne-am fi apropiat și mâna nu i-am fi dat-o. Iar cineva ar mai fi spus: „Ia te uite, a venit și la biserică; biserica nu este pentru așa oameni ca el”. Și, probabil, în interiorul lui ar fi judecat pe acel om, așa cum judecăm deseori pe cei neîmbisericiciți, inclusiv pe reprezentanții puterii care vin la biserică fără a ști cum să se poarte: își fac neîndemânatic cruce, incorect iau lumânarea. Vai, cum toate le observă privirea atentă: imediat sunt judecați cu strictețe.

Nimeni nu știe, nimeni nu poate ști ce se petrece în adâncul sufletului omenesc. De aceea prima poruncă pe care o învățăm din citirea de azi este porunca: „nu judeca, nu judeca pe alții, gândește-te doar la faptul ce se petrece în interiorul tău”. Și a doua poruncă: „mișcă-te spre Dumnezeu, nu sta pe loc, analizează-ți minuțios viața ta interioară, judecă-te pe tine însuși, pocăiește-te în propriile păcate, mergi în întâmpinarea lui Dumnezeu. Și fie ca nici o cădere groaznică să nu omoare în sufletul tău speranța în mila lui Dumnezeu”.

Duminica de azi, prima după sărbătoarea Botezului, se mai numește Duminica după Botezul Domnului. În legătură cu această zi se cuvin citirile corespunzătoare, inclusiv din Epistola către Efeseni a sfântului apostol Pavel. În capitolul al patrulea, în fragmentul citit astăzi, găsim cuvinte minunate: „Și El a dat pe unii apostoli, pe alții prooroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos”(vezi: Ef. 4, 11-13.)

Aceste cuvinte ale apostolului uluiesc prin profunzime și importanță. Și cât e de minunat că astăzi noi le ascultăm împreună cu voi. Doar în catedrală au fost prezenți acei care au venit la Moscova pentru participare la citirile de Crăciun; acei care iau asupra sa o responsabilitate deosebită în fața lui Dumnezeu, în fața poporului, în fața Bisericii, în fața țării pentru lucrarea sfinților, pentru slujire întru zidirea Trupului lui Hristos. Și printre voi, ca și în vremurile apostolicești, sunt mulți învățători, dar mulți sunt și binevestitori.

Așa că, posibil, nu întâmplător au coincis aceste două citiri: a apostolului — despre evangheliști, învățători, păstori, apostoli și prooroci, care urmează să zidească Biserica lui Dumnezeu, Trupul lui Hristos; și pilda evanghelică a Vameșului și Fariseului.

Puțin probabil că rezultatul lucrărilor noastre comune va fi atingerea imediată de către toți, către care este îndreptat cuvântul nostru, a înălțimilor sfințeniei. Nu toți vor fi pătrunși de valorile morale ale ortodoxiei. Nu toți vor însuși cultura națională. Însă sarcina noastră constă în faptul ca poporul să meargă nu pe calea fariseului, dar pe calea vameșului. Și dacă vom reuși să trezim puterea duhovnicească în poporul nostru, noi vom salva Rusia istorică, vom păstra poporul nostru, vom întări Biserica noastră. Dar pentru ca să se întâmple aceasta, fiecare din noi care îndrăznește să învețe pe alții trebuie să treacă pe această cale a autocondamnării, a judecății curajoase a propriei persoane, a aprecierii imparțiale a stării proprii duhovnicești și morale, pentru ca, aidoma vameșului din Evanghelie, să spunem cuvintele minunate „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului”. Și credem că aceste cuvinte, care vor deveni fapte, sunt în stare să transforme viața noastră în conformitate cu legea lui Dumnezeu. Amin.

**DUMINICA LĂSATULUI DE SEC DE BRÂNZĂ
ȘI SĂRBĂTOAREA ÎNTÂMPINAREA DOMNULUI
DUMNEZEU ȘI MÂNTUITORULUI NOSTRU
IISUS HRISTOS**

*Predica la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în Catedrala
Hristos Mântuitorul (or. Moscova)*

14 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Astăzi e ultima duminică înainte de Postul cel Mare — Dum-nica iertării — și Biserica în această zi comemorează evenimentele, legate de izgonirea primilor oameni din rai. În cartea Facerii se vorbește că oamenii care au păcătuit în fața lui Dumnezeu au gustat din pomul cunoașterii binelui și răului și au fost izgoșiți din rai. Ei au fost izgoșiți pentru că niciodată mai mult să nu poată gusta din pomul vieții care, la fel, creștea în grădina raiului. Gustarea din acest pom dădea oamenilor nemurirea. Noi nu vom ști niciodată cu exactitate ce realitate duhovnicească era ascunsă după această imagine — textul vechi amintește doar despre ea, dar nu o descoperă.

Izvorul nemuririi în rai putea fi doar Dumnezeu. Și de aceea pomul vieții este transmiterea vieții Dumnezeiești celui, căruia Dumnezeu dorește să transmită acest dar. Creându-l pe om după chipul și asemănare Sa, Domnul a dorit să transmită darul nemuririi oamenilor. Pomul vieții era modalitatea transmiterii omului a harului Dumnezeiesc cu condiția, ca omul să trăiască în concordanță cu regula stabilită de Dumnezeu. Încălcând această regulă, omul a fost îndepărtat de pomul vieții. Și, cum povestește minunat Cartea Facerii, a pus heruvimi și sabie de flacără vâlvăitoare să păzească drumul către pomul vieții (vezi Fac. 3, 24). Este o imagine deosebit de impresionantă care îl ajută să înțeleagă pe orice om — și pe cel instruit, și pe cel simplu — că între izvorul vieții Dumnezeiești și omul care a păcătuit s-a ridicat un zid de nepătruns.

Omul era nevoit să-și mențină existența sa fizică, lucrând pământul — cum e spus în Biblie — „în sudoarea feței tale îți vei

mânca pâinea ta” (vezi: Fac. 3, 19). Toată evoluția istoriei umane a mers de acum încolo pe altă cale: lupta pentru supraviețuire, pentru prelungirea neamului a devenit scopul principal al existenței umane; și ce loc important în această luptă era rezervat dobândirii pâinii cele de toate zilele! Prin cuvântul „pâine” trebuie să înțelegem nu doar o bucată de pâine, și chiar nu doar mâncare, dar tot ce e necesar omului pentru a supraviețui, pentru a-și continua neamul. Mergând pe această cale, oamenii au început cu ceea ce e mai simplu, iar acum ajung la ceva foarte complex. Însă sensul evoluției istorice nu se schimbă de la aceasta — totul este orientat spre a păstra, înmulți, mări propria putere.

Este greu de spus cum ar fi fost omenirea, dacă nu ar fi mers pe această cale. Dar ea a făcut acest pas și pe calea dobândirii pâinii cele de toate zilele există o sumedenie de probleme. Este suficient a conecta televizorul și a privi ultimele știri ca să înțelegi: totul se rotește, în definitiv, în jurul acestei probleme. Idei mărețe, programe politice, decizii guvernamentale — totul este orientat pentru atingerea acestui scop. La urma urmei, grija despre economie — este grija despre pâinea cea de toate zilele, iar grija despre bunăstarea socială — este grija pentru faptul ca oamenii, dobândindu-și pâinea, să nu devină dușmani, să nu-și piardă chipul de om.

Dar cum rămâne cu scopul principal al existenței, pentru care omul a fost creat de Dumnezeu — să trăiască în rai, dar unde-i comunicarea cu Dumnezeu? Acest scop a dispărut. Este încă o problemă care a fost provocată de încălcarea legii Dumnezeiești a vieții — omul, dobândindu-și pâinea cea de toate zilele, mâncând din această pâine, gustând din bunătățile de pe pământ, foarte des în consumul de bunuri vede plăcerea supremă și scopul suprem. Și dacă pe timpuri bunurile și plăcerile erau considerate într-adevăr o bucată de pâine care nu permitea omului să moară, atunci în ziua de azi, când pâine este multă, omul vede scopul existenței sale în faptul ca să consume aceste bunuri cât mai mult, să consume totul ce poate fi consumat și să primească plăcere la maximum.

Nu este întâmplător că anume astăzi am auzit fragmentul din epistola sfântului apostol Pavel către Romani care se încheie cu

niște cuvinte, deosebite prin puterea lor: *Ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grijă de trup să nu o faceți spre poftă* (Rom 13, 14). Dar ce este poftă? Pofta trupului — aceasta este încălcarea echilibrului interior a forțelor omului, încălcarea integrității existenței umane, când grija pentru trup îl cuprinde pe om, când grija pentru duh dispare sau trece la periferia vieții. Anume această absorbire a atenției, puterilor, voinței, sentimentelor în favoarea dorinței de a-și satisface necesitățile trupului și este poftă.

Cât de minunat apostolul Pavel contrapune una alteia! Grija despre trup este legea existenței, legea omului decăzut. Doar nu există pomul vieții, de aceea și trebuie să te îngrijești de trup — altfel se va sfârși neamul omenesc, altfel omul nu va supraviețui. Grija despre propriul trup este un lucru rațional și bineplăcut lui Dumnezeu, odată ce omul a fost îndepărtat de pomul vieții. Dar cât de ușor e să transformi grija binecuvântată pentru trup în poftă!

Nouă ni se dau zilele Postului cel Mare anume pentru faptul ca noi să ne gândim la toate acestea. Să ne gândim la faptul ce este scopul nostru principal în viață, încotro sunt îndreptate toate forțele noastre — forțele gândului, voinței, sentimentelor. Pentru ce trăim? Prin ce ne deosebim de animale? Unde este grija despre viața noastră interioară? Și dacă nu transformăm noi oare grija firească pentru trup în poftă trupească, în slujire acestui trup, el devenind pentru noi valoarea supremă a existenței?

Postul, pe care noi cu toții trebuie să-l trecem, ne dă posibilitate să medităm despre multe, multe să le reanalizăm și să le înțelegem. Pașii pe care îi vom face pe calea postului — chiar cei mai mici, neînsemnați pași, orientați spre biruința asupra poftelor trupului — ne vor da speranță, îmbogățind viața noastră cu experiență interioară duhovnicească, plină de bucurie. Fără ea e imposibil să trăiești. Fără această speranță în atingerea scopurilor adevărate te poți prefăce în animal și poți pierde orice perspectivă în viață.

Astăzi, cu trecerea unor împrejurări calendaristice, noi sărbătorim una din cele douăsprezece sărbători Domnești — Întâmpinarea Domnului nostru Iisus Hristos. Noi comemorăm evenimentul, când Maica Mântuitorului, Fecioara Maria, L-a adus conform

obiceiului în templu la a patruzecia zi după nașterea Lui și când Pruncul a fost întâmpinat de bătrânul Simeon și proorocița Ana. Era acel stareț care multe decenii a așteptat venirea în lume a Mântuitorului și a nădăduit să-L întâlnească. Această speranță s-a împlinit. El L-a luat în brațe pe Prunc — pe Domnul și Mântuitorul — și a pronunțat minunatele cuvinte, pe care le repetăm în biserică în fiecare zi: *Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace* (Lc. 2, 29). Speranța bătrânului Simeon din Testamentul Vechi s-a împlinit prin întâlnirea lui cu Domnul. Și cât de minunat e că la începutul Postului cel Mare noi amintim această istorie evanghelică și Îl slăvim pe Domnul, care a dăruit posibilitate lui Simeon să se întâlnească cu El. Slăvind îngăduința lui Dumnezeu față de stareț, noi, în același timp, căpătăm puteri pentru a avea speranțe că ne vom întâlni cu Dumnezeu, iar aceasta poate avea loc doar atunci, când pofta trupului nu va deveni laitmotivul întregii noastre vieți, când pofta trupului nu va înrobi toate gândurile și simțurile noastre, dar când grija firească față de trupul nostru ne va face loc pentru lucrul minții, voinței și sentimentelor, pentru lucrarea interioară și pentru rugăciuni care, doar ele, sunt în stare să ne aducă pe noi la întâmpinarea Domnului, adică la realizarea scopului întregii noastre vieți — la revenirea în rai, la revenirea la pomul vieții.

Fie ca Domnul să ne ajute anume astfel să petrecem zilele mari ale celor patruzeci de zile, pentru ca întâmpinarea Celui Înviat să ne dăruiască experiența vie și întăritoare a comunicării cu Dumnezeu Care ne arată nouă în mod ascuns, dar real frumusețea raiului, frumusețea Împărăției lui Dumnezeu. Amin.

FĂRĂ IERTAREA APROPIAȚILOR NOȘTRI NU ESTE POSIBILĂ CALEA POCĂINȚEI NOASTRE

Predica după otpustul vecerniei cu cinul iertării în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova)

14 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Refuzând planul lui Dumnezeu pentru orânduirea vieții lumii și a omului, primii oameni au fost izgoniți din rai. Acesta a fost răspunsul la păcatul pe care ei l-au săvârșit. Nici nu era măcar pedeapsa lui Dumnezeu: era constatarea lui Dumnezeu a faptului că păcatul și Dumnezeu sunt incompatibili. În Dumnezeu nu este nici un păcat; în puritatea lui Dumnezeu nu este nici umbră a ceea ce nu este puritate. Și de aceea viața lui Dumnezeu, care se transmitea primilor oameni prin pomul vieții, nu mai putea să se mai atingă de firea omenească, întunecată de păcat.

Oamenii, care încalcă legile statului, sunt izolați de societate (în cazul delincvențelor deosebit de grave). Nu din cauza că societatea este rea, dar din cauza că omul care a încălcat legile fundamentale devine incompatibil cu viața socială. Noi prea bine cunoaștem aceasta din experiența existentă a jurisprudenței și condamnărilor. Ceva asemănător a avut loc la începuturile istoriei omenirii. Însă, îndepărtând pe om de la comunicarea cu Sine, Dumnezeu nu îl lipsește de speranță: Îi dă făgăduința d venirii în lume a Celui, Care va mântui neamul omenesc, Care *va zdrobi capul șarpelui* — al diavolului (vezi: Fac. 3, 15).

Oamenii au plecat în lumea crudă, periculoasă, fiind singuratici, lipsiți de vreun ajutor de sus. Ei au rămas vii, ei și-au înmulțit urmașii, dar niciodată în memoria și inimile oamenilor nu a dispărut chipul raiului. Și apariția în vremurile de demult a multor religii, chiar foarte stranii și periculoase, a fost nimic altceva decât încercarea oamenilor de a reveni în rai, de a-L găsi pe Dumnezeu. Domnul nu s-a întors cu spatele la om. El alege poporul cu care

încheie un testament sau uniune. Reprezentantul acestui popor a fost Avraam care dă lui Dumnezeu acordul de a intra cu El în testament și ca răspuns la credința și fidelitatea sa față de Dumnezeu să primească făgăduința. Aceea ce s-a întâmplat atunci, în timpurile străvechi, a avut o importanță enormă în istoria omenirii: Avraam s-a întors la Dumnezeu. Dacă e să ne gândim la calea vieții acelor oameni care au găsit raiul, care au revenit la Dumnezeu, atunci, indiferent de faptul când ar fi trăit ei și la ce popor ar fi aparținut, este evident că mișcarea lor către Dumnezeu s-a început de la întoarcerea către Dumnezeu.

Ce este întoarcerea către Dumnezeu? Este, în primul rând, privirea îndreptată la Dumnezeu — nu e vorba de privirea fizică, dar de dorința de a vedea în Dumnezeu scopul propriei vieți. Omul dintr-o dată înțelege că multitudinea de scopuri și valori pe care le-a avut încetează de a mai fi scop și valoare; și atunci apare o dorință nestăvilită de a atinge scopul adevărat al propriei existențe. Ca urmare a întoarcerii către Dumnezeu survine ceva foarte important. Orice om, îndreptându-se către Dumnezeu, nu poate să nu se întrebe — dar ce trebuie să fac ca să ating țelul, ca să găsesc raiul, să intru în comunicare cu Creatorul? Trebuie de făcut contrariul din ce a făcut Adam. Adam a încălcat cuvântul lui Dumnezeu, iar acela care dorește să revină la Dumnezeu trebuie să facă ascultare voinței Lui. A face acest lucru nu este deloc simplu, fiindcă fiecare om își formează obișnuințele sale, stereotipuri de viață, concepții asupra lumii înconjurătoare și asupra sie însuși. Și pentru a face acest prim pas pe calea către Dumnezeu, pentru ca întoarcerea la Dumnezeu să fie rezultativă, este necesară pocăința.

Pocăința este un act tainic și mântuitor, săvârșit de rațiunea noastră, de sentimentele și voința noastră. Pocăința este, în primul rând, conștientizarea păcatului propriu. Nici o mișcare spre Dumnezeu, nici o creștere duhovnicească fără conștientizarea păcatului nu poate exista. De fapt, postul ni se propune pentru pocăință. Conținutul principal al postului este pocăința. Este bine cunoscut că cuvântul grecesc „metanoia”, care se traduce ca „pocăință”, semnifică ad litteram — schimbarea minții și inimii, schimbarea vieții.

De aceea scopul postului este pocăința ca o schimbare adevărată a gândirii și a vieții. Nu este un act singular. Nu se poate spune: „Eu acum m-am căit și sunt gata să mă întâlnesc cu Dumnezeu”. Nu e posibil a zice că până la un moment omul a trăit în păcat, iar apoi pocăința a spălat tot. Chiar și Taina Mărturisirii nu ne eliberează de toate păcatele, fiindcă este imposibil ca omul să se pocăiască în toate păcatele sale.

Cu ce începe, dar, procesul reanalizării vieții, transformării minții și inimii? Întotdeauna începe cu o încercare. Trebuie nu numai să conștientizezi greșeala ta în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, dar și să ceri iertare pentru greșeala ta. Cu cât suntem mai vinovați, cu atât mai greu e să cerem iertare. Dar fără iertarea apropiatilor noștri nu e posibilă calea pocăinței noastre. Iată de ce Postul cel Mare începe cu cinul iertării, când în Duminica iertării, după slujba de seară, oamenii se adună în biserică pentru a cere iertare de la Dumnezeu și unul de la altul. Din experiență știm că putem cu ușurință să ne apropiem de oameni cunoscuți sau chiar necunoscuți și, urmând obiceiului, să spunem „iartă-mă” — este atât de simplu și ușor, fiindcă, de fapt, noi cu acești oameni nu suntem certați. Ei nu ne-au obijduit, iar noi nu i-am obijduit. Dar cât de greu e să te apropii și să ceri iertare de la omul cu care ești într-un conflict real, care ți se pare dușman! De omul pe care îl consideri dușman este nespus de greu să te apropii să ceri iertare. Dar dacă noi nu suntem în stare să facem acest pas, atunci și toată calea pocăinței este sortită la eșec. De aceea astăzi noi și vă chemăm la iertare — pentru a cere iertare și a ierta, astfel făcând primul pas pe calea eliberării de păcat, făcând o cotitură reală în întâmpinarea acelei căi care ne duce la Dumnezeu.

Acum noi vom săvârși această lucrare importantă. Aici, în biserică, fiecare din noi trebuie să cerem iertare unul de la altul, mai ales de la acela, cu care ne aflăm în relații conflictuale. Iar când vom veni acasă, trebuie să îngenunchem în fața rudelor noastre, apropiaților, în fața celor cu care trăim umăr la umăr, cu care muncim. Nu se întâmplă ca relațiile casnice să nu fie întunecate de conflicte, de o oarecare încordare. Anume în acest caz trebuie să cereți

unul de la altul iertare. Dar dacă vom găsi în sine puteri ca mâine, venind la serviciu, să cerem iertare de la colegii noștri, de la cei cu care împreună lucrăm sau studiem, aceasta poate deveni momentul întoarcerii la Dumnezeu nu numai a noastre, dar și a celor oameni către care vom adresa cuvântul „iartă-mă”. Calea creșterii duhovnicești începe cu acest cuvânt și vom cere de la Dumnezeu ca El să ne dea curățenia inimii și curaj ca, cerând unul de la altul iertare, să punem început Postului cel Mare.

Eu conștientizez că în calitatea mea de Patriarh pot pe cineva să obijduiesc cu faptele mele, cuvintele mele. Cineva, posibil, nu înțelege corect cuvintele și intențiile mele — astfel de oameni există. Uneori acești oameni reacționează prin presă, prin mass media și, citind toate acestea, eu deseori mă conving că e o reacție la niște cuvinte care nu au fost corect înțelese, care nu are în esență sa o pricină adevărată. Noi nu negăm responsabilitatea pentru acest fapt, considerând că pentru fiecare cuvânt trebuie de dus responsabilitate. Comunicând cu frații mei arhipăstori, cu clerul eu, la fel, am putut pe cineva, cu voie sau fără voie, să-l obijduiesc, cuiva să pricinuiască durere. Și anume astăzi eu de la toți cer iertare — de la episcopatul Bisericii noastre, de la cler, de la laici — de la toți pe care cu voie sau fără voie am putut să-i obijduiesc sau să-i tulbur, sau să-i încordez, sau chiar să-i înrăiesc. Binecuvântați-mă și iertați-mă pe mine, păcătosul.

PENTRU OMUL TRUFAȘ DUMNEZEU ESTE LA PERIFERIA VIEȚII LUI

Predica în Lunea curată după slujba de dimineață în mănăstirea stavropighială de maici a Zămislirii (or. Moscova)

15 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

În scrierile sfinților părinți o mare atenție se acordă temei păcatului. Și într-adevăr, fiecare om care intră pe calea luptei cu

păcatul trebuie să înțeleagă clar natura acestei boli, mortal de periculoase, pentru om.

Păcatul este neascultarea de Dumnezeu. Când vorbim de ascultare sau neascultare, întotdeauna presupunem că omul știe că încalcă cele prescrise. Nu fiecare om astăzi cunoaște poruncile lui Dumnezeu și legea vieții lui Dumnezeu. Dar, cum sună unul din cele mai importante principii juridice, necunoașterea legii nu te absolvă de responsabilitate. Dacă încalcăm legile statului, fără a le cunoaște, noi suntem judecați, indiferent de faptul dacă le cunoaștem sau nu.

Însă Domnul a revărsat asupra oamenilor milă, fiindcă a pus legea Lui morală în inimile noastre și fiecare din noi știe exact, dacă îndeplinește el această lege sau nu. Această cunoaștere este glasul conștiinței care este în interiorul nostru, fiindcă vocea aceastei mărturisește despre faptul, dacă înfăptuim noi legea lui Dumnezeu, pusă în firea noastră, sau nu. Când omul nu urmează legile lui Dumnezeu, el cu voie sau fără voie, conștient sau nu, se contrapune pe sine lui Dumnezeu.

De aceea păcatul este contrapunerea omului cu Dumnezeu. Păcatul se face fățiș prin multe modalități și în gândurile noastre, și în faptele noastre. Orice manifestare a păcatului se numește viciu. Dar este un viciu care în deplină măsură arată esența păcatului — acest viciu este mândria. Sfântul Ioan Scărarul a spus minunate cuvinte: "Mândria este respingerea lui Dumnezeu". Însă păcatul este la fel respingerea lui Dumnezeu. Înseamnă, într-adevăr, în mândrie se găsește însăși esența păcatului.

Ce se petrece în sufletul omului mândru? În centrul vieții el se pune pe sine însuși, iar ceilalți oameni pentru el sunt la periferia acestei vieți. Dacă el crede în Dumnezeu și continuă se rămână om mândru, atunci și Dumnezeu e la periferie. Omul mândru își atribuie sie toate realizările sale și nu observă pe cei care l-au ajutat sau l-au sprijinit, iar eșecurile și insuccesele sale omul mândru le pune pe seama altora.

Cum apare mândria? Deseori ea într-adevăr se transmite prin ereditare ca și multe alte vicii. Însă omul este capabil sau să lup-

te cu mândria, sau, din contra, să o dezvolte. Uneori omul devine mândru nu prin ereditare, ci de sine stătător, dezvoltându-și această capacitate periculoasă a sufletului pe baza propriei concepții asupra vieții. Mândri, în special, sunt oamenii talentați, puternici, ambițioși. Omul, fiind conștient de talentul și puterea sa, găsește în ele explicație pentru tot ce e pozitiv în viața lui. El se obișnuiește să se bazeze doar pe sine, el nu are nevoie de nimeni, el deseori nu are nevoie nici de Dumnezeu. Iar un om mai puțin capabil are nevoie de ajutor chiar din copilărie. Dacă copilul nu are capacități pentru învățătură, el are nevoie de ajutorul părinților și învățătorilor. Dacă are sănătate șubredă, nu este bine dezvoltat fizic, el are, la fel, nevoie de ajutor, inclusiv de la cei care îl înconjoară. Un astfel de om se obișnuiește cu gândul că trebuie să se adreseze pentru ajutor la cineva. El conștientizează limitele posibilităților sale și deseori cere ajutorul lui Dumnezeu.

Semnifică oare cele spuse că omul talentat este întotdeauna mândru, iar omul mai puțin talentat și mai puțin capabil — nu este mândru prin firea sa? Desigur, nu este așa. Deseori se întâmplă că oamenii talentați sunt capabili să conștientizeze limitarea și slăbiciunea lor, iar omul care este mai puțin talentat și care comite greșeli poate să nu-și vadă aceste greșeli și este convins că totul face corect.

Cum să evităm mândria? Cum să luptăm cu acest sentiment? Există o astfel de calitate — înțelepciunea. Înțelepciunea se formează în noi pe măsura creșterii experienței de viață. Când nu este suficientă această experiență, atunci ajută lecțiile date de alți oameni. Înțelepciunea întotdeauna presupune o atitudine critică față de sine însuși, capacitatea de a-ți vedea greșelile. Când omul, rămânând singur, este în stare să spună ce a făcut rău, ce a gândit rău, aceasta mărturisește despre înțelepciunea lui, despre capacitatea de a se vedea pe sine însuși și de a se judeca pe sine în mod sever și nepărtinitor. Omul credincios trebuie în permanență să-și dezvolte deprinderea de a se judeca imparțial. Această deprindere este extrem de importantă, mai ales pentru oamenii talentați și puternici.

Foarte mult ajută și compararea propriei persoane cu oameni mai capabili, mai înțelepți, mai instruiți. Uneori ne pare că suntem cei mai puternici, cei mai deștepți în anturajul în care ne aflăm. Dar trebuie să ne întrebăm: dar oare anturajul meu este cel mai talentat, cel mai instruit și cel mai puternic? Dar poate că nu este așa? Și, fiind primul printre oamenii ce te înconjoară, tu nu ești primul în raport cu foarte mulți, cu cei mai capabili, mai puternici, mai înțelepți datorită experienței lor de viață.

Fiecare din noi trebuie să învețe să-și controleze gândurile, să se supună judecății sale interioare. Dar aceasta nu este suficient. Mai este o modalitate care îl ajută pe om să biruie mândria — aceasta este rugăciunea. Noi trebuie în permanență să cerem de la Dumnezeu ca El să ne deschidă ochii noștri interiori, să ne ajute să ne vedem așa cum suntem, dar nu așa cum ne imaginăm noi. Sunt minunate binecunoscutele cuvinte: *Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har* (1 Pet. 5, 5). Iar harul este ajutorul lui Dumnezeu, este puterea lui Dumnezeu. Iată din ce cauză oamenii mândri — talentați, de succes — într-un moment dat sunt înfrânți, nu-și ating scopurile care și le-au propus și deviază de la linia vieții. Uneori acești oameni se pomenesc în cele mai dificile situații anume din cauza că ei, fiind siguri de propriile forțe și neavând o atitudine critică asupra faptelor și gândurile proprii, comit greșeli care îi aduc la catastrofe în viață. *Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har*, deoarece omul smerit nu izgonește pe Dumnezeu din centrul vieții sale. Pentru el Dumnezeu este în centru, el Îi adresează rugăciunea sa, el Îl roagă să-i dea înțelepciune și capacitate să-și vadă păcatele. Și de cele mai multe ori în timpul Postului cel Mare noi vom cere în genunchi lui Dumnezeu: Așa, Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu (Rugăciunea sfântului Eftrem Sirul).

Fie ca zilele mântuitoare ale Sfintei Patruzecimi să ne ajute tuturor în lupta cu păcatul, pentru ca noi să putem, apropiindu-ne de sărbătoarea luminoasă a Învierii lui Hristos, să-I mulțumim pentru experiența pocăinței, pe care am trăit-o în timpul postului.

Iar pentru ca aceasta să aibă loc, trebuie să nu pierdem orice ocazie de a fi deseori în biserică, mai ales în săptămâna întâi, a patra și în Săptămâna patimilor. Noi trebuie să ne străduim, după posibilități, dimineața și seara să fim în biserică, ascultând cu atenție rugăciunile, psalmii minunați, cântările care răsună în biserică; să pătrundem în conținutul celor ce ne propune Biserica pentru îndrumare în aceste zile sfinte. Cred că prin mila lui Dumnezeu, ca răspuns la eforturile noastre modeste, pentru smerenia noastră Domnul ne va dărui harul Său. Amin.

INVIDIA ESTE ÎNTOTDEAUNA DURERE

Predica după marea pavecerniță cu citirea Canonului cel Mare al sfântului Andrei Criteanul în ziua de luni a primei săptămâni din Postul cel Mare în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova)

15 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Păcatul cu care omul se luptă în numele mântuirii sale se descoperă în toată esența sa printr-un viciu, numit mândrie. Omul mândru doar pe sine se pune în centrul vieții, lăsând pe toți ceilalți la periferie. Această poziție de viață a omului mândru trage după sine o mulțime de consecințe periculoase, una din ele fiind viciul invidiei.

Meditând asupra faptului ce este invidia, sfântul Vasile cel Mare al zis niște cuvinte foarte exacte: „Invidia este mâhnirea pentru bunăstarea apropiatului”. Omul mândru nu se poate împăca cu gândul că cineva este mai deștept, mai frumos, mai bogat, mai de succes. Doar omul mândru singur pe sine se pune în centrul existenței, cine ar putea să-l încurce să ocupe acest loc? Și apariția oricărei persoane care pare mai de succes și mai importantă trezește la omul, cuprins de mândrie, o mare durere interioară.

Anume invidia descoperă toată absurditatea mândriei. Gândindu-se la invidie, sfântul Tihon Zadonsky a spus minunatele

cuvinte: „Celelalte vicii și patimi măcar au plăcere imaginară, iar invidiosul păcătuiește și suferă”. Desigur, dacă alte vicii sunt însoțite măcar de aparente plăceri, atunci invidia — este o durere și întotdeauna este durere și nu este nici urmă de plăcere, chiar și imaginară. Dacă omul nu luptă cu sentimentul invidiei, ea poate atât de tare să-l înrobească, încât el devine agresiv și periculos pentru alții. Nu este întâmplător că motivul primului omor, săvârșit la începutul istoriei omenirii de către Cain al fratelui său Abel, a fost invidia. Omul invidios devine agresiv și periculos pentru alții. Și cu cât mai minuțios el ascunde focul intern al invidiei în inima sa, cu atât mai periculos el devine.

Cum să lupți cu această încercare? Cum să lupți cu acest viciu? Același sfânt ierarh Tihon Zadonsky a spus: „Mândria este mama invidiei. Omoară-o pe mama și va muri fiica”. Dar, deoarece, mândria descoperă în deplină măsură însăși esența păcatului, a lupta cu acest viciu este foarte greu și nu poate omul să biruie mândria decât cu puterea lui Dumnezeu. De aceea rugăciunea, participarea în tainele Bisericii, meditarea permanentă asupra propriei vieți, asupra aspirațiilor propriului suflet, asupra gândurilor proprii, judecata aspră a propriei persoane vor putea să ajute omului să-și biruie mândria.

Dar mai sunt încă două remedii minunate.

Primul — este conștientizarea faptului că Domnul a înzestrat pe fiecare om cu niște calități unice și nu există doi oameni să semene unul cu altul întru totul. Fiecare om este unic și are valoare sa în fața lui Dumnezeu. Cât de slab, bolnav, nereușit ar părea omul, el are valoare în ochii lui Dumnezeu. Conștientizarea acestui fapt îl ajută pe om să se abțină de la invidie. Lumea e mare și fiecare în această lume își are locul său. Înțelegerea unicității omului și a înțelepciunii planului lui Dumnezeu pentru fiecare om vă va ajuta se învingeți sentimentul invidiei.

Și încă un remediu foarte important sunt faptele bune. Când facem o faptă bună pentru cineva, acel om încetează să fie pentru noi depărtat, el devine apropiat. Noi nu-i invidiem pe acei cărora le facem fapte bune. Dacă cineva se îndoiește, atunci să facă o fap-

tă bună omului pe care îl invidiază și invidia treptat va trece, fiindcă acel om va deveni pentru el apropiat.

Trebuie să ținem minte că deseori noi singuri provocăm sentimentul de invidie în acei oameni care ne înconjoară. Uneori a ațâța pe cel invidios, a trezi în el sentimentul de invidie ne face plăcere. De pildă, cumpărând haine noi, frumoase, unii cred, în primul rând, că această haină va trezi invidia la cunoscuți sau chiar la rude și la cei apropiați. Invidia este un viciu periculos și agresiv. Și dacă noi singuri nu dorim să fim înțepați de invidie, nu trebuie să o ațâțăm. O mulțime de nenorociri s-au săvârșit și se săvârșesc în lume din cauza invidiei.

Vremea Postului cel Mare — este vremea luptei cu viciile: și cu mândria, și cu invidia. Venind în biserica lui Dumnezeu, ascultând cuvintele minunate ale rugăciunilor și ale cântărilor, adresându-ne cu rugăciuni fierbinți către Domnul pentru ajutor în viața noastră duhovnicească, vom cere ca El să ne ajute să dezlădăcinăm din inimile noastre și mândria, și invidia. Și, scuturând de pe noi aceste vicii, noi vom simți o ușurare nespusă în viață, vom simți bucuria existenței. Fie ca Dumnezeu să ne ajute în zilele sfintei și mântuitoarei Patruzecimi, ca noi treptat, dar sigur, să ne ridicăm de la o putere la alta în mișcarea noastră în întâmpinarea Domnului și Mântuitorului nostru. Amin.

OMUL MÂNIOS NU ARE PRIETENI

Predica în ziua de marți a primei săptămâni din Postul cel Mare după slujba de dimineață la mănăstirea stavropighială de maici Nașterea Maicii Domnului (or. Moscova)

16 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Păcatul care se încuibază în sufletul omului se manifestă prin forma diferitelor vicii. Printre ele sunt unele deosebit de grave — atât pentru om care este purtătorul acestor vicii, cât și pentru cei

din jur. Din numărul lor face parte mânia și răutatea. Precuviosul Ioan Scărarul, meditănd asupra lor, zicea că sunt o boală duhovnicească. Precum maladia fizică are multe cauze, așa și boala duhovnicească are multe pricini.

Mânia este o formă de exprimare a dezacordului omului cu cuvintele și faptele oamenilor ce îl înconjoară. Această modalitate de a-și exprima dezacordul este însoțită de o reacție neadecvată, când omul ridică glasul, folosește cuvinte răutăcioase, îi obijduiește pe alții. Deseori mânia este rezultatul unor maladii psihice ale omului, consecințele îmbolnăvirii sistemului nervos. În acest caz e un obiect de investigație medicală; pe noi ne interesează, însă, mânia ca manifestare bolnăvicioasă a vieții interne a omului, ca boală duhovnicească. Ce stă la baza acestei boli? Ce cauze are, care sunt rădăcinile ei?

Ca și majoritatea viciilor, mânia provine din mândria omului. Omul mândru, care se pune pe sine însuși în centrul vieții, își dezvoltă simțul îngâmfariei. Îngâmfaarea tot mai mult și mai mult îl afirmă pe om în atitudinea lui de superioritate față de lumea înconjurătoare. Și dacă unei astfel de persoane încredute și mândre cineva îi zice anumite cuvinte sau face anumite fapte, cu care cel trufaș nu este de acord, persoana respectivă percepe cele întâmplate ca o sfidare adresată propriului „eu” — lucrului celui mai important și central ce este în viața persoanei date. De aici și provine această emoție îngrozitoare, însoțită de intonații ridicate, cuvinte răutăcioase, expresii grozave ale feții. Omul prin puterea cuvântului său și expresia feței încearcă să lovească în acela care nu este de acord cu el.

Există ceva în viciul acesta chinuitor pentru însuși omul, doar cel mânios nu are prieteni. Mânia distruge relațiile cu cei apropiați, cu oamenii dragi, creează o atmosferă extrem de dificilă pentru om. Câte familii se distrug doar pentru faptul că cineva din familie nu este în stare să-și stăpânească mânia și viața devine insuportabilă! Sfântul ierarh Tihon Zadonsky, cugetând despre viciul mâniei, zice: „Cât este de îngrozitor exteriorul omului mânios, dar ce se petrece atunci în sufletul lui! Într-adevăr, la momentul

mâniei sufletul omului suferă, mânia cu adevărat este o manifestare a îmbolnăvirii sufletului.

Există urmări foarte serioase pentru viața omului mânios. Precuviosul Ioan Scărarul, reflectând la această temă, zice: „Nimic nu împiedică intrării în noi a Duhului Sfânt mai mult ca mânia”. Dacă omul nu luptă cu mânia, dacă el nu conștientizează pericolul îmbolnăvirii sale duhovnicești, atunci mânia trece în dușmănie.

Mânia este denaturarea a însuși firii omenești. Dușmănia este boală care duce la procese ireversibile în viața duhovnicească, care distruge personalitatea umană. Cât de minunat zicea apostolul Pavel: *Soarele să nu apună peste mânia voastră; nici nu dați loc diavolului* (Ef. 4, 26-27). Cu alte cuvinte, dacă omul se mânie mai mult decât o zi, atunci mânia lui trece în dușmănie, iar unde este dușmănie, acolo este diavolul, fiindcă diavolul este răutate. Și dacă omul mânios se află în mânie mult timp, atunci încep niște procese ireversibile în viața lui duhovnicească. Omul mânios poate fi nereținut la cuvânt, fiindcă el trăiește în răutate. Nu este posibil ca toată vremea să strigi, să te certți, dar e posibil ca în răstimpul întregii vieți să păstrezi răutate în inimă. Pentru ca să nu se întâmple o astfel de întunecare îngrozitoare a vieții duhovnicești a omului, cu mânia trebuie de dus luptă, fără a permite ca mânia să treacă în răutate.

Dar ce metode ne propune Biserica pentru a birui viciul mâniei? Primul și cel mai important remediu este tăcerea. *Pune, Doamne, strajă gurii mele și ușa de îngrădire, împrejurul buzelor mele* (Ps. 140, 3) — de aceste cuvinte minunate ale psalmului trebuie să ne amintim de fiecare dată, când apare o dorință de nestăvilit de a prăbuși mânia pe conlocutorul tău sau pe omul cu care împreună lucrezi sau trăiești. *Oprește-ți limba de la rău* semnifică *fă bine* (vezi: Ps. 33, 12-13).

Capacitatea de a păstra tăcerea se prețuiește foarte mult în societatea umană. Nu în zadar se spune că *cuvântul e de argint, iar tăcerea-i de aur*. Omul tăcut este în stare să-și controleze gândurile, cuvintele, faptele. De aceea atât de mult s-a prețuit și se prețuiește tăcerea în practica ascetică a Bisericii. Aceasta nu înseamnă că toți

oamenii trebuie să înceteze să vorbească. Că toți trebuie să se transforme în niște taciturni. Lucrul acesta este imposibil, fiindcă majoritatea oamenilor sunt antrenați în viața obștească, în multe relații cu cei din jur. Însă prețul tăcerii este în faptul că prin ea noi putem să ne protejăm de mânie și răutate.

Și, desigur, un remediu important în biruirea acestui viciu este rugăciunea. Când simțim că se trezește mânia în inimile noastre, trebuie să ne oprim, să tăcem și să ne adresăm lui Dumnezeu cu rugăciune. Este foarte ușor a face acest lucru. Dacă în marile zile mântuitoare ale Patruzecimii noi voi începe această luptă cu mânia, iritarea, vom face un pas extrem de important în întâmpinarea Domnului. Să ne ajute Domnul în aceste zile mari mântuitoare, biruind viciile, proprii nouă tuturor, să facem pași chiar și mici, dar reali în întâmpinarea Mântuitorului Cel Înviat. Amin.

ÎN URCUȘUL NOSTRU CU NOI ESTE ÎNSUȘI DOMNUL

Predica în ziua de miercuri a primei săptămâni din Postului cel Mare după pavecernița mare cu citirea Canonului cel mare al sfântului Andrei Criteanul în catedrala Sfânta Treime de la mănăstirea Sfântul Daniil (or. Moscova)

17 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Păcatul este devierea de la norma vieții pe care a stabilit-o Însuși Dumnezeu. Păcatul este încălcarea de către om a planului lui Dumnezeu despre lume, despre om. Și dacă viața fără păcat este o normă a lui Dumnezeu, care a fost pusă la fundamentul întregii vieți a omului, atunci păcatul ca deviere de la această normă poate fi comparat cu boala. Sfinții părinți așa și numesc păcatul — „boală”.

Noi cu toții știm că ne simțim bine atunci, când în corp este temperatură normală. Dar dacă temperatura este ridicată sau scăzută, omul poate simți chiar o oarecare euforie. I se poate părea că

este sănătos, dar de fapt forțele lui slăbesc, sunt măcinate de boală. Ceva asemănător se întâmplă și în viața duhovnicească. Păcatul este boală și ca orice boală surpă viața duhovnicească și nu doar duhovnicească. Păcatul distruge personalitatea umană, dar nu dintr-o dată acest lucru devine evident. Uneori săvârșirea păcatului este însoțită de o oarecare euforie, iar manifestarea păcatului — viciul — apare în conștiința noastră ca ceva virtuos, trebuincios, folositor.

De foarte dese ori viciile sunt concepute ca o manifestare a puterii. Cea mai vie manifestare a acestora este mândria: chiar în literatura artistică, nemaivorbind de conștiința în masă, mândria deseori este prezentată ca virtute. Mândria în conștiința oamenilor este practic sinonim cu puterea, curajul, independența omului, demnitatea lui. Dar, de fapt, mândria este cel mai strașnic viciu, în care se arată în toată plinătatea sa ce este păcatul.

Ca să ne convingem de aceasta, trebuie să ne aducem aminte că manifestarea și urmările mândriei sunt viciile, precum invidia, mânia, ura, osândirea. Iar dacă să privim mai atent la viața noastră și să ne gândim: ce o distruge? Ce distruge relațiile pașnice dintre oameni? Ce provoacă păcatul în relațiile dintre persoane, încordarea și conflictele în familii, în societate, în viața internațională? Sunt anume acele vicii care sunt manifestarea și urmarea mândriei.

Omul mândru, fiind de cele mai multe ori invidios, mânios, dușmănos, cu aplecări spre osândire, manifestându-se în exterior prin aceste vicii, devine singuratic. Cel mândru este întotdeauna singuratic. El se delectează cu propriul „eu”, postându-se în centrul existenței. Dar cu cât mai mult el își apără poziția sa de viață, cu atât mai mult el se cufundă în singurătate.

Uneori ni se pare că datorită viciilor noi suntem în stare să atingem scopurile în viața personală și în serviciu, în politică și economie. Tuturor le este binecunoscut un astfel de viciu cum este minciuna. Oamenii cu ușurință folosesc minciuna pentru a-și realiza scopurile. Însă esența acestui viciu reflectă în mod minunat dictonul: „Totul iese la iveală”. Nu există nimic tainic ce nu ar deveni cunoscut. Minciuna întotdeauna este demascată și nu e obligatoriu să trăiești o viață, nu e obligatoriu să aștepti venirea următoare

generații, ca să te convingi că generația de azi spune minciuni. De cele mai multe ori încă în timpul vieții omului miturile pe care le-a creat despre sine, tot neadevărul, pe care l-a spus sau l-a făcut, se arată lumii și, la urma urmei, în loc de succese îl așteaptă o dezamăgire totală, o catastrofă în viață.

Nici un viciu nu l-a făcut pe cineva fericit și prosper, fiindcă păcatul, care este esența viciilor, nu este calea lui Dumnezeu, dar calea diavolului. Diavolul nu iubește pe oameni. Scopul lui nu este plinătatea vieții omenești, nu fericirea omenească, dar distrugerea omului, pierderea libertății, înrobirea lui în mrejele diavolului. Cu regret, uneori trece o viață întreagă, până când omul, la urma urmei, se deșteaptă și se convinge de un adevăr simplu: că fericirea e acolo, unde este Dumnezeu, unde este împlinirea legii Lui, iar nenorocirea omului e acolo, unde triumfă viciul.

Zilele Sfintei Patruzecimi noi trebuie să le folosim pentru lupta cu viciile noastre, doar fiecăruia, într-o măsură anumită, îi este propriu ceea ce decurge din mândria omului. Uneori ne pare că nu suntem mândri deloc, dar dacă pe cineva judecăm, dacă avem dușmănie împotriva cuiva, dacă ne mâniem sau pe cineva obijduim, cauza în toate acestea este păcatul în manifestarea lui cea mai vie — mândria. Noi trebuie să folosim posibilitatea minunată pe care ne-o oferă Biserica: prin Postul cel Mare, prin rugăciune și pocăință să încercăm să biruim toate acele vicii care sunt prezente în viața noastră și să ne străduim să dobândim virtuți.

A dobândi virtutea nu e mai greu decât a dobândi viciul. Uneori ne pare că a face faptele păcatului e mai ușor și mai simplu, decât a face fapte bineplăcute lui Dumnezeu. Nu este așa, fiindcă, săvârșind fapte bineplăcute lui Dumnezeu, crescând în virtuți, noi ne bzuim pe puterea lui Dumnezeu. Și deși urcușul e întotdeauna mai greu, decât căderea în jos, în această mișcare spre Cer, spre Dumnezeu, în această mișcare în sus cu noi este Dumnezeu. El ne întinde mâna Sa și noi, sprijinindu-ne pe mâna Lui atotputernică, putem face lucruri mărețe, cum ne învață sfântul preacuvios Andrei Criteanul. Fie ca zilele Sfântului și Marelui post să ne ajute în lupta noastră duhovnicească cu păcatul și în dobândirea virtuților. Amin.

OMUL NU TREBUIE SĂ-ȘI PETREACĂ VIAȚA ÎN TRÂNDĂVIE

*Predica după slujba din ziua de joi a primei săptămâni din Postul cel Mare
în mănăstirea stavropighială de călugări Donskoi (or. Moscova)*

18 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Pentru ca omul să aibă forța să biruie viciile, el trebuie nu doar să lupte cu păcatul, dar și să educe în sine virtuțile. Există două condiții obligatorii care trebuie îndeplinite pentru ca sufletul omului să se umple de virtuți.

Omul se formează ca personalitate în comuniune cu alți oameni. Dacă omul este izolat de la nașterea sa, în acest caz el nu se va forma ca personalitate. Comunicarea este un factor extrem de important nu doar pentru dezvoltarea mintală, dar și pentru cea duhovnicească. Anume din aceste considerente este atât de important ca din fragedă copilărie pe copil să-l înconjoare oameni buni, în primul rând — părinții și membrii familiei. Dacă în familie copilul nu vede exemplu de viață bună, el nu va fi un om bun, fiindcă nimic nu-l învață în așa măsură ca pilda vie.

Dar și oamenii maturi, în mare parte, se află sub influență celor care îi înconjoară. Conștient sau inconștient, dar noi absorbim modul de a gândi, cuvintele, manierele din comportamentul celor din jur. Și chiar dacă nu suntem de acord cu ceva, atunci, cu timpul, anturajul nostru își pune amprenta asupra noastră în mod clar. Iată de ce e foarte important ca lângă noi să nu fie oameni răi. În mod minunat ne vorbește despre aceasta sfântul Ioan Gură de Aur: "Oamenii răi aduc mai mult rău decât șerpii veninoși, fiindcă aceștia în mod deschis otrava și-o introduc, iar ceilalți zilnic și pe ascuns ne înțepă". Într-adevăr, astfel de oameni pe ascuns de noi pot în mod sistematic să ne otrăvească conștiința, influențând asupra voinței și sentimentelor noastre. Același sfânt Ioan Gură de Aur zice: „Precum ochii bolnavi îi infectează pe cei sănătoși, precum bolnavul de lepră îl infectează pe cel curat, așa și omul rău îl infectează pe omul care este sănătos duhovnicește”.

Iată din ce cauză atenția pentru anturajul nostru este foarte importantă în lucrarea creșterii duhovnicești. Nu în zadar Cuvântul lui Dumnezeu zice: *Scoateți afară dintre voi pe cel rău* (1 Cor. 5, 13). Și Biserica cu disciplina sa se străduie din toate puterile să protejeze prin învățatură comunitatea creștină de influența oamenilor răi. Iar dacă învățătura, explicația nu aduce rod bun, atunci Domnul poruncește să întrerupem comunicarea cu acești oameni.

Pentru creșterea duhovnicească este necesară încă o condiție: omul nu trebuie să trândăvească. Trândăvia nu trebuie să fie confundată cu odihna. Domnul a stabilit prin porunca Sa ca ziua a șaptea să fie ziua odihnei. Omul are nevoie de ea pentru completarea forțelor sale fizice și duhovnicești și odihna e un lucru bineplăcut lui Dumnezeu. Pe când trândăvia este eschivarea conștiinței de la orice lucru. Trândăvia este un fel de vacuum, iar vacuumul întotdeauna se umple, de cele mai multe ori, de gânduri rele și fapte rele. Trândăvia poate fi comparată cu starea fizică a organismului nostru: dacă ne aflăm în relaxare și nu antrenăm organismul nostru, el începe să slăbească și să se ramolească. Iar trândăvia formează slăbiciune duhovnicească care, de cele mai dese ori, se umple de puterea răului.

Și trândăvia, și cercul de cunoștințe al omului, săvârșesc asupra sufletului omului o influență extrem de puternică. Iată din ce cauză sfinții părinți, învățându-ne să creștem duhovnicește, o atenție deosebită o acordă evitării faptelor rele, efectuării muncii, rugăciunii și odihnei care cere, la fel, un conținut duhovnicesc. Învățați de înțelepciunea patristică, ne vom strădui să urcăm de la putere la putere, folosind în deosebi pentru acest urcuș zilele minunate ale Sfinței Patruzecimi, care ni se dăruiește pentru a ne mobiliza forțele și a ne ajuta în lupta noastră cu păcatul. Amin.

BISERICA ARE DE TOATE PENTRU MÂNTUIREA OAMENILOR

Predica după pavecernița mare cu citirea Canonului cel mare al sfântului Andrei Criteanul în ziua de joi a primei săptămâni din Postul cel Mare în catedrala Adormirea Maicii Domnului de la lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie

18 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Viciile care distrug personalitatea omului și întunecă relațiile dintre oameni sunt manifestarea păcatului. Păcatul este refuzul de la Dumnezeu, de la regula vieții, stabilită de El, refuzul de a îndeplini voia Lui. Fiecare om care dorește să scape de vicii trebuie să biruie păcatul, adică să facă contrariul a ceea ce au făcut primii oameni în rai. Un astfel de om trebuie să creadă în Domnul și să ia asupra sa datoria de a face voia Lui. Fără credință și ascultare în Dumnezeu nu este Mântuire. Și nu e întâmplător că anume credința și ascultarea au devenit condiția și fundamentul acelui testament sau uniune, pe care Dumnezeu l-a încheiat cu Avraam. De ce Avraam e numit tată a tuturor credincioșilor? Fiindcă omul credincios ca și cândva Avraam intră în testament cu Dumnezeu, făgăduiește să păstreze credința și să asculte de Dumnezeu. Lumea întreagă se împarte în oameni care Îl primesc pe Dumnezeu și oameni care nu-L primesc. Unii sunt gata să-L asculte pe Dumnezeu și să îndeplinească voia Lui, pentru alții Dumnezeu nu există. Însă, pentru a îndeplini voia lui Dumnezeu trebuie să auzim vocea lui Dumnezeu, aidoma cum au auzit-o proorocii, sfinții bărbați și femei din timpurile străvechi.

Cum putem să auzim acest glas? Domnul s-a îngrijit ca fiecare să-I poată cunoaște voia Lui, indiferent de calități sau neajunsuri, studii sau cunoștințe în domeniul cărților sfinte. Domnul și-a pus vocea în inima noastră. Vocea conștiinței noastre — aceasta este vocea lui Dumnezeu în sufletul nostru. Iată din ce cauză trebuie să ascultăm atent această voce, să nu încercăm niciodată să ne îndreptăm, dacă ne dojenește pentru ceva. Iar noi cu ușurință

găsim îndreptățire pentru faptele noastre și nu ascultăm vocea conștiinței care ne dojenește. Noi facem multe pentru ca această voce să sune extrem de slab sau să tacă cu totul, atunci când distrugem firea noastră morală. Anume pentru ca oamenii care au înăbușit glasul lui Dumnezeu în sufletul său să aibă speranță pentru a se mântui, Dumnezeu transmite cuvântul Său, voința Sa prin Revelația lui Dumnezeu care este înscrisă în Sfânta Scriptură.

Dar și aici firea aplecată spre păcat deseori schimonosește sensul Cuvântului lui Dumnezeu prin tâlcuiri greșite și astfel îndepartează pe oameni de la Dumnezeu. Toată istoria Bisericii lui Hristos — este istoria luptei pentru puritatea Cuvântului lui Dumnezeu. De ce dar anume Biserica a luptat și luptă pentru puritatea acestui Cuvânt? Pentru că anume ei i s-a înmănat acest Cuvânt. Cuvântul lui Dumnezeu este Cuvântul predestinat pentru a fi păzit de Biserică — o comuniune de oameni ce cred în Sfânta Treime, comuniune care recunoaște că Domnul Iisus Hristos este Dumnezeu și Mântuitor. Când vorbim că fără Biserică nu există mântuire, noi avem în vedere că în afara Bisericii nu există nici Cuvântul lui Dumnezeu, fiindcă El este schimonosit sau chiar distrus de voința dușmănoasă a omului.

În Biserică noi avem și un ajutor real al lui Dumnezeu — puterea dăătoare de har a tainelor bisericești. Oamenii slabi și păcătoși au posibilitate de a se sprijini pe taine, prin care fiecăruia din noi se transmite o părtică a vieții Dumnezeiești, se dă o mare putere Dumnezeiască care ajută să auzim Cuvântul lui Dumnezeu și să-L îndeplinim.

Noi, discipolii Domnului și Mântuitorului, avem totul pentru mântuire. Noi cunoaștem ce semnifică aceasta. Noi știm pe ce căi trebuie să mergem, ca să revenim în raiul din care au fost izgoșiții primii oameni. Domnul ne dă și putere să mergem pe această cale. Ne rămâne doar următoarele — să biruim slăbiciunea noastră, să educăm mintea, voința și sentimentele noastre. Fiecare știe că aceasta nu e simplu deloc. Dar fără o atare educație nu este posibil de a ne atinge scopurile, fiindcă Dumnezeu nu ne mântuiește în pofida dorinței noastre. Pentru aceasta și ni se dau zilele mântui-

toare ale Postului cel Mare, pentru ca, gândindu-ne la taina mântuirii pe care Dumnezeu în Hristos ne-a deschis-o, noi, bizuindu-ne pe ajutorul lui Dumnezeu, biruind cu forțele noastre neputincioase, dar reale, atracția păcatului, biruind viciile, să restabilim legătura cu Dumnezeu, doar ea fiind în stare să ne ducă la mântuire. Fie ca Domnul să ajute fiecăruia din noi ca să trecem cu destoinicie drumul Postului cel Mare și mântuitor.

SĂ-L LĂSĂM PE DOMNUL SĂ INTRE ÎN INIMA NOASTRĂ

Predica după liturghia Darurilor Înainte Sfințite și Te Deum-ul sfântului mare mucenic Teodor Tiron în ziua de vineri a primei săptămâni din Postul cel Mare. Lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie

19 februarie 2010

Vă felicit cordial pe toți, dragi stăpâni, cinstiți părinți, frați și surori, cu încheierea primei săptămâni a Postului cel Mare.

Cineva a avut fericirea în fiecare zi dimineața și seara să frecventeze slujbele minunate din prima săptămână. Cineva a ascultat doar seara canonul sfântului Andrei Criteanul, iar cineva, probabil, doar astăzi a venit în biserică. Dar și cel ce a venit în ceasul întâi, și cel ce a venit în ceasul al unsprezecelea este capabil să primească harul lui Dumnezeu, dacă cu inima și sufletul tinde spre faptul ca Domnul să intre în viața lui. Sensul postului și constă în aceea ca să permitem lui Dumnezeu să intre în viața noastră, ca Domnul să nu fie la periferia ei, ca noi să ne aducem aminte de El nu o singură dată pe săptămână, când se apropie duminica, dar să învățăm să împlăm în fața Domnului, așa cum împlau proorocii Testamentului Vechi, cum împlau sfinții bărbați, cum împla în fața lui Dumnezeu sfântul preacuviosul și teoforul părintele nostru Serghie, egumenul Radonejului.

Această înfățișare în fața lui Dumnezeu semnifică că în inima noastră este frică de Dumnezeu, că noi conștientizăm că fiecare cuvânt și fiecare gând, fiecare faptă este cunoscută lui Dumnezeu. Dar dacă sunt cunoscute, înseamnă că trebuie să ne temem de mânia lui Dumnezeu și să trăim astfel ca Dumnezeu să nu se supere pe noi, dar să reverse asupra noastră mila și dragostea Sa.

Viața în Dumnezeu este scopul vieții omului. Iar dacă scopurile se schimbă, atunci și viața se schimonosește: omul începe să se închine la valori false, să urmărească scopuri false și să-și distrugă propria viață. Și chiar oamenii credincioși în iureșul vieții atât de des sunt atrași de scopuri și valori false, încât identifică cu ele viața lor și rămân credincioși doar în cuvinte, dar nu și în convingeri.

Sarcina noastră constă în apropierea cât mai mare de Domnul, ca să-I permitem să intre în inimile noastre, ca să trăim împreună cu El. Atunci multe vor spori, viața va deveni alta și atunci mai puține forțe vom irosi degeaba. Fiindcă Domnul este Stăpânul timpului, iar timpul este darul lui Dumnezeu. Dacă noi, trecând pe calea vieții, folosim timpul astfel, încât faptele noastre să fie bineplăcute lui Dumnezeu, atunci timpul se umple cu semnificație mântuitoare.

Noi ne rugăm Domnului ca El să ne izbăvească de graba diavolească. Viața în conformitate cu scopurile și valorile false, viața conform legii iureșului cotidian — aceasta și este graba diavolească; iar viața cu Dumnezeu este umplută de semnificație adevărată. Să ne străduim, dragii mei, cel puțin în zilele Patruzecimii, să educăm în sine acest sentiment al prezenței lui Dumnezeu, al fricii de Dumnezeu, capacitatea de a aduce viața noastră în fața lui Dumnezeu, sub mâna Lui atotputernică. Și atunci Domnul ca răspuns la faptele noastre modeste ne dăruiește ajutorul Său și harul Său și va fi cu noi în toate zilele vieții noastre. Amin.

BISERICA CA LOC DE ÎNTÂLNIRE DEOSEBITĂ

Predica la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în biserica Sfântul Serghie din Radonej de la mănăstirea stavropighială de călugări Sfântul Apostol Petru (or. Moscova) în ziua de sâmbătă a primei săptămâni din Postul Mare

20 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Scopul vieții omului constă în a face contrariul din ce a făcut Adam. Adam a rupt comunicarea cu Dumnezeu și a dorit să trăiască nu conform legilor lui Dumnezeu, dar conform propriei voințe. Sarcina fiecărui om constă în revenirea la comunicarea cu Dumnezeu și unirea cu El, pe cât e posibil. Dacă la temelia păcatului lui Adam se afla neascultarea de voința lui Dumnezeu, de planul lui Dumnezeu pentru om, atunci la baza vieții noastre trebuie să se afle ascultarea de voia lui Dumnezeu.

Această voie noi o cunoaștem, ea ne este descoperită. Revelația lui Dumnezeu, Cuvântul lui Dumnezeu aduc până la noi cerințe concrete, îndeplinindu-le, omul poate trăi în concordanță cu planul lui Dumnezeu. Această revelație a lui Dumnezeu se păstrează intactă în Biserică, în comuniunea de oameni, în care trăiește și acționează Duhul Sfânt. Nici un fel de circumstanțe ale timpului, nici un fel de filozofări omenesti nu sunt în stare să distrugă acest Cuvânt sau să-L schimonosească, deoarece se păstrează după ziduri sfinte în cetate duhovnicească — se păstrează nu cu putere omenască, ci cu puterea Duhului Sfânt.

Însă în Biserică noi nu doar aflăm voia lui Dumnezeu. În Biserică noi intrăm într-o comuniune cu Dumnezeu prin rugăciune. În Biserică ni se dă posibilitate, coordonând faptele și gândurile proprii cu Cuvântul lui Dumnezeu, să vedem cât de mult deviem de la orientare, cât de corect sau incorect noi procedăm. Și în cazul, dacă procedăm sau gândim incorect, noi avem posibilitate să aducem pocăință lui Dumnezeu și să corectăm linia vieții noastre.

În Biserică noi nu doar învățăm Cuvântul lui Dumnezeu, noi nu doar putem să corectăm viața noastră, dar cu puterea lui

Dumnezeu noi putem să distrugem în mod real păcatul. Dar dacă păcatul este unica opreliște dintre om și Dumnezeu, nimicindu-l, noi intrăm în comunicare nemijlocită cu Dumnezeu, ne unim cu El. Cum e cu puțință? Cum putem nimici mulțimea de păcate ale noastre? Cum putem să ardem toate nelegiuirile noastre? Prin ce putere omul se poate înnoi? Noi prea bine știm că chiar și cele mai contemporane remedii ale medicinei nu sunt în stare să înnoiască pe om — ele pot să trateze boala, dar nu pot întoarce omului tinerețea și să prelungi cu mult viața.

Prin ce putere se tratează îmbolnăvirile strașnice duhovnicești care sunt prezente în noi? Prin puterea lui Dumnezeu. Aceasta se întâmplă prin Tainele Bisericii. Sfântul apostol Pavel a numit Biserica Trupul tainic al lui Hristos (vezi: Ef. 1, 23). Ne este greu să înțelegem ce este aceasta, dar e clar că nu este doar o imagine. Trupul lui Hristos nu este o metaforă, este o realitate. Și când Biserica, comunitatea de oameni credincioși, se adună împreună cu episcopul sau preotul său și săvârșește Taina Trupului și Sângelei lui Hristos la Sfânta Euharistie, când prin harul Sfântului Duh, prin rugăciunile Bisericii pâinea și vinul devin încăpere a lui Dumnezeu cel neîncăput, atunci în mod vădit se arată Taina Bisericii — Taina Trupului și Sângelei Domnului și Mântuitorului. Iată de ce sfântul Simeon Noul Teolog, un mare gânditor bizantin, a numit Sfânta Euharistie Taină a Sfintei Biserici.

În Biserică cerescul se unește cu pământescul într-un mod neînțeles pentru mintea noastră. Pâinea și vinul devin Trupul și Sângele Mântuitorului. Aidoma cum în Personalitatea de Om și Dumnezeu au fost unite firea omenească și cea Dumnezeiască, așa în Biserică se unește Dumnezeiescul și omenescul, pământescul și cerescul, vremelnicul și veșnicul. Și Biserica nu este doar o comunitate de oameni, dar este un organism și Dumnezeiesc, și omenesc. Iar când noi, instruiți în Biserică de Cuvântul lui Dumnezeu, uniți cu Domnul prin rugăciune, curățiți prin pocăință, luăm Trupul și Sângele lui Hristos, atunci se iartă păcatele noastre, căci în Taina Sfintei Împărtășanii se săvârșește curățirea sufletelor noastre. Noi ne împărtășim *întru iertarea păcatelor și viața veșnică*.

În decursul primei săptămâni din Postul Mare noi ne-am rugat, am cugetat, am auzit cuvintele de învățătură din psalmi și alte rugăciuni, am adus pocăința noastră lui Dumnezeu. Astăzi mulți oameni se vor apropia de Sfânta Ceașă, pentru că fapta postului, a înfrânării, a rugăciunii, a pocăinței trebuie să se termine cu participarea la Taina Preasfântă a Euharistiei. În această Taină noi ne eliberăm de păcat, prin această Taină se restabilește ceea, ce a distrus Adam și noi, neputincioși și slabi, intrăm într-o reală comunicare cu Dumnezeu, atingem Împărăția lui Dumnezeu. Și când pronunțăm cuvântul lui Dumnezeu despre faptul că Biserica este *stălp și temelie a adevărului* (1 Tim. 3, 15), noi mărturisim despre o realitate a cărei participanți noi suntem anume prin unire cu Dumnezeu și atunci în viața noastră se afirmă dreptatea, adevărul lui Dumnezeu, voia lui Dumnezeu, pe care nu a putut să o îndeplinească Adam.

Noi nu suntem singuri când venim la Domnul. Noi venim la el ca o comunitate de rugători și, când ne împărtășim dintr-o Singură Pâine și Ceașă, noi, cum zice sfântul Vasile cel Mare, *ne unim unul cu altul într-o împărtășanie a Duhului*. Biserica este nu doar locul întâlnirii omului cu Dumnezeu, dar și locul unei întâlniri deosebite dintre oameni. Prin împărtășirea cu Trupul și Sângele lui Hristos noi devenim un tot întreg și în această unitate tainică a oamenilor se șterg toate deosebirile existente — sociale, patrimoniale, naționale, politice. Dacă lumea ne arată pilda separărilor care se înmulțesc cu trecerea anilor, atunci Biserica este locul unirii oamenilor, locul aflării împreună în fața lui Dumnezeu, prin urmare, este și locul unde în mod tainic, dar real, dispar sau pot dispărea scindările omenești.

Iată de ce spunem că fără Biserică nu există mântuire. Este corect față de fiecare personalitate, dar este corect și față de întreaga istorie a omenirii. Indiferent de faptul ce loc ocupă Biserica conform statisticii în ierarhia contemporană omenească, doar în această turmă, mare sau mică, se săvârșește taina mântuirii și marea taină a aflării împreună a neamului omenesc în fața lui Dumnezeu.

Fie ca Domnul ca răspuns la rugăciunea noastră, modestă și smerită, ca răspuns la pocăința noastră, deseori parțială și inconștientă, după mila Sa, prin Taina Bisericii să ne dăruiască nouă tuturor mântuire și viață veșnică. Amin.

PREDICA ÎN DUMINICA I DIN POST A ORTODOXIEI

Predica la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în Catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova).

21 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Prima duminică a Postului Mare este o zi deosebită. În această zi noi sărbătorim Biruința Ortodoxiei.

Tradiția de a pomeni în prima zi a Postului Mare Biruința Ortodoxiei se trage din prima jumătate a secolului al IX-lea, când a fost întocmit cinul deosebit al Biruinței Ortodoxiei și a fost stabilită această sărbătoare în amintirea biruinței asupra iconoclastului la Soborul al VII-lea Ecumenic care a avut loc în anul 787 și, totodată, în amintirea biruinței Bisericii asupra multor altor erezii care prezentau un mare pericol pentru viața internă a Bisericii și pentru misiunea ei din primul mileniu. De atunci în fiecare primă duminică a Postului Mare noi ne aducem aminte de aceste evenimente semnificative; și fiecare dintre aceste duminici ne dă prilej de a medita despre faptul ce este unitatea bisericească și ce este o erezie.

Biserica este o comuniune de oameni ce au idealuri comune care cred în Sfânta Treime, În Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Crediința care unește membrii Bisericii într-o comuniune a fost transmisă apostolilor de către Însuși Domnul — de la bun început celor Doisprezece, despre a căror chemare am auzit acum din Evanghelie, iar apoi și a altor apostoli, propovăduitori, evangheliști, învățători — celor care în toată lumea au dus vestea despre Hristos Cel Înviat. Apostolii, la rândul lor, au lăsat bărbați în fiecare comuniune creată de ei, care apoi au început să fie numiți episcopi și lor li s-a încredințat o responsabilitate deosebită — a păstra credința în Hristos.

Însă omul este liber și datorită acestei libertăți, datorite de Dumnezeu, el deseori săvârșește fapte nu doar bune, ci și rele. Este evident că oamenii liberi pot avea diferite opinii asupra uno-

ra și aceleași lucruri și există o atare noțiune cum e divergența de idei. În Biserică această divergență de opinii este admisibilă, despre acest fapt vorbește sfântul apostol Pavel: *Căci trebuie să fie între voi și eresuri, ca să se învedereze între voi cei încercați* (I Cor. 11, 19). Fiindcă atunci când se ciocnesc diverse concepții, deseori prin această confruntare se și dobândește comoara inestimabilă a adevărului lui Dumnezeu, doar anume astfel se întărește credința în Hristos. La Soboarele Ecumenice nu era unitate de idei: oamenii aveau păreri diferite, dar întotdeauna se ajungea la înțelegerea comună a credinței.

Însă această divergență de idei își are limitele sale. Dacă această distorsiune aduce în conținutul credinței o astfel de denaturare care distruge însăși esența acestei credințe și, prin urmare, lipsește pe oameni de mântuire, o astfel de diferență de opinii se numește erezie; ea întotdeauna a fost condamnată de Biserică și este condamnată până în prezent.

Dacă e să privim la istoria apariției ereziilor, atunci observăm că toate au apărut având motive nobile și ereziarhii, fondatorii ereziilor, au fost motivați de porniri bune. Ei considerau că credința trebuie făcută mai pe înțelesul tuturor, mai logică, mai convingătoare, mai corespunzătoare Cuvântului Domnului și, adâncindu-se în propria înțelegere a credinței, ignorând perceperea ecumenică general-bisericească a credinței, ei ajungeau la niște concluzii extrem de periculoase pentru însăși existența Bisericii.

De fapt, în fața Bisericii întotdeauna stă sarcina de a face credința să fie pe înțelesul oamenilor, a face mesajul lui Hristos să fie întotdeauna actual pentru a atinge scopul care este astăzi și a fost dintotdeauna — ca lumina lui Hristos să lumineze lumea, ca oamenii să primească credința creștină în mod conștient și rațional, dăruindu-I rațiunea și inima lor.

Însă în aceste căutări ale tâlcuirii înțelepte și actuale a credinței niciodată nu e voie a călca peste hotarul, după care nu mai există tâlcuire, ci doar distrugere.

Din ce cauză Biserica atât de grijuliu păstrează credința cea adevărată? O protejează și prin cuvântul convingerii, și prin

dragoste, și prin muștrări canonice, deoarece toți ereticii au fost întotdeauna separați de Biserică după Cuvântul lui Dumnezeu: *Scoateți afară dintre voi pe cel rău* (1 Cor. 5,13). Fiindcă păstrarea credinței cele adevărate este necesară în mod vital nu doar pentru Biserică, dar și pentru tot neamul omenesc — chiar și pentru cei ce nu aparțin Bisericii, și chiar pentru cei care aparțin altor religii. Cineva ar putea spune: ce au a face cei necredincioși, ce are a face această lume contemporană, atât de variată sau, cum se mai spune astăzi, atât de pluralistă? Și mulți vor să ne convingă că și credința care a venit la noi de la Domnul prin apostolii Săi sfinți — e doar o variantă a gândirii omenesci, doar una din multele convingeri care cu nimic nu diferă de altele, iar oamenii, fiind liberi și consolidându-și libertatea cu ajutorul legislației și înțelegerii drepturilor omului, sunt în stare să aleagă cu ușurință orice convingere, orice concepție asupra vieții, asupra istoriei. O astfel de opinie domină astăzi în concepțiile oamenilor.

Însă este ceva deosebit în credința creștină. Credința aceasta se referă nu doar la adevărurile abstracte din teologie — credința aceasta se referă la viața noastră, la existența oamenilor; în această credință se conțin adevăruri care ajută omului să nu se abată de la linia vieții. Unul din sensurile ce se conține în cuvântul de origine greacă, care în rusă are echivalentul de „păcat”, este „greșeală”. Păcatul ca greșeală: omul ce săvârșește păcatul deviază de la linia dreaptă a vieții, dă greș în privința celui mai important scop în viață — scopul existenței sale. Păstrarea acestei direcții este asigurată de credința apostolică, care a venit la noi de la Fiul lui Dumnezeu Cel Întrupat. Dumnezeu ne mântuiește cu Harul Său și Dreptatea Sa. El mântuiește neamul omenesc prin înnoirea testamentului, pe care în antichitate oamenii L-au încheiat cu Dumnezeu. Domnul ne mântuiește, dându-ne o clară înțelegere despre bine și rău, și cât timp credința Bisericii păstrează această normă a vieții omenesci, atât timp cât credința Bisericii mărturisește ce este adevăr și ce este minciună, ce este păcat și ce este sfințenie, împreună cu Biserica tot neamul omenesc păstrează capacitatea și posibilitatea de a păstra o bază comună a existenței omenesci, în pofida multitudinii de opinii și convingeri.

Dacă vreo dată acest fundament moral comun al existenței va fi distrus (iar acum foarte multe forțe se străduie să-l nimicească, pentru ca fiecare om să aibă propria sa bază a existenței, pentru ca, bazându-se pe rațiunea și libertatea sa, să poată proceda așa cum își dorește), atunci va surveni moartea neamului omenesc. Atunci lumea nu va putea exista, atunci nu vor exista legi și regulamente comune, fiindcă toate legile și regulamentele își trag esența din firea morală a omului — acea fire care prin credința cea adevărată este dată oamenilor pentru ca ei să poată percepe nu doar cu inima și simțirea, dar și cu rațiunea ce este adevărul lui Dumnezeu, ce este bine și ce este rău.

Iată de ce Biserica atât de consecvent, uneori chiar sever, a păzit și păzește credința dreaptă, a păzit și păzește credința cea adevărată. Credem că această mare misiune a Bisericii pentru mântuirea întregului neam omenesc, pentru păstrarea temeliei morale a vieții în comun a oamenilor va continua până la sfârșitul veacurilor. Iar în caz că într-o perspectivă eshatologică va avea loc sfârșitul istoriei omenirii și răul va birui binele, aceasta se va întâmpla doar atunci, când omenirea va refuza totalmente la baza morală a existenței sale și când vocea Bisericii va deveni neauzită, când oamenii vor fi incapabili a înțelege adevărul lui Dumnezeu.

Biserica de pe pământ este numită Biserică militantă — Biserică ce se află în vâltoarea luptei. Lupta noastră nu este o luptă cu opiniile și convingerile oamenilor, cu trupul și sângele; lupta noastră se desfășoară împotriva forțelor întunericului, pentru credința adevărată, doar prin ea fiind posibilă păstrarea firii morale a neamului omenesc, indiferent de faptul în ce măsură oamenii cunosc sau nu cunosc credința adevărată, o acceptă sau nu. Însă aidoma elementului de fermentare, ca drojdia, ca plămădeala, credința în Hristos este capabilă să transforme lumea, toată creația.

Noi sărbătorim astăzi o zi mare care ne permite să conștientizăm toată importanța participării noastre la lucrarea lui Dumnezeu, responsabilitatea noastră de a viețui conform Legii lui Dumnezeu. Deoarece, dacă vom refuza credința apostolică, credința în Hristos, dacă nu vom fi în stare să trăim conform legii morale,

pe care Dumnezeu a dat-o oamenilor, ce să mai vorbim atunci despre lumea în toată diversitatea ei, ce să mai vorbim despre cei care nu cunosc credința în Hristos?

De aceea, sărbătorind Biruința Ortodoxiei, noi trebuie să avem un sentiment deosebit de responsabilitate pentru soarta Bisericii, pentru soarta fiecăruia din noi, pentru soarta neamului omenesc. Fie ca Dumnezeu să aplece mila sa asupra întregii Biserici Ecumenice, asupra tuturor arhipăstorilor, preoților și poporului credincios și asupra Patriei noastre istorice — Sfânta Rusie, pentru ca popoarele Sfintei Rusii să păstreze cu tărie credința ortodoxă, nicidecum să nu o supună schismei și slăbirii. Noi credem că Domnul va revărsa mila sa asupra noastră a tuturor și Biruința Ortodoxiei va deveni nu doar o sărbătoare liturgică, dar și un factor măreț și mântuitor al existenței umane. Amin.

**PREDICA ÎN DUMINICA A DOUA A POSTULUI
CEL MARE — A SFÂNTULUI IERARH GRIGORIE
PALAMA, ARHIEPISCOPUL TESALONICULUI
ȘI POMENIREA SFÂNTULUI MUCENIC ERMUGHEN,
PATRIARHUL MOSCOVEI ȘI AL ÎNTREGII RUSII**

La Dumnezeiasca liturghie după citirea Evangheliei în catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova)

28 februarie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

În duminica a doua a Postului Cel Mare se comemorează sfântul ierarh Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului. Arhiepiscopul Grigorie era un om erudit, un minunat teolog, având experiența vieții călugărești pe muntele Atos. În depărtatul secol al XIV-lea el s-a arătat ca un gânditor duhovnicesc profund. În creația sa el a apărut lumina Dumnezeiască de pe muntele Favor, afirmând că lumina pe care a arătat-o Hristos pe muntele Favor ucenicilor nu a fost o lumină obișnuită, după cum unii credeau, dar

un fenomen vizibil al energiei Dumnezeiești, al harului lui Dumnezeu.

De ce ne aducem aminte de sfântul ierarh Grigorie Palama anume în Postul cel Mare? Fiindcă concluziile sale profunde el le făcea nu în baza cunoștințelor, acumulate din cărți, dar în baza unei experiențe reale duhovnicești — a sale proprii și a multor alți călugări, sihaștri, de pe muntele Atos care prin post, prin singurătate, prin rugăciune biruiau în sine patimile și viciile și astfel deschideau calea Cunoașterii lui Dumnezeu, fiind pătrunși de puterea prezenței lui Dumnezeu în viața lor în așa măsură, încât această prezență a lui Dumnezeu se odihnea pe ei în mod vădit. Foarte mulți dintre acești stareți nevoitori solitari într-adevăr iradiu lumină, parcă repetând ceea ce s-a petrecut pe muntele Favor. Amintirea despre acest fenomen minunat duhovnicesc, care a căpătat denumirea de isihasm în știința teologică, nu este întâmplătoare în Postul cel Mare. Pilda sfântului Grigorie, arhiepiscopul Tesalonicului, pilda multor nevoitori din acele timpuri, precum și din alte timpuri, ne ajută să înțelegem ce semnifică postul.

Postul este posibilitatea reală și remediul de a birui în sine păcatul, a distruge viciile și patimile, a-ți face inima curată. Din Evanghelie cunoaștem că doar cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu (Vezi: Mt. 5, 8). Anume astăzi noi trebuie să cugetăm asupra faptului că postul este cea mai directă și cea mai bună cale, prin biruința păcatului în sine însuși, prin curățirea inimii, a-L vedea pe Dumnezeu. Postul este un remediu de a-L cunoaște pe Dumnezeu. Pe această cale au trecut o mulțime de oameni, iar când omul se întâlnește cu Dumnezeu, când el simte prezența energiei Lui, a Harului Lui în viața sa, cât de mult și-ar dori să păstreze acest har! Doar nu este întâmplător că în îndepărtatul secol al IV-lea a apărut monahismul ca formă de plecare din lume — nu din cauza că era vorba despre niște oameni străni, neadaptați la viața socială, dar din cauza că cei care s-au atins de Dumnezeu prin nevoița rugăciunii, a pocăinței și a înfrânării au dorit din toate puterile să păstreze această stare; fiindcă nu e posibil de comparat această stare duhovnicească cu nici o bucurie omenească — sunt niște

noțiuni incomensurabile. Legătura între om și Dumnezeu îi dă omului posibilitate de a avea legătură cu Raiul, cu Împărăția lui Dumnezeu, cu bucuria din ceruri. Deja în secolul al IV-lea oamenii au înțeles că multe în lumea aceasta cu deșertăciunea ei, cu problemele ei, cu orientările greșite îl încurcă pe om să-și păstreze în sine energia Dumnezeiască și au început să plece din lume, să se stabilească în pustie, producând o impresie stranie asupra multor oameni. Dar cei care s-au atins de experiența vieții monahale înțelegeau, cât de mult această experiență ajută să păstrezi harul în inimă.

Iar exact peste o mie de ani, în secolul al XIV-lea, în Bizanț a apărut un curent puternic de isihasm și sfântul Grigore a fost un minunat exponent al acestei tradiții mistice duhovnicești. Dar ce are a face în cazul dat lumina Dumnezeiască de pe Favor? Este vorba că harul lui Dumnezeu devine vizibil. Fiecare din noi a întâlnit, probabil, în viață oameni luminoși. Te uiți la fața acestor oameni și vezi lumină. De omul luminos ai vrea să stai alături, ai vrea să te încarci de la el cu această energie, cu lumea lui bogată interioară ce îi aparține. Dar noi știm și alte fețe — când, privind la fața omului, vezi acolo focul iadului; când o singură privire aruncată asupra omului îți trezește sentimentul de tulburare, iar uneori și de groază. Precum raiul și harul lui Dumnezeu se reflectă în personalitatea omului chiar în chip vădit, așa și iadul, forța diavolească se reflectă vizibil. Parcă vom crede unui astfel de om — cu foc diavolesc în ochi? Să fugi ai vrea de el.

Uneori ne e greu să înțelegem pe oameni. În deosebi de greu e în vârsta tinereții: când tinerii doresc să se căsătorească, cât e de greu să înțelegi ce se întâmplă în sufletul celui alt! Trebuie să înveți a citi în sufletului omului după ochii lui, după fața lui; dar pentru a înfăptui aceasta, singur trebuie să fii om curat. Dacă *cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu*, atunci cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu și în alt om — tot așa vor simți în alt om o incompatibilitate absolută cu sine. Noi uneori încercăm să căpătăm o anumită înțelepciune, o anumită capacitate pentru a stabili relații corecte cu oamenii — de afaceri, de serviciu, personale. Dar,

de fapt, totul e simplu, fiindcă legea lui Dumnezeu e simplă: *cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu* și punct. Mai mult nici un fel de teorie filozofică — totul este clar și pe înțeles. Postul — și este lucrul asupra propriei persoane, pentru a obține această curățenie; este o oarecare efortare duhovnicească, este spălarea omului de necurățenie. De ce oamenii sfinți plecau în pustiu, pe muntele Atos, în sihăstrie? Pentru a păstra această stare de curățenie și bucurie a prezenței lui Dumnezeu — fiindcă nu doar în plan emoțional este o stare cu totul specială, incomparabilă, dar și pentru că această stare îi dă omului putere, doar, atingându-ne de măreția lui Dumnezeu, celelalte omenеști devin neimportante.

Astăzi noi sărbătorim, la fel, amintirea sfântului Ermoghen, patriarhul Moscovei, ale cărui moaște se odihnesc aici, în această biserică. Un mare sfânt al Patriei noastre! Au sosit vremuri tulburi și polonezii au intrat în Moscova, în Kremlin. Pentru a cuceri țara, ocupanții trebuia să îl atragă pe Patriarh, fiindcă cuvântul lui era important pentru toți. Trebuia să fie impus să slujească ocupanților, convingându-l că și cuvântul lui va ajuta poporului să lichideze tulburările civile, în caz dacă el îi va susține pe ocupanții polonezi. Aceasta avea loc nu undeva departe, nu în pustiile egiptene sau palestinene, dar pe acest pământ pe care noi stăm acum. El a refuzat și a fost supus chinurilor până la moarte în subsolurile mănăstirii Ciudov — aici, în Kremlin. Ce putere l-a ajutat pe sfântul ierarh Ermoghen să-și păstreze independența absolută interioară de acești oameni puternici care au ocupat Rusia, Moscova și Kremlinul? Ce l-a ajutat să se distanțeze liniștit de toate aceste ispite? Experiența interioară a retrăirii prezenței lui Dumnezeu, care umple pe om, pe lângă bucurie, cu o mare putere interioară. Un astfel de om nu poate fi înfrânt, el nu poate fi ispitit, el nu poate fi amăgit, pentru că împreună cu el este Dumnezeu.

Noi avem nevoie de capacitatea de a vedea esența oamenilor, pentru a stabili relații corecte, mai ales pentru a ne feri de oameni răi, pentru a nu avea încredere în acela care este în stare să rădă de credibilitatea noastră și să ne calce sufletul în picioare. Noi deseori avem nevoie de forță interioară, pentru ca nici un fel

de împrejurări externe să nu poată să ne clintească de pe calea vieții pe care Dumnezeu ne cheamă să mergem. Noi avem nevoie de înțelepciune și putere — și fiecare în parte, și societatea în întregime. Doar atunci vom putea să biruim toate greutățile și să aranjăm o viață bună, dreaptă și prosperă, când în interiorul nostru vom avea un criteriu fără de greș al recunoașterii binelui și a răului, vom avea forța interioară și capacitatea de a servi binelui și de a ne împotrivi răului.

Nu este întâmplător că vorbim despre aceasta în Postul cel Mare. Când să ne mai gândim la suflet, dacă nu în aceste zile sfinte? Și fie ca și cugetarea despre viața noastră interioară, rugăciunea, înfrânarea, o nevoie mică, dar reală, pe care o acceptăm, ne vor ajuta să ne curățăm inima și, se prea poate, măcar într-o mică crăpăturică să-L vedem nu pe Dumnezeu, dar lumina Lui. Și de acum încolo aceasta ne va fi de ajuns, pentru ca în razele acestei lumini să vedem adevărul și minciuna, să deosebim răul de bine și să trăim conform legii lui Dumnezeu. Amin.

ÎNVIEREA CA BIRUINȚĂ ASUPRA SUFERINȚEI

Predica în ajunul duminicii a 3-a din Postul cel Mare, a Sfintei Cruci, după utrenie cu cinul scoaterii Cinstitei și de Viață Făcătoarei Cruci a Domnului în catedrala Maritimă Sfântul Nicolae din Sanct — Petersburg

6 martie 2010

Dragi părinți, frați și surori!

Cu mare emoție duhovnicească am intrat sub bolțile catedralei Sfântul Nicolae care timp de multe decenii a fost catedrala centrală a orașului de pe Neva. Mi-am amintit de anii mei din adolescență și tinerețe, când deseori, împreună cu mama, iar apoi și singur, veneam aici, mă rugam în fața icoanei făcătoare de minuni a sfântului Nicolae, ascultam minunatul și cel mai bun cor de pe atunci din oraș, eram învățat de predicile deștepte, care captivau sufletul, ale părintelui Alexandr Medvedski. Toate aceste tablouri au trecut

într-o clipă în fața ochilor mei astăzi, în timpul săvârșirii primei slujbe Patriarhale în catedrala Sfântul Nicolae.

Această slujire a coincis cu duminica Sfintei Cruci. Noi scoatem Crucea lui Hristos în mijlocul Postului cel Mare pentru a ne aduce aminte de suferințele Domnului. De obicei, pe la mijlocul postului, mulți oameni încep să obosească de înfrânare, de mâncărurile de post, de frecventarea slujbelor dumnezeiești; survine o slăbiciune oarecare duhovnicească. Pentru a depăși această slăbiciune, a nu da înapoi, a continua calea Postului cel Mare, noi și privim la Crucea Domnului, ca să conștientizăm încă odată ce semnifică Jertfa de pe Golgota.

Pe lângă semnificația profundă, mântuitoare, jertfa de pe Golgota ne-a arătat chipul suferinței — al suferinței nemeritate, al suferinței nedrepte. Fiecare om în viața sa se ciocnește de niște obijduiri injuste, de ofensări, intrigi, viclenii. Și cât de mult suntem răniți, când suntem obijduiți pe nedrept! Chiar dacă suntem obijduiți pe drept și atunci suntem ofensați. Și dacă e pe nedrept — ce profunzime de emoții are fiecare din noi. Și deseori, când aceste emoții sunt legate de tulburări din viață — pierderea serviciului, compromiterea carierei și multe alte împrejurări dureroase pentru om — noi, pierzând răbdarea, chiar începem să cârtim împotriva lui Dumnezeu: „Doamne, unde ești? De ce nu vezi cum mă obijduiesc? De ce nu vezi cum sufăr? Unde este dreptatea?” Cât de des răsună astfel de cuvinte, mai ales la spovedanii, când oamenii vin nu să se pocăiască, dar să-și reverse durerea și deseori chiar în fața crucii și Evangheliei cârtesc împotriva vieții lor, sortii sale și, prin urmare, împotriva lui Dumnezeu.

Crucea lui Hristos este scoasă în centrul bisericii, pentru ca fiecare din noi, apropiindu-se de această cruce, să înțeleagă că pe ea este răstignit Acela ce a suferit, fiind nevinovat. Hristos a trecut toată bezna și a atins profunzimea suferințelor omenești. Cu suferințele Lui nici o suferință omenească nu se poate compara. De aceea niciodată și nicicând noi nu putem să cârtim împotriva lui Dumnezeu, fiindcă prin jertfa Fiului Său El închide orice buze cârtitoare. Pentru noi Dumnezeu nu este un aruncător de fulgere

ca pentru păgânii din antichitate, nu este un împărat atotputernic ca pentru mulți oameni. Pentru noi Dumnezeu — este Omul Care a suferit din cauza nedreptății omenești și Care a răscumpărat toată bezna suferințelor omenești. Fie ca și calea Postului cel Mare să ne ajute să conștientizăm sensul Crucii lui Hristos și să ne întărim în încrederea față de Dumnezeu. Și dacă suferim, trebuie să ținem minte că nu este viață omenească fără cruce. <...>

Privind la Crucea lui Hristos, noi trebuie să ținem minte că fiecare om își are crucea sa. Doar pe copertele lucitoare ale revistelor nu există suferințe. În viața omenească suferințele sunt incluse atât de organic în însăși existența omului, încât a le smulge este imposibil. Și Crucea lui Hristos ne ajută să ducem propria cruce, iar rugăciunea în fața Crucii trebuie să se reducă, în primul rând, la rugămintea ca Domnul să ne dea puteri, curaj, răbdare, să ne întărească credința, pentru ca purtarea crucii lui Hristos (iar orice suferință este crucea lui Hristos) să fie pentru noi tot așa de mântuitoare, cum a fost mântuitoare Crucea Domnului de pe Golgota.

Este minunat că comemorăm Crucea lui Hristos în ziua de duminică și Evanghelia este citită duminică. Acest lucru nu e întâmplător: prin îmbinarea proslăvirii Mântuitorului Cel Înviat și Domnului Cel Răstignit noi încă și încă odată mărturisim nouă înșine despre faptul că lui Hristos Îi aparține Învierea. Fiind ascultător de Tatăl chiar până la moartea pe Cruce, Domnul a înviat a treia zi și a biruit pe cei care L-au răstignit. Și prin aceasta El l-a biruit pe diavol și orice rău, și orice neadevăr, și orice păcat. Așa și noi, dacă cu răbdare purtăm crucea, fără a pierde credința, ba din contra, întărind-o, atunci și în viața noastră Domnul ne dăruiește înviere — nu doar prin deschiderea ușilor veșniciei, dar înviere ca biruință asupra suferințelor, ca biruință asupra acelor încercări, prin care Domnul ne conduce. <...>

În amintirea despre slujba Dumnezeiască de azi aș vrea să înmânez în calitate de cadou catedralei Sfântul Nicolae chipul Mântuitorului Hristos cu o inscripție comemorativă și să cer ca toți enoriașii care vor săruta această icoană să-și amintească și de mine în rugăciunile lor, fiindcă eu în mod deosebit am nevoie de susține-

rea duhovnicească din partea fiecăruia din voi. Cu cât e mai puternică rugăciunea pentru Patriarh, cu atât mai mult Domnul poate dărui pentru această rugăciune — nu doar Patriarhului, dar și întregii Biserici. Anume în aceasta și constă coparticiparea fiecărui om credincios în purtarea crucii Patriarhului. Să vă păzească pe toți Dumnezeu! Acoperământul Maicii Domnului să fie cu această catedrală, slăvită prin istoria și viața duhovnicească de azi. Amin.

FĂRĂ CREDINȚĂ NU ESTE POSIBILĂ VINDECAREA

Predica în duminica a 4-a a Postului cel Mare la liturghia sfântului Vasile cel Mare după citirea Evangheliei în mănăstirea stavropighială de călugări Sfântul Daniil (or. Moscova)

14 martie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Adineaori am ascultat Evanghelia după Marcu în care se povestește despre izgonirea de către Hristos a duhului necurat din tânărul care era mut sub influența acestui duh. Duhul îl arunca pe acest nenorocit la pământ, acela se zbătea în convulsii, făcând spume la gură. Și deseori această demență îl aducea la pragul morții. Tatăl cel nefericit s-a adresat apostolilor — ucenicilor Mântuitorului — pentru ajutor, dar ei nu au putut să-l ajute. Atunci el au venit la Mântuitor și Iisus îi spune: *De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede*. Și a strigat tatăl celui nenorocit: *Cred, Doamne! Ajută necredinței mele* (Mc. 9, 23-24). Și Domnul a vindecat pe cel ținut de duh mut și surd. Și în încheiere, când ucenicii L-au întrebat pentru ce ei nu au putut să-l izgonească pe demon, Domnul a răspuns: *Acest neam de demoni cu nimic nu poate ieși, decât numai cu rugăciune și cu post* (Mc. 9, 29).

Este o minunată povestire care ne ajută multe să înțelegem. Domnul îi vorbește tatălui celui nenorocit că *toate sunt cu putință celui ce crede*. El nu zice: „Dacă ești necredincios, atunci nu te voi vindeca”. Probabil, Domnul ar fi putut să vindece și pe un om

necredincios; El nu înaintează nici un fel de condiții pentru a face milă, dar totodată mărturisește că fără credință nu este posibilă vindecarea. Și astfel Mântuitorul confirmă un mare adevăr — credința este o putere care participă în minunea vindecării. Fără credință nu poate avea loc tămăduirea — nu e din cauza că credința este o oarecare condiție de idee, dar pentru că credința este o putere prin care singur omul coparticipă împreună cu Dumnezeu în vindecare, în săvârșirea minunii.

Pentru a înțelege aceasta, este suficient a aduce o analogie simplă, bine cunoscută tuturor din domeniul medicinei. Medicii vindecă pe oameni cu ajutorul medicamentelor, dar cu rare excepții, legate de intervenții chirurgicale sau alte modalități de intervenție în organismul omului, medicul și medicamentele nu nimicesc boala, dar ajută organismului să o biruie cu ajutorul propriilor forțe. În vindecarea fizică participă nu doar medicul și medicamentele, dar și însuși bolnavul — și nu doar în vindecarea fizică, dar și sufletească. Lucrul acesta îl cunosc bine medicii care tămăduiesc nu doar prin medicamente, dar și prin cuvânt, venind la patul bolnavului și ajutându-l să-și mobilizeze puterile sale interne. Pe aceasta se bazează și grija păstorească pentru cei bolnavi, când preotul, adresându-se omului, prin cuvinte speciale îl ajută să-și mobilizeze forțele sale sufletești și trupești la luptă cu boala. Fără participarea omului nu poate fi tămăduire.

Astfel și vindecarea minunată ca orice minune pe care Dumnezeu o săvârșește cu noi nu poate avea loc în mod automat sau mai ales violent împotriva voinței și dorinței omului. Ea are loc doar cu participarea a însuși omului și omul participă în această acțiune Dumnezeiască prin puterea credinței sale. De ce dar credința este necesară pentru vindecarea fizică? Pentru că doar Dumnezeu este izvorul vieții și, prin urmare, izvorul tămăduirii. Pentru că puterea Dumnezeiască să intre în om și să-l ajute să biruie boala fizică, este necesar a atrage această putere. Însă puterea Dumnezeiască se atrage doar prin credință — cum minunat a spus sfântul propovăduitor Ioan de Kronstadt, „credința inimii este aidoma mâinilor și buzelor care primesc darul lui Dumnezeu”. Într-adevăr,

credința Îi dă posibilitate lui Dumnezeu să săvârșească minunea vindecării.

De ce dar apostolii nu au putut să săvârșească această minune? Mântuitorul spune că duhul necurat se izgonește doar cu rugăciune și post. Înseamnă că credința apostolilor nu era suficientă, căci ei nu au putut să atragă puterea Dumnezeiască. Posibil, chiar nenorocitul tată avea credință, iar apostolii credeau mai puțin și din această cauză nu au putut săvârși vindecarea printr-o minune. De ce se pomenește în cazul dat rugăciunea și postul? Fiindcă rugăciunea și postul sunt mijloacele care întăresc credința noastră. Dacă dorim ca și cu noi să se săvârșească minunea lui Dumnezeu, dacă dorim să căpătăm vindecare de la bolile noastre — și cele sufletești, și cele trupești — noi trebuie să întărim credința în așa măsură, ca să fim capabili, conform cuvântului sfântului și dreptului Ioan de Kronstadt, să primim darul lui Dumnezeu.

Iată de ce în această duminică din Postul cel Mare noi citim în biserică această minunată povestire din Evanghelia după Marcu, unde se conține o chemare clară de a întări prin rugăciune și post credința noastră, pentru ca să fim în stare să primim harul lui Dumnezeu, iar dacă e necesar, și minunea lui Dumnezeu asupra noastră. Credința încheie lanțul între om și Dumnezeu, prin care curge puterea energiei Dumnezeiești. Credința unește pe om cu Dumnezeu, transmițându-i omului o parte din puterea Dumnezeiască, din viața Dumnezeiască. Și dacă e așa, ce este în fața acestei puteri neputința noastră? Dacă chiar și demonii sunt izgoșiți de această putere, ce e în fața acestei puteri neputința noastră omenească și boala noastră omenească? Noi devenim puternici și suntem în stare să biruim și puterea întunericului, și orice boală, și orice scârbă. Să ne ajute tuturor Domnul să creștem în credință, să ne întărim în rugăciune și post și să petrecem zilele rămase ale Sfintei Patruzecimi în așa fel, ca să ne întărească marele dar al lui Dumnezeu — darul credinței, care ne face capabili să-L primim pe Dumnezeu în viața noastră. Amin.

**PREDICA DUPĂ LITURGHIA DUMNEZEIASCĂ
DE SĂRBĂTOAREA LAUDA PREASFINTEI
NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU
(SÂMBĂTA ACATISTULUI) ȘI A ICOANEI MAICII
DOMNULUI „MIJLOCITOAREA PĂCĂTOȘILOR”**

*Catedrala Sfântul Nicolae Făcătorul de Minuni în Hamovniki
(or. Moscova)*

20 martie 2010

Preasfinția voastră, preacuvioși părinți, frați și surori!

Aș vrea să vă mulțumesc cordial, stăpâne Tihon, pentru cuvintele bune pe care le-ați spus, pentru darul care l-ați înmănat și să exprim bucuria profundă în legătură cu posibilitatea în acest an împreună cu toată parohia acestei sfinte și slăvite catedrale Sfântul Nicolae din Hamovniki de a săvârși liturghia Dumnezeiască în ziua, când se slăvește icoana „Mijlocitoarea păcătoșilor”.

În secolul al XIX-lea în regiunea Orlovsk a apărut venerarea icoanei Maicii Domnului „Mijlocitoarea păcătoșilor”, de la care s-au făcut multe vindecări. A fost o icoană veche și se păstra nu în biserică, dar în paraclis. Cum numai au început multiplele vindecări, icoana a fost adusă în biserică și mii de oameni, atât din orașul Orlov și satele dimprejur, precum și din toată Rusia, au început să vină pentru a căpăta tămăduire de la Maica Domnului.

Peste doi ani de la începutul venerației icoanei de către întregul popor, oamenii evlavioși au comandat o copie exactă de pe icoana făcătoare de minuni și au adus-o la Moscova. Și s-a întâmplat minunea Domnului — de la această copie au început să se facă o mulțime de vindecări, a început să se reverse mir. De la bun început icoana se păstra în casa omului evlavios, dar apoi el a considerat necesar să o aducă în biserică și de atunci ea niciodată nu a părăsit-o.

Ce denumire minunată are — „Mijlocitoarea păcătoșilor”, adică „Acea care este mijlocitoare pentru cei păcătoși”. Noțiunea de mijlocitor este foarte complicată. Poți fi mijlocitor pentru un datornic care nu se știe dacă va restitui datoria sau nu. Poți fi mijlo-

citor pentru oamenii care depun mijloace enorme, investesc bani în economie. Nu se știe dacă va reuși proiectul sau nu, dar banii trebuie luați cu împrumut. Și atunci se găsește cineva, o persoană fizică sau o organizație care mijlocește, garantează pentru acela care a împrumutat bani.

Există și alte pilde de mijlocire. Când omul care a încălcat legea este pus în libertate pe cauțiune, cineva este mijlocitor și garant că el mai mult nu va comite acțiuni periculoase pentru societate. Uneori suntem mijlocitori pentru o persoană, cerem pentru ea ca să fie angajată la serviciu sau să fie numită în vreo funcție. Noi garantăm angajatorului că persoana dată va fi demnă de încredere.

De problema mijlocirii este legat un mare risc. Oamenii mijlocesc pentru alții din diferite motive. Uneori este mișcarea inimii, bunătatea omului, îngăduința pentru cel ce a greșit. Câte odată este prezent un interes: când va deveni bogat, îmi va întoarce mai mult pentru faptul că am mijlocit pentru el. Dar în orice situație este un risc, fiindcă autoritatea sa, reputația bună a numelui său oamenii pun în calitate de garant pentru cel ce mijlocesc. Acest fapt cere întotdeauna curaj, tărie, hotărâre; acest risc este chiar o neglijare a propriei bunăstări.

De cele mai dese ori oamenii mijlocesc pentru alții la rugămintea celor, pentru care trebuie de mijlocit. Uneori sunt niște rugăminți foarte insistente, deseori ele parvin nu de la o singură persoană, dar de la colective întregi. Oamenii se adresează cu rugămintea: ajutați-l, mijlociți, el nu vă va dezamăgi. Și de cele mai dese ori mijlocirea este răspuns la această rugămintă.

În ce sens putem vorbi despre mijlocirea Maicii Domnului? În cel mai direct. Ea este mijlocitoare pentru noi, oamenii păcătoși, în fața lui Dumnezeu, în speranța că ne vom îndrepta, că mijlocirea ei nu va fi rușinată, că noi vom fi demni de mila ei. Și ea devine mijlocitoarea noastră în fața lui Dumnezeu, apărătoare pentru iertarea păcatelor noastre, deoarece noi O rugăm pentru aceasta.

Spre deosebire de mijlocitorii de pe pământ care pot să facă sau nu această milă, mijlocirea Maicii Domnului este permanentă și neschimbătoare, este o parte din viața Ei. Maica Domnului vrea

să fie mijlocitoare pentru noi. Ea doar așteaptă rugămintea noastră, rugăciunea noastră. Probabil nu în zadar torente de minuni au loc la icoana Ei care se află în biserica aceasta sfântă — la chipul „Mijlocitoarea păcătoșilor”. Aceste minuni sunt parcă invitații pentru noi de a ne adresa Ei și a o ruga pentru ceea ce e mai important — nu doar pentru vindecarea bolilor noastre, dar și pentru iertarea păcatelor noastre. Și mărturisind despre forța și puterea Sa, Ea arată prin această icoană mari minuni, întărindu-ne în tendința noastră de a O ruga să fie Mijlocitoarea noastră în fața lui Dumnezeu.

Maica Domnului ne este aproape pentru că Ea este Maica Mântuitorului nostru. Ei I-a fost dat spre înfiere apostolul și evanghelistul Ioan Teologul de către Fiul Ei răstignit pe cruce (vezi: In. 19, 26-27) și în persoana lui I-a fost dată spre înfiere toată Biserica, toți succesorii Domnului și Mântuitorului. Ea are pentru toți milă și dragoste și Ea așteaptă rugăciunea noastră fierbinte pentru a deveni Mijlocitoarea noastră.

Omul este creat astfel ca să se gândească mai mult despre sine și chiar atunci, când se adresează lui Dumnezeu, mai mult roagă pentru soluționarea problemelor sale pământești, fie e vorba de bolile trupesti sau sufletești, fie de neplăcerile de la serviciu, fie de dificultățile materiale. În aceste rugăciuni nu este nimic rău, doar Domnul ne-a creat și pentru viața aceasta pământească. Aici, pe pământ, începe viața noastră, care trece în viață veșnică și de aceea nu este nimic incorect în rugămințile noastre de a fi ajutați în această viață. Dar, adresându-ne cu aceste rugăminți, noi trebuie să ținem minte că principalul scop al existenței noastre — este viața în Dumnezeu și cu Dumnezeu atât aici, în această viață de pe pământ, cât și în viața veșnică. Și dacă ceva ne încurcă să fim cu Dumnezeu, nu sunt bolile noastre, nu este situația noastră materială și nu sunt greutățile noastre din carieră — sunt păcatele noastre. Iată din ce cauză orice suspin îndreptat către Maica Domnului, orice rugămintă noi trebuie să o însoțim cu o rugăciune sinceră din inimă, pentru ca Ea să fie Mijlocitoarea noastră în fața lui Dumnezeu, pentru ca ea să reverse asupra noastră mila Sa și să ne ajute să fim ascultători de Dumnezeu, să ne ajute să depășim și să dezrădăcinăm păcatele

noastre și să ne căim în ele cu profunzime și putere, venite din inimă. Noi credem că Mijlocitoarea păcătoșilor va îndrepta spre noi mila Sa și ne va ajuta, precum ne-a ajutat întotdeauna și în greutățile noastre pământești, pe care I le aducem la icoana Ei făcătoare de minuni. Amin.

Pe voi pe toți vă felicit cu sărbătoarea! Fie ca Acoperământul Maicii Domnului să fie cu noi cu toți.

PREDICA ÎN DUMINICA A 5-A DIN POSTUL CEL MARE — POMENIREA CUVIOASEI MARIA EGIPTEANCA

*După liturgia Dumnezeiască a sfântului Vasile cel Mare în catedrala
Hristos Mântuitorul (or. Moscova)*

21 martie 2010

Înaltpreasfințiile voastre și Preasfințiile voastre, preacernici părinți, dragi frați și surori!

Vă felicit pe toți din inimă cu a cincia duminică din Postul cel Mare. În această zi noi pomenim pe sfânta Maria Egipteanca — o mare nevoitoare, a cărei pildă ne ajută să înțelegem, cum din bezna păcatului prin mila și harul lui Dumnezeu putem căpăta nu doar iertarea și lăsarea păcatelor, dar și în măsura cea mai mare — sfințenie și să intrăm, fiind încă pe pământ, în viața Dumnezeiască.

Exemplul Mariei Egipteanca nu trebuie să ne tulbure prin îndepărtarea în timp de la epoca noastră, fiindcă omul pe parcursul întregii sale istorii a avut și rațiune, și sentimente, și patimi, și a fost supus ispitelor. Totul ce se petrece în lume are legătură directă cu orânduirea exterioară a vieții, toate acestea nu au schimbat firea omului; iată de ce pentru noi Maria Egipteanca trebuie să rămână o pildă vie și în măsura puterilor și posibilităților noastre acest chip al pocăinței, al dezicerii de păcat trebuie să-l aplicăm prin străduință și asupra noastră. Dacă am reuși măcar a mia parte din cele ce a făcut cuvioasa să înfăptuim în viața noastră, noi am simți

atingerea unei mari puteri Dumnezeuiești. Se apropia leul de Maria Egipteanca și nu se atingea de ea, precum ursul nu se atingea de Serafim din Sarov, fiindcă de acolo, unde este harul și puterea lui Dumnezeu, pleacă orice pericol; omul, căpătând acest har, devine foarte puternic și e în sare să biruie chiar și legile fizice ale firii.

Fie ca această minunată pildă a sfintei nevoitoare să ajute pe fiecare om în vremurile noastre neliniștite să conștientizeze că anume urmarea legilor lui Dumnezeu și a poruncilor lui Dumnezeu ne aduce la Dumnezeu, iar prin aceasta ne dă o mare putere pentru viața vremelnică, precum și capacitatea și posibilitatea de a dobândi viața veșnică.

VIAȚA ESTE ACOLO UNDE ESTE DUMNEZEU

Predica de sărbătoarea Intrarea Domnului în Ierusalim (duminica a 6-a din Postul cel Mare) la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova)

28 martie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

În sărbătoarea Floriilor noi pomenim intrarea Domnului în Ierusalim — unicul eveniment în Evanghelie care este legat de proslăvirea exterioară, omenească a Mântuitorului. Oamenii se bucurau, întâmpinându-L pe Acela Care a înviat pe Lazăr. Unii nutreau un sentiment firesc de respect, alții, probabil, de frică, iar ceilalți — de curiozitate, fiindcă Iisus Hristos a făcut ceea ce nu a putut face vreun om. Totalitatea acestor sentimente îi pune pe oameni în mișcare, le dădea un anumit extaz, exprimat la întâmpinarea Mântuitorului Care mergea smerit la Ierusalim pentru suferințe.

Precum sărbătorile omenești trec repede, de cele mai dese ori fără a lăsa nici o urmă în suflet, așa și slava luminează trece. Iar noi știm că slava și cinstirea care au fost arătate Mântuitorului au trecut repede. Însă proslăvirea noastră a Mântuitorului se bazează cu totul pe altceva. Noi știm că prin învierea lui Lazăr El a prevestit

învierea de obște: „Învierea cea de obște mai înainte de Patima Ta încredințând-o, pe Lazăr din morți l-ai sculat, Hristoase Dumnezeule”. Anume prin aceste cuvinte noi Îl proslăvim astăzi pe Mântuitorul care l-a înviat pe Lazăr, iar apoi prin Propria Înviere a înviat tot neamul omenesc, biruind moartea.

Este evident că moartea există și pentru faptul ca noi să pătrundem în sensul a tot ce a făcut Hristos pentru noi. Noi trebuie să medităm ce este moartea și ce este învierea. Bolile omenești, bătrânețea, pierderea puterilor, pierderea vitalității organismului omenesc se termină cu moartea. Anume moartea este întreruperea oricărei activități a organismului omenesc. Anume așa concepem noi moartea și corectitudinea acestei percepții se confirmă prin experiență, căci de fiecare dată, când vedem un răposat, înțelegem că în fața noastră se află un corp fără suflare — viața s-a sfârșit. În acest sens moartea este apogeul suferinței omenești. Moartea încheie ceea ce este cel mai greu de suportat pentru om — agonia morții. Pentru unii această suferință este îndelungată, legată de o maladie de termen lung, pentru alții acest chin este de scurtă durată, dar e întotdeauna un supliciu și întotdeauna e apogeul suferințelor omului.

Dar ce este suferința omului? Când suntem bolnavi, înțelegem prea bine că suntem limitați de boală. Când această maladie e însoțită de durere, înțelegem bine că durerea absoarbe toată atenția noastră. Această durere și această maladie devin pentru noi un fenomen de dimensiunile întregii noastre vieți. Și cu cât e mai mare durerea și suferința, cu atât mai mult noi simțim, percepem și concepem limitele posibilităților noastre. În acest sens putem vorbi că suferința este o limitare conștientizată. Boala și orice suferință omenească, nu doar maladia trupească, dar și chinul sufletesc — totul este o limitare conștientizată a omului. Iar apogeul acestei limitări conștientizate a omului este moartea, când totul este terminat și omul nu mai este stăpân asupra lui. Libertatea s-a dizolvat în acest îngrozitor fenomen al morții.

Însă sufletul este nemuritor. Ce semnifică dar moartea și învierea, dacă sufletul nu moare? În Testamentul Vechi starea de după

moarte a omului este legată de un loc deosebit al aflării sale. Evreii din timpurile străvechi numeau acest loc „șeol” — locul tristeții, locul scârbei, locul întunericii. Noi numim acest loc iad. În iad nu este viață, fiindcă limitarea este absolută. Acolo este doar suferință, iar suferința nu este viață. Viața este întotdeauna libertate, iar libertate acolo nu este, fiindcă este doar limitare.

De ce noi Îl numim pe Hristos distrugătorul morții? Fiindcă El, pogorând în șeol, în iad după Învierea Sa, a scos de acolo pe cei drepți. O frescă minunată bizantină, care până în ziua de astăzi s-a păstrat printr-o minune la Constantinopol, arată cum Hristos îl ia de mână pe Adam și îl smulge din îmbrățișările iadului — din această limitare totală, absolută — și îl scoate la viață.

Biruința lui Hristos asupra morții este capacitatea de a căpăta nemurire și libertate după moartea fizică, de a distruge orice limitare și, împreună cu aceasta, a distruge orice suferință. Dumnezeu este viață și izvorul vieții, iar aceasta semnifică că viața are sens deplin doar acolo unde este Dumnezeu. Și raiul este acel loc, unde este Dumnezeu; și de aceea acolo este viață. Hristos prin Învierea Sa a făcut să fie posibilă viața sufletului nostru după moarte — nu în întunecatul șeol, în infern, unde nu este viață, ci doar existență fără sens sub greutatea suferinței absolute — dar acolo unde este viața cu Dumnezeu, unde este împărtășirea cu viața Dumnezeiască, cu plinătatea existenței, cu adevărata libertate în Dumnezeu. De aceea când vorbim că Dumnezeu ne-a înviat pe noi în Hristos, aceasta înseamnă capacitatea duhului nostru de a trăi veșnic. Și ce este sfârșitul fizic al vieții omului pe lângă această veșnicie în comunicare cu Dumnezeu?

Învierea are influență și asupra vieții noastre pe pământ. Dacă viață semnifică viața cu Dumnezeu, atunci viața fără Dumnezeu nu este viață, este o înlocuire periculoasă pentru om. Viața fără Dumnezeu — este întotdeauna triumful ignoranței, a suferinței și a mahnirii, iar cu Dumnezeu chiar și durerea omenească și suferința omenească se transformă și încetează de a fi o limitare conștientizată. Doar așa era cu mucenicii: ei erau supuși unor chinuri îngrozitoare și erau închiși în celule pentru cei condamnați la moarte, ei erau

situați în condiții inumane. Ceva timp în urmă am vizitat Armenia, unde se află celula, dacă o putem numi astfel, locul suferințelor sfântului ierarh Grigore, Luminătorul Armeniei. La o adâncime aproape de zece metri este o groapă săpată în piatră, în care sfântul într-un întuneric total a viețuit zece ani împreună cu scorpionii și șerpii, în frig, în condiții inumane. Această groapă de piatră atât de mult limita libertatea, era o suferință de nedescris pe care, probabil, nici un om nu ar fi putut-o suporta. Iar sfântul a suportat-o, fiindcă trăia cu Dumnezeu. Pentru el nu exista această groapă în piatră, nu existau scorpioni și șerpi, nu exista întunericul, pentru că exista viața cu Dumnezeu.

Pildele sfinților mucenici, pildele Bisericii mărturisesc despre faptul că și în viața noastră fizică omenească viață există doar acolo, unde este Dumnezeu. Dar unde nu este Dumnezeu, acolo este doar aparență de viață. Și oricare veselie, slavă și sărbătorire omenească trec tot atât de repede, cum a trecut acel triumf care însoțea intrarea Domnului în Ierusalim. Veșnic și neschimbător rămâne Dumnezeu care prin puterea Sa a înviat pe om pentru viața de veci. Anume această înviere de obște care vestește sărbătoarea de Paște o sărbătorim astăzi, nu doar în exterior manifestând semne ale acestei bucurii, dar și în interior participând la acest mare eveniment, consemnat în această zi de sărbătoare. Amin.

PREDICA ÎN LUNEA MARE DIN SĂPTĂMÂNA PATIMILOR

După liturghia Darurilor Înainte Sfințite la catedrala Învierea Domnului de la mănăstirea stavropighială de maici Acoperământul Maicii Domnului (or. Moscova)

29 martie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Astăzi este ziua de luni din Săptămâna Patimilor. Prin această slujbă Dumnezeiască noi suntem introduși în taina acestor zile

mântuitoare, în taina ultimelor cuvinte ale Mântuitorului pe care le-a spus în Ierusalim, adresându-se locuitorilor acestui oraș. Noi ne adresăm cuvintelor, pline de o putere enormă, cuvintelor în care însuși adevărul lui Dumnezeu este arătat atât de viu și atât de pătrunzător, încât nu poți rămâne surd. Noi știm că mulți au acceptat adevărul acesta și L-au urmat pe Domnul. Dar în conștiința multor oameni acest adevăr a trezit răutate față de Cel Care pronunța acest adevăr. Apoi Domnul a fost prins, torturat, răstignit și a treia zi a înviat.

Nu este o altă săptămână în an, o altă perioadă de timp în care s-ar concentra atât de mult pomenirea a tot ce a fost cel mai important în istoria omenirii. Astăzi noi am citit Evanghelia care povestește și despre ultimele zile ale istoriei omenirii, și despre dărâmarea Ierusalimului de către romani, despre care Domnul, proorocind, a vorbit locuitorilor Ierusalimului înainte de suferințele Sale. În această citire a Evangheliei se conțin multe cuvinte importante și pline de învățătură. Dar eu aș vrea să menționez doar următoarele cuvinte ale lui Dumnezeu: *Iar din pricina înmulțirii fărădelegii iubirea multora se va răci* (Mt. 24, 12). Domnul a vorbit astfel, parcă prevăzând ultimele zile ale istoriei omenirii.

Ce semnifică fărădelegea? Despre ce fel de fărădelege este vorba? În conștiința multor oameni legile sunt acele documente de stat care reglează viața societății. Dacă noi încălcăm regulile ce se conțin în aceste documente, în aceste legi, atunci în societate survine haosul sau, cel puțin, apare pericol de haos și de aceea societatea se apără de cei care încalcă legea. Însă în Evanghelie se vorbește nu despre legea oamenilor. În Evanghelie se vorbește despre legea lui Dumnezeu. Domnul, vorbind despre fărădelege, a avut în vedere încălcarea legii lui Dumnezeu: din cauza înmulțirii fărădelegii în mulți dragostea se va împuțina.

Dragostea este o valoare supremă care dăruiește omului o fericire reală, sentimentul de fericire. Dragostea este ceea ce transformă viața omului după chipul vieții lui Dumnezeu; pentru unii — este un vis, pentru alții — este un scop concret, iar pentru ceilalți — o putere necunoscută, dar atractivă. Nici un om nu poate spune că

dragostea nu este bine, că dragostea este un rău, pentru că experiența umană mondială mărturisește că aceasta e bucurie, e fericire, este un bine adevărat.

De ce dar Domnul spune că din pricina înmulțirii fărădelegii iubirea multora se va răci? Pentru că dragostea nu este doar o valoare supremă, dar și darul lui Dumnezeu. Omul nu poate forma dragostea, el nu poate educa în sine dragostea, precum îți poți forma convingerile sau educa voința. Dragostea ne este dăruită de sus și este o condiție necesară: omul trebuie să trăiască conform legii lui Dumnezeu, pentru a avea dragoste adevărată. Iar dacă noi încălcăm legea lui Dumnezeu, dacă nu trăim conform cuvântului lui Dumnezeu, dar conform vrierii noastre, conform minții noastre, conform sfatului rău al cuiva, atunci nu ni se dă acest dar al dragostei.

Iar ceea ce deseori considerăm a fi dragoste, nu este dragoste. Precum deseori se întâmplă — se întâlnesc oamenii, cred că se iubesc unul pe altul, se căsătoresc, trece puțin timp și de la această dragoste nu rămâne nici urmă, iar în locul dragostei apare mânia, înstrăinarea, ura. Toate acestea nu sunt dragoste și dragoste nu au fost. Pentru a avea dragoste, trebuie să îndeplinești legea lui Dumnezeu. Iar pentru a avea dragoste pe parcursul întregii vieți, trebuie de împlinit această lege. Trebuie de trăit conform legilor lui Dumnezeu. Dumnezeu nu ne învață ceva neînțeles, necunoscut, nelogic — El ne învață ceea ce e cel mai important, cum trebuie să trăim, pentru a fi fericiți. Și nu în zadar în prima zi din Săptămâna Patimilor ni se propune acest minunat adevăr, pe care Domnul l-a comunicat ucenicilor și tuturor locuitorilor Ierusalimului la începutul săptămânii care Îl separa de la Învierea Lui luminată și triumfală. Aceasta e cheia către mântuirea oamenilor, este cheia către binele omenirii, este cheia către fericirea umană.

Dar ce se întâmplă, când nu trăim conform legii lui Dumnezeu? Ce se întâmplă când săvârșim fărădelege? Se întâmplă ceea ce se întâmplă. Nu doar dragostea dispare din viața omului, dar și legile omenești devin nerealizabile. Și nici o amenințare cu constrângerea, nici o amenințare cu pedeapsa nu oprește pe oameni

de la încălcarea legilor, fiindcă dacă omul săvârșește fărădelege în fața lui Dumnezeu, călcând, inclusiv, și peste glasul conștiinței sale, atunci ce fel de lege omenească îl poate opri? Și dacă el niciodată nu s-a gândit la starea lui duhovnicească, dacă nu se supune pe sine încercării interioare, dacă nu-și reanalizează viața, atunci creșterea în fărădelege aduce pe oameni la crime îngrozitoare, inclusiv la cele care sunt pedepsite prin legi omenești.

Ce crimă îngrozitoare a avut loc astăzi dimineața la Moscova! La stațiile de metrou au fost aruncați în aer oameni nevinovați. Ce fel de scopuri pot îndreptăți moartea oamenilor nevinovați? Ce scopuri pot fi atinse, încălcându-se legea lui Dumnezeu atât de strașnic, atât de cinic? Nici un fel de scopuri niciodată nu vor putea fi realizate prin sânge și moartea oamenilor nevinovați. Cei ce au mers la această crimă vor fi pedepsiți aici, pe pământ, fiindcă fărădelegea în fața lui Dumnezeu care are ca și consecință moartea oamenilor este nu doar încălcarea legii lui Dumnezeu, dar este o sfidare adresată Însuși lui Dumnezeu, planului Său despre lume și despre om.

Suntem îngroziți de aceste fapte strașnice, dar nu suntem îngroziți de multe altele — de cele proprii — ale încălcării legii lui Dumnezeu. Totul începe din inima omului. Totul începe din interior, din conștiința noastră, din adâncul sufletului nostru. Dacă noi în detalii ne obișnuim să încălcăm legea lui Dumnezeu, poate surveni un moment, când noi vom fi capabili să încălcăm această lege și în ceea ce e mai strașnic. Iată de ce grija despre starea noastră duhovnicească, despre viața proprie internă — este ceea ce este primordial. Toate celelalte sunt secundare. Totul ce considerăm primordial — grijile noastre cotidiene, preocuparea pentru bunăstarea materială și chiar pentru sănătatea proprie — totul este secundar în raport cu grija despre propriul suflet. Și dacă, trăind conform legilor lui Dumnezeu, noi vom orândui viața noastră interioară, așa cum dorește Dumnezeu, atunci toate celelalte sarcini pe care ni le propunem vor fi soluționate prin mila lui Dumnezeu. Va fi soluționată cea mai importantă sarcină din viață care stă în fața fiecărui om — a avea fericire, bucurie în inimă, bunăstare ade-

vărată care nu se termină cu sfârșitul vieții noastre pământești, dar trece în veșnicie.

Fie ca și cuvintele Mântuitorului despre înmulțirea fărădelegii, despre dispariția dragostei pentru totdeauna să se păstreze în memoria noastră, mai ales când vom dori să săvârșim o fărădelege în fața lui Dumnezeu.

Iar acum să săvârșim un parastas pentru toți care au fost azi omorâți fără de vină în capitală. Să ne rugăm ca Domnul să primească sufletele acestor oameni în lăcașurile Lui cerești, să liniștească pe rudele și apropiații lor, pe cei care au rămas azi orfani, au pierdut soțul sau soția, fratele, sora sau copiii. Să ne rugăm pentru acei care sunt azi în suferință, precum și pentru acei care astăzi muncesc spre a ușura suferințele trupești ale oamenilor — pentru medici și pentru cei care investighează această crimă.

Ca răspuns la o astfel de nelegiuire societatea noastră trebuie să devină solidară. Dacă vom simți durerea altui om, vom consimți suferința altora, atunci și suferințelor noastre vor fi consimțite de alții. Și atunci noi vom deveni o unică familie mare și puternică, capabilă să înfrunte toate aceste coșmaruri care au fost prăbușite pe noi din voința dușmănoasă a omului. Astăzi noi avem o mulțime de pilde vii ale acestei solidarități în orașul Moscova. Dar totodată avem pilde și de cinism. Chiar acum mi s-a spus că taxiștii au mărit prețurile de câteva ori pentru călătorie — doar pentru faptul că oamenii nu pot folosi metrourile. Vreau să spun acestor oameni: acești bani nu vă vor fi de folos. Returnați-i, faceți cu ajutorul lor fapte bune. Orice dorință de a te îmbogăți pe nenorocirea altora se întoarce în amărăciune. Când ne lovim de suferințe, răspunsul nostru trebuie să fie dorința de a împărtăși cu alți oameni această suferință. Iată când societatea noastră într-adevăr va fi solidară și în bucurie, și în tristețe.

Iar acum să ne rugăm pentru mântuirea sufletelor celor omorâți fără vină, pentru ca Domnul să le primească în lăcașurile Lui cerești și să le facă pomenirea veșnică în inimile noastre. Amin.

ÎMBRĂCĂMINTEA MÂNTUITOARE A VIRTUȚII

Predica după pavecernița mare cu citirea a trei cântări din Canonul sfântului Andrei Criteanul la utrenia din Marțea Mare în soborul Tăierea Capului lui Ioan Botezătorul la mănăstirea de maici Ioan Botezătorul (or. Moscova)

29 martie 2010

Preacuvioșiile voastre, maica Afanasia, dragi părinți, frați și surori!

Mă bucur că în prima zi din Săptămâna Patimilor eu am posibilitatea împreună cu voi să mă rog prin cuvintele uimitorului canon al sfântului Andrei Criteanul. Cele trei cântări noi le-am citit la pavecerniță. Este minunat să ne delectăm cu cuvintele cântărilor din Săptămâna Patimilor, să ne cufundăm în atmosfera de rugăciune, plină de har, care ne apropie de sărbătoarea Sfintelor Paște.

În timpul primelor trei zile din Săptămâna Patimilor noi vom auzi cuvintele rugăciunii: „Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită și îmbrăcăminte nu am ca să intru în ea”. Aceste cuvinte ne fac să ne gândim la multe. Pe de o parte, ele mărturisesc despre starea noastră duhovnicească: noi nu suntem îmbrăcați în odăjdiile mântuitoare ale virtuții. Noi suntem îmbrăcați în ceea ce sfântul Andrei Criteanul în canonul său numește „îmbrăcăminte de rușine” — îmbrăcăminte de păcatului. Prin cuvintele acestei rugăciuni noi mărturisim în fața lui Dumnezeu despre starea noastră duhovnicească proastă.

Dar, pe de altă parte, rugăciunea aceasta nu este doar mărturie — este și strigăt către Domnul, și rugămintă de iertare, și nădejde pentru lăsarea păcatelor. Din toate acestea și se compune viața omului. Fiind loviți de păcat, noi săvârșim fapte rele — acelea care închid în fața noastră ușile Împărăției Cerești, acelea care ne îmbracă pe noi în îmbrăcăminte de rușine, incompatibilă cu sfințenia Împărăției Cerești. Dar, pe de altă parte, Domnul Care pentru noi și mântuirea noastră S-a adus pe Sine în jertfă, ne dăruiește o mare nădejde de mântuire, fiindcă nu există așa păcat, care să fie adus lui Dumnezeu în pocăință și să nu fie iertat. Toată viața crești-

nului constă în această luptă cu păcatul, în învingerea propriei persoane, în scoaterea îmbrăcămintei de rușine, punerea îmbrăcămintei albe a virtuții, îmbrăcăminte mântuirii.

În acest sens un timp cu totul deosebit este vremea Postului cel Mare care ni se dăruiește pentru ca să putem scoate de pe noi îmbrăcăminte de păcate, să ne aducem aminte încă și încă odată despre Împărăția fericirii care vine, să ne întrebăm pe noi înșine ce trebuie să facem ca să avem nădejde pentru a intra în această Împărăție. Lucrarea profundă asupra propriei persoane, rugăciunea, pocăința — este ceea ce trebuie să deosebească viața unui creștin. Dacă un astfel de om și păcătuiește, apoi el este muncit de conștiința sa, cere de la Dumnezeu iertare și o primește.

Aș vrea în această seară sfântă din săptămâna Patimilor, în lăcașul lui Ioan Botezătorul, slăvit prin tradițiile sale și evlavie, să doresc încă și încă odată nouă tuturor capacitatea de a ne căi, a ne ruga, a scoate de pe noi îmbrăcăminte de păcate și a ne îmbrăca în îmbrăcăminte mântuitoare. Să vă păzească Domnul. Amin.

JUDECATA LUI DUMNEZEU VA PUNE TOATE PUNCTELE PE „I”

Predica în Marțea Mare după liturghia Darurilor Înainte Sfințite în catedrala Sfântul Nicolae de la mănăstirea stavropighială de maici Acoperământul Maicii Domnului (or. Hotikovo)

30 martie 2010

Înaltpreacuvioșia voastră, maica Olimpiada, Înaltpreasfințitele voastre, dragi părinți, frați și surori!

Aș dori, în primul rând, să mulțumesc din inimă pentru cuvintele calde, pentru cadoul primit și să exprim bucuria în legătură cu săvârșirea liturghiei Dumnezeiești a Darurilor Înainte Sfințite în săptămâna Patimilor în slăvitul lăcaș Acoperământul Maicii Domnului din or. Hotikovo. Cu regret, din motive de sănătate nu am putut să fiu în ianuarie la sărbătoare, dar Domnul aranjează

căile noastre și astăzi mă aflu aici și mă bucur privind în jur: lăcașul crește din putere în putere, poporul se roagă și surorile cântă bine. Cu o deosebită bucurie privesc la copiii care trăiesc și învață aici, în sfântul lăcaș.

Să dea Domnul ca, în pofida tuturor greutăților, cauzate de împrejurări obiective exterioare, iar deseori de noi înșine, să înflorească lăcașul din Hotikovo, să crească din putere în putere, fiind un loc atrăgător din punct de vedere duhovnicesc pentru oameni, deoarece anume în lăcașuri, ca nicăieri în altă parte, se simte nevoița vieții creștine, este evidentă pilda oamenilor care s-au dezis de lume pentru a fi cu Hristos. Toate acestea creează o atmosferă duhovnicească cu totul deosebită.

Săptămâna Patimilor — este o perioadă deosebită în viața creștinilor, fiecare zi a căreia este dedicată unor amintiri deosebite. Domnul, intrând triumfal în Ierusalim, însoțit de poporul, care L-a întâmpinat cu bucurie, s-a ciocnit față în față în capitala iudaică cu ură și dușmănie, cu fățarnicie și bănuială, cu dorința de a ispiti și a pedepsi. Domnul știa că zilele numărate Îl despărțeau de moartea Lui strășnică pe Cruce, dar, în pofida la toate acestea, El în fiecare zi propovăduiește în templu, propovăduiește locuitorilor Ierusalimului, adresându-le cuvinte deosebit de puternice. Iar în săptămâna Patimilor — duminică seara, luni, marți, miercuri — noi auzim aceste cuvinte ale Mântuitorului.

Ziua de azi este dedicată temei judecării, pentru că Domnul vorbește despre Judecata de Apoi — despre aceea ce va fi la sfârșitul istoriei. Pentru a înțelege ce semnifică această judecată pentru fiecare din noi, trebuie să înțelegem ce este o judecată.

Judecata este o instituire a societății omenești. Judecata este manifestarea firii morale a omului care nu este de acord cu nedreptatea. Noțiunea de dreptate nu poate fi explicată din punct de vedere material — iată din ce cauză secolul nostru viclean pune la îndoială sensul absolut al firii morale a omului, vorbind despre faptul că libertatea e primordială, și nu morala, că fiecare poate să se poarte așa cum dorește, că noțiunea de adevăr obiectiv moral nu există. Acestei erori îngrozitoare a secolelor XX și XXI putem contrapu-

ne ceea despre ce am vorbit astăzi: omului îi este caracteristic simțul dreptății. El nu este ceva dobândit, nu este un sentiment cultivat — el parvine din însăși firea omenească, dată de Dumnezeu. Și în conformitate cu acest simț oamenii se opun oricărui neadevăr.

Judecata apărută încă în antichitate este un mijloc de biruință a nedreptății pe cale pașnică. Desigur, acea judecată care există astăzi nu seamănă cu ceea care a fost în antichitate, când judecata consta în adresarea unei terțe persoane pentru soluționarea litigiului. Aceste terțe persoane erau, de obicei, oamenii care aveau o autoritate deosebită în societate — sau conducătorii de triburi, sau împărații, sau autoritățile duhovnicești. Se schimbă doar forma de judecată, dar esența rămâne aceeași — adresarea oamenilor către autoritate în speranța că va fi descoperit și confirmat adevărul.

Judecata nu îl face pe om delincvent, dacă este vinovat. Omul se face singur pe sine delincvent. Și indiferent de faptul, dacă a fost judecată sau nu a fost, omul care a încălcat legea este criminal. Judecata doar scoate la iveală crima și stabilește pedeapsa, oprind, astfel, răul și încurajând binele. Aceste noțiuni de „bine” și „rău” sunt formulate în limba legislației și sunt noțiuni juridice pentru judecata contemporană, dar provin din firea morală a omului, care este una și aceeași atât cu mii de ani în urmă, cât și astăzi. Firea morală a omului nu depinde de domiciliul lui, de naționalitatea lui, de limba și cultura lui, fiindcă Dumnezeu a dorit să creeze pe om după chipul Său și să pună în el simțul moralității.

În afară de judecata omului mai există și judecata lui Dumnezeu, fiindcă nici o judecată a omului nu e în stare să pătrundă în toată profunzimea vieții interne a oamenilor și să descopere adevărul în toate cazurile. Nu în zadar există noțiunea de eroare judiciară și noi cunoaștem ce suferință provoacă oamenilor o atare eroare. Dar o și mai mare suferință pricinuieste oamenilor judecata nedreaptă — judecata care în loc de confirmare a binelui și pedepsirea răului îl face vinovat pe omul nevinovat, iar pe răufăcător îl justifică. Probabil, niciodată nu va fi dezrădăcinată judecata nedreaptă din societatea omenească. Dar aceasta nu semnifică că nu există o judecată absolut onestă. Ea există — este judecata

lui Dumnezeu. Și judecata lui Dumnezeu se săvârșește nu doar asupra acelor oameni care au încălcat legea — judecata lui Dumnezeu se săvârșește asupra noastră a tuturor pentru încălcarea de către noi a legii lui Dumnezeu. Mai mult ca atât, această judecată are loc permanent: de fiecare dată, când Domnul ne pedepsește pentru păcatele noastre, El săvârșește asupra noastră judecata Lui. Iar dacă Dumnezeu va înceta să ne pedepsească pentru păcatele noastre și să susțină virtuțile în noi, atunci aceasta se va solda cu rezultate grave pentru viața noastră duhovnicească. Judecata lui Dumnezeu întotdeauna e prezentă în viața noastră. Și când primim pedeapsa lui Dumnezeu în formă de scârbe, boli, nereușite, noi înțelegem clar de ce cu noi s-au petrecut aceste lucruri, care a fost cauza, pentru ce păcat primim răsplata.

Judecata despre care ne povestește astăzi Evanghelia — este ultima judecată a lui Dumnezeu, când la scara întregii istorii a omenirii, la scara întregului cosmos va fi arătat adevărul absolut și el va fi separat de minciună. Și vor primi răsplata toți cei care au încălcat legea lui Dumnezeu și nu s-au căit, au prins rădăcini în păcat, iar binele va fi susținut — această judecată a lui Dumnezeu va pune toate punctele pe „i”. Iată atunci va fi arătat adevărul final al lui Dumnezeu și nici un om nu se va îndoi că Dumnezeu este drept și că orice rău și neadevăr este judecat și pedepsit.

Nu judecata îl face pe om criminal. Tot așa și Judecata de apoi: nu ea ne va face păcătoși, dacă vom fi osândiți, ea doar ne va proclama că suntem acei care suntem. Noi singuri în timpul vieții noastre facem totul ca să fim îndreptățiți sau osândiți la Judecata de apoi a lui Dumnezeu. Și pentru nimeni hotărârea acestei judecăți nu va fi o surpriză, ceva neașteptat, fiindcă fiecare din noi deja acum, conform stării proprii personale, cunoaște dacă va fi condamnat sau îndreptățit. Dacă asupra noastră este păcatul, dacă este nepocăit, dacă nu trezește conștiința noastră, atunci aceasta înseamnă că noi, în caz dacă acum am fi supuși judecății finale, am fi neapărat osândiți. Iar când aducem pocăință în mod sincer și din toată inima, când ne ușurăm sufletul, când cu bucurie ne împărtășim cu Tainele Sfinte ale lui Hristos și în pace părăsim biserica lui Dumne-

zeu sau sfântul lăcaș, atunci știm sau simțim că Domnul ne-a iertat și în acel moment nu este nici un pericol pentru noi de a fi supuși la osânda veșnică.

Iată de ce în timpul vieții, trecând prin judecata lui Dumnezeu, trecând prin judecata propriei conștiințe, noi niciodată nu trebuie să amânăm regretul sincer și pocăința, dar, chemând mila și dragostea lui Dumnezeu, să cerem de la Domnul iertarea păcatelor noastre. Dacă simțim că este insuficient — să ne dăm singuri sieși epitimie. Nu este necesar a întreba de fiecare dată pe preot: ce trebuie să fac? Fiecare poate să-și dea epitimie — sau prin rugăciune, sau prin muncă, sau prin jertfă materială.

Când judecata îl condamnă pe criminal, acela își duce pedeapsa. Când suntem judecați de glasul conștiinței noastre, noi la fel trebuie să ne ducem pedeapsa. Însă despre aceste păcate ale noastre nimeni, în afară de noi, nu știe. Așa noi singuri trebuie să învățăm să ne pedepsim întru îndreptarea vieții noastre. Iată atunci gândurile și faptele noastre vor fi sub control. Iată atunci ne vom gândi de multe ori, dacă avem nevoie să continuăm să păcătuim și, cu atât mai mult, să săvârșim unul și același păcat — fiindcă, dacă singuri pe sine ne vom judecata cu asprime, atunci și Judecata de apoi va fi milostivă cu noi.

Săptămâna Patimilor ne cufundă în profunzimea înțelepciunii Dumnezeiești. Alimentându-ne din această înțelepciune, noi putem să transformăm viața noastră conform legii lui Dumnezeu, pentru a auzi acele cuvinte pe care astăzi le-ați auzit din Evanghelia, să le auziți în cel mai important moment al vieții voastre — la Judecata de apoi a lui Dumnezeu: *Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii* (Mt. 25, 34). Amin.

DESPRE JUDECATA LUI DUMNEZEU ȘI OSÂNDIREA OMULUI

Predica după pavecernița mare cu citirea a trei cântări din Canonul sfântului Andrei Criteanul la utrenia din Miercurea Mare în catedrala Tuturor Sfinților din satul Krasnoje, fosta mănăstire de maici Sfântul Alexei cel Nou (or. Moscova)

30 martie 2010

Înaltpreacuvioșia voastră, preacucernice părinte Artemii, dragi părinți, frați și surori!

Mă bucur împreună cu voi pentru posibilitatea de a vizita această biserică pe un loc istoric, pe locul mănăstirii de maici Sfântul Alexei. Istoria ei este tragică: chiar și anii mai mult sau mai puțini liniștiți de până la revoluție nu au fost suficient de liniștiți pentru această mănăstire. Dar o cu totul deosebită soartă i-a revenit acestui loc în anii de după revoluție. Și când te uiți la drumul în șase piste ce a trecut peste cimitir, peste lăcaș, parcă tăind trupul în două părți, înțelegi că această amintire, acoperită de asfalt, este un simbol vădit și o imagine a faptului ce s-a petrecut cu poporul nostru. Cât este de minunat că aici, lângă acest drum magistral, din nou s-au ridicat către cer cupolele bisericilor, reconstruite nu la comanda de sus, nu la dorința cuiva, dar prin credința vie a oamenilor. Să dea Dumnezeu ca niciodată și nicicând să nu se mai întâmple cu Patria noastră și cu poporul nostru ceea ce s-a petrecut înainte.

Iată de ce e atât de important ca în bisericile deschise din nou nu numai să se ridice din credința profundă a oamenilor rugăciunea fierbinte către Dumnezeu, dar și să fie efectuată o mare muncă de iluminare, pentru ca împreună cu credința să vină în conștiința omului contemporan convingerile creștine profunde, să fie format un sistem clar și determinat de valori, bazate pe Evanghelie. Dacă va fi așa, atunci viața se va schimba. Unii nu sunt de acord cu teza dată și spun că și fără credință poți fi om bun, iar cunoașterea dogmelor nu înseamnă să ai viață, bazată pe morală. În Evanghelia după Ioan, care a fost citită la slujbă, noi găsim o exprima-

re cu totul minunată a Domnului nostru Iisus Hristos, pătrunsă de un sens deosebit: *Cuvântul pe care l-am spus, acela îl va judeca* (pe om) *în ziua cea de apoi* (In. 12, 48).

Orice judecată omenească folosește anumite unități de măsură, anumite criterii, care în procesul investigării judiciare sunt utilizate în anumite evenimente. Astfel de criterii sunt legile omenești. Dacă în conformitate cu legea omul a procedat corect, el va fi îndreptățit, dar dacă a procedat incorect, atunci devine criminal. Judecata constată că a avut loc o crimă și un astfel de om este condamnat. Precum totul ce provine de la om, de la rațiunea lui, poartă în sine pecetea imperfecțiunii, astfel chiar și cele mai perfecte legi au anumite neajunsuri. Însă legea cu care Domnul ne judecă nu are neajunsuri — ea este manifestarea perfecțiunii absolute și această lege este inclusă în Cuvântul lui Dumnezeu.

Pentru a nu încălca legile, se cuvine a le cunoaște. Pentru a ști ce cerințe înaintează Dumnezeu omului, este necesar a cunoaște legile Lui, cuvintele Lui. Iată de ce luminarea duhovnicească este o condiție obligatorie a ascultării lui Dumnezeu de către om.

Desigur, mai este un instrument foarte important care ne ajută să acordăm viața noastră cu planul lui Dumnezeu. Acest instrument este firea morală a omului, vocea conștiinței. Dar, cu regret, în timpul vieții fiecare din noi într-o măsură mai mică sau mai mare a procedat și procedează contrar conștiinței sale. Și dacă omul se împacă cu un astfel de mod de viață, glasul conștiinței slăbește treptat. Pentru ca legea lui Dumnezeu și legea morală, pecetluite în inimile noastre, să ne ajute să trăim conform voinței lui Dumnezeu, noi trebuie să cunoaștem această voință, noi trebuie să cunoaștem cuvântul lui Dumnezeu, noi trebuie să cunoaștem legea lui Dumnezeu, să unim aceste cunoștințe cu viața noastră și atunci ne va fi mai ușor să evităm cuvintele, gândurile și faptele care nu corespund planului lui Dumnezeu despre om.

Tema judecății se propune chibzuinței noastre evlavioase anume în marțea din săptămâna Patimilor. Această temă corelează cu altă temă — tema osândirii. Într-adevăr, oamenii s-au obișnuit să judece nu doar în legătură cu încălcarea legilor societății —

de foarte multe ori judecăm acele circumstanțe din viețile oamenilor, despre care nu avem voie să judecăm. În viața noastră de toate zilele, în comunicarea noastră cel mai răspândit viciu este viciul judecății. Noi cu ușurință judecăm pe alți oameni, mai ales când maniera lor de a gândi, comportamentul, cuvintele lor nu corespund pe deplin înțelegerii noastre, modului nostru de a trai și comportamentului nostru. Atunci noi intrăm în sfânta sfintelor — noi osândim omul, neștiind totul ce se petrece în adâncul inimii lui. Cu adevărat, este tănuită de noi viața interioară a omului. Dacă noi încercăm să judecăm, noi luăm ceea ce îi aparține lui Dumnezeu. Noi parcă intrăm în acel domeniu, unde doar Dumnezeu poate fi prezent, o facem cu siguranță, uneori chiar cu cruzime, astfel încât din cauza judecății noastre suferă oamenii. Și aproape întotdeauna suntem siguri că adevărul este, fără îndoială, de partea noastră. Așa, acaparând dreptul la judecata lui Dumnezeu, noi săvârșim păcatul osândirii. Astăzi, când Biserica ne propune să medităm despre Judecata de Apoi, noi trebuie să ne gândim și la păcatul judecății, ținând minte că doar Fiului lui Dumnezeu îi aparține Prestolul Judecății.

Dea Dumnezeu ca prin luminarea duhovnicească, prin perceperea conștiinței a Cuvântului lui Dumnezeu, prin formarea concepției creștine despre lume noi să învățăm taina relațiilor cu aproapele nostru. Să ne trimită Dumnezeu capacitatea să construim relațiile cu oamenii în așa fel, ca să nu intrăm acolo, unde totul aparține doar lui Dumnezeu. Ca noi în mod smerit, aducând lui Dumnezeu gândurile și cuvintele noastre, judecându-ne singuri pe sine pe baza cuvântului lui Dumnezeu, să învățăm acea înțelepciune despre care Biserica ne aduce aminte prin cuvintele lui Efrem Sirul: „Așa Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșalele mele și să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin”.

BISERICA TREBUIE SĂ DEA PILDĂ DE JERTFIRE DE SINE

*Predica în Miercurea Mare după liturghia Darurilor Înainte sfințite în
catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova)*

31 martie 2010

Înaltpreasfințiți și Preasfințiți stăpâni, preacuvioși părinți, dragi frați și surori! Am ajuns la mijlocul săptămânii Patimilor și începând cu această seară intrăm în cele mai importante și mărețe zile ale anului — pomenirea suferințelor, morții și Învierii Domnului.

Miercurea este consacrată, după cum știți, pomenirii femeii desfrânate care în casa lui Simon Leprosul, când ședea la masă, a turnat pe capul Mântuitorului mir de mare preț (vezi: Mt. 26, 6-16). Și Iuda, fiind hoț, iubitor de bani, s-a mâniat și a întrebat de Domnul: „De ce risipa aceasta? Căci mirul acesta se putea vinde scump, iar banii să se dea săracilor”. Cunoscând că Iuda nu de cei săraci se îngrijește, dar lăcomia nu-i dă pace, Domnul i-a zis: „Pe săraci întotdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna. Iar femeia M-a pregătit pentru îngropăciune și oriunde se va propovădui Evanghelia, se va spune și ce-a făcut ea, spre pomenirea ei.” Iuda nu a putut suporta aceasta. Anume fapta acestei femei a fost ultima picătură care a umplut cupa incompatibilității lui cu Hristos și ucenicii. El pleacă și, întrebând pe arhierii cât îi vor plăti pentru trădare, este de acord să trădeze pe Mântuitor.

Iată femeia desfrânată și Iuda — două modalități de gândire, două moduri de viață. Pe de o parte, Iuda este apostol, apropiat de Mântuitor, unul din cei doisprezece. Dar cine este femeia desfrânată care era disprețuită, respinsă, folosită? O ființă nenorocită, fără drepturi, fără viață personală, fără nici un fel de viitor, o păcătoasă. Și în inima acestei femei păcătoase are loc o transformare uluitoare. În fața sfințeniei Dumnezeiești, arătate prin Hristos, ea își înțelege păcatele. Toți acești bani pe care i-a strâns, probabil, pe parcursul întregii sale vieți necuvioase, ea cheltuie pentru a cumpăra mirul cel de mare preț — un lichid aromat care era turnat pe

capetele împăraților, când erau așezați pe tron. Era cu adevărat un lichid de preț care costa foarte scump. Ea dă totul — tot ce a avut. Prin acești bani ea îi dă lui Dumnezeu toată viața sa plină de păcate. Și Domnul acceptă această jertfă. Iar Iuda, cel apropiat de Iisus, care a fost alături de Iisus tot acest timp, care a mâncat, a băut dintr-o ceașcă, de la o masă — acest om merge și îl vinde pe Mântuitor, îl vinde pentru bani.

Aici noi într-adevăr ne ciocnim de două lumi, de două moduri de viață, de două concepții. Pe de o parte, este clară pornirea de a se jertfi, a se da pe sine lui Dumnezeu. Femeia dă dovadă de sacrificiu și îi dă lui Hristos totul ce a avut. Noi, creștinii ortodocși, trebuie să ținem minte că sacrificiul — este una din cele mai importante noțiuni religioase. În lumea materială sacrificiul este inexplicabil. „Cam de ce eu voi jertfi ceva pentru altul? Noi cu toții trăim o singură dată, sarcina noastră este a trăi cât mai bine, mai bogat, mai vesel. De ce trebuie să dau ceva altui om? Dar ce voi primi în schimb?” La aceste întrebări concepția ateistă, nereligioasă asupra lumii nu dă răspuns — nu există aceste răspunsuri. Oare nu din această cauză atât de vertiginos dispare sacrificiul din viața noastră, fiindcă tot mai adânc pătrunde ateismul — și nu doar la nivel de stat, cum a fost în perioada sovietică, dar ateismul casnic? Chiar numindu-ne ortodocși, noi trăim astfel, de parcă Dumnezeu nu există și în viața noastră predomină scopuri și valori care nu sunt legate nicidecum de sacrificiu.

Oare nu prin aceasta se explică că noi devenim un popor crud, aspru? Uneori avem nevoie doar de niște zguduirii strașnice, aidoma evenimentului din metroul de la Moscova, pentru ca să înțelegem, să simțim durerea altui om. Dar de ce — fără aceste suferințe noi încetăm de a fi un popor care întotdeauna plasa în centrul vieții sale hotărârea de a se jertfi pentru alt om, de a-i da o parte din timpul său, din mijloace, din atenție, dragoste, din cuvintele bune?

Sacrificiul este legat de modul de viață religios. Dacă omul este religios nu prin criterii formale, nu prin acele semne, prin care Iuda a fost apropiat de Mântuitor, atunci el săvârșește cu ușurință fapte, legate de sacrificiu. Iar alt mod de viață, nereligios — este acela, al

cărui adept a fost Iuda, cu toate că formal era apropiat de Mântuitor. Aceasta este viața fără Dumnezeu. „De ce să dau banii? Ei trebuie să fie primiți, luați. În numele cui trebuie să dau aceste mijloace enorme?” Desigur, cei săraci erau doar un pretext: el raportează la sine totul ce se petrece în jur, pentru el era un coșmar, era distrugerea lumii proprii, o sfidare enorm de puternică adusă modului lui de a gândi, vieții sale. Iuda prezenta prin sine lumea ateistă, unde omul este în centru și totul — e doar pentru propria persoană.

Ziua de azi parcă unește tangențial două lumi — lumea creștină, care era prezentată de această femeie nenorocită și lumea ateistă, trădătoare, iubitoare de sine, egoistă, care era prezentată de Iuda. Biserica o proslăvește pe această biată femeie. Noi ținem predici despre ea, noi o pomenim, deși nu-i cunoaștem numele. Ea este proslăvită în istorie și, desigur, ea este astăzi cu Dumnezeu. Iar Iuda cu siguranță nu este cu Dumnezeu.

Aceste două căi stau astăzi în fața fiecăruia din noi. Alegem noi oare viața cu Dumnezeu care e legată de hotărârea de a da apropiatului ceea ce e atât de drag pentru noi? Sau alegem viața fără Dumnezeu, unde totul este orientat spre acaparare și, de cele mai multe ori, pe contul altor oameni? Prin apartenența noastră la Biserică noi alegem modul de viață religios. Și cât este de important ca nici un fel de ispite, nici un fel de atracții, nici un fel de influențe, nici un fel de stereotipuri în comportament să nu distrugă hotărârea noastră de a fi împreună cu Domnul și să trăim în așa fel, cum El ne-a poruncit și, atunci când e necesar, să ne sacrificăm pentru altul, fără a regreta ceva, ținând minte că atunci când dăm unui alt om, noi îi dăm lui Dumnezeu. Iar Dumnezeu niciodată nu este datornicul nostru — doar noi suntem datornicii Lui. Și cu cât mai mult dăm, cu atât mai mult primim.

Aș vrea să salut cordial pe toți slujitorii bisericii din orașul Moscova care astăzi s-au învrednicit de înaltul rang de protoiereu. Adresându-mă vouă, fraților, aș vrea să spun: niciodată să nu regretați nimic. Să țineți minte că slujirea voastră — este o slujire, în centrul căreia se află sacrificiul pentru oameni. Când preotul slujește cu jertfire de sine, el are totul — și sănătate, și bunăstare

familială, și dragostea enoriașilor. Când începe să slujească doar sie, când refuză să mai dea oamenilor — de cele mai multe ori pierde și bunăstarea personală și pentru totdeauna pierde dragostea enoriașilor.

Biserica trebuie astăzi să fie exemplu în acest mod religios de viață. Biserica trebuie să dea pildă de sacrificiu, de hotărâre a împărtași cu oamenii mahnirile lor. Iată din ce cauză noi astăzi trebuie din nou să situăm în centrul existenței bisericești ceea ce numim slujirea socială a Bisericii, iar mai simplu — slujirea binelui, slujirea aproapelui.

Noi alegem calea femeii care a turnat pe Mântuitor mirul sfânt și a căpătat iertare păcatelor. Dea Dumnezeu ca și prin jertfele noastre modeste, prin rugăciunile noastre și prin pocăința noastră Domnul să ne ierte și nouă păcatele noastre — nu să ne proslăvească, cum a proslăvit-o pe acea femeie, dar pur și simplu să ne ierte păcatele și să dea odihnă sufletelor noastre. Amin.

SFÂNTA EUHARISTIE — ESTE DRUMUL DESCHIS CĂTRE DUMNEZEU

*Predica după vecernia și liturghia Dumnezeiască în Joia Mare în catedrala
Hristos Mântuitorul (or. Moscova)*

1 aprilie 2010

Pe toți voi, dragi stăpâni, preacinstiți părinți, frați și surori, vă felicit din inimă cu marea sărbătoare — Joia Mare. În această zi au avut loc trei evenimente importante, pătrunderea în a căror esență ne ajută să înțelegem multe în istoria mântuirii neamului omenesc.

Primul eveniment — este trădarea lui Iuda. Unul din cei mai apropiați ucenici ai Domnului nu a rezistat la remușcările conștiinței, când a văzut cum o femeie păcătoasă, dând toți banii săi, totul ce a avut, a cumpărat mirul aromat — un lichid prețios cu care erau unși împărații pentru domnie — și a turnat acest mir pe capul Mântuitorului, parcă pregătindu-L pentru îngropăciune. Toată

lumea interioară a lui Iuda se împotriva celor văzute de el. El nu înțelegea sensul acestui sacrificiu. El vedea o cu totul altă predestinație a banilor. El lega de bani propria bunăstare și nu putea înțelege cu inima lui crudă ce este sacrificiu, jertfirea, capacitatea de a se dăruia sau a dăruia gratuit ceea ce avem altui om.

Apoi în timpul ultimei cine de Paște, pe care Domnul petrece cu ucenicii Săi, El le-a spălat picioarele. Conform obiceiului oriental oamenii, atunci când intrau în camera unde mâncau, scoteau încălțăminte și robii sau slugile le spălau picioarele. Domnul Singur, fiind Capul acestei adunări, Învățătorul apostolilor, a luat apă și le-a spălat picioarele, spunându-le că sunt datori să spele picioarele unii altora — desigur, nu în sens direct, dar figurat, în sensul că unitatea principală de măsură a vieții omenești este capacitatea și hotărârea de a sluji altui om. Și ca Fiul lui Dumnezeu care a întrecut fără de seamă toată creația, fiindcă prin Cuvântul Său din neființă în ființă a fost creat universul, El se apleacă în fața ucenicilor Săi și le spală picioarele, dându-ne tuturor pildă nu pentru repetare formală, dar o pildă de viață.

În sfârșit, al treilea și, posibil, cel mai important eveniment. Domnul a dorit ca totul ce a săvârșit pe cruce să aparțină întregului neam omenesc. Însă nu doar în sensul că oamenii trebuie, cel puțin o dată pe an, să-și aducă aminte de acest eveniment. El a dorit ca oricare om credincios, indiferent unde și când ar fi trăit, la ce națiuni sau generație ar fi aparținut, să aibă o posibilitate reală de a fi coparticipant la Cina cea de Taină — ultima întâlnire a lui Hristos cu ucenicii Lui, precum și coparticipant al morții Lui și Învierii Lui. Și de aceea Domnul la sfârșitul acestei cine, binecuvântând pâinea, a zis: „Luați, mâncați, acesta este trupul meu”. Și apoi, deja la încheierea cinei, binecuvântând paharul, a spus: „Beți dintru acesta toți, Că acesta este sângele Meu, al Legii cele noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor (vezi: Mt. 29, 26-28). Și, gustând din pâinea și din paharul cela, ucenicii cu adevărat au gustat Trupul și Sângele Mântuitorului, ei urmând a fi răstigniți, omorâți și sacrificați pentru întreg neamul creștinesc. Domnul a poruncit ca această faptă să se săvârșască în amintirea Lui. Și când noi

binecuvântăm, rupem pâinea și mâncăm pâine și vin, noi nu pomenim doar evenimentul ce s-a petrecut în foisorul din Sion. Noi cu puterea Sfântului Duh devenim împreună cu apostolii coparticipanți la Cina cea de taină și la Sacrificiul de pe Golgota, și la Învierea preaslăvită. Noi intrăm în viața Dumnezeiască, intrăm în taina mântuirii, ne unim cu ceea ce a făcut Dumnezeu în Hristos pentru mântuirea noastră. Noi ne împărtășim cu viața Dumnezeiască.

Toate acestea nu sunt doar cuvinte, dar sunt o realitate, care se arată nu prin putere omenească, dar puterea Duhului Sfânt. Biserica lui Dumnezeu este o comuniune, a cărei membri cu puterea Sfântului Duh se împărtășesc cu tot ce a săvârșit Hristos — prin gustarea pâinii și vinului, sfințite în taina Euharistiei, prin împărtășirea adevăratului Trup și adevăratului Sânge al Domnului. Și prin această împărtășire noi căpătăm o mare putere — Dumnezeu intră în noi, îndreaptă neputințele noastre, iartă greșelile noastre, ne dăruiește puteri duhovnicești și trupești. Sfânta Euharistie — este cea mai importantă acțiune care se săvârșește în neamul omenesc. Nimic nu se poate compara cu această acțiune, fiindcă aceasta este un drum deschis către Dumnezeu, pe care omul urcă în Cer și pe care din Cer pogoară pe om harul lui Dumnezeu.

Când în anii grei de prigoană se închideau bisericile și școlile eparhiale, când puterea interzicea ca maturii și copiii să învețe credința, interzicea să faci fapte de milă, să acorzi ajutor nevoiașilor, când se interzicea orice dialog și orice interacțiune a Bisericii cu societatea, atunci puterea care nu credea în Dumnezeu, permitea în puține biserici de a face rugăciuni și a săvârși Taina Euharistiei. Prin pronia lui Dumnezeu i-a fost lăsat Bisericii lui Dumnezeu aceea, în care și prin care Biserica descoperă pe Sine Însăși, devine Trupul lui Hristos. Puterea de stat prin convingerile sale ateiste nu acorda mare atenție acestor acțiuni, pentru ea aceasta nu prezenta nici un pericol. Dar în timpul aducerii Jertfei fără de Sânge bunicii noștri, tații noștri și noi, aparținând generației mai în vârstă, ne rugam pentru țara noastră, pentru poporul nostru, pentru Biserica noastră, rugându-L smerit pe Dumnezeu în taina sfintei Euharistii să ne dăruiască nouă tuturor iertarea păcatelor și viața veșnică.

Prin această taină sfântă niciodată nu se va lua de la poporul nostru harul și credem că anume această ușă deschisă în Cer ne ajuta că căpătăm puterea harică a lui Dumnezeu, să păstrăm credința și conștiința națională.

Și astăzi, când în libertate deplină noi avem posibilitatea de a învăța pe copii și pe maturi, de a săvârși fapte de milă, de a face și alte multe fapte bune, de a colabora cu puterea, cu statul, cu societatea, noi trebuie să ținem minte că cel mai important ce săvârșește Biserica — este taina preasfântă a Euharistiei. Iată de ce este foarte important ca oamenii credincioși să se împărtășească cât mai des cu sfintele Taine ale lui Hristos.

În timpurile străvechi, când cineva din cei botezați, fiind la Liturghie, nu se împărtășea, trebuia să dea explicație publică episcopului, din ce pricină se eschivează de la împărtășania cu Sfintele Taine ale lui Hristos. Astăzi această tradiție este pierdută din cauza credinței și evlaviei noastre slabe. Însă tradiția aceasta este sfântă și noi cu toții trebuie să tindem să ne împărtășim cât mai des cu Tainele Sfinte ale lui Hristos, în prealabil mărturisind păcatele, pregătind sufletul nostru pentru împărtășanie. Trebuie să credem că anume prin această împărtășanie Domnul va completa neputința noastră, slăbiciunile noastre și va vindeca bolile.

Vă felicit pe toți cu Joia Mare — ziua care are o mare semnificație duhovnicească pentru viața noastră.

În încheiere aș vrea să mă adresez astăzi încă odată către cei care au suferit din cauza actelor îngrozitoare de la Moscova și Kizilear. În zilele săptămânii Patimilor credem că Domnul va apleca mila către cei vii, le va da vindecare și le va dăruia alinare rudelor și apropiaților. Dar precum Domnul a pedepsit pe Iuda și niciodată nu l-a iertat, așa și Dumnezeu va pedepsi pe cei care în aceste zile sfinte pentru creștinii ortodocși au vărsat sânge nevinovat. Ceea ce au făcut acești oameni e mai strașnic decât trădarea lui Iuda. Ceea ce au făcut acești oameni nu va fi iertat de Dumnezeu.

Sarcina noastră constă în faptul ca, păstrând duhul păcii al zilelor sfinte înainte de Paște, să ne rugăm puternic pentru țara noastră, pentru poporul nostru, pentru vindecarea bolilor noastre,

pentru creșterea noastră în puterea și adevărul lui Dumnezeu. Credem că, trecându-ne prin multe încercări și mâhniri, Domnul, ca răspuns la credința noastră și la devotamentul nostru, ne va acoperi cu mila Lui și va dăruia tuturor lăsarea și iertarea păcatelor și așteptarea plină de bucurie a sărbătorilor de Paște și Paștele veșnic în Împărăția lui Dumnezeu. Amin.

**CREDINȚA CREEAZĂ UN SISTEM
DE VALORI ȘI DOAR ÎN CADRUL LUI POATE
AVEA LOC DEZVOLTAREA ADEVĂRATĂ
A SOCIETĂȚII UMANE**

*Predica după vecernia Învierii în catedrala Hristos Mântuitorul
(or. Moscova).*

4 aprilie 2010

Înaltpreasfinția voastră, dragă stăpâne mitropolit Iuvenalii, Înaltpreasfințiile și Preasfințiile voastre, Preacucernici stăpâni, Înaltpreacuvioșiile și Preacuvioșiile voastre, preacinstiți părinți și maice, dragi frați și surori!

Credința este o mare putere care este capabilă să transforme personalitatea omului și societatea umană. Acum am ascultat Evanghelia după Ioan despre arătarea lui Hristos Mântuitorul după învierea din morți — despre aceea cum nu era Toma între apostoli și cum nu a crezut în învierea Domnului. El avea nevoie de dovezi, iar dovezi nu erau.

Cuvintele: „Nu cred” —împreună cu cuvintele: ”Cred, Doamne! Ajută-mi necredinței mele”(vezi: Mc. 9, 24) — însoțesc toată istoria omenirii. Întotdeauna se vor găsi oameni care au nevoie de dovezi. Și sunt dintre aceia care nu au nevoie de dovezi. Ce mecanism este acesta care în unii formează credința, o concepție religioasă asupra vieții, iar pe alții îi lasă indiferenți în raport cu credința? Unora le pare că este vorba de modalitatea gândirii, de înclinația oamenilor pentru gândirea rațională care aparține unui

mare număr de oameni și, în legătură cu dezvoltarea științei, studiilor, numărul acestor oameni crește în permanență. Există părerea că predilecția oamenilor pentru gândirea rațională necesită dovezi și mulți își formează opinia că oamenii instruiți care gândesc rațional nu pot fi oameni credincioși. Această rățacire este deosebit de puternică în zilele noastre. Dar, de fapt, este cu totul altfel și înclinația omului pentru gândirea rațională nu semnifică imposibilitatea credinței.

Pentru a ne convinge de acest fapt, este suficient să aducem un exemplu simplu din viață. Și oamenii raționali, și cei neraționali se îndrăgostesc. Încep să iubească pe alt om și fiecare, probabil, cine a trecut prin această situație știe din experiența proprie că nu există nici un fel de argumente raționale. Noi nu iubim persoana dată pentru faptul că este într-un fel sau altul — noi pur și simplu iubim pe acel om. Și cei mai raționali oameni, și celebrii savanți, și pragmaticii, fiind cuprinși de acest sentiment, intră într-o lume cu totul deosebită, când ceva important se transmite nu prin rațiune, dar prin esența interioară a omului. Și până în ziua de azi acei care investighează conștiința umană nu pot răspunde la întrebarea: ce este aceasta? Unii numesc acest fenomen intuiție, voce interioară, o oarecare putere internă care nu se supune gândirii raționale. Și acesta este doar un exemplu. Dar cât de multe exemple există — când omul se cufundă în sunetele muzicii sau admiră operele de artă. Și nu există nici un fel de argumente — stihia duhovnicească cuprinde firea omului.

Credința este un fenomen de același ordin. Poți fi în același timp și om rațional, și om adânc credincios, fiindcă credința adevărată niciodată nu se bazează pe dovezi. Acolo unde este nevoie de dovezi, acolo nu este credință, acolo nu este dragoste, acolo nu este sacrificiu.

Recent am sosit dintr-un internat de copii, unde se află copii grav bolnavi. Unii din ei suferă de sindromul Down, alții — de paralizie cerebrală, iar unii micuți în genere nu au contact cu lumea exterioară. Ei trăiesc cu o viață a lor. Am comunicat cu oameni minunați care lucrează acolo, inclusiv cu voluntarii noștri de la biserică,

fete și băieți, care timpul său liber îl consacră îngrijirii acestor copii bolnavi. Și iată, vorbind cu personalul, am vrut ceva să le spun, să le comunic niște gânduri de ale mele și, ca răspuns la cele spuse, o femeie simplă, o lucrătoare în această casă de copii, îmi spune dintr-o dată: „Preasfințite! Acești copii sunt deja cu Dumnezeu. Noi suntem încă pe cale, iar ei deja sunt în Împărăția Cerurilor”. Pe mine atât de mult m-au zguduit aceste cuvinte, încât eu cu bucurie vi le împărtășesc. Unde sunt aici dovezile? Unde este aici rațiunea omului? De ce acești tineri, fete și băieți, sunt acolo, printre acești copii nenorociți și îi îngrijesc cu atâta dragoste și cu atâta sacrificiu? Credința este o putere care intră în noi atunci, când suntem în stare să cedăm locul nostru central lui Dumnezeu și altui om.

Credința transformă personalitatea, societatea și lumea. Credința creează un cu totul alt sistem de valori și doar în cadrul lui poate avea loc dezvoltarea societății umane. Orice încercare de a distruge acest sistem se termină tragic pentru personalitate, societate și stat. Noi nu avem nevoie de dovezi — noi am trecut prin toate acestea. Iată din ce cauză sarcina Bisericii constă în schimbarea lumii spre bine prin cuvânt, prin exemplu — aidoma celorlora, despre care am povestit adineaori. Noi nu vom putea schimba lumea, până când nu se va schimba inima omului, până când în locul cuvintelor: „Nu cred” omul va spune „Cred, Doamne! Ajută-mi necredinței mele”.

De ce vorbim despre acestea în ziua Sfintelor Paște? Noi vorbim, fiindcă prin Învierea Sa Domnul confirmă puterea Sa: *Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pământ* (Mt. 28, 18). El confirmă Împărăția Sa, El clar vorbește că a biruit moartea și pe diavol. Totul este în urmă. Și astăzi să te împotrivești lui Dumnezeu, să nu crezi, să distrugi sistemul de valori care este format de religie semnifică să mergi împotriva vieții, împotriva proniei lui Dumnezeu, împotriva voinței lui Dumnezeu, împotriva la tot ce a săvârșit Hristos pentru noi. *Greu îți este să izbești cu piciorul în țepușă* (Fapte 9, 5). Aceste cuvinte sunt adresate astăzi întregii lumi. Este greu să mergi împotriva lui Dumnezeu — este o mătăhăire fără sens a mâinilor, o pierdere inutilă de energie. Este aidoma unei mori de vânt care nu pro-

duce nimic, doar prinde curenții de vânt și o enormă energie se produce și se risipește degeaba.

Pentru ca lumea, omenirea să aibă un viitor, credința trebuie să fie dominantă. Atunci totul va fi cu succes — și armonia în relațiile cu oamenii, și armonia între oameni și natură. În cazul dat economia nu va măcina resursele pentru scopuri necunoscute. Atunci noi nu vom polua lumea noastră nici cu faptele noastre respingătoare, nici cu urmările dezvoltării economice. Atunci vor pleca din uz astfel de cuvinte cum este „criză”.

Totul începe în adâncul inimii omenești. Biserica lui Hristos este chemată să transforme inimile oamenilor. Și în ziua Sfintei Învieri a lui Hristos aș vrea să vă doresc, dragi stăpâni, părinți, frați, maice egumene, monahi și monahii, dragi frați și surori — să păstrați credința, să o înmulțiți în inimile voastre, să împărtășiți experiența voastră cu alți oameni, să săvârșiți fapte de milă și adevăr. Și atunci viața noastră și viața lumii va fi alta și Hristos cel Înviat Care a biruit diavolul și moartea — este cu noi în această cale. Dar dacă El e pentru noi, cine este împotriva noastră? (vezi: Rom. 8. 31).

Hristos a Înviat! Hristos a Înviat! Hristos a Înviat!

PAȘTELE LUI HRISTOS — ESTE TRIUMFUL DRAGOSTEI LUI DUMNEZEU

Predica după liturghia Dumnezeiască în ziua de luni din săptămâna luminată în soborul patriarhal Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova)

5 aprilie 2010

Hristos a Înviat! Hristos a Înviat! Hristos a Înviat!

Pe voi pe toți, dragi părinți, frați și surori, vă felicit din inimă cu marea și mântuitoarea sărbătoare a Sfintelor Paște.

Conform tradiției stabilite, în a doua zi după Luminata Înviere a lui Hristos Patriarhul cu mulți ierarhi, cu consiliul eparhial

al orașului Moscova, săvârșesc liturghia Dumnezeiască în catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului. Astăzi noi am simțit o mare bucurie — atingerea de taina Învierii între aceste ziduri vechi, care au văzut generații anterioare de oameni ruși, care atât de mult păstrau credința creștină, încât în centrul vieții lor politice și statale au crezut de cuviință să construiască această catedrală a întregii Rusii. Cele mai importante evenimente din viața poporului nostru — decizii hotărâtoare, așezarea pe tron a țarilor, canonizarea sfinților — aveau loc în decurs de veacuri între aceste ziduri.

Astăzi prin această sărbătoare a Învierii noi intrăm în comunicare duhovnicească cu toți acei care au fost până la noi — capi de stat, conducători, ostași, oameni mari de stat, sfinți ierarhi, ierarhi, clerici, monahi și monahii, plinătatea cucernică a Bisericii noastre Ortodoxe Ruse. Așa și este. Paștele lui Hristos — este o sărbătoare nu doar pentru cei care trăiesc pe pământ. Paștele lui Hristos — este o sărbătoare cosmică. Paștele lui Hristos — este biruința dragostei lui Dumnezeu, a Îngăduinței Dumnezeiești față de neamul omenesc. Și toți acei care au murit pentru noi, au trecut pragul veșniciei, astăzi împreună cu noi Îl proslăvesc pe Hristos Cel Înviat — și sfinții, și oamenii păcătoși, care prin mila lui Dumnezeu, prin credință și pocăință s-au învrednicit de Împărăția Cerurilor.

Astăzi împreună cu noi în biserică s-au rugat oameni tineri care învață într-una din cele mai importante instituții de învățământ superior din țară — în Academia Militară a trupelor de artilerie cu destinație strategică. De faptul în ce stare se află aceste trupe militare, de faptul ce se petrece în mintea și inima fiecăruia care are acces la cel mai îngrozitor armament, depinde nu doar securitatea Patriei și viața noastră pașnică într-un stat liber, dar și soarta întregii lumi. Este minunat că astăzi, în a doua zi de Paște, împreună cu conducătorii lor, acești tineri sunt aici. Academia Militară a trupelor de artilerie cu destinație strategică în numele lui Petru cel Mare, una dintre cele mai principale instituții de învățământ ale Forțelor Armate, a intrat printre primele în relații strânse cu Biserica Ortodoxă Rusă și astăzi înfăptuim îngrijirea păstorească a corpului didactic de profesori și a studenților. În incinta Academiei

este inaugurată o facultate ortodoxă. Și astăzi în prezența Domnilor voastre aș vrea să înmănez absolvenților acestei facultăți diplome și în persoana lor să felicit pe toți studenții Academiei Militare cu sărbătoarea Sfințelor Paște.

Dacă ostașii noștri vor păstra credința ortodoxă în inimă, dacă vor trăi conform legii lui Dumnezeu, conform glasului conștiinței, atunci țara noastră va fi de nebiruit. Fiindcă toate faptele de eroism se săvârșesc nu cu puterea armamentului, nu prin organizare, nu cu ajutorul banilor, dar prin puterea duhului omenesc. Acolo, unde este un eroism adevărat, unde este hotărârea de a sacrifica propria viață pentru alții, acolo nu poate fi duh slab. Iar conform filozofiei și psihologiei materialiste, dominante în veacul nostru viclean, ce sens are ca omul care nu crede în nemurire să-și sacrifice viața pentru alții? Dacă și cei necredincioși procedau așa, ca de exemplu în anii groaznici ai Războiului pentru apărarea Patriei, înseamnă ei procedau nu din convingeri materialiste, dar conform legii morale a lui Dumnezeu, care a fost pusă în inima ostașilor noștri. Și cât de des oamenii care în vremuri pașnice erau atești, înainte de a merge în atac, își făceau semnul crucii și ziceau: „Doamne, ajută”. Se întâmplau acestea din cauza că poporul nostru, chiar formal necrezând în Dumnezeu, de fapt rămânea ortodox — pentru rugăciunile sfinților care au luminat pe pământul nostru, pentru rugăciunile sfinților mucenici, pentru profunzimea tradiției ortodoxe duhovnicești care pătrunde în toată viața poporului nostru.

Și astăzi din nou a sosit timpul, când harul lui Dumnezeu trebuie să restabilească această tradiție ce pătrunde în toată viața noastră. Dar, spre deosebire de deceniile și veacurile trecute, astăzi fiecare om credincios trebuie cu inima și cu mintea să primească credința sa. Noi trebuie să fim creștini, având convingeri clare, concepție clară, valori de netăgăduit pe care nimeni să nu le poată răpi și batjocori — nici cu forța, nici cu viclenia omenească, nici cu toată puterea propagandei, nici prin folosirea instinctelor omenești. Noi trebuie să fim puternici și să ne înălțăm deasupra la tot ce apasă pe om la pământ, îl transformă în vierme, îl face să se târâie prin noroi. Noi trebuie să fim în stare să ne ridicăm

cu duhul. Iar totul este posibil doar atunci, când avem o credință puternică.

Și astăzi, în a doua zi de Paște, noi sărbătorim acest triumf al credinței. Prin această credință noi ne apropiem de jertfa Mântuitorului, de sacrificiul Lui răscumpărător, de Învierea Lui. Și credem că pe piatra acestei credințe va fi construită viața noastră personală, familială și socială. Și atunci noi vom fi cu adevărat posesorii unei anumite concepții de viață. Noi vom fi puternici, pașnici, deschiși și totodată capabili să ne apărăm pe noi înșine.

Fie ca Domnul Cel Înviat să binecuvânteze Patria noastră, armata noastră, Biserica noastră și tot poporul nostru.

Cu adevărat a Înviat Hristos! Amin.

PREDICA DE SĂRBĂTOAREA BUNĂ VESTIREA PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU

*După liturghia Dumnezeiască în catedrala Buna Vestire din Kremlin
(or. Moscova)*

7 aprilie 2010

Preasfințiile voastre, preacinstiți părinți, dragi frați și surori!

Pe voi pe toți vă felicit cu marea sărbătoare din cele douăsprezece sărbători Domnești — Bună Vestirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Am săvârșit slujba la catedrala istorică Buna Vestire din Kremlin, între aceste ziduri, sfințite de rugăciunile strămoșilor noștri cuvioși, acolo unde viu și puternic era mărturisită pe parcursul veacurilor credința ortodoxă. Și aceasta conferă o semnificație deosebită Liturghiei și dă puteri suplimentare duhovnicești, fiindcă atingerea de experiența duhovnicească a generațiilor premergătoare ne îmbogățește pe noi, oamenii veacului al XXI-lea, care trăim în aceste timpuri, când adevărurile evidente ale lui Dumnezeu încețază de a fi evidente pentru mulți oameni.

Despre unul din aceste adevăruri și trebuie să chibzuim. În troparul sărbătorii noi spunem: „Astăzi este *începutul mântuirii noastre*”. Cu adevărat, prin Bună Vestirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu s-a început slujirea lui Dumnezeu neamului omenesc prin întruparea Fiului Său Dumnezeiesc. Și anume întruparea Fiului lui Dumnezeu a descoperit oamenilor mântuirea. Noi în Biserică deseori utilizăm cuvântul „mântuire”, dar nu întotdeauna înțelegem clar sensul acestui cuvânt. Ce este antonimul mântuirii? Pieirea. Mântuire — și pieire. Dar în ce situații noi folosim cuvântul „pieire” privitor la om? Noi nu spunem că omul a pierit, dacă, ajungând la o vârstă venerabilă a pășit pragul vieții acestea și a intrat în veșnicie. Noi vorbim de adormirea omului, de moarte — în cazul dat de pieire nu poate fi vorba. Noi vorbim de pieirea oamenilor din cauza accidentelor, actelor teroriste, omorurilor. Uneori folosim acest cuvânt, când o maladie groaznică omoară pe om în vârstă tânără. Cu alte cuvinte, cu pieirea noi legăm acțiunea forțelor majore externe.

În ce sens mântuirea este antonimul pieirii? Anume în sensul că mântuirea ne izbăvește de acțiunea forțelor externe — forțelor diavolului. Ca și până la venirea în lume a Mântuitorului, oamenii se nasc, cresc, se căsătoresc, intră în vârsta maturității, se îmbolnăvesc, se vindecă, se bucură, scârbesc, păcătuiesc. Însă epoca care a survenit după Bună Vestire se deosebește de precedenta prin aceea că ni se dăruiește mântuire, că anume prin suferința, moartea și Învierea Domnului ne este dăruită salvarea de la o forță strașnică externă — forța diavolului care domină cu o putere irezistibilă asupra neamului omenesc.

Domnul ne-a izbăvit de această acțiune externă — dar nu pe toți. Mântuirea nu se conferă oamenilor în mod automat. Ar fi fost și nedrept: doar Domnul Și-a vărsat sângele, prin suferințe a trecut, nu pentru ca roadele acestei jertfe pe cruce să fie folosite de oameni în mod indiferent. Oamenii ar fi uitat în scurt timp că a fost o astfel de mântuire și ar fi început să perceapă un alt mod de viață ca ceva dat în mod gratuit.

Domnul niciodată nu încalcă libertatea noastră. El ne oferă dreptul la alegere chiar și în cazul, când este vorba despre mântuirea noastră — a primi sau a respinge. Când noi primim Botezul, intrăm în Biserică și devenim copiii ei, atunci harul lui Dumnezeu, care s-a arătat neamului omenesc și s-a revărsat asupra neamului omenesc prin venirea în lume a Mântuitorului, începe să dea rod în viața noastră. Harul începe să lucreze în interiorul nostru, creând un scut puternic, capabil să oprească influența forței exterioare a întinericului. Prin harul lui Dumnezeu noi ne apărăm de diavol, de păcat. Noi cu adevărat căpătăm mântuire.

E greu de spus ce ar fi fost cu neamul omenesc, dacă Domnul nu ar fi descoperit această posibilitate de mântuire. Mai degrabă, nici un fel de civilizație nu ar mai fi existat. Fiindcă deja atunci, în ajunul venirii în lume a Mântuitorului, mulți înțelegeau impasul în evoluția societății umane și chiar și păgânii așteptau venirea în lume a Salvatorului, înțelegând că așa nu se mai poate, că forțele omenesti sunt epuizate, că omenirea devine incapabilă de a supraviețui. Cei mai buni filozofi, cei mai buni gânditori ai antichității conștientizau acest impas al neamului omenesc.

Epoca noastră nu este mai prosperă decât cea păgână. Ea se deosebește doar prin ceva de epoca precristiană — în fața noastră se deschid ușile mântuirii. Domnul ne dă posibilitate a ne apăra pe sine, pe rudele noastre și pe apropiați, Patria noastră, tot neamul omenesc de forța răului, atrăgând prin rugăciune harul lui Dumnezeu.

Astăzi este o mare zi a pomenirii începutului erei noi, creștine, al erei care a oprit dominarea totală a răului în lume. Și astăzi, prin cuvântul lui Ioan Gură de Aur, iadul domnește, fiindcă mulți împărați și multe forțe, care sunt în stare să determine evoluția societății umane, se află sub influența diavolului. Dar nu va fi veșnic iadul asupra neamului omenesc, cum spune același Ioan Gură de Aur, și aceasta semnifică că există o modalitate de a te apăra de forța dușmănoasă, a crea viața proprie conform planului și voinței lui Dumnezeu.

Sărbătorind Buna Vestire, noi sărbătorim începutul mântuirii noastre și mulțumim Domnului pentru marea milă pe care

a dăruit-o nouă prin suferințele Lui, moartea Lui, Învierea Lui, pentru trimiterea Duhului Sfânt, pentru tot ce a constituit taina mântuirii neamului omenesc. Și credem că până la sfârșitul veacurilor niciodată de la societatea umană nu va fi luată posibilitatea de a se îngrădi prin puterea harului lui Dumnezeu de la forța dușmănoasă, aranjând mântuirea întru Iisus Hristos. Amin.

CEI NĂSCUȚI DE LA DUH MOȘTENESC ÎMPĂRĂȚIA CERURILOR

Predica în ziua de Joi din săptămâna Luminată după liturghia Dumnezeiască în catedrala Adormirea Maicii Domnului de la lavra Sfântului Serghe (or. Sergheiev Posad)

8 aprilie 2010

Înaltpreasfinția voastră, stăpâne locțiitor, preacuvioși părinți, dragi frați și surori!

Hristos a înviat!

Vă mulțumesc din suflet, Înaltpreasfinția voastră, pentru cuvintele bune pe care mi le-ați adresat. În ele se conține un mare adevăr și adevărul constă în aceea că noi existăm atât, cât Dumnezeu ne dă posibilitate să existăm. Acest adevăr este descoperit în mod minunat în cuvintele Evangheliei de azi: „Ce este născut din trup, trup este; și ce este născut din Duh, duh este” și „De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu”(vezi: In. 3, 5-6).

Noi înțelegem că este vorba de Botez, deși în momentul când Domnul pronunța aceste cuvinte, nimeni nu știa ce înseamnă botezul în numele Sfintei Treimi. Nu exista atunci în lume nici un om botezat. Iudeii știau ce este botezul lui Ioan, dar nu știau ce înseamnă botezul în numele Sfintei Treimi. Și Domnul, anticipând ceea ce trebuia să fie deschis oamenilor mai târziu, vorbește despre apa care curăță pe om pentru Împărăția lui Dumnezeu. Dar el vorbește, la fel, și despre nașterea din Duh. Desigur, aici la fel

se subînțelege acțiunea tainică, când prin Taina Mirungerii omul se altoiește la izvorul harului lui Dumnezeu — ca un trandafir sălbatic se unește și se altoiește la vița cultivată, capătă proprietățile și calitățile ei și începe să producă struguri.

Dar aceste cuvinte sunt mai mult decât o proorocie despre tainele intrării în Biserică — despre taina Botezului și taina Mirungerii. În aceste cuvinte este mai mult sens și mai multă semnificație. Ce semnifică „născut din Duh?” Doar într-un sens anumit orice om e născut din Duh, fiindcă are duh în interiorul său, are suflet nemuritor. În ce sens trebuie să înțelegem nașterea din Duh care deschide omului moștenirea Împărăției lui Dumnezeu.? Nu sunt doar capacitățile și puterile înnăscute. Nu este chipul lui Dumnezeu, pecetluit în firea omului, fiindcă omul prin voința sa rea poate distruge acest chip: „Chipul slavei Tale sunt, deși port urmele păcatului”.

Este un mare adevăr care se deschide pentru noi în Evanghelia de astăzi. Este puțin doar a avea chipul lui Dumnezeu — el este pus în firea fiecărui om și chiar cel mai mare păcătos, și cel mai mare criminal poartă în sine acest chip al lui Dumnezeu. Dar pentru a fi moștenitorul Împărăției lui Dumnezeu este necesar să te naști din Duh, pentru ca acest chip al lui Dumnezeu să fie viu, activ, care transformă firea păcătoasă a naturii omenești, subordonând această fire firii Dumnezeiești. Pentru ca aceasta să aibă loc, este necesară legătura permanentă a omului cu Dumnezeu. Mulțumesc, stăpâne, că ați vorbit despre acestea astăzi. Toate capacitățile noastre, toate puterile noastre — sunt neputință în fața lui Dumnezeu. Noi nu putem face nimic cu puterile noastre — facem în măsura în care ne permite Dumnezeu.

Am avut ocazia să fac cunoștință și chiar să leg prietenie cu unul din cei mai celebri matematicieni în lume. El a avut o soartă uluitoare. Tata lui a fost de naționalitate rus, iar mama — elvețiancă. În anii 1930 el s-a îmbolnăvit grav de plămâni și a fost scos printr-o minune peste hotare de mama lui și dus în Elveția, iar toată viața lui a petrecut-o în Occident — în Europa și America. Am făcut întâmplător cunoștință și ne-am împrietenit. El îmi

punea multe întrebări critice, complicate ca savant, fiindcă mintea lui iscoditoare ceva accepta, dar ceva nu putea accepta. Eu uneori veneam la el, pentru a comunica o zi — două și a mă odihni, dar așa oboseam de la acele întrebări, încât uneori mă supăram pe el, fiindcă aceste întrebări erau însoțite de discuții îndelungate. Și iată odată mi-a adresat o întrebare deosebită: „Spuneți, unde în viața omului se termină omenescul și începe Dumnezeiescul? Unde sunt puterile noastre și unde este puterea lui Dumnezeu?” El nu a fost un om îmbisericit — în sensul că el rar, foarte rar mergea la biserică, nu postea și ducea o viață de om monden. Iar eu, în dependență de educația, cultura și studiile lui m-am apucat să explic, după părerea mea, unde se termină omenescul și începe Dumnezeiescul. Și dintr-o dată am fost mirat de expresia feții lui, a ochilor lui. El parcă privea prin mine, undeva în depărtare, a dat din cap și a spus: „Nu, nu aveți dreptate. Dumnezeu este pretutindeni”.

Eu am fost uluit, auzind acestea de la un om care avea atitudine critică față de credință și față de multe adevăruri scumpe pentru mine. Și dintr-o dată prin profunzimea sa a văzut ceea ce eu nu puteam vedea. Peste două zile a murit. Iată acestui om la sfârșitul vieții lui i s-a deschis dintr-o dată: pretutindeni este Dumnezeu și numai Dumnezeu.

Acestea nu sunt în stare să le descopere nici o minte omenească, nici o știință, nici un studiu, deși ele dezvoltă tot ceea ce trebuie să dezvoltăm, fiindcă Domnul ne-a predestinat pentru dezvoltare și desăvârșire. Însă doar atunci când răspundem la harul lui Dumnezeu, noi ne învrednicim ca Dumnezeu să acționeze în noi. De fapt, toată viața religioasă și constă în faptul de a atrage harul lui Dumnezeu prin munca noastră, învățătura, activitatea profesională, rugăciune, educarea copiilor (dacă este vorba de familisti). Toate acestea noi le facem pentru a fi demni de mila lui Dumnezeu, iar Dumnezeu ne mântuiește prin har și ne dă puteri să facem ceea ce facem.

Anume în acest sens trebuie să înțelegem că nașterea din Duh este duh și că cei născuți din Duh moștenesc Împărăția lui Dumnezeu. Fiindcă viața în Duh — aceasta și este viața în comuniune

cu Dumnezeu, în unitate cu El, Când acționează în noi, când face ceea ce noi cu puterile noastre omenești nu suntem în stare să facem.

În această zi sfântă de Paște aş vrea din toată inima să vă doresc tuturor, stăpâni, părinți, frați și surori, monahi și monahii, să faceți totul ca Dumnezeu prin Duhul Sfânt să trăiască și să acționeze în noi, ca să devenim temple ale Sfântului Duh ce trăiește în noi. Atunci aceste temple se vor transforma în cetăți ale duhului, în lăcașuri de mântuire. Atunci nici un fel de rău și chiar însuși satana nu vor fi în stare să biruie și să distrugă aceste temple, nefăurite de mâna omului. Iar dacă aceste temple le vom crea în inimile noastre, atunci nici în țară nu vor fi distruse bisericile și noi vom trăi conform poruncilor lui Dumnezeu, conform cuvântului lui Dumnezeu, anticipând prin viața noastră bucuria comunicării cu Dumnezeu în *ziua cea neînserată a Împărăției Tale*.

Hristos a înviat!

PREDICA ÎN DUMINICA A TREIA DUPĂ PAȘTE A FEMEILOR MIRONOSIȚE

După sfințirea bisericii de jos și săvârșirea liturghiei Dumnezeiești în Biserica pe temelii de sânge în numele Tuturor sfinților, care au strălucit pe pământul Rusiei (or. Ecaterinburg).

18 aprilie 2010

Înaltpreasfințiile și Preasfințiile voastre, dragi părinți, frați și surori!

Aș vrea să vă mulțumesc din inimă pentru rugăciunea de obște, pentru participarea la acest eveniment minunat — sfințirea bisericii de jos pe locul execuției familiei Țariste.

<...> Am sfințit biserica pe locul, unde a murit cu moarte de mucenic țarul Nicolai Alexandrovici cu familia sa evlavioasă. Au fost ani groaznici și mii, zeci de mii de oameni au fost nimiciți. Atunci au fost anii de execuție nu a Familiei Țariste, nu a reprezen-

tanților izolați ai poporului nostru — aceia au fost anii de execuție a Rusiei istorice. Și când mai apoi pe temeliiile acestea de sânge cineva a vrut să reconstruiască Rusia istorică și să o facă un stat puternic, iarăși nimicind un enorm număr de vieți omenești, scopul nu l-a dobândit. Pur și simplu în trei zile, fără nici o împușcătură, a fost distrus ceea ce s-a încercat să se facă, restabilind fără Dumnezeu Rusia istorică. Împușcarea familiei țariste — este un simbol, sângeros și strașnic, a tuturor acelor evenimente care au avut loc, care au schimbat radical viața poporului nostru, trecându-l prin multe ispite, fantezii, utopii, încercări și sânge.

De ce dar s-au întâmplat acestea cu noi? Doar am avut atâtea mănăstiri și biserici... Mai mult de o mie de biserici erau pe pământul Ecaterinburgului și aceste biserici nu erau pustii, ele erau pline de popor. De ce nu am izbutit să-L înduplecăm pe Domnul să salveze Rusia istorică? Cât timp nu vom răspunde la această întrebare, fiecare din noi și toți împreună, atâta timp noi nu suntem protejați de zguduiri noi, sânge nou, distrugeri noi. Probabil, fiecare are un răspuns, dar, privind la toată istoria mântuirii omenirii, putem spune că zguduirile și cataclisme omenești sunt înfăptuirea justeții lui Dumnezeu, este pedeapsa pentru păcat și ceea ce s-a întâmplat cu noi este pedeapsă pentru păcatul poporului nostru.

Cei care cunosc istoria înțeleg despre ce este vorba. Și biserici au fost, și mănăstiri erau, și poporul nostru venea la biserici, dar elita societății noastre, intelectualitatea, acei care stăpâneau mințile oamenilor, s-au întors de la Dumnezeu, au devenit dușmanii lui Dumnezeu. Noi, celora care trăim în secolul al XXI-lea în Rusia seculară contemporană, ne vine greu să ne imaginăm cât de mult era disprețuită credința în imperiul ortodox. Profesorii universitari — acei care mai păstrau credința în inimă — se temeau să o spună colegilor lor; era un ateism general al intelectualității, al studențimii; chiar și în seminarele duhovnicești aveau loc răzvrătiri și ucideri ale profesorilor și lectorilor. Și toate acestea se petreceau alături de moaștele sfinților, alături de icoanele proslăvite, de marile sfințenii. Păcatul s-a amestecat cu mântuirea, iar cui mult i se dă, și

mult i se va cere. Multe au fost date poporului nostru — și a cerut Domnul de la noi, cu asprime a cerut.

Dar în ziua de azi? Unii zic că astăzi este timpul de pocăință pentru toate păcatele vechi, alții cheamă la pocăință întregul popor, tulbură poporul. Anume pe acest loc sfânt aș vrea să spun: toate păcatele noastre sunt răscumpărate prin sânge. Nu sunt doar niște emoții, nu sunt lacrimi de intelectual din pricina vinei altcuiva — este răscumpărarea păcatului prin suferințele, chinurile, sângele poporului nostru, al cărui simbol este uciderea violentă a familiei Țariste; iar acum noi trebuie să tragem concluzii drepte din această istorie.

Noi nu ne vom putea debarasa de tulburările emoționale în legătură cu ceea ce s-a întâmplat cu țara, cu țarul, cu familia lui, cu noii mucenici și mărturisitori ai noștri, cu miile și miile de vieți omenești distruse, dar, mergând înainte, noi trebuie să tragem concluzii și să scoatem învățăminte din istoria noastră. Iar lecția constă în următoarele: cupolele de aur și bisericile mărețe nu sunt garantul mântuirii noastre. Ele nu opresc poporul de la decădere.

Uneori ni se spune: „Nu trebuie nimic să inventăm, haideți doar să repetăm ceea ce a fost până la revoluție”. Dacă vom repe- ta — din nou vom călca pe aceeași greblă. Nu pentru acestea Domnul ne-a purtat pe căi sângeroase, ca noi să cădem din nou în aceleași greșeli, din a căror cauză a suferit poporul nostru. Astăzi noi trebuie să ținem minte că bisericile și cupolele — sunt semne vizibile ale credinței noastre, ale credinței fierbinți, ale concepției creștine, ale convingerilor puternice și ale vieții în concordanță cu această credință.

Cât e de minunat că evenimentul de astăzi — sfințirea Bisericii pe temelii de sânge — a coincis cu ziua Femeilor Mironosițe și a dreptților Iosif și Nicodim. În citirea de azi din Apostol, din cartea Faptele Sfinților Apostoli (Fapte 6, 1-7) s-a povestit despre alegerea diaconilor — slujitorii Bisericii. Când s-a mărit comunitatea creștină în Ierusalim și apostolii au conștientizat că e nevoie nu doar să se adune pentru rugăciune, dar și să ajute oamenilor — să-i hrănească, să susțină pe cei săraci și bolnavi, atunci au fost aleși

primii slujitori ai Bisericii. Au fost aleși nu ca să stăpânească credincioșii, nu pentru a le fi conducători, dar pentru a sluji poporul. De aici s-a început slujirea Bisericii și aceasta a fost nu doar slujirea celor șapte diaconi, asupra cărora și-au pus mâinile, rugându-se, sfinții apostoli. Aici a fost și slujirea Mironosițelor, femeilor devotate Mântuitorului, care L-au urmat fără pic de frică și au fost cu El și atunci, când ucenicii au fugit. Ele au avut curajul de a rămâne întotdeauna cu Domnul, ele L-au slujit în timpul vieții și continuau să-L slujească și după moartea și Învierea Lui, propovăduindu-L pe Hristos — așa ca Maria Magdalena care a ajuns chiar până la Roma și, dându-i împăratului un ou roșu, i-a spus: „Hristos a înviat”.

În cei mai grei ani, când au fost distruse bisericile noastre mărețe, când în tot orașul Sverdlovsk cu un milion de locuitori a rămas doar o mică bisericuță, umplută de oameni, cine a fost acolo? Acolo se aflau femeile mironosițe. Femeile noastre în vârstă, bunicele noastre care nu se temeau de nimic — nici de amenințări, nici de prigoniri, nici de clevetiri. Copiii și nepoții lor se temeau pentru sine, pentru lucrul lor, pentru familie, pentru carieră, dar ele nu se temeau de nimic. Ele botezau pe copiii și nepoții lor, păstrând credința poporului nostru. De aceea noi numim această zi „ziua femeilor în Biserică”, pomenind marea nevoie a femeilor Mironosițe din toate timpurile și toate popoarele, începând cu cele care au fost alături de Mântuitor și terminând cu cele care au păstrat și păstrează astăzi credința în poporul nostru.

Dacă noi, ridicând biserici mărețe, vom umple viața bisericească cu slujire adevărată, adusă oamenilor, niciodată nu vor mai fi revoluții. Vom avea întotdeauna o susținere intelectuală puternică din partea elitei noastre naționale, din partea intelectualității, fiindcă nimic nu-l poate convinge pe un om rațional mai mult decât fapta — nu doar cuvântul, dar și fapta. Iar tot poporul nostru, văzând sacrificiul Bisericii, va călca cu încredere pragul lăcașurilor sfinte și va intra în slujirea măreață apostolică.

Aceasta și este concluzia principală din tragedia noastră națională: credința noastră nu trebuie să fie doar parte a folclorului nostru, a tradiției noastre culturale — trebuie să fie o credință vie, o motivare

extrem de puternică a faptelor noastre. Doar atunci când vom uni credința cu faptele, noi vom săvârși ceea pentru ce suntem chemați și forța diavolească nu va fi în stare să clatine nici Biserica noastră, nici Rusia. Credem că această transformare duhovnicească, înnoirea și renașterea vieții noastre naționale, trebuie să aibă loc nu doar în Federația Rusă, dar și în toate țările Rusiei istorice — Ucraina, Bielorus, Moldova și altele care sunt legate duhovnicește și cultural de cristelnița Kieveană a botezului.

Aș vrea încă odată să mulțumesc clerul, oamenii credincioși, pe guvernatorul regiunii Ecaterinburg și echipa lui. Astăzi aici se creează niște relații foarte bune între Biserică și stat. Eu multe am văzut și de multe m-am bucurat, deși în viața Ecaterinburgului este ceva ce m-a amărât și eu deschis și direct am vorbit despre aceasta oamenilor, inclusiv puterii. Eu sper că toate acestea sunt rudimentele trecutului, moștenirea anilor îngrozitori ai ateismului va trece și pe acest pământ, slăvit prin munca și credința oamenilor, pe pământul, stropit de sângele noilor mucenici și al mărturisitorilor, se vor uni armonios eforturile tuturor oamenilor care vor sluji Patriei în credință și adevăr.

Astăzi sărbătorim aniversarea a 125-a a eparhiei Ecaterinburg. Pomenim pe toți cei care au stat la începuturile vieții bisericești, la începuturile creării guberniei Ecaterinburg, a orașului Ecaterinburg, pe cei care pe parcursul acestor ani prin munca lor au înmulțit slava Uralului și a întregii Rusii. Și, desigur, pomenim clerul eparhiei Ecaterinburg, o mare parte din ei dându-și viața pentru credință și Patrie. Și astăzi aș vrea să vă doresc tuturor, dragi părinți, frați și surori, să păstrați credința ortodoxă și, înmulțind faptele bune, să trudiți întru slava Bisericii și Patriei noastre. În pomenirea acestor evenimente și în semn de recunoștință pentru truda voastră, aș vrea să vă înmânez, stăpâne, această sfântă panaghie, ca Domnul să vă păzească și să vă întărească pe căile vieții voastre. La fel, aș vrea să aduc în dar acestei sfinte biserici icoana Mântuitorului în amintirea rugăciunii noastre de obște, ca Domnul să facă milă cu acest pământ, cu orașul Ecaterinburg, cu poporul, cu noi cu toți și să ne dăruiască puteri și capacități ca noi, răspunzând chemării Lui, să săvârșim cele necesare pentru viața veșnică <...>.

Dragi frați și surori, încă odată vă felicit din inimă cu sărbătoarea și aș dori să înmânez fiecăruia câte o icoană mică a Mântuitorului Cel Înviat cu binecuvântarea mea. Rog pe slujitorii bisericii să împartă tuturor celor prezenți în biserică aceste binecuvântări ale Patriarhului.

Să vă păzească pe toți Dumnezeu! Acoperământul Preasfintei și Preabinecuvântatei Maicii Domnului, rugăciunile sfinților mucenici ai familiei Regale, ale noilor mucenici și mărturisitori ai Rusiei să ne păzească de tot răul. Amin.

FIECARE OM SE ADRESEAZĂ CĂTRE DUMNEZEU CU ACEA PROBLEMĂ CARE ÎL FRĂMÂNTĂ

Predica în săptămâna a 4-a după Paște, a Slăbănogului. După liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfintele Femei Mironosițe (or. Bacu)

25 aprilie 2010

Înaltpreasfințiile și Preasfințiile voastre, preacuvioase stăpâne Alexandre, dragi părinți, frați și surori!

Pentru mine este o mare bucurie să pășesc pe pământul orașului Bacu pentru ca împreună cu voi să săvârșim slujba Dumnezeiască și să ne rugăm. În luna noiembrie anul trecut am avut posibilitatea să fiu în această catedrală, dar, cu regret, din cauza împrejurărilor, legate de programul foarte încordat, nu am avut timp să săvârșesc slujba Dumnezeiască. Și atunci v-am făgăduit că voi veni neapărat, pentru ca împreună să ne rugăm. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru faptul că El, prin mila Sa, mi-a dat această posibilitate.

Noi ne găsim pe pământul, sfințit de jertfa apostolului Bartolomeu, ale cărui moaște se află în această biserică. Aici comunitatea tânără creștină făcea primii săi pași — în anturaj păgân agresiv. Și noi știm că anume aici, pe acest loc, a primit moartea de mucenic apostolul Bartolomeu. Și de atunci semințele, semănate în acest pământ, niciodată nu le-a uscat soarele, niciodată nu le-au înăbușit spinii, niciodată nu le-au mâncat păsările (vezi: Mt. 13, 3-8). Aici

continuă să existe din timpurile apostolilor comunitatea de creștini și de aceea cu un sentiment deosebit eu am venit pe acest pământ, ca să-mi imaginez toată istoria creștinismului de aici, toată istoria existenței Bisericii lui Hristos.

Este minunat că slujba noastră comună noi o săvârșim duminică, când ne amintim de istoria bine cunoscută tuturor despre slăbănog (In. 5, 1-15). Domnul a vindecat omul care visa să fie vindecat. Nu era doar un vis omenesc — era o speranță; și nu doar o speranță a omului, dar speranța în Dumnezeu. Nenorocitul slăbănog, noi l-am numi paralizat, zăcea lângă scaldătoarea, în care o dată pe an un înger al Domnului tulbura apa, în speranța că va intra cândva în apă și va căpăta vindecare — nu de la oameni, fiindcă oamenii nu puteau vindeca această boală cumplită, dar de la Însuși Dumnezeu. Mai bine de treizeci de ani a zăcut acest om — și iată Domnul îi dăruiește vindecare.

Nouă uneori ne pare că Dumnezeu trebuie să răspundă imediat la rugămințile noastre, că Dumnezeu trebuie să ne însoțească permanent pe calea vieții noastre, că El trebuie să se amestece în toate circumstanțele vieții noastre, uneori atât de simple, mărunte, în conflictele noastre, în neînțelegerile noastre omenești.

Fiecare trebuie să țină minte că în fața lui Dumnezeu nu există probleme mari sau mici. În fața lui Dumnezeu nu există puternici, tari, celebri, talentați, bogați sau, din contra, netaientați, săraci, bolnavi. În fața lui Dumnezeu sunt copiii Lui și fiecare se adresează lui Dumnezeu cu acea problemă care îl frământă. Pentru unul e problema marii politici, iar pentru altul — relațiile cu vecina sau cu cineva din familie, sau cu cineva de la serviciu. Omul e făcut astfel, încât cele mai mari probleme de care se ciocnesc conducătorii de state și de guverne și problemele noastre personale rănesc inima la fel. Iată de ce pentru Dumnezeu nu există diferență: problema e mare sau mică, omul este mare sau neînsemnat. În fața lui Dumnezeu se arată toată viața noastră interioară, în fața Lui este bucuria noastră și durerea noastră, iar el răspunde la bucuria și la durerea oricărui om. Iată din ce cauză trebuie să ne adresăm lui Dumnezeu permanent cu rugăciune — chiar și atunci, când ai întârziat la tren

și ceva nu merge în viață, și când te-ai îmbolnăvit, și mâhnire ai în familie, și neresușitele te urmăresc la serviciu.

Însă lui Dumnezeu trebuie să te adresezi cu rugăciune, când se hotărăsc sarcini de mare importanță. Iată din ce cauză Biserica poartă mărturia sa, inclusiv și în lumea politicii, și în lumea economiei. Ea se adresează către putere, fiindcă pretutindeni trebuie să fie prezența lui Dumnezeu — și în cele mari, și în cele mici. Fiindcă toată viața noastră trebuie să fie consacrată lui Dumnezeu, căci Dumnezeu este Tatăl nostru, iar noi suntem copiii Lui. Precum părinții naturali se mâhnesc din cauza problemelor celor mai neînsemnate ale copiilor lor — copilul mic a plâns în pătuț, iar mama îndată vine la copil, fără să-și pună întrebarea, dacă problema care a cauzat lacrimile pruncului ei e mare sau mică, ea se dedă total în acel moment, ca să ajute pruncului care plânge — așa și Domnul în orice moment al vieții noastre, dacă cu credință Îi adresăm rugăciunea noastră, este cu noi și în probleme mari, și în probleme mici.

Am sosit în Azerbaidjan pentru a participa la soluționarea unor probleme foarte importante. Noi știm câte pericole amenință astăzi viața omenească — în relațiile dintre țări, dintre popoare; există o mare problemă a terorismului; nu întotdeauna reușit se formează relațiile dintre reprezentanții diferitelor religii și culturi, iar lumea devine atât de mică, atât de mult se accelerează toate procesele în viața noastră, atât de mult se reduc distanțele, încât noi în timp și în spațiu în sensul direct al cuvântului devenim o singură familie. Iar când oamenii trăiesc alături unul de altul, atunci deseori apar probleme. Dacă în trecut anumite conflicte divizau oamenii, care trăiau la distanța de mii de kilometri, atunci, pentru a parcurge aceste mii de kilometri, era nevoie de multe luni. Astăzi toate distanțele geografice sunt parcurse într-o clipă. Omenirea a intrat într-o perioadă foarte periculoasă, într-o nouă fază a dezvoltării sale, când conflictele care aveau loc undeva departe devin conflictele noastre. Oamenii credincioși sunt adânc convinși că toate aceste probleme ale contemporaneității nu pot fi soluționate doar cu rațiunea obișnuită omenească, prin mijloace obișnuite, pe care oamenii le utilizează de obicei — noi avem nevoie să ne bazăm

pe înțelepciunea lui Dumnezeu, toate problemele existente trecându-le prin prisma credinței și convingerilor noastre.

Ce cuvinte minunate noi auzim în timpul liturghiei pe care le pronunță preotul, citind una din rugăciunile liturgice: „Dăruiește-ne nouă în veacul de acum cunoștința adevărului și în ceea ce va să fie viață veșnică”. Prin cuvintele preotului Biserica se roagă ca în veacul acesta, în această viață Dumnezeu să ne dea cunoștință de adevărul Lui, fiindcă doar adevărul lui Dumnezeu poate fi călăuza omului în soluționarea problemelor mari, globale, precum și a celor mai mici, cotidiene. Acest adevăr este universal, el e pentru toți și pentru fiecare și Biserica astăzi dorește, bazându-se pe acest adevăr, să ducă mărturia sa pentru soluționarea problemelor mari și mici. Ea cheamă pe copiii săi devotați să-și organizeze viața, bazându-se pe cuvântul lui Dumnezeu, pe adevărul lui Dumnezeu. Atunci multe chestiuni conflictuale, problematice — mari și mici — vor pleca din viața noastră; atunci viață veșnică vom moșteni. Dă-ne nouă în viața de aici posibilitatea de a ne bizui pe adevărul Tău, Doamne, și viața veșnică să o moștenim!

Aș vrea să mulțumesc stăpânului Alexandr, episcopul de Bacu și de Kaspia, pentru truda lui în organizarea vieții bisericești, pentru truda în educarea noii generații de slujitori ai Bisericii, precum și pentru eforturile în dezvoltarea bunelor relații cu reprezentanții altor religii și cu reprezentanții statului azerbaidjan. Aveți o foarte mare responsabilitate, fiindcă reprezentați aici comunitatea rusă ortodoxă și duceți răspunderea pentru viața interioară a familiei noastre ortodoxe care trăiește aici, în Azerbaidjan, și pentru relațiile cu lumea înconjurătoare. Dea Dumnezeu ca să aveți suficiente puteri, așa cum le aveți astăzi, și sufletești, și trupești, și înțelepciune, și bunătate sufletească, ca să construiți rațional, drept, cordial relații cu cei care Vă înconjoară.

Aș vrea să doresc clerului nostru, condus de preasfințitul Alexandr, să-și îndeplinească onest datoria păstorească, așa cum am mai spus în noiembrie anul trecut. Eu cred că țineți în memorie acele cuvinte. Aș vrea să subliniez și acum că succesul slujirii păstorești depinde de capacitatea fiecărui preot de a-și împărți viața

cu enoriașii săi, de a-și de puterile pentru mântuirea celor care ne înconjoară. Eu cred că anume așa, prin jertfă, va fi înfăptuită slujirea de către clerul ortodox aici, în Azerbaidjan și pretutindeni pe fața pământului, unde își duce slujirea Biserica Ortodoxă Rusă.

Ca amintire despre aflarea mea aici, pe pământului Azerbaidjanului, aș vrea să vă înmânez, stăpâne, acest toiag arhieresc, scump împodobit, pentru ca, rezemându-vă de el, să simțiți susținerea și a Patriarhului, și a întregii Biserici Ortodoxe Ruse care împărtășește trudele voastre aici, pe pământul Azerbaidjanului, întru slava lui Dumnezeu.

Iar pentru enoriași aș vrea să aduc în calitate de cadou această icoană a Maicii Domnului „Grabnic Ascultătoarea”. Această icoană, copia făcătoare de minuni aflându-se la Sanct-Petersburg în Lavra sfântului Alexandru Nevski, a fost acea icoană, în fața căreia întotdeauna O rugam pe Maica Domnului: în copilărie — despre problemele mele copilărești, când am mai crescut — despre acele probleme cu care mă confruntam. Și aici, în fața acestei icoane — copia acelei icoane făcătoare de minuni — pot mărturisi că Maica Domnului întotdeauna mă ajuta și răspundea la rugăciunea mea. Se prea poate că fără acest răspuns eu niciodată nu m-aș fi întărit în credința mea.

Ce semnifică credința noastră? În primul rând, ea semnifică o experiență reală de comunicare cu Dumnezeu. Dacă noi prin această experiență auzim răspunsul lui Dumnezeu, dacă vedem prezența lui Dumnezeu în viața noastră, atunci noi nu avem nevoie de nici un fel de dovezi și noi devenim puternici în credința noastră. Aș dori ca și voi să vă rugați în fața acestei icoane „Grabnic Ascultătoarea”, adică Acea care ascultă grabnic. Și credeți-mă, fiecare din voi va avea aceeași experiență, când Maica Domnului vă va auzi rugăciunea și vă va răspunde ca o mamă, acoperindu-vă cu Acoperământul Său Ceresc.

Am vrut în mod deosebit să las această icoană anume aici, în Bacu, pentru ca enoriașii noștri, nu prea mulți la număr, dar uniți, să aibă această sfințenie și să se roage la chipul Preacuratei Maicii Domnului de fiecare dată când vor simți necesitate, crezând

că Maica Domnului nu va rămâne indiferentă la rugăciunile și măhnirile noastre.

Iar în amintirea tuturor aş vrea să transmit aceste mici icoane cu chipul Mântuitorului Cel Înviat și cu binecuvântarea mea, pentru ca fiecare din voi să păstreze iconița, amintind în rugăciunile sale pe Patriarh. Iar eu mă voi strădui să pomenesc în rugăciunile mele pe voi pe toți, enoriașii din Bacu, din Azerbaidjan, care poartă mărturia și își duc viața lor creștină pe acest pământ. Amin.

Hristos a Înviat!

ADEVĂRUL VĂ VA FACE LIBERI (IN. 8, 32)

Predica la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în ziua pomenirii Soborului noilor mucenici, în Butovo omorâți

1 mai 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Hristos a Înviat!

Această salutare pascală noi astăzi o adresăm unul altuia, precum și tuturor cine și-a sfârșit aici viața. Rămășițele lor pământești se odihnesc în acest pământ, sufletele lor sfinte sunt astăzi cu Dumnezeu. Noi credem că ei, împreună cu noi, proslăvesc pe Hristos cel Înviat în Biserica triumfătoare, în Biserica din Ceruri.

Fiecare om care se apropie de acest loc al tristeții nu poate să nu se gândească la cauzele tragediei îngrozitoare care a cuprins poporul nostru, la pricinile unei cruzimi inimaginabile, bănuielilor năprasnice, prigonirilor și execuțiilor. Fără să vrei apare gândul despre faptul unde este limita omului în sfințenia și bunătatea lui, în răutatea și păcatul lui; și cum se întâmplă că oamenii nu pur și simplu săvârșesc răul, dar și justifică — în mod intelectual, logic, psihologic, emoțional — crimele săvârșite de ei. Vorba este nu doar despre cei care au înfăptuit condamnarea la moarte, nu doar despre cei care au fost călăi în sensul direct al cuvântului — este vorba

de cei care luau decizii îngrozitoare privitor la omorârea propriului popor și de cei care susțineau aceste decizii, de cei care le aplaudau, care se identificau cu aceste execuții groaznice.

În citirea de azi (Fapte 12, 1-11) — sunt coincidențe uimitoare cu cele pomenite de noi astăzi. În Faptele Sfinților Apostoli se vorbește, cum Irod l-a ucis pe apostolul Iacov. El poruncește să i se taie capul, fiindcă credea că această execuție este pe placul multora. Dorind să placă celor care au ridicat prigoană asupra Bisericii creștine tinere, el săvârșește o crimă și trimite la moarte un om nevinovat. În acest sens, toată istoria ulterioară a Bisericii, plină de multe suferințe, cu nimic nu se deosebește de primele zile ale existenței creștinismului. Mai mult ca atât, în istoria Bisericii se întipărește chipul lui Hristos Însuși Care a suferit pentru neamul omenesc, al Mântuitorului lumii Care s-a urcat pe Cruce fără vreo pricină vizibilă și fără vreo vină — doar pentru faptul că răutatea omenească nu accepta ceea ce Domnul a adus prin Fiul Său neamului omenesc. Din această cauză cei care continuau să slujească adevărul lui Dumnezeu au riscat întotdeauna. În unele epoci și-au riscat viața — și astăzi pomenim pe acești martori ai adevărului lui Dumnezeu. Dar au fost și dintr-acei care și-au riscat situația, reputația, cariera, liniștea vieții, bunăstarea, acei care au mers împotriva curentului general, fiindcă curentul a fost nu către Dumnezeu, nu către mântuire, dar în sens opus.

În Evanghelia de astăzi (In. 8, 31-42) se conțin cuvinte care descoperă semnificația acestei drame istorice — de ce împotriva lui Hristos și Biserica întotdeauna erau îndreptate prigoniri, de ce și în vremuri de pace totul ce săvârșește Biserica este criticat, iar uneori chiar clevetit, bârfit, de ce lumea este atât de îngăduitoare față de propriile greșeli și de ce chiar un mic păcat omenesc, dacă se săvârșește în curtea Bisericii, este prezentat ca un eveniment enorm și în jurul lui se desfășoară o întreagă campanie socială. Prea bine înțelegeți că vorbesc nu despre vremuri demult trecute, dar despre vremurile noastre.

Iar acum să vorbim despre faptul de ce, totuși, oamenii omorau aici, pe poligonul de la Butovo, pe semenii lor. Fiindcă prin

acestea ei vroiau să apropie construirea unei societăți drepte, unde toți ar fi egali și liberi. Orice om normal își pune întrebarea: ce fel de libertate este aceasta care trebuie să fie plătită cu aceste sacrificii crunte, cu aceste omoruri, cu pierderea oricărei libertăți? Cuvintele uluitoare ale Evangheliei de azi după Ioan ne ajută să înțelegem cauza celor întâmplare în Rusia în acele timpuri strașnice, dar și multe altele, din cele ce se întâmplă cu neamul omenesc: *Veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi*. Și răspund imediat iudeii Mântuitorului: *Noi suntem sămânța lui Avraam și nimănui niciodată n-am fost robi* (vezi: In. 8, 32-33). „Sămânța lui Avraam” împărtășeau aceleași stereotipuri de gândire care le erau caracteristice lor și multor altora, care ne sunt caracteristice și nouă astăzi, și multor societăți umane — când prin noțiunea de libertate se subînțelege doar libertatea politică: la nimeni în robie — înseamnă liberi.

Iar Domnul vorbește despre altceva: *Veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi*; și la contrazicerea iudeilor care insistau că niciodată nu au fost robi, le spune: *Adevărat, adevărat vă spun: Oricine săvârșește păcatul, este rob păcatului* (In. 8, 34). În aceste cuvinte ni se deschide sensul profund al existenței umane și al istoriei omenesci. Nici un fel de libertate exterioară nu îl eliberează pe om, nici un fel de declarații despre libertate nu îl fac pe om liber. Este ușor de a-l subjugă, de a înrobi rațiunea lui, de a-l educa în stereotipuri și prejudecăți, a orienta gândirea și voința lui în direcția necesară, atunci, când el devine robul păcatului, robul patimilor lui. Este suficient a te învăța să conduci patimile, să conduci păcatul — și atunci conduci lumea. Astăzi am învățat să conducem patimile, am învățat să conducem păcatul — și cu toate că fiecare vorbește despre libertate, lumea este subjugată robiei păcatului.

Nu trebuie să credem că aceasta este ceva nou, caracteristic doar epocii noastre. Dacă ar fi fost așa, Hristos nu ar fi spus aceste cuvinte ce ard rațiunea privind libertatea adevărată a omului. Așa a fost întotdeauna și pentru a distruge această logică falsă a vieții omenesci, Domnul vine pe pământ, urcă pe Golgota și răscumpără păcatul omenesc. El duce lumii adevărul lui Dumnezeu — acel ade-

văr care ne face liberi. În numele înfăptuirii acestei libertăți niciodată nu a fost omorât nici un om. Iar dacă au și fost săvârșite unele crime în numele Bisericii, ele erau înfăptuite nu în numele acestei libertăți, dar în numele puterii — unei puteri înțelese în mod greșit, a cărei manifestare nu are nici o atribuție la această libertate interioară. Cei care omorau pe cei nenorociți pe poligonul de la Butovo și pe fața întregului pământ mult pătimitor prin forță, arme, execuții, sânge, au vrut să realizeze această libertate care, de fapt, nu este libertate, ci un sistem de subjugare a omului.

Noi trebuie să înțelegem clar ce este libertatea omului. Acei care mureau în Butovo, acei care erau împușcați în ceafă, care erau aruncați în gropi, care deveneau victime ale acestei mașini îngrozitoare de distrugere, sângeroase și iraționale — anume acei oameni erau liberi. Nu le putea trece prin cap executanților de sentințe că victimele lor sunt cu adevărat libere. Ei erau liberi de frica morții, ei nu au mers la trădare, nu au mers la ceea ce, salvându-se pe sine, să-i ducă la pieire pe alții. Ei cu bărbăție stăteau lângă acele gropi și plecau la Domnul aidoma Îngerilor, căpătând astfel libertatea deplină, definitivă și absolută în Dumnezeu.

Totul ce s-a întâmplat cu noi, cu Biserica noastră, cu poporul nostru, nu trebuie niciodată dat uitării. Noi trebuie să învățăm a ne împotrivi acelor ispite din lumea aceasta care conduc cu patimile și păcatele omenesci, îl subjugă pe om, împingându-l spre păcat, făcându-l rob al păcatului, împiedicându-l a fi liber. Și dacă noi vom uni această libertate interioară creștină cu organizarea dreaptă a societății și a statului — ca să nu fie structuri de aservire, ca să nu fie ceea ce subjugă personalitatea umană — noi vom construi o civilizație măreață.

Nu știu dacă vom reuși sau nu. Se prea poate că este doar un vis; posibil că este pur și simplu o speranță. Dar în orice caz întotdeauna în neamul omenesc și în Biserica lui Hristos vor fi oameni care nu se supun puterii păcatului și a instinctului omenesc. Întotdeauna vor fi din aceia care vor păstra libertatea interioară. Și să dea Dumnezeu nouă tuturor, pomenind victimele de la Butovo, să ne gândim la cele prezente și la cele viitoare, organizând viața

noastră în concordanță cu mărețele cuvinte ale Domnului, a căror pronunțare a coincid cu rugăciunea noastră de obște în Butovo: *Veți cunoaște adevărul, iar adevărul vă va face liberi.*

PREDICA ÎN ZIUA POMENIRII SFÂNTUL MARE MUCENIC GHEORGHE PURTĂTORUL DE BIRUINȚĂ

După liturghia Dumnezeiască în biserică — monument Sfântul Gheorghe în cinstea Biruinței în Marele Război pentru apărarea Patriei pe muntele Poklonaja (or. Moscova)

6 mai 2010

Înaltpreasfințiile voastre, Preasfințiile voastre, preacernici părinți, Înaltcuvioșia voastră, părinte Serafim, parohul acestei biserici sfinte, dragi frați și surori!

Astăzi este o zi deosebită în calendarul bisericesc. Noi sărbătorim pomenirea Sfântul Mare Mucenic Gheorghe purtătorul de biruință, un minunat sfânt care în timpurile prigonirilor păgâne în Imperiul Roman a murit în chinuri pentru credința în Domnul. Și Domnul i-a dat o putere enormă, căci pentru devotament și credință Dumnezeu dă oamenilor putere.

E cu totul neîntâmplător că simboluri ale biruințelor în războaie au devenit sfinții mucenici: Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, Sfântului Mare Mucenic Teodor Stratilat și mulți alții, fiindcă de la ostaș se cere același lucru ce se cere de la mucenic — credință și devotament. Credința în Dumnezeu și în faptul că ostașul săvârșește o cauză dreaptă; și această credință, și convingerea în dreptatea cauzei proprii trebuie să fie însoțite de devotament *chiar și până la moarte*. Nu întâmplător Marele Război pentru apărarea Patriei s-a terminat în ziua Sfântului Mare Mucenic Gheorghe purtătorul de biruință. Noi sărbătorim Ziua Biruinței în anul aniversar al semnării capitulării, care a avut loc la Berlin în ziua de 8 mai (din cauza diferenței de timp în momentul capitulării, la Moscova era deja trecut de miezul nopții și de aceea ziua Biruinței este sărbăto-

rită la 9 mai). Însă războiul s-a terminat la 6 mai, în ziua pomenirii Sfântului Mare Mucenic Gheorghe purtătorul de biruință care întotdeauna a fost apărătorul orașului Moscova.

Nu este o simplă coincidență sau un concurs de împrejurări. Războiul s-a început în duminica Tuturor sfinților care au strălucit pe pământul Rusiei. Acei care s-au gândit să năvălească pe data de 22 iunie 1941 pe pământul nostru sfânt nu au cunoscut calendarul nostru bisericesc. În ziua când tot poporul nostru credincios se adresa lui Dumnezeu, cerând milă de la sfinții lui Dumnezeu care au strălucit pe pământul Rusiei — anume în această zi în semn de mare blasfemie, ca o bătaie de joc de viața duhovnicească a oamenilor, au început să cadă obuze pe capetele poporului nostru.

Și, probabil, ca de obicei, erau oameni care ziceau: „Cum se poate întâmpla aceasta? Într-o așa zi sfântă! Dar unde sunt sfinții? De ce nu au apărat pământul nostru? De ce au căzut asupra noastră obuzele?” Astfel, de obicei, reacționăm la ceea ce nu putem înțelege. Multe noi nu putem desluși și înțelege în viața noastră și când ceva are loc nu în concordanță cu închipuirile noastre, noi ne adresăm cu nedumerire către Dumnezeu: „Doamne, dar unde ești?” Cineva o face cu nedumerire, cineva cu cărtire, iar cineva chiar cu bătaie de joc: „Dar unde ești?”

Sărbătorirea Biruinței în ziua Sfântului Mare Mucenic Gheorghe purtătorul de biruință, atunci când s-a terminat războiul, a fost răspuns celor care au fost nedumeriți de ce pe data de 22 iunie, duminică, ne-a atacat dușmanul. Dușmanul a sfidat nu doar statul, Uniunea Sovietică de atunci. Doar când este vorba de viața milioanelor de oameni, este vorba de ceva mult mai important, decât statul. Este vorba despre ceea ce prezintă o valoare colosală în ochii lui Dumnezeu — despre viața poporului. Despre credință, sfințenie, curățenie, despre faptul cu ce ne vom înfățișa în fața lui Dumnezeu. Toate acestea au fost o provocare strașnică și noi știm cât de scump ne-a costat Biruința.

Am binecuvântat ca, începând cu acest an, de Ziua Biruinței, în toate lăcașurile sfinte ale Bisericii Ruse să fie săvârșit în mod solemn Te Deum-ul pentru pomenirea izbăvirii țării noastre

de dușmanul strașnic, de moarte, de pericolul pe care nu l-a cunoscut încă Patria noastră în întreaga perioadă a istoriei. Lucrând asupra textului rugăciunii care va fi citită în bisericile noastre, am pus ca bază rugăciunea Sfântului Ierarh Filaret al Moscovei (Drozdov). Sfântul ierarh a compus această rugăciune în legătură cu biruința asupra lui Napoleon, dar considera util a fi citită de fiecare dată, când țara noastră sărbătorea vreo biruință în războaie.

Desigur, nu peste tot locul rugăciunea Sfântului Ierarh Filaret coincidea literalmente cu Biruința noastră, din această cauză câte ceva a trebuit de redactat. Dar, lucrând asupra acestui text, m-am pătruns de conținutul rugăciunii, scrise de sfânt. S-ar părea, Rusia ortodoxă și năvălirea lui Napoleon — cum puteau să se răsfângă toate acestea în conștiința oamenilor de atunci? Ca o nenorocire? Ca o ispită diavolească? Ca uneltirile dușmanului? Ca intrigi ale politicii? Însă în conștiința Sfântului Ierarh Filaret și a Întregii Biserici, care ulterior s-a rugat prin cuvintele lui, această năpastă era conștientizată ca pedeapsă pentru păcat.

Un an în urmă eu am spus în această biserică că Marele Război pentru apărarea Patriei a fost pedeapsa pentru păcat, iar apoi am fost mirat de reacția presei mondene care a fost uimită și chiar ofensată. Nu trebuie să ne ofensăm — nu trebuie să păcătuim. Nici un păcat nu trece pe lângă Dumnezeu. Totul ce săvârșim în viața noastră personală, socială, de stat — totul este înscris în cartea vieții lui Dumnezeu. Domnul prin mila Sa, nedorind chinurile noastre veșnice, ne trece prin aceste încercări vremelnice și noi trebuie să le percepem ca un dar al dreptății lui Dumnezeu și dar al dragostei lui Dumnezeu — să nu cântim, dar să chemăm numele lui Dumnezeu, în pocăință și credință aplecând în fața lui Dumnezeu capetele noastre.

Dar ce avem ca răspuns? Ca răspuns Domnul săvârșește minuni, așa cum a săvârșit minunea izbăvirii Moscovei, cum a săvârșit minunea salvării țării noastre și a întregii Europe. Semn al acestei minuni a fost terminarea acțiunilor militare în ziua sărbătoririi Sfântului Mare Mucenic Gheorghe purtătorul de biruință după calendarul nostru iulian. A fost semnul că țara noastră

și poporul nostru au avut un rol deosebit în acea Biruință mare și sfântă.

Astăzi ne rugăm pentru faptul ca Domnul să aplece mila și dragostea Sa către poporul nostru, către toată Rusia istorică, către țara noastră — Rusia; ca Domnul să întărească credința în inimile oamenilor, ca Domnul să ne dea putere să trăim conform poruncilor Lui, să păstrăm intact sentimentul nostru moral, să construim existența noastră nu conform unei logici false și periculos de păcătoase, pe care ne-o oferă diavolul într-un ambalaj atractiv, dar să trăim conform legilor lui Dumnezeu.

Inima se bucură că astăzi, pe întinderile Rusiei istorice, are loc renașterea credinței. Și cât de mult s-ar mânia acei cărora le este neplăcută această renaștere, ea are loc nu din cauza că cineva a poruncit poporului să renască în credință, nu din cauza că cineva de sus a ordonat cui și încotro să meargă, dar din cauza că poporul nostru, trecând peste toate aceste chinuri și suferințe, a înțeles — ca nici un alt popor — un mare adevăr — că a trăi trebuie cu Dumnezeu și conform legii lui Dumnezeu.

Astăzi rugăciunea noastră este tocmai pentru aceasta — ca să fie puternică credința poporului nostru, ca să putem înfrunta greutatea din viața noastră, tot așa cum strămoșii noștri înfruntau pericolul de moarte, pentru ca Domnul să ne dăruiască o părticică din acel devotament și acea credință pe care le avea Sfântul Mare Mucenic Gheorghe purtătorul de biruință, sfinții mucenici care au devenit simbolurile Biruinței — acelei Biruințe care s-a săvârșit după voia lui Dumnezeu.

Doar astfel noi concepem Biruința noastră. Și dacă vom uita despre dimensiunea duhovnicească și religioasă a Biruinței, aceasta va fi o blasfemie împotriva lui Dumnezeu. Ca răspuns la eforturile noastre de nedescris, ca răspuns la eroismul enorm al poporului, ca răspuns la efortul tuturor puterilor Domnul ne-a dăruit Biruință și din mâna Lui mântuitoare am căpătat izbăvire. Și de aceea noi aducem rugăciune de mulțumire, mai ales astăzi, pentru țara noastră, pentru poporul nostru, pentru capitala noastră Moscova. <...>

Avem în față icoana Adormirea Maicii Domnului care ne-a fost restituită din Germania — de la început dusă în calitate de trofeu, iar apoi returnată în Rusia de niște oameni fericiți. Părintele Serafim împreună cu enoriașii au dat această icoană la restaurare în mâinile unor minunați specialiști. Pe icoana care s-a păstrat în mărime de două treimi este restabilit chipul inițial străvechi. Mă bucur că s-a întors pe pământul nostru. Totul trebuie să se întoarcă la începuturile sale — totul ce a fost distrus, nimicit, ocupat, copleșit ca rezultat al războaielor, tulburărilor civile și al nedreptății omenești. Fie ca această icoană se ne amintească de Biruința în Marele Război pentru apărarea Patriei, de oamenii buni care au returnat această sfințenie în Rusia și de Preacurata și Preabinecuvântata Maica Domnului, Care cu Acoperământul Său acoperă pământul nostru. Amin.

MARELE RĂZBOI PENTRU APĂRAREA PATRIEI NE-A ARĂTAT ADEVĂRUL LUI DUMNEZEU DESPRE NOI ÎNȘINE

Predica după liturghia Dumnezeiască în catedrala Hristos Mântuitorul (or.Moscova). În această zi Prea Fericitul Stăpân pentru prima dată a săvârșit o pomenire deosebită liturgică, stabilită în Biserica Ortodoxă Rusă în legătură cu sărbătorirea aniversării a 65-a de la Biruința în Marele Război pentru apărarea Patriei

9 mai 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Astăzi este Duminica a șasea după Paște, a Orbului din Naștere, care coincide cu sărbătoarea Biruinței și cu o dată rotundă — aniversarea a 65-a din ziua acestui eveniment istoric în viața popoului nostru.

Este minunat că amintirea despre acest eveniment foarte important în istoria Patriei se păstrează, necătând la faptul că timpul care ne desparte, în mod firesc, de ziua Biruinței devine tot mai îndepărtat.

Astăzi în orașul Moscova și în multe alte orașe au loc demonstrații. Oamenii își manifestă bucuria și mândria, proslăvesc pe veterani. Noi ca Biserica în această zi de duminică săvârșim pomenirea Marii Biruințe cu acele mijloace care corespund predestinației Bisericii: acum nu suntem la demonstrație, dar în biserică și noi aducem rugăciuni Domnului pentru Patria noastră, pentru poporul nostru. Noi ne rugăm pentru veterani și, desigur, facem parastas pentru cei care și-au dat viața pe câmpul de luptă, în prizonierat, în închisori, în munci silnice, pentru cei care au murit de foame și frig, cum a fost în Leningradul asediat și în alte locuri. Este nemăsurată bezna suferinței omenești. Însă Biserica se uită la tot ce s-a întâmplat cu poporul nostru cu privire duhovnicească.

Luând în considerare importanța cu totul deosebită a Zilei Biruinței în Marele Război pentru apărarea Patriei pentru poporul nostru, am binecuvântat ca din această zi — din ziua aniversării a 65-a de la Biruința în Marele Război pentru apărarea Patriei — în fiecare zi de 9 mai în toate lăcașurile sfinte ale Bisericii Ortodoxe Ruse să fie săvârșit un Te Deum-ul de mulțumire cu cin deosebit, aidoma celui de după Războiul de apărare a Patriei din anul 1812, când la binecuvântarea Preasfântului Sinod Conducător în toate bisericile se săvârșea un Te Deum deosebit de mulțumire, al cărui cin a ajuns până în zilele noastre.

Totodată în aceeași zi, precum a poruncit cândva Soborul nostru, și în viitor se va săvârși pomenirea deosebită a conducătorilor și ostașilor adormiți care pe câmpul de luptă și în alte circumstanțe în timpul Marelui Război pentru apărarea Patriei viața lor și-au dat-o pentru credință și Patrie.

Sărbătorirea de astăzi a aniversării a 65-a din ziua Biruinței coincide, după cum am spus, cu duminica a șasea după Paște, când pomenim minunata vindecare de către Mântuitor a orbului din naștere. Domnul l-a izbăvit pe nenorocitul om de orbirea fizică — o maladie crudă care pune pe oameni pecetea unei suferințe deosebite. El l-a izbăvit de această boală pentru dragostea Sa — fără merite deosebite din partea celui om. El i-a dăruit, probabil, ceea ce era mai important în gândurile și speranțele celui om — posibilitatea de a vedea.

În afară de vederea fizică, după cum bine știm, fiecare om posedă o vedere lăuntrică — posibilitatea într-o măsură mai mare sau mai mică a prevedea ceea ce se petrece în jurul lui. Această vedere interioară are o foarte mare importanță pentru viața omului, pentru soarta lui, pentru soarta întregului neam omenesc. Dacă oamenii pierd posibilitatea de a clar vedea sensul celor întâmplări cu ei și cu cei din jur, atunci ei nimeresc într-un cerc vicios și strașnic al repetării unora și acelorași greșeli istorice. Cu acești oameni are loc ceea ce se poate întâmpla doar cu omul, lipsit de înțelepciune, când el repetă în permanență aceleași greșeli — și ale sale personale, și ale altora. Vederea duhovnicească — este posibilitatea de a vedea și înțelege greșelile săvârșite, de a trage pentru sine învățăminte importante din experiența trecută. Vederea duhovnicească este și posibilitatea de a ocoli greșelile în viitor.

Biserica privește la războiul trecut nu în modul în care îl privesc istoricii sau politicienii. Biserica are un alt punct de vedere, un alt unghi al privirii duhovnicești. Anume Biserica este păstrătoarea unui mare adevăr — că totul în lume decurge de la atingerea bineului și a răului. Și când binele biruie, atunci consecințele sunt unele; iar când răul biruie, atunci urmările sunt cu totul altele.

Noi știm ce se petrecea în poporul nostru după evenimentele sângeroase de la începutul secolului al XX-lea. Cât neadevăr, cât rău și câte suferințe omenești existau! Dar Dumnezeu a spălat acest neadevăr și acest rău prin sângele nostru, prin sângele taților noștri, cum a fost de multe ori în istoria neamului creștinesc. Și de aceea noi trebuie să ne pătrundem de o deosebită înțelegere a semnificației răscumpărătoare a Marelui Război pentru apărarea Patriei — anume aceasta și este înțelegerea religioasă.

Desigur, războiul avea și cauzele sale omenești — o voință rea, dementă a unui cerc anumit de oameni. Dar și acea voință rea a fost ulterior trecută prin focul răscumpărării. În fața lui Dumnezeu nu dispăre nici un cuvânt, nici o faptă; și Dumnezeu reface dreptatea nu doar după moartea noastră și nu doar la Judecata de Apoi. Dumnezeu nu rareori restabilește dreptatea și în timpul vieții unei generații.

Cât de mult trebuie să prețuim fapta eroică a unei generații! Cât de mult trebuie să venerăm acest sânge! Cât de mult trebuie să mulțumim lui Dumnezeu pentru biruință, pentru aceea că vărsarea de sânge nu s-a soldat cu înfrângere și noi scârbe, pe care nu le-ar fi putut suporta Patria noastră! Cu câtă recunoștință noi trebuie astăzi să ridicăm ochii noștri și rugăciunile noastre pentru izbăvirea adevărată a țării noastre!

Când unii istorici amatori ne vorbesc că aici, la noi, răul era mai mare decât acolo, ei nu văd mai departe decât lungimea nasului lor și în urma unei analize primitive și păcătoase nu văd perspectiva Dumnezeiască. Ei au un alt unghi de vedere decât acela, despre care noi azi vorbim.

Marele Război pentru apărarea Patriei ne-a arătat adevărul lui Dumnezeu despre noi înșine. El ne-a pedepsit pentru păcat, dar ne-a arătat marea slavă și putere a poporului nostru. Noi am biruit pe cel mai strașnic dușman, pe care nimeni nu l-a putut birui și, prin această biruință, Dumnezeu parcă ne spune: „Voi puteți. Nu păcătuiți. Nu aplecați capul vostru în fața păcatului. Trăiți conform adevărului Meu și atunci veți putea totul”.

Noi astăzi trecem prin unele crize, prin unele neorânduiri — toate acestea se uită chiar nu în timpul vieții unei generații, dar timp de o lună sau un an. Însă acestor probleme obișnuite, cotidiene, noi consacrăm astăzi toate puterile noastre și nu vedem perspectiva strategică a lui Dumnezeu, pe care noi ca popor trebuie să o vedem.

Semnificația zilei de astăzi este aceea că noi prin pomenirea Marii noastre Biruințe suntem în stare să căpătăm acea vedere care este cea mai importantă. Și faptul că în ziua aniversării a 65-a din ziua Biruinței noi pomenim minunea vindecării orbului — este o coincidență minunată. Rugăciunea noastră de azi este ca noi niciodată să nu pierdem vederea noastră interioară duhovnicească, iar cei care au pierdut-o — să o recapete. Și atunci nu va mai fi nevoie de nici un fel de sacrificii răscumpărătoare ale întregului popor.

Noi deținem puterea de a birui, iar împreună cu ea și marea responsabilitate de a nu ne eschiva de la datoria aceasta istorică de a fi biruitori.

Astăzi noi pentru prima dată vom săvârși Te Deum-ul de mulțumire pentru Marea Biruință și Îl vom ruga pe Domnul pentru Patria noastră, pentru poporul nostru, pentru vederea duhovnicească, fără de care nu este posibil de a merge înainte — pentru ca Ziua Biruinței nu doar să orienteze privirea gândului nostru în trecut, dar să ne ajute în mod sigur, cu speranță în Dumnezeu, de a merge în viitor. Amin.

PREDICA DE SĂRBĂTOAREA ÎNĂLȚAREA DOMNULUI

După terminarea liturghiei Dumnezeiești în biserica Înălțarea Domnului („Marea Înălțare”) la porțile Nikitskie (or. Moscova)

13 mai 2010

Înaltpreasfinția voastră, Preasfinția voastră, preacuvioase părinte Vladimir, parohul acestei biserici sfinte, dragi părinți, frați și surori!

Mă bucur că de sărbătoarea hramului am avut posibilitate să săvârșesc slujba Dumnezeiască în biserica „Marea Înălțare” de la Moscova, binecunoscută prin istoria ei slăvită. Chiar și informația scurtă care ne-a relatat-o părintele Vladimir mărturisește despre o bunăvoință deosebită a lui Dumnezeu pentru acest loc. Lăcașul acesta sfânt a fost returnat Bisericii printre primele în orașul Moscova și este minunat că de atunci pe parcursul a 20 de ani aici, chiar în centrul capitalei, se săvârșește slujba Dumnezeiască și mulți-mulți oameni, trecând prin această biserică, au căpătat credință în inimă.

Aș vrea să vă mulțumesc, părinte Vladimir, precum și pe alți slujitori ai bisericii, pentru truda mare pe care ați dus-o pentru reconstrucția acestui sfânt lăcaș și a acestui monument minunat al istoriei și culturii noastre. Dea Dumnezeu ca și în continuare să se schimbe biserica „Marea Înălțare”, bucurând pe oameni prin împodobire, slujbele Dumnezeiești, cântarea corului, viața duhovnicească

și de rugăciune, viața bisericească și socială care trebuie astăzi în mod necesar dezvoltată în fiecare parohie ortodoxă.

Aș vrea în mod deosebit să mulțumesc pe binefăcători care sunt prezenți aici și care, inclusiv la rugămintea mea smerită, au răspuns demult și au ajutat la reconstrucția acestei biserici a lui Dumnezeu. Fie ca binecuvântarea lui Dumnezeu să fie cu voi, cu familiile și casele voastre și ca Domnul, ca răspuns la faptele bune pe care le săvârșiți, să vă ajute în lucrul vostru și în viața voastră.

Astăzi este sărbătoarea Înălțarea Domnului. Noi pomenim un eveniment deosebit în istoria Evanghelică care încheie aflarea pe pământ a Domnului și Mântuitorului. După Învierea Sa, de multe ori arătându-se sfinților apostoli, arătându-le mâinile, picioarele și coastele pline de răni, gustând cu ei mâncare, învățându-i tainele Împărăției lui Dumnezeu, Domnul într-un anumit moment îi părăsește pe ucenici. Are loc aceasta într-un mod deosebit: pe muntele Eleon, nu departe de Betania, un nor L-a luat, cum am auzit adineori din cartea Faptele Sfinților Apostoli. Și ucenicii înțeleg că învățătorul lor se înalță în mod vizibil — se înalță la Cer.

Pentru ce Domnul a avut nevoie să se înalțe, doar El ca Dumnezeu este în afara timpului și în afara spațiului? Dacă ar fi dorit să se îndepărteze în mod vizibil din istoria omenirii în calitate de Iisus Hristos din Nazaret, Îi era suficient să se facă nevăzut, cu atât mai mult că după Înviere El a devenit invizibil de multe ori, părăsindu-i astfel pe ucenici. Desigur, toate acestea erau posibile pentru Dumnezeu. Dar în însuși actul Înălțării este ascuns un sens enorm. În primul rând, este terminarea aflării Domnului pe pământ, fiindcă dacă El s-ar fi făcut nevăzut, atunci acest fapt ar fi putut atrage urmări periculoase pentru viața primei comunități de creștini. Doar încă până la moartea Sa Domnul zicea că vor veni vremuri când vor zice „Mesia este aici sau dincolo” și că „este în cămări”; și Domnul adaogă la acestea: „Să nu credeți” (vezi Mt. 24, 23-26). Și ca nimeni niciodată să nu poată spune „Mesia este aici sau dincolo” sau că „este în cămări”, Domnul în mod vizibil părăsește pe ucenici, părăsește această lume vizibilă.

Și mai este ceva foarte important în acest moment al Înălțării. În viața Domnului nu a existat slavă omenească. Doar o singură dată, când mergea pentru suferințe la Ierusalim, atunci oamenii, uluiți de faptul că Iisus l-a înviat pe Lazăr, Îl întâmpinau ca pe un Biruitor, strigau „Osana Fiului lui David”, își așterneau hainele pe cale (vezi: Mt. 21, 8-9). Însă aceea a fost slavă deșartă, omenească și Domnul, după cum știm, nu a primit această închinare. El nu a participat la această sărbătorire omenească, cunoscându-i deșertăciunea și cât de repede va trece dispoziția oamenilor: acei care L-au proslăvit în acest moment, peste câteva zile vor cere de la Pilat răstignirea Lui.

Dar iată sfârșitul istoriei Evanghelice — acesta este triumful vădit; este biruința vizibilă a Mântuitorului. În momentul Învierii nimeni nu a fost în peștera mormântului, apostolii au văzut doar semnele Învierii, dar Însuși Învierea — Învierea Mântuitorului din morți — nu a văzut-o nimeni, era taina lui Dumnezeu. Desigur, a fost arătată toată puterea Dumnezeiască și slava Mântuitorului. Ce s-a ridicat din mormânt, dar nu i-a fost dat să vadă neamului omenesc această slavă. Însă toată istoria Evanghelică s-a terminat cu triumf, cu biruință. Toate scopurile au fost realizate: neamul omenesc a fost răscumpărat, diavolul biruit, răul distrus. Dumnezeu biruie împreună cu omul în Iisus Hristos și expresia vizibilă a acestei slave a Mântuitorului, a acestei Biruințe a lui Dumnezeu și a Omului a devenit Înălțarea Mântuitorului împreună cu Trupul: Dumnezeu și Omul în Personalitatea lui Iisus Hristos au săvârșit această mântuire.

Când apostolii stăteau, uluiți de această priveriște, de ei s-au apropiat doi bărbați — îngeri — și îi întreabă: „Bărbați galileieni, de ce stați privind la cer? Acest Iisus care S-a înălțat de la voi la cer, astfel va și veni, precum L-ați văzut mergând la cer”(vezi: Fapte 1, 10-11). Putem să ne imaginăm ce au semnat aceste cuvinte pentru apostoli. Ei cu bucurie au mers la Ierusalim. Li se părea că va trece o zi, două, trei, poate o săptămână, o lună — și va apărea Mântuitorul. În această așteptare încordată a Domnului trec primii ani ai comunității creștine...

Dar pentru Dumnezeu o singură zi înaintea Domnului este ca o mie de ani și o mie de ani ca o zi (vezi: 2 Pet. 3, 8) și în această așteptare a Mântuitorului este un mare sens. Noi nu știm cât timp fizic va trece, de câte ori Pământul se va roti în jurul Soarelui, înainte ca Domnul să pună în acțiune planul Său. Dar aceasta nu este important, fiindcă la Dumnezeu nu există timp. Este important să înțelegem că noi trăim în ajunul Împărăției lui Dumnezeu și de aceea fiecare din noi trebuie să se pregătească pentru întâlnirea cu Mântuitorul. Aceasta nu semnifică că fiecare va deveni martor la a doua Lui venire, căci nimeni nu știe, când se va întâmpla aceasta. Însă fiecare din noi, trecând peste hotarul vieții și al morții, se va arăta în fața lui Dumnezeu. Aceasta și va fi pentru noi a doua Lui venire. Și de aceea nădejdea sfinților apostoli, bucuria lor pentru întâlnirea grabnică cu Domnul nu a fost rușinată: ei L-au văzut în scurt timp pe Domnul, și-au jertfit viața pentru El și pentru propovăduirea Evangheliei.

Și dacă toată viața noastră se va construi din această perspectivă, dacă vom învăța să privim la istorie nu cu ochii martorilor momentelor grabnic trecătoare în istoria omenirii, dacă vom educa în noi privirea duhovnicească care, trecând prin grosimea veacurilor, pleacă în veșnicie, atunci noi vom înțelege că deja sosesc aceste timpuri sfinte — pentru fiecare din noi care ne vom înfățișa în fața lui Dumnezeu după moartea proprie.

Unii oameni, chiar recunoscând că Dumnezeu există, nu se grăbesc să vină la biserică, nu se grăbesc să se pocăiască în propriile păcate, nu se grăbesc să-și reanalizeze viața, de cele mai multe ori făcând trimiteri la faptul că mai au timp și gândesc cam așa: „Mai am timp. Desigur, trebuie să mă pocăiesc, desigur, trebuie să-mi schimb viața — doar nu pot trăi în permanență astfel, cum trăiesc acum; dar mai este timp și am atâtea de făcut...”

Nimeni nu știe și nimeni nu poate ști în ce moment noi ne vom înfățișa în fața Domnului. De aceea trebuie să trăim astfel ca în orice moment să ne putem bucura de întâlnirea cu Mântuitorul, să nu ne speriem de moarte și să înțelegem că viața s-a sfârșit și totul este pierdut, tot timpul s-a scurs în gol și deșertăciune,

iar principalul nu este făcut... Trebuie neapărat să trăim astfel, ca întâlnirea cu Domnul să fie pentru noi tot așa plină de bucurie ca și pentru sfinții apostoli care țineau minte cuvintele Îngerilor pe muntele Eleon.

Sărbătoarea Înălțării Domnului — este o sărbătoare eshatologică, ea ne duce gândul spre viitor. Dar totodată această sărbătoare este foarte personală, deoarece se referă nu doar la civilizația omească, nu doar la lumea întreagă, dar și la fiecare din noi. Și anume în această zi ca, probabil, nici într-o altă zi a anului, noi trebuie să ne gândim la viața noastră și moartea noastră, la înfățișarea noastră în fața lui Dumnezeu și la judecata noastră. Iar dacă aceste gânduri ne vor trece în mod întâmplător prin minte și tot atunci vor dispărea, dar vor influența asupra formării concepției noastre și modului nostru de viață, atunci noi vom repeta viața cu care au trăit sfinții apostoli, cu bucurie așteptând venirea în lume a Mântuitorului. Amin.

Pe voi pe toți, dragii mei, vă felicit încă odată cu marea sărbătoare din rândul celor douăsprezece sărbători Domnești — Înălțarea Domnului!

FĂRĂ RENAȘTEREA DUHULUI NU VA FI RENAȘTEREA ADEVĂRATĂ A ȚĂRII

Predica după liturgia Dumnezeiască în catedrala Schimbarea la Față de la mănăstirea de călugări Sfântul Nicolae din Ugreșă, procesiunea și Te Deum-ul Sfântului Ierarh Nicolae din Mira Lichiei, facatorul de minuni.

22 mai 2010

Preasfinția voastră, stăpâne Veniamin, Înaltpreasfinția voastră, Preasfinția voastră, dragi părinți, frați și surori!

Pentru mine este o mare bucurie să fiu astăzi cu voi — în ziua când sărbătorim solemn aniversarea a 630-a din ziua fondării mănăstirii Sfântul Nicolae din Ugreșă și aniversarea a 20-a din ziua reînnoirii ei, în ziua pomenirii Sfântului Ierarh Nicolae, în ziua

când am săvârșit cinul arhieresc pentru sfințirea bisericii reconstruite Sfântul Nicolae din această mănăstire.

O bună parte din mănăstirile din Rusia erau construite în legătură cu unele evenimente istorice importante. În acest an nu doar se serbează aniversarea a 630-a din ziua fondării mănăstirii Sfântul Nicolae din Ugreșă, dar și aniversarea a 630-a de la biruința pe câmpul Kulikovo. Dacă Dumnezeu va fi milostiv cu mine, atunci pe data de întâi sper să fiu pe câmpul Kulikovo și să mă rog acolo, în primul rând, pentru cei care în una din clipele cele mai aspre din istoria noastră și-au jertfit viața pentru Patrie și credință.

Astăzi cu un deosebit sentiment am săvârșit slujba Dumnezeiască în acest sfânt lăcaș, pe care parcă se odihnește slava faptei eroice a poporului nostru. Câmpul Kulikovo este primul câmp de luptă al Rusiei. Acolo se hotăra soarta Patriei noastre — a fi sau a nu fi. Și deși după biruința pe câmpul Kulikovo dușmanul mai avea puteri să ajungă chiar până la Moscova, însă puterea lui era subminată — și, în primul rând, a fost subminată de duhul renăscut al poporului nostru care dintr-o dată s-a simțit biruitor, apt de a birui, sprijinindu-se pe puterea lui Dumnezeu, pe puterea rugăciunii, pe puterea credinței și pe propria putere, pe autoorganizare, pe autodisciplină, pe fapta eroică a ostașilor. Și când fericitul cneaz Dmitrii Donskoi se întorcea de pe câmpul Kulikovo, atunci el a intenționat să ridice aici o mănăstire, a cărei aniversare a 630-a noi astăzi o sărbătorim.

Acest eveniment multe ne învață. Cu regret, poporul nostru timp de decenii a fost rupt de la propria istorie. Nu se cuvenea ca tineretul nostru (iar astăzi acest tineret — sunt oamenii de vârstă medie și înaintată) să cunoască istoria țării, unde fiecare biruință era însoțită de puterea duhului și puterea credinței. Și se făcea aceasta pentru a rupe pe oameni de la credință, pentru ca și credința să înceteze de a mai fi importantă, pentru ca să înceteze de a mai fi necesară. Doar dacă prin credință sunt biruite armatele, atunci credința este o putere enormă. Iar dacă e să nu știi că prin credință poți birui armate, că prin credință poți birui cele mai grele situații din viață, atunci poporul va înceta să vadă în credință vreun sens.

În ultimii 20 de ani s-au întâmplat multe evenimente importante și noi am devenit alții — dar nu până la urmă. Aproape în fiecare zi ne ciocnim de rudimente periculoase ale conștiinței din trecut, rupte în totalmente de credință și de Dumnezeu; iar ruptura de credință în Dumnezeu — este și ruptura de istorie, doar nu poți cunoaște bine istoria și să nu fii ortodox.

În spatele la toate acestea — este o distrugere periculoasă a conștiinței naționale, a culturii naționale și a demnității poporului. De aceea astăzi, restabilind bisericile și mănăstirile, depunând eforturi pentru introducerea predării în școli a „Bazelor culturii ortodoxe”, tinzând ca Forțele armate să aibă conducere păstorească, străduindu-ne ca bisericile să fie biserici, dar nu cluburi de noapte, depozite sau alte instituții care au intrat în acele locuri pe temelii de sânge și suferințe ale Bisericii și ale poporului — noi nu cerem nimic pentru sine, dar procedăm astfel, având convingere profundă că fără această renaștere a duhului nu va fi o adevărată renaștere a țării. Poate și vom construi drumuri bune și vom achiziționa tehnică performantă, dar dacă nu va fi puterea credinței și puterea duhului — nu va fi nici Rusia, va fi o altă Țară. Doar marea majoritate a concetățenilor noștri doresc să trăiască în Rusia, doresc ca influența duhovnicească a ortodoxiei să se extindă și asupra poporului. Iar acei care aparțin la alte religii tradiționale ale Rusiei niciodată nu au fost dușmanii ortodoxiei și niciodată nu au pus la îndoială importanța decisivă a credinței ortodoxe pentru soarta Patriei.

Dar nu fără rezultate au trecut deceniile de ateism. Și de aceea încă mult trebuie să ne rugăm și să lucrăm cu oamenii în vârstă și cu persoanele de vârstă medie, și cu tineretul, pentru ca acea credință, prin care erau inspirați Dmitrii Donskoi, Peresvet și Osleabea, armata eroică rusă de pe câmpul Kulikovo, să ne inspire pentru fapte bune, să ne ajute să confruntăm răul și minciuna, să organizăm viața noastră pe bază de valori duhovnicești care cu laptele mamei pe parcurs de milenii au fost asimilate de poporul nostru.

Aș vrea din inimă să mulțumesc pe toți cei care au participat la această minunată restabilire a mănăstirii Sfântul Nicolae din Ugreșă. Acelor, care se indignează în legătură cu returnarea lăcașurilor

sfințe Bisericii, ar trebui de arătat două tablouri, două fotografii: cea, care a fost făcută aici cu 20 de ani în urmă, pe acest loc al părăsirii, tristeții și distrugerii și cea de astăzi, acest oraș Kitej ce își ridică cupolele de aur către cer pe pământul Ugreșă.

Toate bisericile și mănăstirile trebuie să fie restabilite, în ele trebuie să fie săvârșită slujba Dumnezeiască. Iar acele biserici care au o valoare deosebită pentru istorie și cultură, pot fi utilizate pentru loc de studii și duhovnicie, de cultură și istorie. Noi cunoaștem cum Kremlinul de la Moscova slujește atât Bisericii, cât și tuturor celor care doresc să viziteze acest loc sfânt pentru Rusia și să cunoască locurile noastre memorabile.

Unirea dintre cultură și credință întotdeauna a fost puternică, până în momentul când această unire nu a fost aruncată în aer de ideologia rea și ateistă. Și indiferent de faptul ce ar spune cei care susțin că nu trebuie de returnat nimic Bisericii — cei care, parcă, se consideră oameni credincioși și sunt de partea Bisericii — credem că nu poate un om credincios să iasă împotriva restituirii bisericilor lui Dumnezeu, precum nu poate un om credincios, rugându-se în biserică, să-și distrugă cultura sa națională, să-și distrugă istoria, să renunțe la rădăcinile sale.

Dea Dumnezeu ca aceste împrejurări complicate ale vieții pe care le trăim azi cu toții să treacă cât mai repede. Doar nimeni mai mult din orașul Dzerjinsk nu-și mai amintește cu recunoștință de acele ruine și de acea înjosire în care se afla mănăstirea Sfântul Nicolae din Ugreșă. Nici o nostalgie nu poate suporta această comparație clară și evidentă. Așa este pretutindeni — acolo unde în biserici începe rugăciunea, acolo se restabilește cultura noastră și arhitectura, iar împreună cu toate acestea crește și mândria națională.

Aș vrea să vă mulțumesc din inimă, stăpâne Veniamin, pentru truda voastră. Ați venit pe acest pământ cu adevărat în vremuri grele. Nu ați pierdut speranța, văzând jale și prăpăd pe acest loc, dar împreună cu clerul, cu minunații mireni care și-au dat ultimul ban pentru a restabili această frumusețe, ați făcut pentru noi toți ca această zi să devină o sărbătoare măreață, să devină biruința ortodoxiei.

În pomenirea aniversării a 35-a a slujirii voastre păstorești aș vrea să vă mulțumesc din suflet, să vă transmit această adresă oficială și să vă înmănez această sfântă panaghie cu recunoștința pentru trudele voastre multe, sincere și soldate cu succes. La mulți ani!

Iar mănăstirii Sfântul Nicolae din Ugreșa aș vrea să-i transmit icoana Maicii Domnului „Feodorov”, care a devenit apărătoarea pământului nostru după Vremurile tulburi, sub al cărui acope rământ țara noastră devenea Rusia cea puternică. Închinându-ne la această icoană, să ne amintim de zilele slăvite ale istoriei și să-L rugăm pe Domnul pentru un viitor slăvit al Patriei noastre mărețe și multpătimate. Amin.

MĂNĂSTIRILE CA LOC AL ÎNFĂPTUIRII MODULUI DE VIAȚĂ CREȘTIN

Predica după liturghia Dumnezeiască la catedrala în cinstea Icoanei Maicii Domnului din Kazani în ziua aniversării a 20-a de la renașterea vieții monahale. Pustia stavropighială de maici Icoana Maicii Domnului din Kazani a sfântului Amvrosie în Șamordino

26 mai 2010

Înaltpreasfințiile și Preasfințiile voastre, preacuvioși părinți, preacuvioasă maică egumenă Niconă, dragi surori ai lăcașului sfânt din Șamordino, frați și surori!

Cu un sentiment foarte cald în inimă am pășit pragul acestui sfânt locaș, pe care atât de viu și evident este întipărită lumina prezenței duhului lui Dumnezeu. Astăzi sărbătorim aniversarea a 20-a de la reconstrucția mănăstirii din Șamordino și drept a spus mai ca stareță că tot ce facem în Biserică, inclusiv restabilirea mănăstirilor — noi o facem cu puterea Sfântului Duh. Cu aceeași putere oamenii simpli, neputincioși, păcătoși deveneau sfinți și, credem, acum stau înaintea lui Dumnezeu.

Noi pomenim numele starețului Ambrosie de la Optina. El nu s-a născut stareț și nu s-a născut sfânt, dar prin puterea Duhu-

lui Sfânt a fost schimbată firea lui omenească. Atât de mult schimbată, încât și copiii Bisericii, și cei care erau doar la pragul Bisericii și chiar acei care priveau critic la viața bisericească veneau la el după ajutor, sfat și binecuvântare, simțind sfințenia care era emanată de el.

În citirea de azi din Apostol, din epistola către Romani care a nimerit pentru ziua de azi în mod întâmplător (Rom. 1, 18-27), noi găsim cuvinte de loc întâmplătoare pentru noi toți — în favoarea faptului că noi pomenim solemn aniversarea a 20-a de la reconstrucția acestei mănăstiri. Apostolul Pavel, adresându-se către romani, vorbește despre aceea că mulți oameni au schimbat slava lui Dumnezeu Celui nescricăcios cu asemănarea chipului omului celui stricăcios și al păsărilor și al celor cu patru picioare și al târâtoarelor. Adresând epistola sa la Roma, în centrul imperiului, a cărei religie oficială era închinarea la idoli, apostolul Pavel, desigur, a avut în vedere, în primul rând, acea închinare la idoli, când oamenii cu propriile mâini creau statui, asemănătoare chipului oamenilor, animalelor și chiar târâtoarelor și se închinau lor, crezând că prin acele sculpturi ei capătă ajutor de la zeii imaginari, creați de mâinile lor.

Dar de ce aceste cuvinte sunt actuale atât pentru noi, cât și, se prea poate, pentru viața monahală? Pentru că imediat după aceasta apostolul vorbește și despre faptul că mulți oameni au preferat slava omenească în pofda slavei lui Dumnezeu. Iată, de fapt, într-o singură frază se conține sensul întregii existențe istorice a neamului omenesc. Omul este liber — să se închine lui Dumnezeu și să-L slăvească sau să se închine la altceva, de pildă, slavei omenești. Sau puterii, fiindcă și puterea ca instrument de acțiune asupra oamenilor ajută la dobândirea slavei. Și se întâmplă astfel că întreaga viață este consacrată închinării acestei slave omenești și la tot ce omul folosește pentru dobândirea slavei.

Apostolul vorbea despre vechii romanii, demascând închinarea lor la idoli. Dar parcă ceva s-a schimbat în conștiința unui număr enorm de oameni care trăiesc tot așa, cum trăiau vechii romani, dar poate și mai rău? Aceia măcar au inventat pe zei, iar omul contemporan nu are nevoie de nici un fel de zeu — el singur pe sine se zeifică, el își zeifică înclinațiile sale păcătoase, patimile sale. Priviți la

asa-numita cultură contemporană care este mijlocul de proslăvire a păcatului omenesc și a patimii omenești! E greu de spus, dacă în Roma antică păgână a fost ceva asemănător zilei de azi. Și această închinare la idoli în timpurile noi nu este tolerantă în raport cu viața religioasă a oamenilor. Romanii aveau o lege, conform căreia în imperiu puteau exista toate religiile; drept că această lege nu se răspândea asupra credinței creștine și de aceea pe creștini îi prigoneau și îi omorau. Dar, totuși, de rând cu diferite culte păgâne importante, la Roma puteau exista și alte culte.

Închinarea contemporană la idoli, proclamând răbdarea, toleranța, de fapt realizează un atac total asupra vieții religioase a oamenilor. Și moda pentru un mod de viață anumit, pentru standarde în literatură, muzică, artă plastică, care cu insistență sunt impuse prin diverse festivaluri ca modele demne de urmat, de fapt au în calitate de scop proslăvirea și proclamarea doar a unei singure religii — închinarea la idoli.

De aceea cuvintele, spuse de apostolul Pavel, pur și simplu lovesc astăzi în conștiința noastră, uluiesc imaginația prin forța lor. Aceste cuvinte care străbat secole sunt adresate nouă. Dar de ce oare în mănăstire ele sună îndeosebi de puternic aidoma unui clopot? Din cauza că modul de viață monahal este chemat de a sfida toate aceste ispite. Călugărul prin viața sa este chemat să demonstreze că urmarea legii lui Dumnezeu este mai frumoasă, mai bogată duhovnicește, mai luminată, mai nobilă decât tot ce propune păgânismul contemporan. Iată de ce, făurind lumea sa interioară prin rugăciune, pocăință, îndeplinirea ascultărilor, urmarea făgăduințelor; depărtându-se de tot ce este lumesc, monahul mărturisește despre biruința duhului asupra trupului și a modului de viață creștin asupra tot ce oferă lumea contemporană păgână.

Însă chemarea monahală este însoțită și de o enormă responsabilitate, pentru că monahii și monahiile sunt priviți ca pilde demne de urmat — ceea ce este permis mirenilor, nouă ne este interzis. Dacă noi spunem că credința noastră este o credință a dragostei, iar dragoste nu avem între noi și pentru cei care vin la noi, dacă în interiorul nostru ne înălțăm de asupra celorlalți, dacă punem pe ei

prin cuvintele noastre *sarcini cu anevoie de purtat* (vezi: Mt. 23, 4), dacă ne mândrim cu hainele noastre — atunci noi creăm păgânismul nostru mic, făurim pentru sine idoli mici, cărora începem să ne închinăm, lăsând slava lui Dumnezeu. Mănăstirea este un loc, unde sunt create toate condițiile pentru înfăptuirea modului veritabil creștin de viață. Mănăstirea trebuie, în primul rând, să devină școala dragostei — a dragostei celor maturi către cei mai mici, a conducătorilor față de subalterni. Iar dragostea subalternilor pentru conducători trebuie să fie manifestată prin urmarea fără tăgădă a sfintei ascultări. Ascultare nu prin impunere, nu prin dinții încheștați, când cuvântul „binecuvântați” se pronunță în așa mod că ți se face strașnic, dar cu bucurie și hotărâre de a îndeplini voia lui Dumnezeu pe care o află călugărul prin ascultare.

Și chiar dacă toate acestea sunt însoțite de greutate, de o autolimitare și mai mare, atunci cu atât mai mult trebuie să ne bucurăm că Dumnezeu ne încearcă, ne dă posibilitate prin ascultare de a-I arăta devotamentul nostru. Fiecare cine capătă o ascultare trebuie să țină minte că ea se înfăptuiește cu dragoste; că unuia se dă o ascultare mai grea, iar altuia — o ascultare mai ușoară, nu din cauza că conducătorul simpatizează cuiva, iar pe altul îl înjosește. În ascultare trebuie să fie arătată dragostea către conducător și smerenia proprie. Numai atunci viața mănăstirii va fi școala dragostei, a vieții pline de bucurii. Și totul de ce se dezice călugărul, pășind pragul lăcașului sfânt, va fi de multe ori compensat prin căldura relațiilor omenești, prin grija unuia față de altul și, desigur, prin dragostea lui Dumnezeu care se arată prin oameni și prin puterea harului lui Dumnezeu.

Vă doresc tuturor, dragii mei — și celor care trăiți aici în mănăstirea de la Șamordino, și fraților din pustia de la Optina — să creșteți, în primul rând, în dragoste pentru Hristos nu doar prin cuvinte (fiindcă este o fățarnicie periculoasă și respingătoare), dar prin fapte. Vă doresc puterea duhului și, după cum a spus drept maica stareță: poți construi biserici din cărămidă, aceasta este un lucru deși greu, dar după puteri, dar iată biserica Sfântului Duh în suflet să o construiești este cu mult mai greu. La această lucrare noi suntem chemați cu toții — de la Patriarh la paracliser,

de la conducătorii de state până la simpli muncitori. Noi cu toții suntem chemați să dobândim duhul lui Dumnezeu, viața după legile lui Dumnezeu — atunci ca răspuns la atacul total al păgânismului noi vom ridica un zid puternic de nepătruns, o stâncă a credinței, de care se vor sparge toate aceste valuri diavolești, ispite și iluzii.

Fie ca Domnul să ne ajute să dobândim Duhul Sfânt și credința și, procedând în concordanță cu această credință, să afirmăm valoarea măreață a vieții în conformitate cu legile lui Hristos.

Aș vrea în amintirea sărbătorii de astăzi să aduc în dar mănăstirii de la Șamordino icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu „A Semnului”, aleasă în calitate de ocrotitoare a ultimului Sobor Arhieresc care a binevoit să mă aleagă pe mine, nedestoinicul, la pristolul de Patriarh. Rugându-vă în fața acestei icoane la care este atașată o plăcuță memorabilă, vă rog să mă pomeniți și pe mine în rugăciunile voastre sfinte. Aș vrea să aduc în dar pentru azilul vostru această imagine, măiestrit executată, a lavrei Sfânta Treime a sfântului Serghie (centrul nostru comun duhovnicesc) — și ca împodobire, și ca amintire despre sărbătoarea de azi. Fie ca binecuvântarea lui Dumnezeu, Acoperământul Maicii Domnului să fie cu mănăstirea aceasta și cu noi cu toții. Amin.

ÎN CALITATE DE PATRIARH CONSIDER DE DATORIA MEA SĂ FORMULEZ ANUME ACEASTĂ SARCINĂ — RESTABILIREA SLAVEI DIN TRECUT PE PĂMÂNTUL SFÂNT AL KARELIEI

Predica de sărbătoarea Icoanei Maicii Domnului din Vladimir și a soborului sfinților din Karelia, după liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfântul Alexandru Nevski din or. Petrozavodsk — capitala Republicii Karelia

3 iunie 2010

Înaltpreasfinția voastră, stăpâne Manuil, arhipăstorul pământului Kareliei! Înaltpreasfințiile și Preasfințiile voastre! Dragi părinți, frați și surori!

Aș vrea să vă mulțumesc din tot sufletul pentru cuvintele calde și pentru cadoul minunat pe care mi l-ați făcut. El îmi va aminti — se prea poate chiar și atunci, când gândurile mele vor fi departe de Karelia — de pământul Kareliei; îmi va aminti prin chipul sfinților din Karelia care aici, pe pământul acesta nordic, au făurit și credința ortodoxă, și bazele organizării statale.

Mă bucur că vizita mea a coincis cu sărbătorirea aniversării a 90-a de la formarea Republicii Karelia. Este o etapă cu adevărat importantă în viața poporului. Karelia a devenit subiect al Patriei unice Ruse, iar astăzi este un subiect destoinic al Federației Ruse. Fiecare om care a vizitat Karelia admiră natura ei minunată, înțelegând totodată în ce condiții climaterice ne este arătată această frumusețe. Florile luxuriante, copacii splendizi arată foarte organic în condițiile unei clime sudice, una parcă o presupune pe alta. Dar când vezi un astfel de dar al lui Dumnezeu în condițiile climei aspre de nord, atunci, fără îndoială, înțelegi că pe acest pământ este pecetea lui Dumnezeu.

Deja prin faptul cum se dezvoltă Nordul Rusesc în trecut au fost arătate semne ale prezenței lui Dumnezeu — mai mult de 500 de biserici, mai mult de 20 de mănăstiri, mai mult de 1000 de preoți. Karelia a fost Fivaida rusească. Dar seminarul înfloritor din Olonețk, al cărui absolvent a fost stăpânul Grigorii (Ciukov), care a devenit mitropolit al Leningradului postbelic și care și-a adus o deosebită contribuție la dezvoltarea învățământului teologic în Biserica Rusă din secolul al XX — lea?

Când cineva spune că și Karelia e un pământ sărac cu climă aspră, eu de fiecare dată îmi aduc aminte de istoria noastră minunată, măreață și slăvită — istoria Kareliei. Doar au fost de toate — și drumuri, și sate, și orașe și industrie. Petrozavodskul a fost creat în calitate de centru industrial al Rusiei și este greu să ne imaginăm victoriile lui Petru fără Petrozavodsk. Aceasta nu era o regiune periferică, nu era nordul: noi cu toții suntem nordul, toată Rusia este nord; aceasta este o parte organică slăvită a țării.

Iată din ce cauză o responsabilitate deosebită îi revine astăzi puterii și Bisericii, și poporului care locuiește aici — responsabilitate

pentru renașterea acestei frumuseți. Trebuie de construit drumuri, trebuie de renăscut orașe și industria, trebuie de amenajat locuințe, trebuie de găsit resurse — pentru ca să înceapă să lucreze economia din regiune, pentru ca slava ei din trecut să se reflecte în viața Kareliei contemporane.

Desigur, cineva poate spune că acestea sunt doar cuvinte frumoase, dar cât de greu este să realizezi toate acestea! Atât de multă frică, nesiguranță, iar unora problemele de astăzi în genere li se par ca fiind niște crize care urmează una după alta, o furtună neîntreruptă care distruge toate încercările bune. Cu atât mai mult că mai rămân multe probleme, legate de viața personală a oamenilor: băuturile alcoolice, desfacerea familiilor, dorința de a pleca cu orice preț în alt loc, unde mâncarea e mai gustoasă. Din această cauză unii se află în stare de apatie.

Aș vrea să răspund tuturor acestor oameni prin cuvintele evanghelice. Citirea de azi din Evanghelie (Mt. 8, 23-27) foarte mult se potrivește cu ceea despre ce vorbim acum. În acest fragment se povestește despre faptul cum Domnul plutea cu corabia pe lacul Ghenizaret. Lacul acesta există și astăzi, după cum știți; este înconjurat de peisaje minunate galileiene, clima este moale. Dar și pe acest lac ca și pe Onega și Ladoga se poate întâmpla să înceapă furtuna. Pescarii foloseau corăbii nu prea mari de pe care prindeau pește. Și iată că s-a ridicat o furtună pe lacul Ghenizaret. Mântuitorul dormea pe proră. Apostolii s-au speriat de puterea valurilor, a vântului — era o furtună adevărată! Îl deșteaptă pe învățătorul lor și Îi spun: „Pierim”. Iar Domnul le răspunde liniștit: „De ce vă este frică, puțin credincioșilor?” Și a liniștit furtuna.

Textul acesta are o semnificație foarte profundă. Din păcate, nu de puține ori, citind Evanghelia, noi o percepem, precum copiii — ca pe o poveste. Percepem fabula exterioară, încercăm să memorăm evenimentele, descrise în Evanghelie; însă Evanghelia descoperă semnificația sa veșnică doar atunci, când pătrundem în esența ei. Chiar și în faptul că Domnul dormea, ni se arată ceva mareț. Ucenicii se tem — furtuna e dezlănțuită, corabia e pe cale a se răsturna, fără a ajunge la mal, pe toți îi așteaptă moartea —

dar Domnul doarme. De ce dintr-o dată nu s-a trezit? Oare somnul era atât de adânc că nu a putut simți pericolul, nu a putut să se deștepte, să liniștească pe ucenici, poate chiar să le dea vreun sfat? Iar El doarme.

Dumnezeu nu se amestecă în viața noastră cu orice prilej. Acei care cred că Dumnezeu ne poartă de mână și dirijează nemijlocit ceea ce se petrece în jurul nostru, greșesc. Lumea, creată de Dumnezeu, se supune legilor fizicii și diferența de presiune care a generat furtuna de asupra lacului Ghenizaret a fost un fenomen, programat de creația lui Dumnezeu. Dumnezeu anume astfel a creat lumea, ca în urma diferenței de presiune atmosferică să apară vântul. Dumnezeu nu se amestecă și vântul suflă.

Tot așa se întâmplă și în viața noastră. Domnul ne-a dat rațiune, libera voință, sentimente. El ne-a dat legile Sale: trăiți conform acestor legi și veți fi fericiți. Nu doar veți restabili Karelia — toată lumea o veți transforma. Dar noi nu trăim așa! Trăim conduși de propria minte și Domnul nu se amestecă. Iar când începem să ne cufundăm, când medicul ne pune o diagnoză groaznică, când familia e în prag de divorț, când dușmanul năvălește asupra Patriei — iată atunci începem să- L deșteptăm pe Domnul. Și ce se întâmplă? Domnul aude strigătele noastre. El ne spune: „De ce vă este frică, puțin credincioșilor?” — și ne ajută.

Noi avem două posibilități să ne organizăm viața: să trăim așa de parcă nu există Dumnezeu și să trăim, înțelegând că Dumnezeu există. Și dacă vom trăi cu conștiința că Dumnezeu există, că Domnul nu va dormi — El ne va privi cu atenție, auzind rugăciunea noastră. Aceasta nu înseamnă că, nădăjduind la Domnul, poți să nu lucrezi și să devii leneș — cică, Domnul totuna ne va ajuta. Nu ne va ajuta Domnul! Domnul ajută celor care permanent Îl trezesc prin rugăciune vie și fierbinte și totodată singuri pot conduce barca în timpul furtunii. S-au speriat apostolii — dar nu era motiv de frică. Desigur, Învățătorul trebuia trezit, dar, se prea poate, nu trebuia rugat ca să-i salveze pe ucenici, ei singuri trebuia să lucreze cu vâslele și pânza de corabie — doar Domnul nu ar fi permis ca apostolii Lui să moară.

Cât de des noi spunem în viața noastră: „Doamne, ajută ca fiica sau fiul să intre la institut” — dar cum au învățat la școală, dar câte puteri au depus ei sau cât efort au depus părinții lor — nu are importanță. „Tu ajută-mi, dar dacă nu mă ajuți — înseamnă Tu nu ești” — o astfel de logică se întâlnește în zilele noastre.

Astăzi noi chemăm pe toți să trăiască cu Dumnezeu. Așa cum au trăit făcătorii de minuni din Karelia — doar ei au fost aceia care au transformat această regiune. Nu erau drumuri asfaltate, nu existau telefoane mobile și uneori nu era chiar îmbrăcăminte calduroasă și mâncare sănătoasă, dar ei trăiau aici și nimeni nu pleca nicăieri și nu tindea să plece în țările calde. Ei concepeau acest popor, acest pământ ca pe al său, ca pe o soartă dată de Dumnezeu. Și ce au făcut? Ca rezultat — mai mult de 500 de biserici și 20 de mănăstiri, mai mult de o mie de preoți, un seminar și orașul înfloritor Petrozavodsk, unul din centrele industriei rusești. Singur țarul a venit aici, toți cunoșteau numele acestui oraș, fiindcă el răsuna în toată Rusia.

Ca să reușim să soluționăm problemele noastre, nu trebuie să deranjăm pe Dumnezeu atunci, când totul s-a pierdut. Desigur, și atunci Domnul ne ajută prin marea mila Sa, dar cu Dumnezeu trebuie să comunicăm în fiecare zi — în rugăciune vie, mărturisindu-I păcatele, rugându-L pentru ajutor, în primul rând pentru organizarea minții noastre, a inimii noastre, fiindcă totul ce este bine și ce este rău pornesc din inimă (vezi: Mt. 15, 18-19). Și dacă ne vom schimba în interior aidoma exemplului sfinților din Karelia, atunci lumea va deveni alta. Soarele va lumina altfel de asupra Kareliei. Pădurile și lacurile din nou vor începe să dea oamenilor bogățiile lor, fiindcă unde este pacea lui Dumnezeu și dragoste — acolo este adevărul lui Dumnezeu, iar unde este adevărul lui Dumnezeu — acolo este bunăstare.

Nădăjduiesc, dragi frați și surori, că sărbătorirea Soborului sfinților din Karelia și a aniversării a 90-a a Kareliei ne va ajuta într-un anumit sens să începem o viață nouă. Anume pentru aceasta și marcăm sărbătorile ca, aducându-ne aminte de trecut, să ne gândim la prezent.

Eu vă chem pe toți să păstrați credința ortodoxă, nu doar să frecvențați biserica din când în când, ca să aprindeți o lumânare, să comandați un Te Deum sau un parastas, să botezați copilul, să vă cununați. Trebuie să aveți necesitate de biserică! Așa cum se cuvine ortodocșilor — nu dormi duminică, nu privi televizorul, dar vino la biserică și Domnul pentru aceasta îți va întoarce însutit. Dumnezeu niciodată nu rămâne dator nouă — noi rămânem datori Lui. Vino la biserică. Nu poți sta două ore — stai 10 minute, dar anume în zi de duminică, când toți enoriașii sunt adunați. Privește la oameni, privește la fețele lor, închină-te la icoane — poate și nu vei dori să pleci. Roagă-te pentru pământul tău, Karelia, pentru familia ta, pentru lucrul tău, pentru putere, pentru armată, pentru ca pământul nostru rusesc să se întărească și să se schimbe chipul istoric al Kareliei slăvite.

În ultimii ani s-a făcut foarte mult. Dumnezeu m-a adus în Karelia pentru prima și unica dată, până în ziua de azi, în depărtatul an 1966. Mulți din voi, se prea poate, atunci încă nu v-ați născut pe lume. Țin minte patru biserițe în toată Karelia — două în Petrozavodsk, una în Oloneț și una în Sortavale. Acestea erau ruinele vieții bisericești, dar noi ne rugam — ne rugam cu lacrimi în ochi în biserica „Înălțarea Sfintei Cruci” și credeam, niciodată nu am pierdut speranța, că Rusia va învia. Iar astăzi ne rugăm de acum în această minunată catedrală Sfântul Alexandru Nevski, cu noi este guvernatorul și conducerea. Societatea treptat, dar real se întoarce spre acele valori, fără de care nu poate fi o viață prosperă a poporului.

Odată cu organizarea eparhiei aici, în Karelia, s-au produs mari schimbări în viața bisericească: au fost deschise zeci de parohii, câteva mănăstiri, a apărut un nou cler. Aș vrea să vă mulțumesc din inimă, Înaltpreasfinția Voastră, pentru truda dumneavoastră. Eu știu că fiind un om smerit apreciați cu modestie lucrul depus, dar de la o parte se vede mai bine. Iar eu, care țin minte Karelia distrusă duhovnicește, sunt emoționat până în adâncul sufletului când privesc și la poporul lui Dumnezeu care ne înconjoară astăzi, și la această biserică, și la multe alte biserici. Desigur, Dumneavoastră

și eparhia Dumneavoastră vă aflați la început de cale. Acest marcaj -500 de parohii — nu trebuie să se prefacă într-un miraj, în ceva fantastic. Sarcina directă a Bisericii — este de a restabili totul ce a fost distrus, iar împreună cu aceasta vor fi refăcute și satele, și infrastructura, fiindcă acolo, unde este credință în Dumnezeu, acolo întotdeauna apare și activitatea socială a oamenilor.

Noi nu trasăm anumite hotare temporale, dar în calitate de Patriarh consider de datoria mea să formulez anume această sarcină — restabilirea slavei din trecut pe pământul sfânt al Kareliei.

PREDICA ÎN ZIUA POMENIRII SFÂNTULUI IERARH IONA, MITROPOLIT AL MOSCOVEI ȘI AL ÎNTREGII RUSII, FĂCĂTOR DE MINUNI

*După liturghia Dumnezeiască în catedrala Adormirea Maicii Domnului
în Kremlin (or. Moscova)*

28 iunie 2010

Înaltpreasfinția și Preasfinția voastră! Preacuvioși frați! Dragi părinți, frați și surori!

Vă felicit din inimă cu marea sărbătoare pentru orașul Moscova, pentru toată Biserica noastră! Noi pomenim pe sfântul ierarh Iona, mitropolit al Moscovei și al întregii Rusii. A fost primul mitropolit, ales de Soborul Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Ruse, cu aceasta începându-se istoria autocefală a Bisericii noastre Ruse.

Alegerea mitropolitului a fost precedată de împrejurări foarte triste, legate de starea de lucruri în familia Bisericilor Ortodoxe. Erau vremuri grele de încercare pentru Biserica din Constantinopol, fiindcă era un mare pericol de ocupare a Constantinopolului de către turci și, desigur, creștinii Constantinopolului își puneau speranța în frații lor creștini. Pentru a apăra orașul și imperiul ortodox Bizantin, ei chemau la solidaritatea ortodoxă. Dar, ca răspuns, au fost înaintate anumite condiții. Ajutorul putea veni doar cu acele condiții pe care le propunea Biserica Romană: trebuia de accep-

tat particularitățile acestei Biserici, principiile ei dogmatice și canonice. Noi știm că anume la aceasta s-a referit soborul de la Florența, unde ortodocșii au semnat uniația cu Roma. A semnat-o și mitropolitul Moscovei Isidor.

Însă Biserica noastră nu a acceptat uniația, fiindcă oamenii înțelegeau clar că acest lucru nu este de la Dumnezeu, că sub toate acestea se ascunde o mare minciună și factorii politici apasă pe conștiința bisericească. Și când, după semnarea uniației, mitropolitul Isidor a vrut să revină la Moscova și să intre în catedrala aceasta, Biserica nu l-a primit — el a fost alungat din Moscova, iar Înaintestătătorul Bisericii Ortodoxe Ruse a fost ales mitropolitul Iona.

Noi știm că sfântului ierarh Iona a fost un om de viață sfântă, iar semn al sfințeniei sale sunt moaștele care nu sunt supuse putrezirii, aflate în catedrala aceasta. Adineaori am făcut rugăciuni în fața lor, chemându-l pe mitropolitul Iona, sfânt ierarh și făcător de minuni, ca ajutor nouă tuturor pe căile vieții creștine. Credem că Domnul prin rugăciunile lui va păstra și Biserica Rusă, și poporul nostru.

Dar ce este calea vieții creștine? Astăzi am auzit cuvintele minunate ale Mântuitorului din Evanghelia după Ioan: *Eu sunt ușa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui* (In. 10, 9). Ce semnifică această imagine? În ce sens Domnul vorbește despre Sine ca despre Ușă? Ușa e simbolul începutului de cale. Și Domnul este ușa pentru toată viața noastră. Noi trebuie să intrăm prin El. Dar încotro să intrăm? Ce fel de spațiu este acela, unde Domnul ne propune să intrăm? Acest spațiu este lumea creată de El și Domnul propune să intrăm prin El în această lume. El ne propune să pornim pe cale — calea vieții noastre — prin El.

Dar ce semnifică toate acestea pentru noi, oamenii contemporani? În ce sens Hristos poate fi pentru noi ușă? În ce sens El poate fi pentru noi început de cale? Cuvântul Lui — adevărul, proclamat de El — trebuie să fie criteriu pe care fiecare din noi în orice împrejurări ale vieții trebuie să-l utilizeze la soluționarea acelor probleme, cu care ne ciocnim.

Noi știm că în societatea contemporană există o mulțime de

criterii. Oamenii refuză la însăși noțiunea de adevăr, schimbându-l cu pluralismul de opinii și de convingeri omenești. Noi suntem convinși că adevărul nu există, că nu este un criteriu universal al deosebirii răului de bine și că există o mulțime de adevăruri omenești. Dar dacă există o mulțime de adevăruri, înseamnă că adevărul nu există în genere. Și pentru ca să nu fim ispitiți — nici ieri, nici azi, nici mâine — nouă ne vorbește Domnul: *Eu sunt ușa*. Nu acea ușă care poate fi la dreapta sau la stânga, dar unica ușă Dumnezeiască și doar acela cine va trece prin acea ușă, se va mântui.

Aceste cuvinte uluiesc prin putere uimitoare și lipsa de compromis. În pofida multor învățători mincinoși care ne vorbesc astăzi despre existența multor adevăruri, Domnul afirmă că El este ușa către mântuire. Dar nu este suficient a intra, a porni pe cale — trebuie să mergi pe această cale, iar în orice cale sunt multe piedici. Și iată aici trebuie nu doar să ții minte despre ușa prin care ai intrat, nu doar să păstrezi adevărul — trebuie să poți să folosești acest adevăr în diferite situații din viață. De aceea Domnul a spus nu doar: „Eu sunt ușa”, dar și „Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale” (In. 10, 11). Pe această cale a vieții El ca păstor ne duce, ne ajută să folosim adevărul în calitate de criteriu universal care poate ajuta fiecăruia să diferențieze binele de rău.

În această Evanghelie se mai conțin uimitoarele cuvinte despre faptul că Păstorul — Mântuitorul are multe oi. Aceste oi aparțin la diferite staule, dar toate trebuie aduse în Împărăția Cerurilor. Domnul zice că există doar un singur păstor — acela este El — și va fi o turmă și un păstor (In. 10, 16).

Când ne gândim astăzi la mulțimea de tradiții diferite, existente în creștinism, la deosebirile existente în mediul creștin, noi, desigur, deplângem aceste separări care slăbesc turma lui Hristos. Dar, totodată, noi sperăm că cuvintele Mântuitorului se vor realiza în istorie. Noi încă nu știm cum se va întâmpla aceasta: noi nu avem clarviziunea, nu avem experiența vieții într-o singură turmă; dar noi credem că Domnul în mod tainic, dar totodată real, conduce oamenii către acest scop — că în jurul Lui se va aduna o singură turmă —

acea turmă care va păstra adevărul, fără de care nu poate exista neamul omenească. Toate acestea cer de la fiecare creștin înțelepciune, curaj, credință profundă. Și astăzi noi ne-am rugat sfântului ierarh Iona, ca el să întărească credința noastră, să întărească curajul nostru, să ne ajute să mergem pe calea, al cărei început este Hristos.

Mă bucur că am posibilitatea de a săvârși astăzi liturghia Dumnezeiască împreună cu clerul eparhiei din Vladimir. A devenit o bună tradiție că de fiecare dată, când Patriarhul slujește în catedrala principală a Bisericii noastre — catedrala Adormirii Maicii Domnului din Kremlin — împreună să slujească și reprezentanții diferitelor eparhii. Astăzi aș vrea să salut cordial pe stăpânul Evloghii, arhiepiscopul de Vladimir și Suzdal, împreună cu reprezentanții clerului și ai mirenilor din această eparhie <...>

Aș vrea să salut cordial pe reprezentanții regiunii Vladimir, guvernatorul Nicolai Vladimirovici Vinogradov, reprezentantul Președintelui în regiunea Vladimir, pe primarul orașului Vladimir și să le doresc ajutorul lui Dumnezeu și prosperitate regiunii Vladimir și tuturor locuitorilor ei. Fie ca binecuvântarea lui Dumnezeu să fie cu voi cu toți. Amin.

FIE CA ÎNTELEPCIUNEA LUI DUMNEZEU SĂ FIE PUSĂ DREPT TEMELIE ÎN ALEGerea CĂII NOASTRE

Predica la sărbătoarea Nașterea Sfântului Prooroc, Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului Ioan. După liturghia Dumnezeiască în biserica Nașterea lui Ioan Botezătorul de la Presnea (or. Moscova)

7 iulie 2010

Înaltpreasfinția voastră, stăpâne Ignatii! Dragi părinți, frați și surori!

Mă bucur pentru posibilitatea, când sărbătorim jubileul acestei biserici, când ne gândim la istoria ei multiseculară, când ea ne arată frumusețea inițială după lucrările de restaurare excelent exe-

cutate, să săvârșesc împreună cu voi liturghia Dumnezeiască, într-adevăr să ne amintim de istoria acestui loc sfânt din capitală, să ne rugăm pentru Moscova, pentru Biserica noastră și pentru toți care vin cu credință sub bolțile acestui lăcaș sfânt.

Astăzi la liturghia Dumnezeiască am citit epistola apostolică către Romani, am auzit cuvintele care ne ajută multe să înțelegem și să organizăm rațional și mântuitor relațiile noastre cu lumea înconjurătoare. De fapt, noi construim și reconstruim bisericile anume pentru faptul ca prin rugăciune, prin împărtășirea cu harul lui Dumnezeu să învățăm arta de a trăi, să învățăm înțelepciunea vieții, să descoperim pentru sine ceva ce ar putea să ne schimbe viața, să o umple de un conținut adevărat, de o semnificație netrecătoare, de bucuria întru Domnul.

Și astăzi în epistola către Romani Domnul parcă întredeschide pentru noi taina bunăstării omenești, taina fericirii omenești. Apostolul se adresează către Romani, care erau oameni înstăriți și deseori foarte nestăpâniți, fiindcă trăiau în condițiile unei capitale foarte bogate, cu un mare număr de distracții, cu petreceri, lux și confort și foarte mult țineau la acest mod de viață. Iar pentru ca să umple acest mod de viață cu vreun conținut, ei se delectau cu arta — pentru ca măcar ceva să emoționeze sufletul, fiindcă puterile locuitorilor bogați ai Romei erau orientate în fond asupra altor interese. Și iată, adresându-se la creștinii romani, apostolul spune: *Îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos* (Rom. 13, 14). Nu în tunicele voastre moi, nu în aromele voastre, nu în confortul vostru cotidian — Îmbrăcați-vă în Domnul nostru Iisus Hristos.

Dar de ce e nevoie să ne îmbrăcăm în Hristos? Și tot aici apostolul spune: pentru ca grija pentru trup să nu se transforme în slujirea poftelor. Această frază costă cât mii de volume de filozofie. O singură frază ne ajută să repartizăm toate prioritățile vieții omenești, să construim un echilibru, să determinăm ce este principal și ce este secundar. Apostolul cheamă pe locuitorii bogați ai Romei să trăiască astfel ca, fără a lăsa grija pentru trup, să nu slujească poftelor. Grija pentru trup este o condiție obligatorie a existenței umane. Se poate spune că în anumite condiții și în unele împrejurări

grija pentru trup este legată de supraviețuirea omului. Doar Domnul ne-a creat astfel, încât noi trebuie să ne alimentăm, să ne odihnim, să ne îmbrăcăm, să căpătăm studii — aceasta este planul Lui. El ar fi putut crea pe om cu totul altfel — ca să nu mai fie nevoie să te gândești la menținerea vieții fizice sau, cel puțin, să te gândești foarte puțin. Însă Domnul ne-a dat anume acest trup, ne-a dat anume aceste puteri omenești care au nevoie de refacere, de menținere. De aceea apostolul și vorbește despre necesitatea de a avea grijă pentru viața noastră trupească.

Uneori preoții sunt întrebați: este păcat a pleca în concediu? Este păcat a cumpăra un anumit obiect? Este păcat a invita oameni la sărbătoare și a-i servi? Totul din cele enumerate poate fi păcat, dar și un lucru sfânt — totul depinde de faptul ce se petrece în inima voastră: dacă grija pentru trup noi o transformăm în slujirea poftelor, atunci noi murim.

Dar ce este pofta? Pofta — este dominarea celor materiale asupra sufletului. Când toate gândurile se reduc la cele materiale, când grija pentru partea materială a vieții devine dominantă, când toate celelalte din viață sunt îndepărtate, când și bucuria, și mahnirea — sunt doar în plan material, când omul nu se gândește la nimic, decât să aibă cât mai multe mijloace materiale, să cheltuiască mai mult, să capete mai multe plăceri.

Lumea merge astăzi pe această cale îngrozitoare, creând o civilizație a poftelor, prin urmare o civilizație a păcatului, transformând pofta în idealul vieții. Romanii antici? Ei sunt asceți pe fundalul la ceea ce se petrece acum, inclusiv în țara noastră. Iată Domnul și ne avertizează în legătură cu acest mod de viață. El nu ne spune: renunțați la leafă, nu căutați mijloace materiale, nu cumpărați haine, nu construiți case, nu cumpărați mașini, nu plecați în concediu, nu vă adresați la medic, nu faceți studii. Nimic din toate acestea nu veți găsi în cuvântul lui Dumnezeu. El vorbește despre grija pentru trup, doar avertizând prin cuvintele apostolului ca această grijă să nu devină slugărnice trupului, să nu fie o slujire poftelor omenești.

Este un gând extrem de important. Acela care găsește un echi-

libru corect între cele duhovnicești și cele materiale devine un om fericit, bogat în viața lui interioară, foarte puternic. Pe acest om nu-l vor înfrânge niște greutăți materiale trecătoare, nereușitele, dificultățile în carieră. Un astfel de om este capabil cu rațiunea sa, cu puterea duhului să-și conducă propria viață. Trebuie ca aceste cuvinte minunate ale apostolului să le cunoască toți în fiecare casă — și copiii, și oamenii de vârstă medie și chiar oamenii în vârstă. Însă este ușor sau greu să nu confunzi grija pentru trup cu slujirea poftelor? Este ușor, dacă vom utiliza rațiunea pentru luarea deciziilor. Dacă nu trăim în slugărnice față de instinctele noastre, dacă putem dirija comportamentul nostru, utilizând puterea duhului și rugăciunea — atunci este ușor. Dar dacă nu este dominarea rațiunii asupra trupului, puterea duhului — asupra atracției instinctelor, atunci devenim pradă ușoară pentru patimi, atunci nimic nu ne poate opri, atunci grija pentru trup se transformă în servilismul poftelor.

Noi construim biserici ale lui Dumnezeu, reconstruim pe cele vechi. Probabil nu întâmplător toate acestea au coincis cu etapa contemporană a dezvoltării istorice a Patriei noastre. Încă douăzeci de ani în urmă cuvintele mele ar fi putut întâlni la oameni o nedumerire firească: „Despre ce fel de pofte poate fi vorba — și așa bani nu ne ajung”. Probabil, și astăzi cineva va spune astfel; dar o foarte mare parte a poporului nostru, dacă nu majoritatea, deja se află în fața acestei dileme: grija pentru trup sau slugărnicia față de pofte. De aceea este foarte important ca bisericile să devină loc de rugăciune, de gândire duhovnicească, de creștere duhovnicească a poporului nostru. Atunci nici un fel de ispite nu ne vor împiedica să păstrăm idealurile Sfintei Rusii — acele idealuri care însuflețeau poporul nostru la fapte mărețe; acele idealuri care înaripau pe oameni la construirea bisericilor, la făurirea Sfintei Rusii.

Aș vrea din toată inima să vă doresc, stăpâne Ignatii, clerului acestei sfinte biserici, tuturor enoriașilor, tuturor celor, care astăzi mă aud, ajutorul lui Dumnezeu în organizarea propriei vieți. Fia ca înțelepciunea lui Dumnezeu care ne aduce vestea despre mântuire se fie așezată ca bază în alegerea noastră omenească, în alegerea

căii, în alegerea idealurilor. Și credem că atunci mila lui Dumnezeu se va apleca asupra fiecăruia dintre noi și asupra poporul nostru. Și trupul nostru nu va suferi, căci grija pentru el la fel este prevăzută de planul lui Dumnezeu despre lume și om. Fie ca Domnul să ne dea nouă tuturor puteri să mergem pe acea cale, la care El ne cheamă. Amin.

PILDA SOȚILOR CUVIOȘI CA MODEL DE VIAȚĂ FAMILIALĂ

*Predica în ziua sfinților cuvioși cneazul Petru și cneaghinea Fevronia.
După liturghia Dumnezeiască în mănăstirea de maici Sfânta Treime (or.
Murom)*

8 iulie 2010

Înaltpreasfinția Voastră, stăpâne Evloghii! Înaltpreasfințiile și Preasfințiile Voastre! Stimată Svetlana Vladimirovna, maica Tavi-fa, Valentin Afanasievici, primarul orașului Murom, dragi frați și surori!

Aș vrea să vă felicit cordial pe toți care ați spus cuvinte calde în adresa mea. Cu adevărat, trăiesc emoții puternice în legătură cu vechiul oraș Murom, binecunoscut fiecărui om rus ca fiind un oraș ce a păstrat și păstrează tradițiile ortodoxiei, care a fost, dar și astăzi mai este — prin bîlinele noastre, prin eposul nostru — un simbol al poporului rus.

Este minunat că în acest oraș este restabilită mănăstirea și sunt returnate pentru închinare în rugăciuni moaștele sfinților Petru și Fevronia. În memoria poporului întotdeauna s-a păstrat pilda acestor soți cuvioși ca model al vieții familiale. Și prin pronia lui Dumnezeu (fiindcă fără voia lui Dumnezeu astfel de evenimente nu se pot săvârși) această zi de pomenire a sfinților Petru și Fevronia a devenit sărbătoarea noastră populară. A devenit sărbătoare populară, când Rusia, trecând prin încercările îngrozitoare ale secolului al XX-lea, a început să-și traseze calea în dezvoltarea duhovnicească.

că, calea sa de mergere înainte. Ca rezultat al încercărilor extrem de grele, pe care poporul nostru le-a suportat, noi am pierdut milioane de oameni. Revoluția, războiul civil, războaiele, inclusiv cel mai sângeros, Marele Război pentru apărarea Patriei, toate catastrofele pe care a trebuit să le suporte poporul nostru, schimbările în viața poporului, în sistemul politic și economic — toate acestea sunt plătite cu milioane de vieți omenești.

Marea Rusie, țara care se întinde de la ocean la ocean, astăzi este slab populată. Conform calculelor savanților, către timpurile noastre — începutul secolului al XXI-lea — noi trebuia să fim 300 de milioane, iar noi suntem de două ori mai puțini. Desigur, împrejurările grele, interne și externe, au adus la o astfel de micșorare bruscă a populației țării. Dar și în timpuri mai bune sau comparativ mai bune poporul nostru din voia rea omenească, din îndemnul diavolesc, a început să fie deprins cu gândul că nu trebuie de avut copii, că este suficient a avea un singur copil. S-a început susținerea prin toate metodele a faptei criminale — avortul; s-a ajuns chiar și la aceea că medicii au început să înduplece pe mamele tinere să facă avort. Națiunea care a câștigat în Marele Război pentru apărarea Patriei, care a sacrificat 27 de milioane de vieți pentru a salva omenirea de un dușman îngrozitor — această națiune de învingători s-a dovedit a fi subminată de o filozofie strașnică de viață, ateistă și rea, orientată spre a limita natalitatea în țara noastră.

Cinstirea amintirii sfinților Petru și Fevronia distruge această tendință groaznică de scădere a natalității. Deja acum noi simțim schimbări, cu totul mici, care străbat aidoma ghiocelilor prin sloiul gros de gheață și zăpadă, deja acum se pot vedea acești germeni ai vieții. Și eu vă chem pe voi pe toți, dragii mei, cine mă aude, să vă gândiți la marea predestinație pe care o are fiecare om matur care întemeiază o familie — la faptul că să se nască atâția copii, câți trimite Domnul.

Strămoșii noștri nu au fost mai bogați decât noi. Îmi amintesc de copilăria mea — într-o odaie de 19 metri pătrați locuiam cinci persoane, dar nimănui nu-i trecea prin minte să spună că nu suntem fericiți. Fericirea nu depinde de factori externi. Desigur, con-

dițiile externe de viață pot influența asupra dispoziției oamenilor și sarcina statului și a societății constă în soluționarea multor probleme economice, în ameliorarea vieții poporului nostru. Dar și cel mai bogat și prosper om care locuiește în palate se poate simți singur și nefericit, poate considera viața sa o nereușită, poate să nu știe ce este fericirea și ce este dragostea.

Pilda sfinților Petru și Fevronia ne învață ce este familia și ce este dragostea. Cu toții cunoașteți viața acestor soți uimitori care au domnit în orașul Murom. Astăzi oamenii vorbesc mult despre dragoste, cântă cântece, compun versuri, scriu cărți; fiecare depune în această noțiune ceea ce vrea să depună. Dar foarte mulți oameni, mai ales cei tineri, nu înțeleg ce este dragostea; dragostea este asociată cu astfel de noțiuni ca păcatul și desfrânarea. Dar în păcat și desfrânare nu există dragoste — dragostea se arată doar în viața familială. Dar de ce? Fiindcă dragostea este caracteristica principală distinctivă, proprie omului. Dragostea se manifestă în capacitatea unui om de a se dăruia altui om. Nu poate fi dragoste fără sacrificiu, dragoste fără slujirea cu bucurie altui om. Nu întâmplător azi în citirea din Apostol în epistola către Galateni noi găsim minunatele cuvinte: *Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos* (Gal. 6, 2). Dar unde vom învăța să purtăm sarcinile unii altora? Cât e de complicat a face aceasta la serviciu sau în transport! Cum să duci sarcinile altui om? De cele mai dese ori oamenii se opun prin toate mijloacele oricărui pericol — real sau imaginar.

Unde dar omul își poate deschide sufletul, cele mai minunate calități ale sufletului său? Unde mai poate lua asupra sa greutatea altui om și așa să îplinească legea lui Hristos? Numai acolo unde este dragoste — în familie. Familia este școala dragostei, școala cuviosiei, școala fericirii omenești. Dacă se distruge familia — pleacă dragostea. Dar dacă pleacă dragostea — pleacă Hristos, fiindcă aceasta este legea Lui — legea dragostei pentru viața întregului neam omenesc.

Nădăjduiesc foarte mult ca pomenirea sfinților Petru și Fevronia din Murom, care a devenit sărbătoare populară, va ajuta multor oameni să se căsătorească, să sfințească această căsătorie prin taina

Cununiei, iar în căsnicie — să-și încerce tăria, fiindcă nu este simplu a iubi și nu este simplu a duce sarcinile altui om. Dar Dumnezeu a dorit ca anume prin această școală de curaj și încercare să fie formată fericirea omenească.

Nu trebuie să așteptați de la căsnicie ceea ce deseori așteaptă oamenii tineri — plăceri și desfătări. Dacă omul pentru aceasta se căsătorește, atunci în scurt timp va înțelege că nu capătă ceea ce a dorit să capete. Noi știm ce tragedie pentru poporul nostru sunt divorțurile, mai ales distrugerea primelor căsătorii care au fost încheiate în tinerețe. Dar acela care se căsătorește din dragoste duce acest sentiment peste ani și, dirijat de acest sentiment, învață să ducă sarcinile unul altuia — acela devine cu adevărat un om fericit în viața lui, în viața copiilor și nepoților lui.

<...> Aș vrea să doresc nouă tuturor, întregii Patrii, întregii Rusii istorice, întregii parohii să păstrăm dragostea în inimă și să învățăm să iubim, să creăm familii și în evlavie să educăm copiii, căpătând astfel plinătatea vieții la care ne-a chemat Domnul.

Fie ca binecuvântarea lui Dumnezeu să fie cu pământul din Vladimir, cu eparhia din Vladimir, cu această sfântă mănăstire, cu vechiul oraș Murom și cu toată Patria noastră.

În amintirea primei vizite a Patriarhului în această mănăstire aș vrea să vă aduc în dar, Înaltpreasfinția voastră, această sfântă panaghie cu urările de ajutor din partea lui Dumnezeu în slujirea Voastră arhipăstorească întru binele pământului vechi ortodox din Vladimir.

Dumneavoastră, maică, aș vrea să vă aduc în dar pentru mănăstire această sfântă icoană a Maicii Domnului din Kazani. Sub aco-perământul Ei sfânt, în curățenie, cugetări la Domnul, trudă, smerenie să decurgă viața monahală a celor care au intrat sub aceste bolți sfinte, care au luat hotărârea ca viața să și-o lege cu Biserica prin ascultare monahală.

Iar vouă tuturor, dragii mei, aș vrea să vă transmit astăzi în semn de amintire despre rugăciunea noastră de obște aceste iconițe ale sfinților Petru și Fevronia, ale preacuvioșilor și dreptilor kneaz și kneaghine de Murom, cu binecuvântarea Patriarhală. Fie ca fie-

care din voi după slujbă să primească de la slujitorii bisericii această icoană ca o binecuvântare în amintirea rugăciunii noastre de obște. Să vă păzească pe voi pe toți Dumnezeu.

PREDICA ÎN ZIUA POMENIRII CUVIOȘILOR SERGHIE ȘI GHERMAN, FĂCĂTORII DE MINUNI DIN VALAAM

La liturgia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în catedrala Schimbarea la Față a Mântuitorului la mănăstirea Valaam

11 iulie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Am ascultat acum citirile din Apostol și Evanghelie. În ele se conțin gânduri, ale căror percepere este în stare să schimbe întreaga viață omenească. Mai multă înțelepciune și mai mare putere a cuvântului nu a fost, nu este și nu va fi vreodată în neamul omenească. Biserica deține comoara cea mai mare — ea deține adevărul lui Dumnezeu. Nu adevărul omenească, deșert și lumesc — cât de atractiv ar părea acel „adevăr” deșert și lumesc — Biserica deține revelația lui Dumnezeu, adică aceea ce Însuși Dumnezeu a dorit să spună oamenilor.

În epistola către Romani, citită adineaori, noi găsim cuvinte minunate. Apostolul, adresându-se către comunitatea romană a noilor creștini, unde erau și iudei care s-au convertit la creștinism, și elini, și romani, diferiți oameni — bogați și săraci, puternici și slabi, bolnavi și sănătoși — spune niște cuvinte, probabil neașteptate pentru toți: *Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși* (Rom. 15, 1).

Dacă apostolul ar fi spus: „Ceia din noi cine suntem tari, trebuie să purtăm slăbiciunile celor neputincioși” — totul ar fi fost clar. Atunci cuvintele apostolului ar fi fost înțelese așa: printre creștini sunt puternici și sunt slabi, iar cei puternici trebuie să aibă grijă de cei slabi. Însă apostolul nu a spus așa, dar a spus: „Noi, cei

puternici”. Noi toți — bogați și săraci, bolnavi și sănătoși, instruiți și neinstruiți, elini, iudei, romani, liberi, sclavi — noi suntem puternici. Și noi trebuie să ajutăm pe cei slabi, să le ducem neputințele, iar nu să ne facem pe plac.

Cuvintele apostolului sunt adresate prin romani nouă și nimic nu s-a schimbat de atunci. Și printre voi, dragii mei, care sunteți prezenți aici, în biserică, și care duceți ascultare în această mănăstire sfântă, sunt oameni puternici — puternici cu trupul, puternici cu duhul, puternici prin propria sănătate; printre pelerini sunt oameni puternici prin situația lor materială, prin puterea lor în lume. Dar nu la acești puternici se adresează azi apostolul Pavel — el se adresează nouă tuturor, numindu-ne puternici.

Ce fel de putere el are în vedere? El are în vedere acea putere, despre care s-a vorbit adineaori: Biserica este *stâlp și temelie a adevărului* (vezi 1 Tim. 3, 15). Biserica deține adevărul lui Dumnezeu și cel ce cunoaște acest adevăr are în mână cheile de la fericirea lui și de la fericirea întregii lumi. Nu există altă cheie — cu nici o altă cheie nu poți deschide ușa fericirii, doar cu aceea pe care Dumnezeu a dat-o Bisericii, transmițându-i cea mai mare veste a lui Dumnezeu despre mântuire.

Noi suntem puternici prin faptul că cunoaștem acest adevăr. Noi suntem învățați, noi avem cuvântul lui Dumnezeu, noi în fiecare zi putem citi acest cuvânt, putem cunoaște acest adevăr și îl putem utiliza în viața noastră cotidiană. Dar să nu procedăm așa: am citit cuvântul lui Dumnezeu, ne-am înduioșat, apoi am închis această carte veșnică a vieții și, ieșind în stradă, imediat am uitat de toate. Noi cu adevărat devenim puternici, numai dacă adevărul lui Dumnezeu, dăruit Bisericii, devine concepția noastră de viață, modul nostru de trai.

Biserica duce vestea despre mântuire întregii lumi. Dar cine alcătuiește Biserica? Nu sunt ierarhii și clerul — este tot poporul credincios, toți acei care cunosc acest adevăr, care sunt luminați de el, care trăiesc prin el, mai ales acei care cunosc din experiența proprie ce semnifică îndeplinirea voinței lui Dumnezeu, dreaptă și desăvârșită. Și nici un cuvânt nu va rămâne inutil, fiindcă nu există

cuvinte inutile în Cuvântul lui Dumnezeu — totul este dat pentru mântuirea omului, pentru plinătatea vieții: aici, pe pământ, cum se spune în Evanghelia după Ioan și în viața veșnică.

Greu este sau ușor a purta grija pentru cei neputincioși? Este greu, fiindcă cel neputincios se poate dovedi a fi nu chiar atât de neputincios. El poate fi înarmat cu adevărul său fals pe care el îl percepe ca pe propriul adevăr și nu întotdeauna acest neputincios este în stare să audă glasul Bisericii. Mai mult decât atât, nu întotdeauna acei, care aud glasul Bisericii, sunt gata a-l percepe — nu rareori ei se adresează Bisericii cu cuvinte de reproș, nedumerire, critică, ironie. Este suficient să ne aducem aminte de vremurile recente, când cuvântul adevărului nu era perceput ca adevăr de marea majoritate a poporului nostru. Ce răbdare trebuia să aibă tații și bunicii noștri, ce putere de duh, pentru ca în mod deschis sau tainic să adreseze lumii acest cuvânt al adevărului lui Dumnezeu!

Dar și acum: pe de o parte, vremurile s-au schimbat spre bine; pe de altă parte — sunt atât de multe „adevăruri” omenești, care nu permit spațiu pentru adevărul lui Dumnezeu. Și nu este vorba de faptul că oamenii la nivel de discuții — intelectuale, logice — încearcă să nege Cuvântul lui Dumnezeu. Ei pur și simplu ignoră acest Cuvânt, umplându-și viața lor cu propriul „adevăr”, cu preocupări pentru soluționarea problemelor care stau în fața lor. Marea majoritate a acestor probleme este legată doar de una — a trăi bine, bogat, prosper, vesel, a-și satisface necesitățile sale, a-și ridica la infinit ștacheta confortului său, a-și mări puterea, a-și înmulți bogăția. Omului care trăiește în concordanță cu acest așa numit adevăr, care este neputincios, de care trebuie să avem grijă, nu este atât de simplu să-i spui că, de fapt, el nu este puternic, dar neputincios, slab, bolnav, care nu trăiește conform cuvântului lui Dumnezeu și, prin urmare, care nu poate să dobândească nici Împărăția lui Dumnezeu, nici plinătatea vieții aici, pe pământ.

Cu o mare răbdare și smerenie Biserica trebuie să ducă lumii mărturia sa. Trebuie să o ducă în mod obligatoriu — prin cuvânt și faptă. Dar ce căpătăm ca răspuns pentru slujirea celor neputincioși, înfăptuită cu mare răbdare? Noi primim mângâiere.

În aceeași epistolă către Romani găsim cuvintele: *Iar Dumnezeuul răbdării și al mângâierii să vă dea vouă a gândi la fel unii pentru alții* (vezi: Rom. 15, 5) — ca răspuns la slujirea adevărului, ca răspuns la grija noastră pentru cei neputincioși. Aceasta și este misiunea ecumenică a Bisericii care nu știe de hotarele naționale, geografice, temporale. Aceasta este misiunea nu doar a primului secol, când apostolul Pavel a scris către Romani — aceasta este misiunea și a secolului al XXI-lea și până la sfârșitul veacului.

Dar, desigur, cuvintele apostolului au și o altă semnificație, apropiată de viața noastră cotidiană. Cel puternic trebuie să aibă grijă de cel neputincios, de cel slab, dar nu să caute să-și facă pe plac. Acest lucru este greu, chiar și în comunitatea monahală. Fiecare din frați știe cât de greu este să duci neputințele confratelui tău bolnav sau neputincios — este nevoie de o mare răbdare. Dar în familiile noastre? Când o soție sănătoasă trăiește cu un soț bolnav (nu rareori maladia e legată de alcoolism), ea și suferă, și se chinuie. Deseori nu mai ajunge răbdare și se distruge această familie, iar copiii devin orfani cu ambii părinți în viață. Dar de ce au loc toate acestea? Răbdare nu a ajuns, prin urmare, și mângâierea nu a venit. Doar s-a spus că *Dumnezeul răbdării și al mângâierii să vă dea vouă a gândi la fel unii pentru alții* — ca răspuns la această slujire celor neputincioși. Iată și reiese că, dorind să-și ușureze soarta, hotărâsc să plece de la omul bolnav, nu obligatoriu de la un bețiv, hotărâsc să plece de la un ratat sau de la o ghinionistă. Parcă atunci, când s-au căsătorit, totul era bine — erau tineri, frumoși, puternici. A trecut timpul și soția s-a îmbolnăvit, a îmbătrânit la exterior și caracterul i s-a stricat — ce să mai pierd timpul cu ea? Poate voi putea găsi ceva mai bun, doar o singură dată trăiesc pe lume...

Se pot continua la nesfârșit aceste pilde de coliziuni omenești, ciocniri, conflicte care de cele mai dese ori se hotărâsc în favoarea celui care se consideră puternic. Și se rup relațiile omenești, și se distrug familiile, dar fericirea nu este dobândită, fiindcă mângâierea adevărată vine prin răbdare. Acesta este cuvântul lui Dumnezeu, nu sunt cuvintele mele. Cineva ar putea spune acum: „Nu mai am puteri să rabd” — vreun frate care locuiește într-o chilie cu alt

frate și nu se împacă din cauza caracterelor și se ceartă permanent. Unul este neputincios, iar altul e puternic și s-a saturat cel puternic să-l ducă în spate pe cel neputincios. Sau în alte situații din viață, când cel puternic locuiește alături de cel neputincios. Dar deoarece acesta este cuvântul lui Dumnezeu, noi nu avem nici o alternativă. Dacă dorim să trăim conform legii lui Dumnezeu, noi, cei puternici, trebuie slăbiciunile celor neputincioși să le ducem. Și noi știm ce vom căpăta ca rezultat — mângâiere. O astfel de mângâiere pe care omul nu o va găsi pe alte căi ușoare ale vieții sale. El nu-și va găsi această mângâiere, rugându-l pe egumen să-i dea altă ascultare sau să-l îndepărteze pe acel frate de care trebuie să aibă grijă. El sau ea nu vor găsi mângâiere, dacă vor distruge familia și vor crea orfani cu părinți în viață și vor încerca în altă parte să-și caute fericirea. Dumnezeu ne cheamă prin răbdare să ne arătăm puterea noastră.

Dar pentru ca noi niciodată să nu disperăm, trebuie să ținem minte altceva. Noi, cei puternici, trebuie slăbiciunile celor neputincioși să le ducem. Și puterea noastră este în faptul că noi deținem cuvântul lui Dumnezeu, dar nu este doar atât — puterea noastră este în faptul că Dumnezeu este cu noi în această viață. Noi nu suntem singuri în Biserică. Noi nu suntem niște visători răzleți care au luat o carte înțeleaptă și au hotărât să viețuiască în conformitate cu ea — noi împreună cu Dumnezeu pășim în viață. Și puterea harică a lui Dumnezeu este cu noi atunci, când noi rămânem devoțați Domnului. Probabil anume aceasta a avut în vedere apostolul, când spunea: *suntem noi cei tari* — și sclavii, și cei liberi, și cei sănătoși, și cei bolnavi, și cei puternici, și cei neputincioși — noi suntem tari prin puterea harului lui Dumnezeu care ni se arată în Biserică prin Sfintele taine, prin rugăciunea unuia pentru altul. Prin această putere Domnul și ne ține ca pe un domeniu ales pe parcursul a celor două mii de ani, ca pe păstrătorii adevărului, chemându-ne să avem grijă nu doar de sine, dar și de toată lumea neputincioasă. Și cât timp va fi așa, Biserica va continua slujirea sa apostolică, rămânând *stălp și temelie a adevărului*. Amin.

PREDICA LA SĂRBĂTOAREA SFINȚILOR SLĂVIȚILOR ȘI ÎNTRU TOT LĂUDAȚILOR ȘI MAI-MARILOR APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

*După citirea Evangheliei la liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfinții
Apostoli Petru și Pavel din cetatea Sfinții Petru și Pavel (Petrovskaya)
(or. Sanct-Petersburg)*

12 iulie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh!

Ziua pomenirii sfinților și mai-marilor apostoli Petru și Pavel are o foarte mare importanță pentru toată Biserica — pentru înțelegerea de către Biserică a predestinației ei, a semnificației slujirii ei. Iată din ce cauză această sărbătoare din cele mai vechi timpuri era înconjurată de o cinstire deosebită liturgică — în special, pregătirea pentru sărbătoare era legată de urmarea postului.

Într-adevăr, viața mai-marilor apostoli, moartea lor de mucenic descoperă cititorului atent al Evangheliei semnificația adevărată a ceea ce este slujirea în biserică. Apostolii — sunt martori. Domnul a trimis în lume pe acești martori — pentru ca ei ca martori să vorbească adevărul — adevărul despre El, adevărul despre misiunea Lui, adevărul despre cuvântul Lui. Dar într-un mod cu totul deosebit această mărturie a început să acționeze asupra conștiinței oamenilor atunci, când apostolii au anunțat vestea despre Înviere. De fapt, toată slujirea apostolilor se și reducea la această mărturie despre Înviere, fiindcă dacă nu ar fi existat Învierea Mântuitorului, atunci toată propovăduirea apostolilor s-ar fi transformat, a câta oară, într-o încercare de organizare rațională a vieții omenești.

De ce era nevoie de mărturie despre Înviere? Pentru că de la bun început toate forțele răului au fost orientate asupra faptului ca oamenii să nu creadă în Înviere. Nu puteai să nu crezi în Însuși Mântuitorul, doar El a pășit pe pământ împreună cu cei, cărora le-a fost adresată propovăduirea apostolilor mai târziu. Mulți Îl țineau minte și L-au cunoscut, au cunoscut-O pe Maica Lui, pe rudele Lui, pe apostolii Lui. Era imposibil să negi existența Lui, cum era

imposibil să negi minunile, pe care El le-a săvârșit. Dar iată ce este uimitor: chiar și atunci când Mântuitorul trăia și făcea minuni, era întrebare: „Cu ce putere faci aceasta?” Și ca oamenii să nu creadă în minunile Lui, unii spuneau: „Acesta nu scoate pe demoni decât cu Beelzebul, căpetenia demonilor.”

Minunile nu i-au convins pe toți, dar evenimentul Învierii a uluit conștiința oamenilor și a devenit mărturie a faptului că cuvintele Mântuitorului — sunt cuvintele lui Dumnezeu, învățătura Lui — este revelația adevărată a lui Dumnezeu, iar El — este Fiul lui Dumnezeu, Hristos, Salvatorul lumii, după cum mărturisese despre acestea în Cezareea lui Filip mai marele apostol Petru (vezi: Mt. 16, 16). Și pentru ca oamenii să nu creadă în Înviere, au început să fie răspândite vorbe despre faptul că ucenicii au furat trupul Lui.

Probabil, puțini au fost aceia care au crezut acestei ipoteze fantastice: cum se putea fura trupul lui Hristos de către un grup de oameni speriați, chinuiți, care au fugit cuprinși de frică de pe Golgota? Chiar și cel mai devotat, apostolul Petru — și acela s-a lepădat. Cum putea acest grup de oameni chinuiți și speriați să scoată trupul, păzit de strajă? Doar legile Imperiului Roman erau aspre — acela care încălca legea militară era omorât pe loc. Era imposibil de furat trupul în văzul strajei, dând la o parte piatra grea. Și acei care spuneau că trupul a fost furat, desigur, înțelegeau slăbiciunea lor și înțelegeau că pe oameni nu-i convingeau cuvintele lor mincinoase.

Atunci, pentru ca vestea despre Înviere să nu se răspândească, prigoana a fost îndreptată asupra a înșiși martorilor Învierii — asupra sfinților apostoli. Și epistola către Corinteni, al cărui fragment astăzi am auzit, mărturisește despre acele strașnice încercări, prin care a trecut apostolul Pavel: de trei ori a fost bătut cu vergi, de cinci ori a luat patruzeci de lovituri de bici fără una (vezi 2 Cor. 11, 24-25). Și bătutul cu pietre, și călătoriile primejdioase, și clevetirile, și aflarea în mare o noapte și o zi fără vreo speranță de salvare în timpul furtunii, și naufragiile, și tâlharii pe drumuri, și prigoana din partea puterii, și prigoana de la frații cei mincinoși — în această viață parcă nici nu a mai fost nimic luminos. Nu a fost nici o bucurie

lumească: sudoare și sânge, suferințe și chinuri, și fără acoperiș de asupra capului și mijloace de existență — doar ceea ce putea câștiga de la lucrul, executat de apostol: el se hrănea, fabricând corturi. Și, necătând la această viață, plină de suferințe, el ducea lumii mărturie despre Înviere — tot așa ca și mai marele Petru. Viețile lor se termină în mod tragic: Petru este răstignit cu capul în jos pe timpul împăratului Neron la Roma, iar Pavel este tăiat cu sabia.

S-ar părea, ce fel de viață e aceasta? O viață a unor ratați, nenorociți: nimic nu au avut — nici bogății, nici slavă, nici bani, nici putere. Chiar și frații pe care apostolul îi numește frații cei mincinoși — și aceia nu au înțeles mărturia lor. Și, în sfârșit, cum ar fi spus astăzi rațiunea ispititoare, critică, a contemporanilor: „Dar unde este Dumnezeu? Ca răsplată pentru o atare suferință — nici lauri, nici onoare, numai moarte chinuitoare”.

Noi nu-i cunoaștem pe cei care l-au răstignit pe Petru. Noi nu cunoaștem numele celor, care l-au bătut cu verigi și cu pietre și l-au decapitat pe apostolul Pavel. Dar noi cunoaștem numele ucenicilor lui Hristos și postim înaintea zilei pomenirii lor, pregătindu-ne de întâlnirea cu sfinții și mai-marii apostoli, pentru că ei au săvârșit o mare minune — ei au biruit suferințele, ei au biruit însăși moartea, ei au adus până la noi, oamenii secolului al XXI-lea vestea despre Hristos Cel Înviat. Și noi ne adunăm în biserici, fiindcă credem în Înviere — ea a avut loc și nici un fel de încercare de a spune că nu a fost așa nu convinge pe omul care prin propovăduirea apostolilor și prin rațiune, și prin inimă percepe vestea despre Hristos Cel Înviat. Dar dacă Hristos a înviat, înseamnă că tot ce ne-a învățat El pe noi — nu este o înțelepciune omenească, nu este un rezultat al chibzuirii omenești sau al experienței de viață, dar este cuvântul lui Dumnezeu, este o cale directă a legăturii cu veșnicia, este ceea ce îl ridică pe om de asupra existenței lui fizice și îl transformă în sfânt.

Această lege a lui Dumnezeu, cuvintele lui Hristos, propovăduirea Lui morală s-au înrădăcinat prin puterea sfinților apostoli, a succesorilor lor și a întregii Biserici. Fiindcă Biserica continuă slujirea apostolilor, Biserica continuă mărturia despre Înviere, afirmându-se în istoria și cultura omenirii. Și noi cunoaștem din ace-

eași istorie că atunci, când oamenii nu renunțau la Dumnezeu și la legea Lui morală, când își organizau viața lor conform poruncilor lui Hristos Cel Înviat, viața aceasta se umplea de o semnificație profundă și putere interioară, care îl făcea pe om cu adevărat puternic, capabil să birue toate circumstanțele exterioare, așa cum le biruiau sfinții apostoli, cum biruia apostolul Pavel care a lăsat mărturie despre chinurile vieții lui. Puterea lui Dumnezeu, intrând în mintea și inima omului, îi transformă această minte și această inimă, ridică personalitatea umană și umple viața omului — cea vremenică, de pe pământ, limitată — cu o semnificație veșnică și în afara timpului.

Când oamenii plasau creștinismul la baza vieții lor personale și sociale, când ei pe baza morală a mesajului creștin își făureau cultura, atunci această cultură transforma societatea. Astăzi noi săvârșim pomenirea sfinților apostoli în centrul capitalei nordice — în catedrala istorică din Sanct-Petersburg, în cetatea Sfinții Petru și Pavel. Noi vedem în jurul nostru această splendoare minunată care a fost creată, fiindcă în inimile oamenilor se păstra legea lui Dumnezeu. Și această lege nu poate să nu fie înfăptuită și în exterior — în icoane splendide, într-o creație minunată, într-o frumusețe creată de mâinile omului, fiindcă frumusețea Dumnezeiască este baza și forța motrice a oricărei frumuseți, create de om — și frumusețea vieții interioare, și frumusețea relațiilor omenești, și frumusețea lumii înconjurătoare, care sub influența forțelor etice ale pictorului devine un factor de o enormă influență asupra vieții duhovnicești a omului.

În ziua de azi mulți nu cred în Înviere. Nu cred pur și simplu din cauza că nu gândesc; din cauza că sunt ocupați cu altceva: doar sunt atâtea de făcut, suntem ocupați de dimineață până seara, noi ne gândim cum să câștigăm mai mult, cum să căpătăm un loc mai bun, cum să ne petrecem timpul liber, ce lucruri să cumparam... Conștiința noastră este deplasată, privirea noastră este îndreptată undeva într-o parte, la periferie. Noi nu vedem ceea ce e mai important în fața noastră, fiindcă nu credem și nu Îl cunoaștem pe Hristos Cel Înviat. Ziua de astăzi — ziua pomenirii jertfei

apostolilor — ne ajută multe să înțelegem și la multe să ne gândim. Este important a ști că în rezultatul acestor gânduri Domnul este în putere să ne schimbe viața noastră, umplând-o cu adevărul lui Dumnezeu, cu lumina și semnificația Lui. Amin.

CREDINȚA NOASTRĂ — NU ESTE DOAR O PARTE A CULTURII NOASTRE NAȚIONALE, ESTE FUNDAMENTUL CONCEPȚIEI NOASTRE DESPRE VIAȚĂ

*Predica după liturghia Dumnezeiască în ziua pomenirii aducerii moaștelor
sfântului ierarh Filip, mitropolit al Moscovei. Catedrala patriarhală Ador-
mirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova)*

16 iulie 2010

Înaltpreasfințiile Voastre! Înaltpreasfinția Voastră, stăpâne de Iaroslav și Rostov Kiril! Clerul eparhiei Iaroslav, dragi părinți, frați și surori!

Vă felicit cordial pe toți cu ocazia sărbătorii — unei mari sărbători pentru Moscova și o dată însemnată pentru toată Biserica noastră. Pomenim pe marele luminător al pământului Rusiei — mitropolitul Moscovei Filip care și-a încheiat ca mucenic zilele vieții sale, fiindcă a rămas devotat lui Hristos, devotat *până la moarte*. Noi știm că a fost omorât la ordinul țarului Ivan cel Groaznic — într-un acces de nebunie țarul a dat porunca și s-a întrerupt viața marelui sfânt al lui Dumnezeu.

Sfântul ierarh Filip, fiind mitropolit al Moscovei și al întregii părți nordice a Marii Rusii, putea trăi destoinic și liniștit în acest oraș, până la sfârșitul zilelor sale să săvârșească Liturghia în această măreață catedrală Adormirea Maicii Domnului, dacă nu ar fi săvârșit ceea ce a săvârșit: el nu a dat binecuvântare țarului care era pătat de sânge nevinovat. Dacă ceva asemănător s-ar fi întâmplat astăzi, atunci mulți ar fi spus, adresându-se către mitropolitul Filip: „Îți trebuie mai mult ca altora?” (există așa cuvinte îngrozitoare).

„De ce ai nevoie de aceasta? Trăiește în liniște”. Doar mulți oameni așa și viețuiesc, călcând pe propriile principii, refuzând folosirea practică a credinței creștine, uitând despre devotamentul pentru Hristos...

Pilda sfântului ierarh Filip ne învață că urmarea lui Hristos niciodată nu este lipsită de pericole: întotdeauna se vor găsi forțe dușmănoase și printre cei îndepărtați, și printre cei apropiați. Dar cine a putut fi mai aproape de mitropolit decât țarul ortodox rus, cu care petrecea mult timp? Desigur, ei împreună chibzuiau, se sfătuiau — în Rusia medievală Biserica în persoana mitropolitului, iar apoi și a Patriarhului juca un rol enorm. Anume din această cauză în Rusia nu a existat absolutismul care a existat în Europa Occidentală, nu a existat puterea absolută a țarului, fiindcă această putere era echilibrată de puterea duhovnicească a Bisericii Ortodoxe. Și țarul, desigur, era prietenul cel mai apropiat al mitropolitului și ar fi rămas la fel, dar nu a binecuvântat blândul și smeritul mitropolit Filip pe groaznicul țar, fiindcă această binecuvântare ar fi însemnat refuzul de Hristos, refuzul de acel testament nou, pe care Dumnezeu în Hristos l-a stabilit cu neamul omenesc.

Cât de pătrunzător sună cuvintele citirii din Apostol pe care le-am auzit acum! În epistola către Evrei apostolul zice: *Iar Dumnezeuul păcii, Cel ce prin sângele unui testament veșnic a sculat din morți pe Păstorul cel mare al oilor, pe Domnul nostru Iisus, să vă întărească în orice lucru bun* (Evr. 13, 20-21). Sfântul ierarh Filip ținea minte aceste cuvinte — ținea minte că testamentul nou este creat de Sângele Mântuitorului pentru a făuri o nouă orânduire a vieții, un nou sistem de valori, care putea, doar el, să scoată pe oameni pe calea mântuirii, să schițeze perspectiva întregii dezvoltări istorice, să unească viața istorică cu Împărăția Cerurilor. Păstorul cel mare al oilor a pecetluit acest testament prin Sângele Său pentru ca pe noi toți să ne desăvârșească în fapte bune.

Sfântul ierarh Filip nu a putut merge împotriva acestui testament: el ținea minte Sângele Mântuitorului, el ținea minte că Domnul îl desăvârșește pe om atunci doar, când el rămâne credincios acestui măreț și veșnic testament. Sfântul înțelegea, stând în

aceeași catedrală unde ne aflăm cu Dumneavoastră, ce înseamnă să nu dai binecuvântare groaznicului țar care a acoperit cu sânge țara. Dar el nu a binecuvântat, rămânând credincios noului testament cel veșnic, întărit prin Sângele Mântuitorului. Și Domnul ca răspuns la această credință atât de mult l-a desăvârșit în fapte bune, încât astăzi îl proslăvim ca pe sfânt al lui Dumnezeu și făcător de minuni.

Fiecărui om i se întâmplă să treacă în viață prin dilema aceasta, prin coșmarul alegerii. De ce coșmar? Pentru că din punct de vedere al convingerilor și al credinței trebuie de procedat într-un anume fel, însă împrejurările, pragmatismul, grija pentru carieră, pentru diplomația incorect înțeleasă, pentru bunăstarea materială, pentru bunăstarea familiei, a copiilor îl împing pe om să procedeze altfel. Doar nu rareori, procedând altfel, noi trădăm lumina veșnică, întărită prin Sângele Mântuitorului, și renunțăm la credința noastră. Așa a fost și în anii grei de prigoană, când oamenii trădau credința, Biserica, apropiatii, clevețeau unii pe alții — doar pentru a-și salva viața. Acești oameni nu își aminteau de cuvintele sfântului apostol Pavel, care astăzi atât de pătrunzător au răsunat în această catedrală. Dar oare ne aducem aminte noi de ele, când în viața noastră suntem puși în situația de a face alegere între bine și rău, între fidelitate și minciună, între curățenie și căderea în păcat, între adevăr și fals?

Pilda sfântului ierarh Filip și citirea de azi din Apostol ne învață multe. Ele ne dau înțelegere despre faptul că credința noastră — nu este doar o tradiție populară, nu este doar o parte din cultura noastră națională — ea este fundamentul vieții noastre. Anume astfel percepea credința sa sfântul ierarh Filip și, dorind să fie credincios lui Hristos chiar *până la moarte*, a mers pe această cale. Astăzi noi îl proslăvim și astăzi de racla cu moaștele lui ne apropiem și ne închinăm jertfei lui mari creștinești a smereniei, tăriei și credinței în Domnul.

Să ne ajute Domnul și nouă tuturor, fiecăruia la locul său, să ne păstrăm acest devotament, iar toată Biserica noastră în totalitatea ei să fie devotată acestui veșnic și nou testament, întărit prin

Sângele Păstorului cel mare al oilor. Credem că pentru rugăciunile sfântului ierarh Filip Domnul va apleca mila Sa către Biserica noastră și către fiecare cine cu credință se adresează către El, chemând în ajutor mulțimea de sfinți ierarhi și cuvioși ai lui Dumnezeu. Amin.

SĂ NE AJUTE CUVIOSUL SERGHIE NOUĂ TUTUROR SĂ PĂSTRĂM UNITATEA BISERICII

Predica în ziua aflării sfintelor moaște ale cuviosului Serghie, egumenul de Radonej. După liturghia Dumnezeiască în catedrala Adormirea Maicii Domnului, procesiunea și Te Deum-ul în piața Catedralei de la lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie

18 iulie 2010

Pe voi pe toți, dragi părinți, frați și surori, vă felicit din inimă cu ocazia sărbătorii sfântului cuviosului și purtătorului de Dumnezeu părintelui nostru Serghie, egumenul de Radonej, făcătorul de minuni. Astăzi este o mare zi pentru Biserica noastră, fiindcă pomenim pe un sfânt deosebit al lui Dumnezeu, care cu adevărat și-a dat viața pentru popor și Biserică și a dobândit viața asemănătoare îngerilor.

Ca să dobândești viață îngerească, trebuie să te desparți de această viață omenească și păcătoasă. Este o mare nevoie. Fiecare din noi știe cât este de greu să te abții de la vreun păcat cât de mic — să nu osândești, să nu faci rău omului, să nu păstrezi răutate în inimă... Noi atât de mult ne-am deprins să ne implicăm în diferite conflicte, să răspundem prin forță la forță, clevețire la clevețire, rău la rău, încât pentru noi un alt mod de viață, uneori, nu este posibil.

Sfântul cuviosul Serghie, se poate spune, s-a răstignit pe sine: voia să a supus-o voinței lui Dumnezeu și a devenit un mare luminător al Patriei noastre, un mare exemplu pentru noi toți. Precuviosul a creat această lavră în cinstea Sfintei Treimi cu totul neîntâmplător, fiindcă Sfânta Treime este simbolul unității — unei astfel

de unități, mai tare ca ea neputând fi nimic. În acele timpuri, în secolul al XIV-lea, când Rusia era sfâșiata de contradicții, când fratele se ridica asupra fratelui, crearea mănăstirii Sfânta Treime semnifica o nădejde deosebită a poporului pentru unitate, care este dăruită de Domnul pentru rugăciunile noastre și pentru nevoia în viață. Anume unitatea poporului nostru care a căpătat susținere duhovnicească aici, în această mănăstire, a contribuit la obținerea biruinței pe câmpul de la Kulikovo și la începerea procesului de eliberare a țării de sub jugul de trei sute de ani, la începerea refacerii Sfintei Rusii.

În citirea de azi din Apostol în epistola către Corinteni Pavel, adresându-se către frații și surorile care locuiau în Corint, zice: *Vă îndemn, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos fiți cu totul uniți în același cuget și în aceeași înțelegere* (vezi: 1 Cor. 1, 10). Pilda sfântului cuviosului Serghie, predestinația acestei sfinte lavre, chemarea de astăzi a apostolului sunt adresate nouă tuturor. Noi ca Biserică trebuie să fim uniți în cuget și în înțelegere, să nu permitem schismă, separări, să nu acceptăm provocări, atunci când oamenii, dându-se drept *înger al luminii* (vezi: 2 Cor. 11, 14), slujesc diavolului, încercând să semene neghina dezbinării. Unitatea Bisericii noastre pe toată întinderea Sfintei Rusii este chezașia unității țărilor noastre, a popoarelor noastre — unității lăsate de Dumnezeu, căci popoarele noastre păstrează credința ortodoxă și până azi noi ne numim popoare ortodoxe; dar dacă noi ne numim astfel, atunci trebuie să auzim cuvintele apostolului: *Vă îndemn, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos fiți cu totul uniți în același cuget și în aceeași înțelegere*.

Să ne ajute cuviosul Serghie, fondatorul mănăstirii Sfânta Treime dătătoare de viață, care s-a rugat Preasfintei Treimi pentru unitatea Rusiei, să păstrăm unitatea Bisericii, să înfruntăm separările care apar în relațiile dintre popoarele frățești, să păstrăm unitatea Sfintei Rusii ca cea mai mare avere, moștenită de la tații și bunicii noștri, mulți dintre care sunt sfinți în fața lui Dumnezeu și credem că ei se roagă pentru noi. Fie ca binecuvântarea lui Dumnezeu, Acoperământul Preacuratei Maicii Domnului să fie asupra noastră a tuturor. Amin.

NU POATE FI NEPRIHĂNIRE ÎN FAȚA LUI DUMNEZEU FĂRĂ ÎNSUȘIREA ADEVĂRULUI LUI DUMNEZEU

Predica în ziua pomenirii sfântului întocmai cu Apostolii Marelui Cneaz Vladimir: După citirea Evangheliei la liturghia Dumnezeiască pe piața din fața catedralei Adormirea Maicii Domnului de la lavra Pecerska în Ziua Botezului Rusiei (or.Kiev).

28 iulie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh!

Cu mare bucurie și simplitatea inimilor sărbătorim azi Ziua Botezului Rusiei, ziua adormirii sfântului întocmai cu Apostolii Marelui Cneaz Vladimir, prin ale cărui voie și eforturi a fost botezat poporul nostru, deschizând, astfel, o nouă pagină a istoriei sale. Astăzi pentru înțelegerea noastră se propune Evanghelia după Ioan care în chip minunat ne ajută să înțelegem misiunea cneazului Vladimir și tot ceea ce a săvârșit; ea ne ajută să înțelegem de ce anume așa și nu altfel a fost construită istoria duhovnicească și bisericească a poporului nostru.

În rândurile Evangheliei după Ioan, citite acum, găsim următoarele cuvinte ale Domnului: *Adevărat, adevărat zic vouă...Toți câți au venit mai înainte de Mine sunt furi și tâlhari, dar oile nu l-au ascultat* (vezi: In. 10, 1; 8).

Despre ce vorbea Domnul apostolilor? El vorbea, probabil, despre ceva evident, fiindcă a fost perceput acest cuvânt groaznic ca o constatare a unui fapt cunoscut. Ce fel de fapt a fost acesta?

În poporul lui israel din timp în timp apăreau oameni care se numeau pe sine prooroci sau chiar mesia. Unii din ei își îndreptau propovăduirea pentru căpătarea puterii personale și a bogăției; alții, s-ar părea, făceau o faptă bună: conduceau sau doreau să conducă lupta evreilor pentru independență, eliberându-i de ocupația romanilor. Domnul nu judecă această dorință a oamenilor Săi de a fi independenți, dar numește „furi” pe acei care, furând ceea ce era cel mai sfânt și măreț în cuviosia testamentului vechi —

așteptarea Mântuitorului Mesia, foloseau această așteptare pentru scopurile lor politice lumești.

Nu era nimic rău în faptul că poporul lupta cu ocupanții străini. Din contra, era corect și, probabil, dacă poporul s-ar fi adresat către Dumnezeu cu rugăciuni pentru ajutor, atunci Domnul i-ar fi dat acest ajutor. Dar nu ajutor chemau acei care, numindu-se mesia, ridicau oamenii la luptă politică!

Domnul îi numește „furi”, fiindcă ei fură ceea ce este cel mai sfânt — fură pe Dumnezeu, sensul mesajului Lui mântuitor pentru oameni. Aceste cuvinte groaznice ale Mântuitorului ne ajută să înțelegem cât de strașnic este să îndreptăm cuvântul lui Dumnezeu nu pentru mântuirea oamenilor și, schimonosind însăși natura acestui cuvânt, să-i chemi la atingerea acelor scopuri, pe care Domnul nu le-a determinat ca scopuri ale mântuirii omenești.

Sunt multe realizări bune în viața noastră pe care oamenii ar dori să le dobândească, sprijinindu-se pe ajutorul lui Dumnezeu — organizarea statală, căpătarea independenței, susținerea vieții culturale. Și, probabil, mulți oameni se roagă lui Dumnezeu, ca El să le ajute pe această cale. Dar nu se putea în numele Domnului, furând slujirea a Însuși Mântuitorului, a lui Mesia, să chemi oamenii pentru ceea ce Singur Mântuitorul nu i-a chemat.

Noi pomenim astăzi și pe un alt slujitor al adevărului — pe sfântul apostol Pavel. Practic la fiecare liturghie noi citim epistolele lui, ne amintim de calea lui de pe pământ. Și cneazul Vladimir până la botez, și Pavel — Saul — până la convertire slujeau scopurilor și valorilor care nu erau adevărul lui Dumnezeu. Dar într-un anumit moment, crezând în Hristos și trecând prin chinuri și suferințe asemănătoare, prin pierderea vederii, ambii — și mai marele apostol, și cneazul întocmai cu apostolii — și-au recăpătat vederea trupească împreună cu cea duhovnicească. Și de aceea propovăduirea lui Pavel niciodată nu a conținut ceea ce a conținut propovăduirea falsă a furilor și tâlharilor care și-au acaparat cuvântul „mesia”.

În epistola către Romani apostolul spune că în bunavestirea pe care o aduce oamenilor *se descoperă dreptatea lui Dumnezeu* (vezi: Rom. 1, 16-17). Această dreptate a lui Dumnezeu și este esen-

ța propovăduirii apostolicești. Această dreptate a lui Dumnezeu a acceptat-o întocmai cu apostolii cneazul Vladimir cu toată inima lui și, dorind să înfăptuiască această dreptate, a botezat poporul, împreună cu mai marele apostol arătând poporului adevăratele și mântuitoarele scopuri ale existenței sale — cele pământești și cele cerești.

Cum dreptatea lui Dumnezeu se răsfrânge în lumea oamenilor? Ea se realizează prin cuvintele care au aceeași rădăcină ca și cuvântul „dreptate” (aici: cu sensul „adevăr”) — „dreptate” cu sensul „principiu moral și juridic; echitate” și „drept” (despre oameni) cu sensul „care trăiește și lucrează conform dreptății, adevărului, binelui”. De altfel, în textul evanghelic noțiunile de „adevăr” și „principiu moral” sunt exprimate printr-un singur cuvânt „dreptate”, fiindcă nu poate fi cineva drept, neprihănit în fața lui Dumnezeu fără însușirea dreptății lui Dumnezeu, precum nu poate fi echitate, justete în viața omenească fără însușirea dreptății lui Dumnezeu. Nu puteau furii și tâlharii prin cuvântul lor să stabilească dreptatea, să capete libertate, să dea oamenilor o perspectivă duhovnicească a existenței, fiindcă, răpind aceea ce aparținea lui Dumnezeu, ei niciodată nu ar fi putut ajuta pe oameni să capete dreptate în viața lor, iar ei să devină drepti.

Mai bine de o mie de ani au trecut din acel moment când cneazul întocmai cu apostolii în cristelnița Botezului a scăpat de orbierea duhovnicească împreună cu cea trupească. Și din acele vremuri se dezvoltă viața istorică a popoarelor care au ieșit din această cristelniță Kieveană a Botezului. Multe nenorociri, suferințe au avut de îndurat oamenii și nu putem spune că viața poporului nostru a fost mai confortabilă și mai prosperă decât viața altor popoare.

Dar ce alcătuiește esența tradiției noastre duhovnicești? Ce constituie unitatea de măsură nepieritoare a întregii noastre civilizații ortodoxe creștine? Aceea, că în pofida scârbelor, pierderilor și suferințelor, poporul nostru și-a păstrat credința. Iar astăzi, în fața ateismului agresiv și a păgânismului ce renaște, noi ne păstrăm credința puternică și neclintită în Dumnezeu și pe această credință încercăm să fondăm și viața societății noastre, și viața noastră

personală, ținând minte despre aceea că dreptatea organizării vieții sociale este legată de faptul cât este de drept fiecare om.

Când poporul trăia în această dreptate, atunci a și început să se numească Patria noastră Sfânta Rusie. Au fost oameni păcătoși, au fost și criminali, au fost și neputințe în viața poporului, însă ca o comoară de mare preț pe parcursul a o mie de ani am dus și mai ducem marele ideal al Sfintei Rusii — comunitatea de oameni pentru care dominantă principală a vieții este neprihănirea, dreptatea. Și cât de îngăduitor sau disprețuitor ar privi la credința noastră naivă, de copil, cei care dețin puterea în lumea aceasta, cât de mult s-ar strădui să o acopere cu dispreț și să o clevetească, noi cu smerenie și în simplitatea inimilor vom păstra această credință naivă, care a ajutat poporului nostru să se ridice la apărarea Patriei și să-și păstreze dreptatea, și copiii să-i educe, în pofida prigonirilor și asupririlor îngrozitoare.

Credem că pătrunzând în acel sens pe care îl învățăm din citirea de azi a Evangheliei, noi cu adevărat vom păstra curățenia credinței ortodoxe, vom avea în fața ochilor idealul Sfintei Rusii și, locuind în diferite state, ne vom aminti de trecutul comun, vom păstra unitatea duhovnicească a poporului care are unul și același ideal în viață — a deține dreptatea și a fi drept. Să păstrăm dar acest ideal, să păstrăm și puterea duhovnicească a Sfintei Rusii, pentru ca puterea aceasta să se răsfângă în faptele noastre cotidiene, să ne ajute să aranjăm viața popoarelor noastre pe căile dreptății lui Dumnezeu și ale dreptății dintre oameni. Amin.

PREDICA ÎN AJUNUL SĂRBĂTORII SCHIMBAREA LA FAȚĂ A DOMNULUI

După priveghere pe piața lângă catedrala Arhanghelul Mihail de la mănăstirea Pecerska Adormirea Maicii Domnului din Pskov

18 august 2010

Înaltpreasfinția Voastră, stăpâne mitropolit Evsevii! Înaltpreasfințiile și Preasfințiile Voastre! Dragi părinți, frați și surori!

Vă felicit pe toți cu marea sărbătoare Schimbarea la Față a Domnului. Mă bucur că am avut posibilitatea să mă rog în această mănăstire, apropiată sufletului meu, împreună cu frații, împreună cu voi cu toți. Și faptul că astăzi în timpul slujbei a început să plouă noi percepem ca pe un semn al milei lui Dumnezeu, fiindcă multe zile Biserica s-a rugat pentru ploaie. Sper că cantitatea de vlagă, arătată pe pământul Pskovului, va fi revărsată și în Rusia centrală care a suferit groaznic în acest an din cauza secetei.

Sărbătoarea Schimbarea la Față ne oferă posibilitate să ne aducem aminte de ceea ce s-a întâmplat pe muntele Favor. Chipul Mântuitorului, trupul Lui fizic s-au schimbat. Ce semnifică cuvântul „schimbare”? Oamenii în mod diferit își schimbă modul său de viață, dar nu fiecare modificare este schimbare. Doar căpătarea celui chip, care este de multe ori mai presus și mai minunat decât cel care a fost mai înainte este exprimat prin acest cuvânt înălțător „schimbare”.

Domnul a venit în lume pentru ca lumea să se schimbe, pentru ca ea să capete chipul care de multe ori ar fi mai presus prin măreție, putere, frumusețe decât acela care este. Schimbarea — este vis, este speranță, dar este și sarcină. Schimbarea — este acel program pe care Dumnezeu l-a dat neamului omenesc și toată viața noastră trebuie să fie îndreptată în așa fel, ca noi să ne schimbăm pe noi și să schimbăm lumea înconjurătoare, să schimbăm relațiile personale, familiale, sociale, să schimbăm și să înfrumusețăm fața pământului, să înălțăm ca și de sărbătoarea de astăzi rugăciune fierbinte pentru ca Domnul să ne dea nouă puteri de a căpăta această schimbare conform poruncilor lui Dumnezeu, conform legii Lui, conform indicației Lui.

Aș vrea să doresc din toată inima slăvitei mănăstiri Pecerska din Pskov schimbare duhovnicească. Acest sfânt lăcaș este deosebit: el nu a fost închis chiar și în cei mai grei ani, când puterea ateistă ștergea de pe fața pământului toate semnele existenței ortodoxe. Începeau veneau pelerini din tot întinsul țării noastre, pentru a se atinge de tradiția duhovnicească, minunată prin frumusețea vieții monahale ortodoxe, pentru a se sfătui cu stareții

experimentați, pentru a-și curăți sufletul, pentru a-și schimba viața. Această mănăstire a fost locul schimbării pentru mulți și nu doar a oamenilor îmbisereciți. Cunosco o sumedenie de mărturii despre faptul cum oamenii, fiind departe de Biserică, vizitând în acei ani atei acest loc sfânt, își schimbau modul de a gândi, căpătau credință, își schimbau viața.

Astăzi în mănăstire, unde a avut loc schimbul de generații și în locul acelor părinți care au dus garda duhovnicească în anii ateismului a venit generația tânără de călugări ruși, se cuvine ca și mai înainte să se săvârșească cauza măreață a schimbării, a nevoinței duhovnicești, a cărei urmare este schimbarea vieții conform legii lui Hristos. Aș vrea, adresându-mă în primul rând părintelui locțiitor și fraților, să spun: fiți destoinici de cei care au fost predecesorii voștri, rugați-vă cu credință adâncă, în simplitatea inimii, cu speranță fierbinte și Domnul vă va întări puterile voastre, ajutându-vă să înfăptuiți destoinic slujirea monahală. Și atunci în jurul vostru, după cuvântul preacuviosului Serafim, mii se vor mântui.

Am un cuvânt deosebit și pentru voi toți, dragii mei frați și surori. Cât este de minunat să privesc la voi, cei care stați acum în fața lui Dumnezeu — fără să vă temeți nici de vânt, nici de ploaia torențială, care nu ați fugit de frica lumescă. Rugăciunea de astăzi este un anumit semn vădit al faptului cum trebuie să fie Biserica noastră. Și în anii de bucurie, și în anii de suferință în diferite condiții istorice — ea trebuie să fie tare cu duhul, oamenii trebuie să fie uniți prin credință, pentru ca nici un fel de frică omenească nici odată să nu fie în stare să distrugă trupul Bisericii.

Vă chem pe toți la acest devotament față de Dumnezeu, la tărie în propriile concepții. Educați în credință ortodoxă pe copiii și nepoții voștri, construiți-vă pe fundamentul convingerilor voastre viața personală, familială și socială. Atunci mărturia Bisericii lui Hristos Schimbat la Față va fi un mare stimulent pentru ca multe suflete care astăzi încă nu sunt cu noi să se schimbe conform legii lui Hristos.

În semn de amintire despre aflarea mea în sfânta mănăstire aș vrea să vă aduc în calitate de dar această icoană a sfinților cuvioși

din Solovețk. Anume de pe pământul Pskovului eu voi pleca mâine la mănăstirea Solovețk, unde mă voi ruga împreună cu frații pentru trimiterea păcii și unității în gânduri întregii noastre Biserici și poporului nostru. Mănăstirea Solovețk este numită în cinstea sărbătorii Schimbarea la Față a Mântuitorului și sărbătorește mâine hramul. Înmanându-vă icoana cuvioșilor din Solovețk, aș vrea să vă doresc ca legăturile duhovnicești dintre mănăstirea Pecerska din Pskov și mănăstirea Solovețk să se întărească, să se întărească legătura dintre toate mănăstirile Bisericii noastre, pentru ca comunitatea monahală a Bisericii Ortodoxe Ruse să conștientizeze unitatea sa și responsabilitatea sa enormă în fața lui Dumnezeu pentru viitorul Bisericii și al Patriei noastre. Fie ca pentru rugăciunile sfinților cuvioșilor părinți din mănăstirea Solovețk, ale sfinților cuvioșilor părinți din mănăstirea Pecerska din Pskov să se aranjeze spre bine viața monahală în Biserica noastră, precum și viața duhovnicească a întregului nostru popor. Vă rog, stăpâne, în calitate de preacuvioșia sa arhimandrit al mănăstirii Pecerska din Pskov, să primiți această icoană cu placa ce mărturisește că este un dar de la Patriarh.

Aș vrea, la fel, să mulțumesc cordial părintelui arhimandrit Tihon, locțiitor al acestei sfinte mănăstiri, pentru acele trude pe care le înfăptuiește aici. Anii slujirii Dumneavoastră în calitate de locțiitor, părinte Tihon, au coincis cu timpul schimbării generațiilor. Și eu, care am cunoscut bine viața mănăstirii Pecerska din Pskov în trecut, mă bucur să văd înnoirea puterilor mănăstirii în timpurile de azi. Ca recunoștință pentru truda Dumneavoastră aș vrea să vă binecuvântează cu această cruce. Fie ca Domnul Cel Răstignit și Înviat să vă întărească pe căile slujirii Dumneavoastră.

Pe voi pe toți, dragii mei, vă felicit cu ocazia sărbătorii. Eu nu am posibilitate fizică să vă binecuvântează pe fiecare, de aceea vreau să transmit tuturor celor prezenți la această slujbă icoana Schimbării la Față a lui Hristos Mântuitorul cu binecuvântarea mea Patriarhală. Fie ca Domnul, care Și-a arătat slava Sa pe muntele Favor, să dea slava aceasta și fiecăruia din noi, în măsura posibilităților, pentru mântuirea sufletelor noastre. Amin.

PĂSTORUL CEL BUN ÎȘI PUNE SUFLETUL PENTRU OILE SALE (IN. 10, 11)

Predica după priveghere în ajunul zilei pomenirii sfântului ierarh Tihon de Zadonsk, episcop de Voronej, făcător de minuni. După terminarea slujbei de noapte în catedrala Nașterea Domnului din Lipetsk

25 august 2010

Înaltpreasfinția Voastră, stăpâne Nikon! Înaltpreasfințiile și Preasfințiile Voastre! Dragi părinți, frați și surori!

Aș vrea să vă mulțumesc, stăpâne, pentru relatarea despre viața nou creată eparhiei Lipetsk. Într-adevăr, fondarea eparhiei independente a devenit cel mai important eveniment din viața oamenilor credincioși din această regiune binecuvântată cu pământ cernoziom. Observăm cum timp de șapte ani s-a transformat din punct de vedere bisericesc această regiune. Noi vedem minunate biserici, o conducere eparhială foarte bună, un lucru bine organizat în domeniul învățământului cu tineretul, cu Forțele armate, cu mijloacele mass media și multe altele. Mă bucur că am posibilitatea în anul aniversării a 400-a de la crearea mănăstirii Nașterea Maicii Domnului din Zadonsk să pot vizita acest pământ și să mă închin sfințeniilor lui.

Vizita mea coincide cu ziua pomenirii sfântului ierarh Tihon de Zadonsk — un mare sfânt al Patriei noastre. Pilda sfântului ierarh care a trăit în secolul al XVIII-lea are o mare putere atractivă chiar pentru noi, cei care trăim în secolul al XXI-lea, mai ales pentru păstori.

Astăzi în timpul slujbei noi am auzit Evanghelia după Ioan care trebuie citită atunci, când este sărbătorită pomenirea sfinților ierarhi — cu minunatele cuvinte: „Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale” (In. 10, 11). Iar „cel plătit și cel care nu este păstor” lasă oile și fuge atunci, când vin lupii și permite lupului să risipească turma.

Pe parcursul istoriei Bisericii noi avem o mulțime de pilde ale slujirii sincere păstorești, când păstorii își dădeau viața lor pentru popor. Nu cu mult timp în urmă, în vremurile deceniilor tulburi

ale secolului al XX-lea, mulți din ei au urcat pe cruce, pe Golgota, devenind sfinți mucenici și mărturisitori. Dar se cunoaște, la fel, că atât în anii grei, cât și în anii de relativă bunăstare au fost printre păstori și dintre aceia care nu au fost gata să-și apere turma sa de lupii care vroiau să fure oi.

Astăzi noi trăim în acele vremuri, când pentru Biserică nu există un pericol direct extern. Noi trăim într-o țară liberă cu tradiție ortodoxă, noi suntem martorii renașterii poporului nostru. Dar totodată va fi o mare greșală să afirmăm că nu mai există acei lupi care vor să fure turma. Ei au fost, sunt și vor fi, deoarece dușmanul Bisericii este însuși diavolul și el acționează prin oameni. Astăzi din timp în timp apar învățători mincinoși care sub masca apărării Bisericii și a ortodoxiei seamănă nighina îndoielilor și a bănuielilor, căutând să separe turma de păstori.

Dar sunt și alți lupi care acționează asupra conștiinței în masă prin foarte comode pentru acest scop mijloace de informare în masă, creează idealuri și valori periculoase, atrăgând pentru aceste scopuri și valori pe oameni neexperimentați în plan duhovnicesc, în primul rând tineretul.

Biserica este chemată să apere turma, dar aceasta este o apărare deosebită, doar nu este o luptă în câmp deschis — este o luptă nevăzută pentru sufletele oamenilor. Pe acest câmp de luptă păstori nu trebuie să-și precupețească viața pentru a-și salva poporul. Dar cum să aperi poporul de la gânduri, fapte, imagini periculoase pentru suflet? Trebuie să propunem poporului nostru alte gânduri, să-l chemăm la alte fapte, să schițăm alte imagini care reies din tradiția morală și patriotică a poporului nostru, din dragostea lui pentru Patria sa, pentru sfințeniile sale.

Nu este o luptă simplă, fiindcă lupii se adresează omului, acționând asupra instinctelor. Totul la ce cheamă astăzi acești învățători mincinoși se adresează patimilor omenești, instinctului omenesc. Iar natura instinctivă a omului este puternică și foarte des oamenii deștepți, instruiți, având, s-ar părea, gânduri bune, se împiedică de obstacolele și piedicile pe care le aranjează dușmanul neamului omenesc, se împiedică și cad de la înălțimea lor duhovnicească.

Păstorii trebuie să țină minte că lupta nevăzută pe care o duce Biserica „nu este împotriva trupului și a sângelui, ci <... > împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății care sunt în văzduh”(Ef. 6, 12). De aceea gândurilor aplecate spre păcat noi trebuie să contrapunem gânduri luminoase, clare și atrăgătoare. Noi trebuie să chemăm pe oameni la acțiuni care ar căli voința, ar forma caracterul național, i-ar face capabili să se apere pe sine, pe rudele sale și pe apropiații săi, să apere Patria. Noi trebuie să formăm o astfel de concepție de viață — luminoasă, pătrunsă de harul lui Dumnezeu, de pace, dragoste, fidelitate, unitate, liniște sufletească — în fața cărora toate imaginile lumii s-ar risipi ca fumul.

Sfântului ierarh Tihon, pomenirea căruia o facem astăzi, precum și sfinții Teofan Zăvorâtul și Amvrosie de la Optina care au trăit în aceste locuri, au fost învățătorii și păstorii care au contribuit la formarea anume acestui mod de gândire, de acțiuni, de idealuri înălțătoare. La baza creației lor duhovnicești era pusă experiența personală religioasă. Ei au scris nu doar bazându-se pe cunoștințele lor vaste care erau necesare pentru a se adresa către societatea contemporană lor. Pe lângă bagajul de cunoștințe ei mai aveau și cunoștințe duhovnicești, vedere duhovnicească, experiență duhovnicească a rugăciunii și a trăirii prezenței lui Dumnezeu. Și, sprijinindu-se pe cunoștințele pe care le dețineau, ei au arătat contemporanilor experiența lor duhovnicească în așa mod, încât cuvintele lor deveneau vii, puternice și convingătoare nu doar pentru contemporani, dar și pentru noi care ne aflăm la o depărtare de zeci și sute de ani. Aceasta este pilda cum trebuie de slujit azi lui Dumnezeu și oamenilor, pentru ca lupul să nu fure oile.

Simt bucurie pentru tot ce se întâmplă în regiunea Lipețk, mă bucur pentru renașterea vieții duhovnicești, mă bucur, la fel, pentru reușitele în domeniul economic și social. Aș vrea să chem — în primul rând pe păstori și toată Biserica — la păstrarea acelor fundamente mărețe ale vieții noastre duhovnicești, care ne sunt transmise nouă de la Însuși Domnul de sfinții apostoli și de generațiile sfinților părinți și învățători ai Bisericii. Dacă vom pune tot ce am

învățat la baza vieții noastre — și nu doar a vieții bisericești, dar și a vieții sociale și de stat — atunci toate aceste idealuri mărețe niciodată nu vor fi distruse prin puterea patimii omenești și a instinctului omenesc.

Aș dori, la fel, din toată inima să doresc guvernatorului, conducerii laice, tuturor celor care poartă responsabilitate pentru dezvoltarea regiunii Lipețk, ajutorul lui Dumnezeu; și aș vrea, pe de o parte, să mulțumesc, dar pe de altă parte, să chem la faptul ca și conducătorii laici să îmbine grija pentru pâinea cea de toate zilele cu grija pentru viața duhovnicească a poporului. Eu observ o astfel de abordare în activitatea administrației locale, vă mulțumesc pentru aceasta și sper în continuarea relațiilor strânse între puterea laică și cea duhovnicească, a Bisericii și a societății pentru acțiuni comune în numele Patriei noastre, întru binele tuturor locuitorilor regiunii Lipețk.

În semn de amintire a aflării mele în orașul Lipețk aș vrea să aduc în dar acestei catedrale chipul sfântului cuviosului Amvrosie de la Optina, executat în tehnică de înaltă măiestrie a broderiei artistice. Fie ca amintirea despre acest sfânt să trezească zelul nostru pentru cauza lui Dumnezeu. Pe icoană este o plăcuță specială care consemnează că este un dar de la Patriarh. Când vă veți apropia de această icoană și vă veți ruga, pomeniți pe Patriarhul vostru. Iar vouă tuturor, dragii mei, aș vrea să vă transmit iconițe ale sfântului ierarh Tihon de Zadonsk, făcătorul de minuni, cu binecuvântarea mea patriarhală.

Să vă păzească Domnul.

SMERENIA NU ESTE SLĂBICIUNEA OMULUI, DAR PUTEREA LUI INTERIOARĂ

*Predica în ziua adormirii (a.1783) și a doua aflări a moaștelor (1991)
sfântului ierarh Tihon de Zadonsk, episcop de Voronej, făcător de minuni.
După liturghia Dumnezeiască în catedrala Nașterea Maicii Domnului
de la mănăstirea de călugări din Zadonsk*

26 august 2010

Înaltpreasfințiile și Preasfințiile Voastre! Stăpâne Nikon, Preasfinția voastră arhimandrit al acestei sfinte mănăstiri, episcop de Lipețk și Elețk! Dragi părinți și frați! Stimate Oleg Petrovici, guvernatorul regiunii Lipețk! Dragi pelerini și corugători!

Mă bucur că am posibilitatea în ziua pomenirii sfântului ierarh Tihon de Zadonsk, episcop de Voronej, făcător de minuni, rugător și luminător al acestor pământuri, să vin în această slăvită mănăstire pentru a sărbători aniversarea a 400 de ani din ziua înființării ei. Multe pagini slăvite sunt înscrise în istoria acestei mănăstiri care a jucat în trecut un rol duhovnicesc enorm, dar care într-un mod cu totul deosebit a luminat prin prezența sfintelor și tămăduitoarelor moaște ale sfântului ierarh Tihon. El și-a terminat aici zilele sale — nu pe amvon ca arhiepiscop administrator, nu în slavă, dar în smerenie și simplitate. Din biografia lui se cunoaște că în ultimii ani oamenii s-au obișnuit atât de mult că el este întotdeauna aici, alături de ei, încât uneori puteau și să-l obijduiască pe sfântul ierarh, și să-i spună vreun cuvânt rău — doar atât de puțin semăna cu un arhiepiscop acest stareț — zăvorât, care tot timpul său își petrecea în rugăciuni și scrierea cărților.

Desigur, de atunci numele sfântului ierarh Tihon a fost bine cunoscut aceluia care s-au interesat de viața duhovnicescă. Însă deseori se întâmplă că oamenii care trăiesc alături cu un mare om nu observă această măreție. El le pare simplu, nu atât de desăvârșit pe cât pare cititorilor cărților lui. Și de aceea aflarea sfântului Tihon în liniște, din punct de vedere omenesc, era un lucru de loc simplu. Dar nu în zadar sfântul lui Dumnezeu a scris despre ascunzișurile vieții interioare a omului — fiindcă singur deținea o experiență colosală

prin puterea duhului și ca răspuns la obijduiri, la cuvintele amare, la insuficiența de respect răspundea printr-o smerenie profundă, mărturisind că și cuvintele amare, adresate lui, nu acoperă toate păcatele lui, dar sunt doar o posibilitate de a răscumpăra parțial prin smerenie păcatele sale. O pildă deosebit de importantă pentru noi.

Se întâmplă că oamenii care se află nu în singurătate și nu în liniște, dar, din contra, în slavă și onoruri, chiar nu din cauza unei obijduiri directe — fiindcă de cele mai multe ori pe astfel de oameni nimeni nu îndrăznește să-i obijduiască — dar de la o aluzie indirectă își pierde starea de spirit, se indispenă, se tulbură sau se mânie. Smerenia este o foarte mare virtute creștină care nu este o slăbiciune a omului, dar este o forță interioară. Să nu răspunzi celui ce te-a obijduit, să taci în fața ofensatorului, să conștientizezi propriul păcat și nedreptatea ta, când în adresa ta vin clevetiri, este un grad foarte înalt de desăvârșire duhovnicească, de forță interioară și de libertate interioară a omului. De unde le avea toate acestea sfântul ierarh Tihon? Din cuvântul lui Dumnezeu. El a fost învățat de Însuși Hristos — tot așa cum suntem și noi învățați de cuvintele Evangheliei; însă el le-a primit cu toată inima lui.

Astăzi, în ziua pomenirii sfântului ierarh, a fost citit un fragment din capitoul cinci al Evangheliei după Matei, unde găsim uimitoarele cuvinte: *Voi sunteți lumina lumii; nu poate o cetate aflată pe vârful de munte să se ascundă* (Mt. 5, 14). Dar puțin mai înainte în aceeași Evanghelie Domnul, adresându-se către oamenii care Îl ascultau, spune: *Voi sunteți sarea pământului* (Mt. 5, 13). Sarea pământului, lumina lumii... Nu „lumii”, dar „a lumii”, adică voi sunteți ceea ce este cel mai bun în lume. Către cine adresează Domnul aceste cuvinte? Către locuitorii simpli ai Galileei care s-au adunat să-L asculte pe Mântuitor pe un munte pe malul mării Galileii, aproape de orașul Capernaum, unde Domnul locuia în timpul aflării Sale în Galileea. Dar de ce Domnul s-a adresat acestor oameni simpli, numindu-i sarea pământului și lumina lumii? Pentru că El le-a adresat puțin mai înainte alte cuvinte. El le-a spus lor poruncile Sale despre fericire — acele porunci, în care sunt formulate cele mai mari legi morale ale existenței omenești.

Aceste nouă porunci creștine nu se află în nici o contradicție cu cele zece porunci ale lui Moise. Cum se spune în aceeași Evanghelie, pe care am ascultat-o astăzi, Domnul vorbește despre Sine Însuși că nu a venit să strice legea — adică legea lui Moise — ci să o împlinească. Și El împlinește și completează legea lui Moise cu aceste uimitoare nouă porunci: fericiți cei săraci cu duhul, fericiți cei ce plâng, fericiți cei blânzi, fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, fericiți cei milostivi, fericiți cei curați cu inima, fericiți făcătorii de pace, fericiți cei prigoniți pentru dreptate, fericiți cei prigoniți pentru Hristos (vezi: Mt. 5, 3-11). Și pentru faptul că locuitorii Galileiei au auzit aceste cuvinte și, desigur, le-au acceptat cu tot sufletul, Domnul le spune: „Voi sunteți lumina lumii, fiindcă dacă veți înfăptui aceste porunci, veți fi lumina, veți fi puterea, veți fi frumusețea acestei lumi...”

Sfântul ierarh Tihon de Zadonsk a înfăptuit aceste porunci. Din experiența sa interioară el a și propovăduit, a și scris cărțile sale care până în zilele noastre uimesc printr-o foarte mare profunzime duhovnicească, prin putere, atractivitate. Nu în zadar aceste porunci se numesc poruncile fericirii, poruncile fericirii omenești — fiindcă după voia lui Dumnezeu omul este făcut astfel că numai trăind conform acestor porunci, el va fi fericit — nu conform stihilor acestei lumi, nu conform turbulențelor firii omenești, nu conform îndemnului învățătorilor mincinoși, dar conform acestor porunci pașnice ale lui Dumnezeu. Cine le îndeplinește, acela își creează viața sa duhovnicească interioară — o lume deosebită, plină de frumusețe, armonie, bucurie, liniște și fericire. Aceasta și este scopul vieții omenești, fiindcă, cât de mult ne-am strădui să punem în fața noastră alte scopuri, toate sunt grabnic trecătoare și neînsemnate în comparație cu Scopul lui Dumnezeu, pus în fața fiecărui om — a dobândi fericirea, pentru care nici sfârșitul vieții de pe pământ nu este un hotar, dar care trece în veșnicie și înflorește acolo în ziua cea neînserată a Împărăției lui Dumnezeu.

De aceea noi cu atâta atenție auzim și ascultăm cuvintele sfântului ierarh Tihon, fiindcă el în sine a dobândit această fericire, această bucurie, această plinătate a vieții; și ceea ce a fost în fața

acestei frumuseți interioare — neplăcerile sau durerea grabnic trecătoare a omului, sau obida — este nimic, fiindcă fericirea interioară a omului îi dăruiește totodată o mare putere. Noi învățăm toate acestea din cuvântul lui Dumnezeu, noi învățăm toate acestea din experiența sfinților lui Dumnezeu și toate cele spuse ajută mai bine să înțelegem cuvintele de încheiere ale citirii de azi din Evanghelie: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (vezi: Mt. 5, 16). Amin.

PREDICA DE SĂRBĂTOAREA ADORMIREA PREASFINTEI STĂPÂNEI NOASTRE NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU ȘI PURUREA FECIOARĂ MARIA

După liturghia Dumnezeiască în catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului în Kremlin (or.Moscova)

28 august 2010

Înaltpreasfințiile și Preasfințiile Voastre! Dragi părinți, frați și surori!

Vă felicit pe toți cu marea sărbătoare Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Este ziua slavei Născătoarei de Dumnezeu care a trăit, conform înțelegerii omenești, o viață foarte modestă și neluată în seamă. Ea nu a avut vreo situație cât de cât cunoscută în societate, nu a avut bogăție, nu a avut o casă frumoasă, nu a avut îmbrăcăminte frumoasă — nu a avut nimic din toate cele ce alcătuiesc o viață fericită mondenă.

Pe seama ei au căzut multe suferințe. Probabil, fiecare mamă știe ce înseamnă să suferi pentru copilul tău, însă rareori cărei mame i-a fost dat să vadă suferințele și moartea propriului fiu. Sabie a trecut prin inima Născătoarei de Dumnezeu, suferințe neasemuite — ele pot fi comparate doar cu însăși răstignirea pe cruce, fiindcă durerea interioară, durerea sufletească nu a fost mai mică decât durerea fizică.

În viața Născătoarei de Dumnezeu nu a fost loc pentru nici o slavă lumească și unica slavă a venit la Ea în această zi, pe care noi în mod solemn o proslăvim ca ziua Adormirii Ei. Ea s-a arătat în această zi ca vas ales de Dumnezeu care în slavă și-a terminat nevoița vieții și a arătat întregii lumi reflectarea slavei Dumnezeiești.

În Sfânta Scriptură noi nu găsim evenimente legate de viața Maicii Domnului după Înălțarea lui Iisus. Însă viața Ei este bine cunoscută, fiindcă deja în secolul întâi, dar mai ales în secolul al doilea așa scriitori bisericești cunoscuți ca Ignatie al Antiohiei și Meliton al Sardiniei au scris despre viața pe pământ a Maicii Domnului și despre Adormirea Ei preaslăvită. Iar în secolul al IV-lea sfântul ierarh Epifanie al Ciprului a generalizat povestirile transmise prin viu grai despre viața Născătoarei de Dumnezeu, care au fost păstrate în Biserica veche; și după Epifanie de acum mulți sfinți părinți și scriitori bisericești luminați au povestit despre viața Maicii Domnului după Înălțare și mai ales despre ziua Adormirii Ei preaslăvite.

Din toate sărbătorile, dedicate Maicii Domnului, această sărbătoare este cu totul deosebită, fiindcă prin evenimentul amintit azi Dumnezeu a făcut un anumit total al vieții vasului Său prea ales — a Preasfintei Fecioare Maria și a însemnat cu slavă omenescă și Dumnezeiască Adormirea Ei, după care Preasfânta Născătoare de Dumnezeu a fost ridicată de la pământ la cer cu sufletul și trupul.

Născătoarea de Dumnezeu a fost ca Mamă apropiată de Mântuitor prin firea ei naturală. Dar noi știm că rudenia de sânge nu garantează nicicum o apropiere adevărată prin gând, prin duh. Însă Maica Domnului nu a fost doar apropiată de Mântuitor ca Mama Lui care I-a dat viață trupească, dar Ea Îi era apropiată Fiului Său și duhovnicește. Astăzi am fi spus că erau uniți prin cuget, trăiau o viață comună, aveau o unică înțelegere a slujirii celei mari, pe care Fiul Ei a adus-o oamenilor ca un Om desăvârșit și ca Fiul lui Dumnezeu.

Pe ce se bazează această apropiere a Maicii Domnului de Fiul Ei? În ce constă temelia acestei rudenii duhovnicești? În faptul des-

pre care astăzi apostolul Pavel ne-a vorbit prin cuvintele epistolei sale către Filipeni: *Gândul acesta să fie în voi care era și în Hristos Iisus* (Flp. 2, 5). În Maica Domnului au fost aceleași gânduri, aceleași sistem de valori, aceeași concepție de viață, aceeași săvârșire de fapte bune.

Fiecare din noi este chemat de a fi apropiat de Dumnezeu, fiecare din noi este chemat de a avea rudenie duhovnicească cu Fiul lui Dumnezeu. Noi nu avem posibilitate să avem cu El rudenie directă fizică — deși prin sânge tot neamul omenesc este unit și în sensul larg al cuvântului noi toți suntem rude cu Mântuitorul, tot așa cum suntem rude unii cu alții. Dar foarte important e să ai rudenie duhovnicească cu Domnul, să ai *gândul acesta...care era și în Hristos Iisus*.

Dar de unde Maica Domnului avea o astfel de rânduire sufletească și duhovnicească? Desigur, de la educație. Ea a fost educată în Templu, Ea a avut părinți cuvioși, Ea a avut educatori minunați duhovnicești, deși nu cunoaștem numele lor.

Educația este un factor foarte important, hotărâtor în formarea vieții omenești. *Gândul acesta să fie în voi care era și în Hristos Iisus*, gândul nu va veni la noi, dacă nu vom lucra asupra noastră. Este minunat când acest lucru se începe din copilărie: când cei maturi își educă copiii, nepoții, când apoi ștafeta este preluată de Biserică, de școlile duminicale pe lângă biserici, precum și de instituțiile de învățământ de stat; când copilul, pruncul, adolescentul, tânărul este educat într-un singur sistem de valori — iată atunci omul își poate forma gândul, *Gândul acesta să fie în voi care era și în Hristos Iisus*.

Dar, în afară de educație, Maica Domnului a avut încă ceva, ce a oglindit în Ea această viață interioară a Fiului Ei: Ea a fost alături de El, Ea Îl vedea, Ea Îl auzea, Ea învăța de la El. Noi nu avem posibilitate să-L vedem și să-L auzim fizic pe Domnul, dar noi avem posibilitate să-I auzim vocea Lui, pecetluită în Sfânta Scriptură, noi avem posibilitate să-I fim aproape prin rugăciune. În rugăciune omul se apropie atât de mult de Dumnezeu, încât nu mai putem vorbi de hotare. Cu cât este mai puternică rugăciunea,

cu atât este mai puternică legătura, cu atât mai mare este puterea lui Dumnezeu, care este dăruită omului ca răspuns la rugăciune. Prin rugăciune noi intrăm în această comunicare tainică, dar reală cu Dumnezeu.

Noi avem aceleași posibilități pe care le-a avut și Maica Domnului să fim aproape de Dumnezeu, să stăm în fața Lui, să-I auzim vocea, să învățăm de la El, să-L imităm, să trăim conform legii Lui, ca *Gândul acesta să fie în voi care era și în Hristos Iisus*.

SPAȚIUL DUHOVNICESC AL SFINTEI RUSII ESTE INDIVIZIBIL

Predica în ziua aducerii moaștelor sfântului ierarh al Moscovei Petru, a toată Rusia făcător de minuni (1479). După liturghia Dumnezeiască în catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova)

6 septembrie 2010

Înaltpreasfinția și Preasfinția Voastră! Dragi părinți, frați și surori!

Vă felicit din toată inima cu marea sărbătoare pentru orașul Moscova și pentru toată Patria noastră — cu ziua pomenirii sfântului ierarh Petru, mitropolit al Kievului, al Moscovei și al întregii Rusii.

Sfântul ierarh Petru a săvârșit o mare nevoie în viață. Nu din cauza împrejurărilor bune s-a pomenit aici, la nordul Rusiei. În secolul al XIII-lea Orda a ocupat capitala, orașul Kiev, l-a distrus. Au fost batjocorite sfințeniile, orașul a fost ars și Rusia s-a cufundat într-un multisecular prizonierat de vasal, depinzând de bunăvoința Ordei.

Nu mai era posibil ca statul Rus unitar să fie condus din orașul Kiev. Și atunci prestolul înaltului cneaz a plecat din Kiev într-un loc mai liniștit, nedistrus — la nord-estul Rusiei, în orașul Vladimir. Însă sfântul ierarh Petru, devenind mitropolit al Kievului și

venind la Vladimir, a simțit necesitatea de a trece Catedrala de luminare din Vladimir în altă parte. Și acest loc a fost ales să fie un mic oraș Moscova, puțin cunoscut în acele timpuri. Acest pas al sfântului ierarh nu este posibil de a fi explicat doar prin clarviziune politică și prin înțelepciune. Fără doar și poate el era condus de Însuși Domnul, de Harul lui Dumnezeu. Anume aici, pe acest deal din Kremlin, s-a instalat marele cneaz al întregii Rusii doar pentru faptul că încoace a sosit mitropolitul întregii Rusii. Sfântul Petru a fondat catedrala în care ne rugăm împreună astăzi și a pus început Moscovei în calitate de capitală a întregii Rusii.

Această istorie multe ne învață. În primul rând, ne dă clar de înțeles ce semnifică Rusia unită Sfântă. Ca rezultat al proceselor complexe politice din secolul al XX-lea pe întinderile Sfintei Rusii s-au format state independente. Fiecare își are denumirea sa, dar nici unul din aceste state, luate aparte, nu prezintă toată marea moștenire istorică și duhovnicească, pe care noi o numim Sfânta Rusie. Această moștenire nu poate dispărea, fiindcă ar fi fost împotriva voinței lui Dumnezeu, împotriva voinței fondatorilor statului Rus, împotriva voinței marilor cneji și mitropoliți care au condus Biserica unită Rusă, împotriva voinței istorice a poporului. Anume de aceea Sfânta Rusie este păzită cu grijă de Biserica Rusă Ortodoxă, care respectă alegerea politică a oamenilor, apariția statelor independente, dar care insistă și va insista asupra faptului că spațiul duhovnicesc al Sfintei Rusii este indivizibil, precum este indivizibilă memoria istorică, precum este indivizibilă moștenirea măreață a părinților noștri.

Te întărești în aceste gânduri anume în astfel de zile cum este cea de astăzi, când pomenim pe sfântul ierarh și făcător de minuni Petru, mitropolit al Kievului, pe care putem să-l numim fondatorul Moscovei în calitate de capitală a țării. Și de atunci catedrala ierarhilor din capitală, cărora Dumnezeu le-a înmănat destinul de a păstra spațiul duhovnicesc al Sfintei Rusii, se află aici, pe acest deal, în această catedrală.

Să ne rugăm sfântului ierarh Petru, ca să ne dea puteri să continuăm destoinic acea cauză măreață a păstrării Sfintei Rusii unite,

pe care el o realiza. Să ne rugăm sfântului ierarh Petru, ca pentru rugăciunea lui în fața lui Dumnezeu, oamenii cu conștiința istorică întunecată din nou să se întoarcă la înțelegerea adevărului. Să ne rugăm sfântului ierarh Petru, ca nici o încercare de a diviza acest spațiu duhovnicesc al Sfintei Rusii să nu se soldeze cu succes. Nici nu poate să se soldeze cu succes, fiindcă este o lucrare împotriva planului lui Dumnezeu pentru poporul Sfintei Rusii.

Credem și nădăjduim și Îl rugăm pe Dumnezeu, ca prin rugăciunile sfântului ierarh Petru să se păstreze unitatea duhovnicească a tuturor popoarelor care constituie Sfânta Rusie, să se păstreze unitatea Bisericii Ortodoxe Ruse. Credem că sfântul ierarh Petru acum se roagă mai ales pentru moștenirea lui și, odihnindu-se cu moaștele sale sfinte aici, în altarul catedralei Adormirea Maicii Domnului, cu duhul se află de asupra întregii Rusii. El atât de bine cunoștea acest spațiu mareț al Rusiei, căci, nascându-se în Malorusia, actualmente Ucraina, la vestul ei, devenind mitropolit al Kievului, iar apoi și al Moscovei, în personalitatea sa a unit aceste spații geografice prin legături marețe și de nedesfăcut ale unității duhovnicești. Anume aceste legături și unesc poporul Sfintei Rusii în credință și evlavie, conferă putere duhovnicească de împotrivire ispitelor și atracțiilor veacului de acum.

Vă felicit din inimă pe toți cu ziua pomenirii sfântului ierarh Petru, mitropolit al Kievului, al Moscovei și al întregii Rusii. Fie ca Domnul pentru rugăciunile lui să păstreze Rusia, Ucraina, Belarus, Moldova și alte țări care formează acel spațiu duhovnicesc, pentru care el este rugător în fața lui Dumnezeu și pentru care el, fără îndoială, poartă grijă acum în Biserica triumfătoare a cerului. Amin.

*Apoi Prea Fericitul Patriarh Kiril a salutat arhiepiscopii care au slujit împreună cu Înaltpreasfinția Lui, printre care a fost mitropolitul de Borjomi și Bacuria Serafim (Biserica Ortodoxă Georgiană).
Apoi Patriarhul a continuat:*

Cuvinte speciale de salut aş vrea să vă adresez Dumneavoastră, stăpâne Iosif, precum și tuturor reprezentanților regiunii Ivanovo

și ai eparhiei din Ivanovo-Voznesensk care astăzi s-au rugat împreună cu mine.

Aș vrea să mulțumesc pe domnul guvernator care este prezent împreună cu înaltele fețe din regiune, clerul eparhiei, monahi și monahii, corul admirabil care astăzi a cântat atât de minunat în această catedrală istorică, copiii, tineretul care reprezintă regiunea Ivanovo.

Fie ca Domnul să fie milostiv cu acest pământ, să-i dăruiască putere duhovnicească pe care el, desigur, întotdeauna a avut-o, dar în zilele noastre puterile trebuie reînnoite, inclusiv și cele duhovnicești. Ne rugăm ca Domnul să binecuvânteze regiunea Ivanovo și cu putere duhovnicească, și prosperitate materială, să o păzească de toate năpastele, nenorocirile și răutățile, să dăruiască viață pașnică și liniștită poporului nostru cuvios, trăitor pe aceste pământuri.

Aș vrea să salut, de asemenea, clerul moscovit care este prezent aici și pe voi, pe toți, dragii mei frați și surori. Prin rugăciunile sfântului ierarh Petru să vă păzească Domnul în pace, unitate, cuvioșie și curățenie. Amin.

ACOLO UNDE DUMNEZEU ESTE APROAPE DE OM, ACOLO ȘI ESTE CENTRUL LUMII

Predica după liturghia Dumnezeiască în catedrala Schimbarea la Față a Mântuitorului din or. Iakutsk

24 septembrie 2010

Înaltpreasfințiile și Preasfințiile voastre! Înalte fețe ale puterii laice, dragi părinți, frați și surori!

Cu un sentiment de mare bucurie am săvârșit astăzi împreună cu voi liturghia Dumnezeiască în această catedrală minunată în orașul Iakutsk.

Încă cu puțin timp în urmă, în memoria mea și a multor oameni Iakutia era o îngrozitoare pustie duhovnicească — pe o suprafață aproape egală cu cea a Europei Occidentale era doar

o mică bisericuță în orașul Iakutsk. Nu era nici o manifestare a vieții religioase, totul parcă era încremenit și nu aveai pe ce să-ți oprești privirea. Case mohorâte, în care trăiau oameni săraci, obișnuitele pentru acele vremuri blocuri cu cinci etaje — și întinderi fără sfârșit. Acela era chipul societății care considera că, bizuindu-se pe puterea omului, pe rațiunea lui, pe instruire, cultură, știință, putere poți transforma în rai viața de pe pământ. Și de dragul acestui vis mureau milioane de oameni...

Noi așa și nu am mai văzut raiul făurit de mâinile omului. Este imposibil să-l vezi undeva pe pământ — chiar și acolo unde sunt drumuri excepționale și case frumoase, acolo unde sunt oamenii bine îmbrăcați și automobile scumpe. Pe pământ nu este posibil să construiești raiul. Sarcina omului constă nu în faptul ca să construiască raiul pe pământ, dar în faptul ca viața omului să nu se transforme în iad. De ce este așa? Pentru că e prea mare atracția păcatului. Această atracție este atât de puternică, încât omul deseori își pierde voința, rațiunea și se dedă patimilor și viciilor, plutește purtat de curentul unui strașnic râu, care îl duce în infern. Oamenii săvârșesc fapte rele, fiindcă lor le pare că în rezultat vor căpăta pentru sine un anumit beneficiu: sau vor deveni mai bogați, sau vor căpăta mai multă putere, sau vor avea mai multe desfătări. Această orientare în viață îl duce pe om la eșec. Noi nu vom aduce nimic cu noi după hotarul dintre viață și moarte. Noi nu vom avea nevoie acolo nici de conturi în bancă, nici de haine frumoase, nici de case splendide, nici de automobile scumpe.

Vorbind astfel, eu nu pot spune, reieșind din învățătura Bisericii, că bunurile materiale nu au valoare pentru om. Ele au valoare — ele susțin pe om în mod fizic, oferindu-i posibilitate să-și descopere potențialul său duhovnicesc. Toate bunurile materiale sunt mijloace, dar nu scop. Dacă unicul scop este a construi o casă frumoasă, atunci acesta este un scop fals. O casă frumoasă trebuie să fie construită pentru un scop anumit — pentru ca în ea să trăiască o familie unită și puternică, pentru ca în ea să fie mulți copii, iar dacă Dumnezeu nu a dat copii — pentru ca în această casă să se săvârșească fapte bune.

Dar ce este o valoare netrecătoare? Ce este acea putere care ne va aduce în Împărăția lui Dumnezeu, care ne va face destoinici de viață în rai? Noi am auzit răspunsul la această întrebare în citirea de azi din Evanghelia după Matei. Domnul, arătând la un copil, a spus cuvinte uimitoare pe care oamenii nu le pot înțelege până la sfârșit, dar în care se conține un mare adevăr și putere de viață: *De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în Împărăția Cerurilor* (Mt. 18, 3). Însă vârsta copilăriei — este doar începutul vieții. Toate puterile — ale minții, voinței, sentimentelor — sunt încă în stare germinală și trebuie de dezvoltat aceste puteri, de format rațiunea, de educat voința și sentimentele; trebuie să crești, să devii un om matur, puternic care ar aduce folos sie și apropiaților săi. De ce dar Domnul nu a arătat la apostolii Săi și nu a spus: „A acestora este Împărăția Cerurilor — fiți ca ucenicii Mei și veți intra în Împărăția Cerurilor”? Ar fi fost pe înțeles: anume când omul crește în rațiune, anume atunci el se află în comuniune cu Dumnezeu, el capătă cheia de la Împărăția lui Dumnezeu. Dar Domnul a arătat la copii. Unii pot să se gândească: ce e, trebuie să fii atât de nedezvoltat ca și copiii? Este nevoie, oare, să ai aceeași rațiune ca și copiii? Trebuie să ai, oare, aceeași experiență de viață ca la copii? Trebuie să plângi tot așa cum plâng copiii? Trebuie, oare, să râzi tot așa cum râd copiii? Pentru ce e nevoie, atunci de o viață întreagă?

În cuvintele lui Dumnezeu — este un mare adevăr și cheia spre înțelegerea tainei Împărăției Cerurilor. Desigur, copilul se hrănește cu lapte, mănăncă moale, cum spune apostolul Pavel (vezi: Evr. 5, 12-14). Copilul trebuie să acumuleze puteri, el are nevoie să crească, trebuie să capete rațiune, înțelepciune, capacitate de a se împotrivi răului. Dar în sufletul copilului este ceva ce nu trebuie niciodată să părăsească pe om — curățenia inimii.

Noi putem deveni foarte puternici, bogați, influenți, deștepți, instruiți. Noi putem deveni savanți, politicieni sau simpli muncitori care insuflă respect la toată lumea. Dar, cu toate acestea, noi trebuie să păstrăm în inimă acest spirit al copilăriei, această capacitate de a venera lumea lui Dumnezeu, a simți frumusețea lumii, așa

cum o simt copiii, a simți adevărul, cum îl simt copiii, a fi curat cu sufletul, cum sunt curați copiii. Altfel nici nu poate fi, fiindcă doar *cei curați cu inima, aceia vor vedea pe Dumnezeu* (vezi: Mt. 5,8). Unde Îl vor vedea? Și în această viață și în viața de apoi.

Când am sosit în Orientul Depărtat și am vizitat locurile cele mai îndepărtate, m-au uluit multe lucruri, și în special am fost impresionat de popoarele ce populau acele ținuturi. Nu toți o duc în îndeșulare — așa zice că majoritatea oamenilor trăiesc foarte modest. Natura este aspră. Dar, întâlnindu-mă cu populația locală, privind în ochii acelor oameni, eu am văzut acest spirit al copilăriei. Cineva ar putea spune că acei oameni sunt niște naivi. Cineva ar putea spune că iată, se va schimba spre bine viața lor, vor deveni mai bogați și toate acestea vor trece. Dar așa vrea să vă doresc din toată inima, vouă tuturor, dragii mei, cei care locuiți în aceste regiuni — și localnicilor, și celor veniți — să păstrați această copilărie în inimile voastre.

În viața oamenilor maturi sunt multe vicii, multe păcate și multă necurățenie. Dar dacă în om se păstrează venerația pentru Dumnezeu, dacă în om se păstrează dragostea pentru alți oameni, dragostea pentru lumea înconjurătoare, înseamnă că în acest om se păstrează aceea ce este cel mai important în perioada copilăriei; și acelora este Împărăția lui Dumnezeu.

Dar cum rămâne cu lumea contemporană, cu un număr enorm de probleme și cu multe conflicte, unde deseori câștigă cel mai viclean, cel mai fățarnic, acela în care nu este nimic din cele proprii spiritului copilăriei? Cum să nu pierdem ceea ce este cel mai bun, cum să putem duce până la vârsta bătrâneții această reflectare a sfințeniei copilăriei? Pentru aceasta noi trebuie să ținem minte că omul prin propriile forțe nu va putea să se apere de influența păcatului. El va pierde sfințenia, dată lui în anii fragezi ai copilăriei. Noi vom putea să păstrăm ceea ce este mai bun și vom căpăta ceea ce e mai bun din celea ce poate să ne dea lumea înconjurătoare doar atunci, când în centrul vieții noastre este Dumnezeu. Domnul, voința Lui, legea Lui ne ajută să corectăm viața noastră, permanent controlându-ne dacă procedăm corect, dacă

gândim corect, dacă corelăm gândurile noastre cu cuvântul lui Dumnezeu.

Iată pentru ce este nevoie de credință, iată pentru ce este nevoie de Biserică — pentru ca noi să nu pierdem niciodată capacitatea de a coordona cu voia lui Dumnezeu, cu legea Lui gândurile noastre, acțiunile noastre, utilizând limbajul contemporan — toată informația care astăzi este revărsată asupra omului, toate aceste învățături, stereotipuri ale gândirii, stereotipuri ale vieții, toată această modă la cuvinte și fapte. Noi trebuie în permanență să coordonăm toate cu voia lui Dumnezeu și cu cuvântul Lui și să cernem, să aruncăm totul ce încalcă voia lui Dumnezeu. Și atunci vom păstra curățenia inimii, atunci Domnul va înclina spre noi mila Lui.

Ieri am luat cunoștință de o experiență uimitoare a slujirii clerului ortodox în Iakutia. Mi s-au arătat exponate de muzeu, printre care prima gramatică a limbilor iakută și tungusă, primele alfabete, primele texte scrise în aceste limbi. Și toate acestea au fost înfăptuite prin truda preoților — preoților ortodocși ruși care au venit pe acest pământ, au îndrăgit din toată inima acest popor luminos și care și-au consacrat toată viața pentru dezvoltarea și fortificarea culturii locale, pentru înălțarea duhovnicească și culturală a oamenilor. Dar cum se păstrează în sânul poporului iacut amintirea bună despre înaintașii noștri! Era emoționant să ascuți povestirea celor care îmi relatau despre toate acestea și emoționant era în acel moment să privești la fețele oamenilor care parcă retrăiau din nou cele povestite. Aceasta semnifică că amintirea recunoscătoare este vie și această amintire recunoscătoare obligă la multe generații contemporane a Bisericii noastre.

Astăzi nu e nevoie să inventăm alfabete, dar este nevoie împreună cu poporul iacut să facem totul pentru dezvoltarea culturii, pentru ameliorarea materială și duhovnicească a vieții oamenilor, pentru înălțarea spiritului lor. Trebuie să facem totul pentru ca să protejăm oamenii de influențele dăunătoare și pierzătoare ale veacului acesta, păstrând curățenia inimilor — ceea ce ne și duce în Împărăția Cerurilor. <...> Cred că cuvântul lui Dumnezeu se va lipi de inimile acestea, fiindcă una corespunde alteia. Cum s-a spus

încă din vechime, ceea ce este similar se cunoaște prin similar și, cum se zice în cuvântul lui Dumnezeu, *înțelepciunea nu pătrunde în sufletul viclean* (Cartea Înțelepciunii lui Solomon 1,4). Iar dacă sufletul nu este viclean, dacă în suflet este aceea ce este în cuvântul lui Dumnezeu, atunci cuvântul lui Dumnezeu este însușit și aduce un mare rod.

Eu chem tot clerul din eparhia de Iakutia să muncească la fel cu dăruire. Să nu căutați viață ușoară undeva departe. Există un dicton minunat: e bine acolo, unde nu suntem. Iar în locul acelui dicton voi zice altfel: este bine acolo, unde Dumnezeu este aproape de om. Cândva eu am vizitat un schit de călugări foarte nevoitor, unde condițiile de viață sunt asemănătoare cu cele mai aspre locuri din Iakutia. Și călugării — doar câțiva oameni — viețuiesc pe o insulă arctică îndepărtată, izolați de orice civilizație timp de mai bine de nouă luni pe an. Când am călcat pe acel pământ, cu inima am simțit prezența harului lui Dumnezeu și am vorbit despre aceasta unuia din călugări. El a căzut pe gânduri și a rostit niște cuvinte pe care nu le voi uita niciodată: „Aici, Prea Fericite, Dumnezeu este aproape de om”.

Acolo, unde Dumnezeu este aproape de om, acolo și este centrul lumii. Nu în orașele chinuite și pline de smog, nu acolo unde arde viu reclama, împingându-l pe om la faptele păcatului, nu acolo unde oamenii se umflă ca bulele de săpun din cauza bogăției și iubirii de slavă, nu acolo unde viața zboară ca o clipă, fără a lăsa ceva în urma sa — dar acolo unde Dumnezeu este aproape de om. Și cu cât este mai aproape de noi Dumnezeu, cu atât mai aproape de centru este locul nostru în viața lumii și în întreaga istorie.

Din această cauză, părinților, trebuie să îndepliniți o misiune extrem de importantă. Nu scoateți de pe sine aceste cruci, purtați-le cu bucurie și dragoste. Fie ca orice om, care a căpătat mântuire prin propovăduirea voastră, prin pilda vieții voastre, să vă fie drept răsplată. Încă odată aș vrea să mulțumesc administrația din Iakutia pentru atitudinea deosebit de bună și cordială, în care se oglindește curățenia inimilor oamenilor, trăitori din aceste locuri. Cred că prin forțele comune ale Bisericii, statului, societății, ale întregului

popor va înflori ortodoxia pe pământului Iakutiei, ajutând oamenii să valorifice bogățiile imense materiale ale acestui ținut, să devină mai puternici duhovnicește și trupește și, totodată, să păstreze curățenia inimii care ne și deschide calea în Împărăția lui Dumnezeu.

În amintirea aflării mele în orașul Iakutsk aș vrea să vă înmănez, Preasfinția voastră, această sfântă panaghie. Fie ca Maica Domnului să vă acopere cu Acoperământul Său, să vă dea puteri trupești, să vă ajute să duceți crucea arhierescă întru slava lui Dumnezeu și întru mântuirea enoriașilor voștri. Iar catedralei acesteia aș vrea să aduc în dar icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, proslăvită pe pământul Pskovului, cu inscripția mea Patriarhală. Închinându-vă la această icoană, amintiți-vă de rugăciunea noastră de obște și rugați-vă Maicii Domnului ca Ea să întindă Acoperământul Său asupra pământului îmbelșugat al Iakutiei și asupra întregii Rusii.

În amintirea aflării mele aici aș vrea fiecăruia din voi să vă transmit iconița sfântului ierarh Inokentii, mitropolitul Moscovei, care a pus bazele ortodoxiei pe pământului Iakutiei, dar nu doar în Iakutia, dar și în Preamurie, la Kamceatka, pe insulele Aleute, în America de Nord. Rugați-vă sfântului ierarh, ca Domnul să vă ajute să trăiți conform poruncilor Domnului nostru Iisus Hristos și să păstrați credința în inimile voastre. Rog slujitorii bisericii imediat după această slujbă să transmită fiecăruia iconița sfântului ierarh Inokentii cu binecuvântarea mea.

Spațiile noastre sunt nemărginite — Siberia, Orientul Depărtat. În aceste locuri trăiește un popor puternic, întinderile sunt mari, iar oameni puțini... Noi trebuie să fim cu mult mai mulți. Și nu pentru a soluționa probleme economice, deși nici aceste probleme nu vor putea fi soluționate, dacă vom fi puțin numeroși. Când sunt mulți oameni, atunci și lucrul sporește, și viața devine mai veselă. În viața de obște se cizează virtuțile noastre creștine. Iată din ce cauză familiile cu mulți copii erau un semn de binecuvântare a lui Dumnezeu și în aceste familii ca în Biserici casnice era educat poporul nostru evlavios. Și astăzi Biserica cheamă oamenii care se

căsătoresc să trăiască creștinește. Fie ca să aveți mulți copii. Nicio-dată să nu limitați numărul de copii prin gânduri false și păcatoase despre lipsa de bani, despre faptul că nu veți putea crește copii și așa mai departe. Dacă vom trăi conform legii lui Dumnezeu, Domnul ne va ajuta și pe copii să-i creștem, și studii să le dăm, și o mare bucurie ne va da în inimă.

Vorbind astfel, aș vrea să le spun oamenilor singuratici care nu au putut să-și creeze o familie, care locuiesc singuri: să nu aveți nici o frică — noi nu suntem oameni de categoria a doua, dacă nu avem familie. Totul depinde de faptul cu ce ne ocupăm. Dacă trăim doar pentru sine, suntem supărați pe toată lumea că viața nu ne-a reușit, cu vecinii suntem certați, nu găsim cuvinte bune, întotdeauna ne jelim pe sine — atunci noi pierim. Iar dacă darul lui Dumnezeu care ne este dat — libertatea noastră — o îndreptăm spre a ajuta altora, a susține familiile cu mulți copii, a sluji săracilor, a aduce în Biserică talentele noastre și a le valorifica, atunci Domnul și la viața noastră singuratică (spun „noastră”, fiindcă toți călugării la fel sunt singuri) va adăuga harul Său.

Prin urmare, doresc familiștilor familii unite, dragoste, înțelegere, răbdare unul față de altul și mulți copii. Oamenilor singuratici — pace în suflet, ajutorul lui Dumnezeu și capacitatea de a sluji Bisericii și apropiaților săi. Aș dori în semn de recompensă și mulțumire să înmânez diplome Patriarhale și ordine distinctive mameilor cu mulți copii, în ale căror familii sunt educați mai mult de trei copii — împreună cu cadourile din partea mea personală și premii bănești.

Fie ca binecuvântarea lui Dumnezeu să fie cu noi cu toți, ajutându-ne în viața noastră aici, pe pământ, și întărindu-ne în calea spre viața veșnică. Amin.

TAINA CRUCII LUI HRISTOS

Predica la sărbătoarea Înălțarea Sfintei și de-viață-dătătoare Cruci a Domnului. La liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova)

27 septembrie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

În ziua Înălțării Sfintei Cruci a Domnului noi auzim cuvintele apostolului Pavel din epistola întâi către Corinteni care ne ajută să înțelegem însăși esența creștinismului. Apostolul spune: *Hristos m-a trimis să binevestesc, dar nu cu înțelepciunea cuvântului, ca să nu rămână zadarnică crucea lui Hristos. Căci cuvântul Crucii pentru iudei este sminteală, pentru neamuri, nebunie, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu* (vezi: 1 Cor. 1, 17-18. 23). Apostolul mărturisește despre faptul că nici o înțelepciune omenească nu este în stare să înțeleagă taina Jertfei pe Cruce a Mântuitorului.

Dacă încercăm să înțelegem jertfa Mântuitorului, Viața Lui și suferințele din punct de vedere al idealurilor și valorilor ce domină în societatea umană, atunci totul pare a fi o nebunie. Iată din ce cauză elinii, care și-au fondat viața lor pe filozofie, știință, înțelepciunea omenească, considerau propovăduirea pentru Hristos o nebunie. Iudeii nu se bazau pe filozofie sau știință — ei aveau credință într-un Singur Dumnezeu; însă mântuirea lor ei o legau, în primul rând, de eliberarea de sub jugul romanilor. Iudeii mult timp au suferit sub împilarea civilizației păgâne și considerau că mântuirea nu este posibilă până când nu va veni Mesia și îi va izgoni pe romani. De aceea pentru iudei propovăduirea despre Cruce era o mare sminteală — ea nicicum nu se combina cu speranțele, tendințele, idealurile lor privind aranjarea vieții pe pământ.

Cu adevărat, dacă e să privim de pe pozițiile zilei de azi la toată misiunea lui Hristos Mântuitorul — la viața Lui, propovăduirea Lui, suferințele Lui, moartea Lui — cât sunt de departe toate acestea de idealurile contemporane ale vieții! Nouă doar ni se pare că înțelegem semnificația celor săvârșite de Hristos — fiindcă deja

cunoaștem istoria și știm ce s-a petrecut după moartea pe Cruce a Mântuitorului. Dar dacă e să ne punem în locul celor care au trăit în acele timpuri — am înțelege oare? Ce fel de izbăvire poate veni de la un Om slab, Care nu are nici bani, nici putere, Care nu deține înțelepciunea și filozofia mondenă, păgână? Ce fel de izbăvire poate veni de la Acela Care îmbla înconjurat de ucenicii Săi — pescari puțin instruiți de pe lacul Ghenizaret? Probabil și noi cu dumneavoastră am fi avut aceeași atitudine față de predica Mântuitorului ca și oamenii din acele timpuri, pentru că nu corespunde această propovăduire Dumnezeiască modului de viață a oamenilor — iată din ce cauză ea este sminteală și nebunie în același timp. Apostolul Pavel, conștientizând deosebirea colosală dintre valorile și idealurile omenești ale vieții și propovăduirea lui Hristos, vorbește despre faptul că este trimis să binevestească nu cu înțelepciunea cuvântului — fiindcă orice înțelepciune omenească, generată de valorile lumii, nu este capabilă să aprecieze în toată plinătatea ceea ce a săvârșit Hristos.

Mântuirea prin venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu, Care S-a urcat pe Cruce, Care a suferit batjocuri și mahniri pentru neamul omenesc, cu adevărat nu se încadrează în limitele logicii omenești. Ce dar poate descoperi oamenilor semnificația celor săvârșite de Mântuitor? De ce chipul Lui este atât de atrăgător? De ce, în pofida faptului că sistemul Lui de valori, poruncile morale, aduse de El, sunt cu atâta dificultate realizate de oameni timp de două mii de ani, anume la El se uită oamenii atunci, când încep să se gândească la mântuirea lor? Pentru că totul ce a săvârșit Mântuitorul, a săvârșit Însuși Dumnezeu pentru noi. „Căci gândurile Mele nu sunt ca gândurile voastre și căile Mele ca ale voastre, zice Domnul”(vezi: Is. 55, 8).

Noi nu putem înțelege profunzimea și puterea gândului lui Dumnezeu și a acțiunii lui Dumnezeu. Noi putem doar să deschidem inima noastră în întâmpinarea acestor gânduri și acestor fapte și, deschizând inima, dintr-o dată începem să înțelegem — nu la nivelul formulărilor sofisticate, căci nici o formulare nu este în stare să exprime planul lui Dumnezeu, dar cu inima — ce este Hris-

tos pentru fiecare din noi. Anume prin astfel de percepere de către om a cuvântului lui Dumnezeu se și trezește puterea credinței și oamenii, atingându-se de Hristos, încep să înțeleagă că unica cheie în explicarea tainei Crucii și a suferințelor atotputernicului Dumnezeu — este dragostea. Nu datorită, căci Dumnezeu nu este dator nimănui; nu puterea miraculoasă, căci Dumnezeu nu salvează pe nimeni în mod automat, dar numai dragostea. Numai dragostea a putut să-L îndemne pe Domnul și cu adevărat L-a îndemnat ca Fiul lui Dumnezeu, devenind Fiul Omului, să accepte toată greutatea suferințelor.

Noi înțelegem semnificația și sensul Crucii încă pentru faptul că în viața noastră găsim analogii. Când omul este în sare să se jertfească pentru altul? Doar atunci când îl iubește. Când oamenii sunt gata să se jertfească pentru Patrie? Doar atunci, când o iubesc. Nici un fel de datorie și nici un fel de disciplină nu poate explica hotărârea omului de a-și da viața pentru altcineva — doar atunci, când în inimă și în minte este dragoste, omul este gata să se jertfească benevol. Iată de ce vorbește Domnul: *Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi* (In. 15, 13).

Înseamnă că taina Crucii lui Hristos într-adevăr poate fi înțeleasă de către om nu cu ajutorul filozofiei, nu cu ajutorul înțelepciunii omenești, nu prin așteptări politice, cum a fost la iudei, romani și elini, dar numai din interiorul firii omenești, din inima omului. De ce? Pentru că Dumnezeu ne-a creat pe noi după chipul Său. El a pus în noi legea morală a lui Dumnezeu și atunci când vorbește cu noi, noi Îl înțelegem, fiindcă suntem creați după chipul Lui. Când omenirea va înceta să-L înțeleagă pe Dumnezeu și va înceta să trăiască conform legii pe care Dumnezeu a pus-o în inima omului, atunci va surveni sfârșitul. Iar deocamdată continuă lupta — lupta dintre acei care niciodată nu-L vor înțelege pe Mântuitor și nu vor înțelege planul lui Dumnezeu pentru lume și pentru om și acei care poartă în inimile lor credința în faptul că Dumnezeu, cum a spus apostolul Pavel, prin nebunia propovăduirii mântuiește lumea.

Este ușor sau greu să fii om credincios? Este ușor, fiindcă aceasta corespunde firii omului. A merge împotriva lui Dumnezeu — înseamnă a merge împotriva propriei persoane, împotriva sentimentului moral înăscut, împotriva chipului lui Dumnezeu, pus în fiecare om. Și în acest sens viața în concordanță cu legea lui Dumnezeu — este viața în concordanță cu firea omului. Dar totodată e și greu, fiindcă un număr enorm de oameni viețuiesc în concordanță cu alte legi ale existenței, ei au cu totul alte scopuri, ei mărturisesc alte valori. Și pericolul vremurilor în care trăim constă în faptul că anume aceste scopuri și valori care nu vin de la Dumnezeu sunt oferite întregului neam omenesc în calitate de ideal al organizării vieții omenești. Are loc aceasta din cauza că păcatul întunecă natura morală a omului — întunecă rațiunea și deformează orientarea în viață. Cuvintele apostolului Pavel ne demonstrează întregul conflict, întreaga contradicție: pentru unii cuvântul despre Cruce este sminteală, pentru alții — nebunie, iar pentru noi, cei ce se mântuiesc — puterea lui Dumnezeu. Și atâta timp cât pentru neamul omenesc cuvântul despre Cruce va fi puterea lui Dumnezeu, atâta timp și se vor mântui oamenii. În pofida slăbiciunilor lor, căderii, păcatelor, ei vor merge la Hristos, se vor închina în fața jertfei Lui, în fața Crucii Lui care a arătat lumii întregi simbolul mântuirii. Amin.

**PREDICA DE ZIUA ADORMIRII CUVIOSULUI
SERGHIE, EGUMEN DE RADONEJ, FĂCĂTOR
DE MINUNI A TOATĂ RUSIA (+ 1392)**

*După liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfânta Treime de la lavra
sfântului Serghie*

8 octombrie

Pe voi pe toți, dragi părinți, frați și surori, vă felicit din inimă cu ziua pomenirii sfântului cuviosului și purtătorului de Dumnezeu părintelui nostru Serghie, egumenul de Radonej.

Sfântul Serghie este model de viață creștină. Precum într-o picătură de apă se oglindește soarele, tot așa și în el s-a oglindit totul la ce Dumnezeu îl cheamă pe om, s-a oglindit totalitatea valorilor creștinești. Nu este întâmplător că în ajunul pomenirii sfântului, la utrenie, noi citim minunatele cuvinte ale Mântuitorului care sunt bine cunoscute de toți: *Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre* (Mt. 11, 28-29). De ce dar citim aceste cuvinte în ziua pomenirii Preacuviosului? Fiindcă Preacuviosul în viața sa a înfăptuit ceea despre ce vorbea Mântuitorul — el de asemenea era blând și smerit cu inima.

Cât de departe era acest ideal creștin de ceea la ce cheamă lumea contemporană! Pentru mulți oameni contemporani blândețea și smerenia inimii — nu sunt virtuți, ci sunt o manifestare a slăbiciunii. Parafrazându-l pe apostolul Pavel, putem spune: cuvintele despre faptul că omul se realizează prin blândețe și smerenia inimii pentru unii este nebunie, pentru alții sminteală (vezi: 1 Cor. 1, 23). De ce dar a avut loc o astfel de polarizare a adevărului lui Dumnezeu și a idealurilor omenești? Pentru că, cedând păcatului în puțin, noi, la urma urmei, îi cedăm în toate — noi ne pierdem viața, orientându-o nu la valorile legii lui Dumnezeu, dar la valorile noastre particulare, omenești, de noi inventate și de noi propagate.

Blândețea și smerenia inimii — nu este o slăbiciune. Este o mare putere, este conștientizarea de către om a faptului că de asupra lui se află Dumnezeu, Care Singur este blând și smerit cu inima. Prin urmare, a trăi în concordanță cu poruncile lui Dumnezeu, în armonie cu Dumnezeu înseamnă a trăi așa cum El cheamă. Blândețea și smerenia — nu sunt stări ale înapoierii, depresiei, slăbiciunii; este o aflare conștientă în fața lui Dumnezeu Cel Viu, măreț și puternic, este înclinarea în fața Lui a capului, gândului și inimii omului.

Dar mai este și încă ceva foarte important pentru traiul de obște al oamenilor în această poruncă a lui Dumnezeu de a fi blând și smerit cu inima. Blândețea este, la fel, conștientizarea

valorii altor oameni. Omul care se situează pe sine în centrul existenței nu poate fi blând, înseamnă el nu acceptă pe alți oameni, el îi consideră mai slabi, mai prejos decât sine. Dintr-o astfel de concepție despre viață se trag toate nenorocirile care zguduie societatea umană. Blândețea este o recunoaștere a faptului că toți oamenii sunt copiii lui Dumnezeu, că fiecare are talentul său, frumusețea sa, lumea sa duhovnicească. Omul blând nu calcă lumea apropiatului său cu picioarele, dar are o atitudine grijulie față de ea, prin urmare în jurul celui blând întotdeauna se adună oamenii. Când omul blând creează familia, el o umple cu putere duhovnicească, dragoste, respect reciproc. Cel blând, smerit cu inima vede valoarea altor oameni și, chiar aflându-se la putere, el ajută altora să-și manifeste talentele — fără a se teme de concurență, dar dându-se pe sine în mâinile lui Dumnezeu și respectând puterea altui om.

De ce preacuviosul Serghie a adunat în jurul său nu doar frații de la mănăstire? De ce a adunat în jurul său toată Rusia? Pentru că oamenii se adună în jurul celor blânzi și smeriți cu inima. Alături de ei oamenii se simt în siguranță și liniște, apar cu totul alte sentimente unul față de altul și se naște virtutea mare a dragostei pentru aproapele.

Cât de mult am fi noi învățați să facem altceva, cât de atrăgător ar fi zăgăzuit pentru noi chipul păgânului — mândru, trufaș, iubitor de sine, iubitor de putere, bogat, capabil prin orice mijloc să-și croiască drum — vom rezista la ispite, vom păstra în inima noastră idealul lui Dumnezeu, ținând minte viața și personalitatea sfântului preacuviosului și purtătorului de Dumnezeu părintelui nostru Serghie. Prin lucrarea aceasta interioară noi putem opri lumea de la decădere spre o viață care nu este în conformitate cu legea lui Dumnezeu, dar în conformitate cu legea diavolului. Biserica este chemată ca prin rugăciune, blândețe, smerenie, dragoste, puterea gândului și puterea sentimentului să unească oamenii în numele mântuirii. Credem că în calea unei astfel de mântuiri va fi și gloria Patriei noastre, a întregii Rusii istorice, care păstrează cu grijă, în pofida tuturor încercărilor, în inima poporului său idealul sfințeniei și al frumuseții duhovnicești.

Prin rugăciunile preacuviosului și purtătorului de Dumnezeu părintelui nostru Serghie să se păstreze în pace și prosperitate Patria noastră, Rusia istorică, Biserica Rusă Ortodoxă, poporul nostru care are un astfel de rugător mare în cer, cum este preacuviosul părintele nostru Serghie, egumenul de Radonej, făcătorul de minuni. Amin.

Domnul să vă păzească, dragii mei. Bindecuvântare vouă, apropiatilor voștri, rudelor, caselor voastre, trupelor voastre. Educați în credință ortodoxă pe copiii voștri, nepoții voștri. Nu vă jenați și nu vă temeți — noi păstrăm în inima noastră legea lui Dumnezeu care este mai presus decât orice lege și înțelepciune omenească. Să vă păzească Domnul.

ACOPERĂMÂNTUL PREACURATEI STĂPÂNEI NOASTRE NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU SE ÎNTINDE DE ASUPRA FIECĂRUIA CARE CU CREDINȚĂ PROFUNDĂ ȘI CU NĂDEJDE ÎȘI ÎNDREAPTĂ INIMA CĂTRE EA

Predica de sărbătoarea Acoperământul Preasfintei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria. După liturghia Dumnezeiască de hramul bisericii Acoperământul Maicii Domnului a școlilor teologice din or. Moscova (lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie)

14 octombrie 2010

Înaltpreasfințiile și Preasfințiile voastre! Înaltpreasfințite stăpâne rector! Dragi părinți, frați și surori, toți învățătorii și învățăceii, oaspeți ai sărbătorii jubiliare!

Aș vrea să vă mulțumesc din inimă pe Dumneavoastră, stăpâne, pentru cuvintele bune, care ne-au amintit despre un minunat concurs de împrejurări istorice, legate de ziua de azi.

Ziua Acoperământului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu ocupă un loc foarte important în viața mea, fiindcă în ajunul sărbătorii a murit tatăl meu — eu țin bine minte această zi. Iar a doua zi

după Acoperământul Maicii Domnului s-a născut stăpânul mitropolit Nicodim, care a devenit pentru mine părinte duhovnicesc.

Pomenirea evenimentului care a avut loc cu 1100 de ani în urmă în Constantinopol ne face să ne gândim despre faptul ce este Acoperământul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. A văzut sfântul Andrei o vedenie — un omofor întins de asupra oamenilor ce se rugau; în cinstea acestei viziuni și eliberării ulterioare a Constantinopolului a și fost stabilită în Rusia această sărbătoare. Dar ce semnifică Acoperământul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu? Este întins deasupra noastră întotdeauna și în orice împrejurări? Ne ocrotește de orice nenorociri și răutăți? Dar cum rămâne cu revoluția, războiul civil, închiderea bisericilor, dărâmarea crucilor, ateismul național? Dar cum rămâne în zilele de azi cu dominarea păcatului în sfera socială, care atât de evident se manifestă prin mijloacele de informare în masă? Cum se îmbină cu mijlocirea Maicii Domnului toate coșmarurile din istoria omenirii?

Este foarte clar că Maica Domnului nu acoperă cu Acoperământul Său pe toți și pe toate. Dacă ar fi fost așa, atunci s-ar fi încălcat dreptatea lui Dumnezeu și atunci darul ocrotirii lui Dumnezeu prin Preasfânta Fecioară l-ar căpăta acei care resping acest dar, acei care luptă cu însăși posibilitatea oamenilor de a crede în acest dar. Vorbind la această temă — tema ateismului, noi de obicei ne aducem aminte de vremurile ateiste. Da, într-adevăr, noi am avut o istorie complicată, când ateismul era politică de stat. Ideologia ateistă a devenit baza politicii — și a celei externe, și a celei interne; și de aceea lepădarea de Dumnezeu, bătaia de joc de cele sfinte a devenit parte din politica puterii și din ceea ce impunea ea poporului.

Aceste vremuri grele au trecut. Dar putem spune oare că Acoperământul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu nu acoperea pe cei care credeau în puterea Ei, cine a adresat către Ea rugăciunea Sa, cine în numele credinței în Fiul Ei a urcat pe Golgota, a trecut prin toate chinurile, și-a dat viața? Desigur, acest Acoperământ rămânea. El nu se întindea deasupra tuturor, apărând toată țara și tot poporul, dar el se întindea de asupra celor care în

cele mai grele circumstanțe chema numele Preacuratei Stăpânei Noastre.

Astăzi vremurile s-au schimbat. Noi ne delectăm cu libertatea religioasă, mulți din cei care stau la cârma țării sunt oameni ortodocși. Susținerea renașterii duhovnicești a poporului devine astăzi în Rusia, precum și în alte țări ce constituie teritoriu canonic al Patriarhiei Moscovei, o parte importantă a eforturilor puterii de stat. Dar oare putem spune că tot spațiul pe care noi îl numim teritoriu canonic devine spațiul Rusiei Sfinte? Pe acest spațiu are loc o luptă nevăzută duhovnicească, fiindcă niciodată diavolul nu se va împăca cu faptul ca și cuvântul lui Dumnezeu să fie însușit de către oameni și să fie înfăptuit în viață. De aceea Biserica noastră se numește Biserică militantă — fiindcă participă la această luptă dintre bine și rău, dintre dreptate și minciună.

Uneori, întâlnindu-ne cu arhieriei, cu clerul, aud asemenea plângeri: „De ce, stăpâne, se vorbește atât de rău despre Biserică? Doar nu facem nimic rău”. De obicei răspund astfel: „Dacă despre Biserică vor înceta să vorbească de rău aceia ale căror activitate și concepție nu corespunde convingerilor religioase, înseamnă că Biserica se comportă incorect; înseamnă că greșesc arhieriei, nedestoinic se comportă preoții. Dar dacă mergem pe calea îngustă care duce spre Împărăția Cerurilor, atunci întotdeauna se vor găsi oameni cărora nu le va fi pe plac aceasta”. Iar astăzi orice fel de afirmații — drepte sau mincinoase, importante pentru om și cu totul indifferente, controlate și doar bârfe — devin accesibile prin mijloacele contemporane de informare în masă. Înainte vreme bunicile pe scăunele bârfeau, iar acum se bârfește în Internet. Zvonuri necontrolate, temeri, prostii — totul ca înainte — sunt prezente acum în așa numitele rețele sociale. Dar dacă înainte vreme oamenii ocupați treceau cu un zâmbet amabil pe lângă bătrânele ce ședeau pe bănci, acum stau cu orele, citind ceea ce poate scrie pe negândite fiecare.

Vorbind despre aceasta, eu nu chem oamenii să refuze a lucra cu Internetul. Dar vă chem pe toți să aveți agerimea vederii duhovnicești, să nu credeți cuvintelor care sunt aruncate în spațiul social fără vreo dovadă, atunci când sunt murdărite persoane cunoscute.

Toți acei care fac măcar ceva pentru țară vor fi neapărat murdăriți. Este suficient să citești ceea ce se scrie despre oamenii de stat, despre conducători, despre guvern, despre Patriarh, despre arhierii, ca să fii martor al acestei lupte. Dar este o foarte importantă deosebire dintre toți cei care în mod direct sau indirect slujesc diavolului și cei care slujesc lui Dumnezeu. Dacă noi slujim lui Dumnezeu, atunci noi suntem cu El în relații directe, noi ne adresăm Lui cu rugăciune, noi ne adresăm Lui cu speranță și credință. Atunci Dumnezeu înclină spre noi mila Lui, atunci de asupra noastră se întinde Acoperământul Preacuratei Stăpânei noastre și toate aceste temeri și intrigi omenești se îndepărtează, fiindcă nu este nimic mai puternic decât Acoperământul Maicii Domnului și binecuvântarea lui Dumnezeu de asupra vieții omenești.

Iată de ce Biserica se roagă pentru conducători și oaste, iată de ce Biserica se roagă pentru Patriarh și ierarhi. Iată de ce Biserica pomenește în rugăciunile sale pe cei suferinzi, prizonieri, pe toți cei care trec prin circumstanțe grele ale vieții — fiindcă noi credem că drept răspuns la aceste rugăciuni se săvârșește ceea ce noi nu vedem cu ochii noștri, dar ceea ce a văzut sfântul Andrei, privind la cer în cel mai îngrozitor, posibil, moment din istoria Constantinopolului. El a văzut cum drept răspuns la rugăciunile oamenilor, adunați în biserica din Vlaherna, Preacurata Maica Domnului a întins de asupra lor Acoperământul Său.

Dar cum mai putem explica istoria de 325 de ani a academiei teologice de la Moscova care începea în slavă, în putere în centrul Moscovei, ctitorită de țari, cu atragerea renumiților savanți, fiind instituția centrală de învățământ din țară, iar apoi a mers pe calea anevoioasă a mărturisirii și chiar a fost închisă? Cineva, probabil, foarte mult a nădăjduit că în lavra Sfânta Treime a sfântului Sergheie niciodată nu se va mai aprinde această flacără a studierii teologice. Însă Acoperământul Preacuratei Maicii Domnului ca răspuns la sângele mucenicilor, la rugăciunea mărturisitorilor, la trudele ierarhilor noștri, ale teologilor, clerului și ale oamenilor credincioși a fost întins de asupra acestei instituții duhovnicești, iar astăzi noi cu bucurie sărbătorim aniversarea a 325-a din ziua înființării ei.

Din cele trecute trebuie să tragem învățăminte. Noi spunem că nu sunt înțelepți acei care nu trag învățăminte din cele trecute, care nu pot învăța din experiența altora. Biserica deține multă înțelepciune, fiindcă ea păstrează memoria istorică. Și ținând minte prin ce am avut de trecut, inclusiv privind academia teologică de la Moscova, aducându-ne aminte de calea ei istorică de sacrificiu, vom ține minte că Acoperământul Preacuratei Maicii Domnului ca o mare apărare și puternică cetate se întinde de asupra fiecăruia care cu credință profundă și cu speranță își îndreaptă către Ea inima sa.

Iată din ce cauză ca răspuns la salutul vostru aș vrea să sfârșesc astăzi cuvântul meu în această biserică cu o simplă chemare — către profesori, către lectori, către învățători și studenți, către toți acei care în permanență frecventează această biserică. Fie ca în centrul vieții voastre să fie rugăciunea, conștientizarea clară a faptului că prin puterea rugăciunii vine asupra noastră mila Domnului și prin puterea rugăciunii se întinde de asupra fiecăruia în parte și de asupra noastră a tuturor Acoperământul Preacuratei Maicii Domnului. Iar sarcina noastră comună constă în faptul ca, în pofda păcatelor, rătăcirilor, căderii contemporanilor noștri, noi ca și Biserica trebuie fără încetare să ne rugăm pentru ca Acoperământul Preacuratei Maicii Domnului să fie de asupra întregii Rusii istorice, de asupra țării noastre Rusia, de asupra tuturor care conștient sau încă nu pe deplin conștient sunt gata să primească apărarea lui Dumnezeu și Acoperământul Preacuratei Maicii Domnului de asupra lor. Cred că Domnul și Maica Domnului vor auzi rugăciunile noastre.

În amintirea sărbătorii de azi aș vrea să vă aduc în calitate de dar, stăpâne, pentru biserica academiei această Evanghelică prețioasă, împodobită în culori ale Maicii Domnului, pentru ca în zilele de sărbători, în deosebi consacrate pomenirii Maicii Domnului, anume această Evanghelică întotdeauna să fie pe pistol și ca din ea să fie citite cuvintele Dumnezeiești, veșnice, mântuitoare.

Cu ocazia sărbătorii, dragii mei!

CHIAȘ ȘI O BISERICĂ ÎNCHISĂ ESTE MĂRTURIA UNEI MĂREȚE TRADIȚII DUHOVNICEȘTI ȘI CULTURALE A POPORULUI

*Predica după liturghia Dumnezeiască în catedrala Maritimă Sfântul
Nicolae (or. Kronstadt)*

20 noiembrie 2010

Înaltpreasfinția voastră, preacuvioase stăpâne Vladimir! Aș vrea să vă felicit din inimă, dragi părinți, frați și surori, doamnelor și domnilor, cu marele eveniment din viața Patriei noastre, din viața Flotei militare maritime și, desigur, din viața orașului Kronstadt. Este prima slujbă Patriarhală sub bolțile acestei catedrale, încă nerestaurată, dar deja eliberată pe deplin de toate denaturările care au fost introduse în aspectul acestei minunate construcții din reavoința oamenilor.

Doar singura îndepărtare a acestor îngrozitoare denaturări a răpit mult timp și forțe ale oamenilor și de acum astăzi noi putem vedea frumusețea acestei uimitoare catedrale. Încă mai avem multe de făcut, însă ziua de astăzi este deosebită. Biserica a început să trăiască cu viața sa în calitate de centru duhovnicesc al Flotei militare maritime a Rusiei, în calitate de unul din centrele duhovnicești ale Bisericii și Patriei.

Mulți oameni își pun întrebarea: dar de ce era nevoie de distrus bisericile, de denaturat totalmente aspectul lor? Probabil era suficient a propaganda ateismul — de ce dar era nevoie de a distruge în mod barbar măreața moștenirea culturală a poporului nostru? Doar nimeni nu-i poate considera pe oamenii care au săvârșit revoluția și care au dat aceste îngrozitoare ordine că au fost niște ignoranți. Ei aveau studii foarte bune, ei vorbeai limbi străine, cunoșteau filozofia și multe alte științe care sunt atât de necesare conducătorilor. De unde dar s-a luat această barbarie? Doar este evident că nu a fost furia maselor. Faptul e că nu oamenii, împinși de instinct, mergeau să distrugă, cum de multe ori are loc în istorie — este vorba de politica puterii, o politică bine gândită.

Marea idee morală creștină se transmite din generație în generație prin niște cuvinte uimitor de simple și clare ale mamei, adresate către copil: „Nu trebuie să procedezi astfel”. Mama nici măcar nu explică de ce, dar pur și simplu spune: ”Nu este bine”. În acest moment are loc o acțiune sfântă, o transmitere a celor mai importante repere din viața omului. Desigur, acestui scop servește și trebuie să servească școala, însă pivotul interior al acestei tradiții în permanență a fost Biserica. Acestui scop servește și cultura noastră care a fost dintotdeauna profund creștină. Cele mai semnificative manifestări ale culturii: bisericile, mănăstirile, icoanele, muzica — au lucrat asupra formării valorilor morale ale omului.

Chiar și închiderea bisericilor a părut insuficientă pentru prigonitori, fiindcă ei știau că și o biserică tăcută, pângărită poartă în sine semnul și simbolul vizibil al prezenței noțiunii de morală și credință în viața oamenilor cu care se purta lupta. Iată din ce cauză bisericile erau expropriate, de cele mai multe ori cu vărsări abundente de sânge, iar apoi distruse și pângărite. Cine se mai gândea pe atunci la păstrarea tradițiilor culturale? Totul era orientat spre distrugerea acestor tradiții. Și câte sfințenii de ale noastre s-au împrăștiat prin toată lumea, câte din icoanele noastre s-au pomenit în magazinele de anticariat din întreaga lume, câte au fost distruse și batjocorite! Acei oameni știau ce făceau: ei înțelegeau — chiar și o biserică închisă este mărturia unei mărețe tradiții duhovnicești și culturale a poporului.

Actualmente noi trăim alte vremuri. Nu fără greutate, dar pe cale pașnică, fără revoluții și represalii este restabilit adevărul istoric și astăzi noi suntem martorii restabilirii acestui adevăr în catedrala principală a Flotei militare maritime a Rusiei. Ea din nou ne arată frumusețea sa, puterea sa, forța sa. Zidurile ei propovăduiesc nu mai puțin decât cuvintele propovăduitorului; aspectul ei ne demonstrează puterea invincibilă a tradiției noastre spirituale, morale și culturale, în ale cărei profunzimi se naște, se păstrează și se fortifică națiunea.

Recent Duma de Stat a adoptat o lege istorică. Adoptarea acestei legi a fost foarte anevoioasă. Forțe enorme au fost mobilizate ca

acest lucru să nu se întâmple. Torente de minciuni în presă, excita-re-a patimilor josnice — toate acestea au avut loc ca și atunci, când se închideau bisericile și se distrugau lăcașurile sfinte. Aceasta înseamnă că dușmanul neamului omenesc nu lasă speranța să șteargă din memoria oamenilor simbolurile sfinte și marile valori.

Aș vrea să mulțumesc din inimă pe prezidentul țării Dmitrii Anatolievici Medvedev, pe premierul Federației Ruse Vladimir Vladimirovici Putin, Duma de Stat, pe mulți politicieni și persoane din viața socială a țării pentru poziția lor curajoasă și principia-lă, care a dus în cele din urmă la adoptarea acestei legi istorice.

Cum am spus mai sus, totul ce se desfășoară astăzi nu se înfăp-tuiește pe cale revoluționară, iar aceasta înseamnă că nimeni nu trebuie să sufere din cauza schimbărilor survenite. Poporul nostru a trecut prin mari suferințe, de aceea chiar și restabilirea adevăru-lui istoric nu trebuie să aducă oamenilor suferințe, nu trebuie să trezească sentimentul de insatisfacție. Eu sunt profund convins: în calitate de participant al procesului care va demara după adop-tarea acestei legi, Biserica va întreprinde ceea pentru ce este chema-tă — să înfăptuiască dreptatea, însă prin mijloace și prin metode care să nu provoace răni oamenilor și să nu creeze noi probleme în viața Patriei noastre.

Astăzi, după terminarea primei etape de restaurare a catedralei Maritime Sfântul Nicolae, aș vrea în calitate de gest simbolic să mă ridic pe cupola catedralei și să introduc în crucea restaurată o scri-soare. Înainte de aceasta, aș dori să dau citire acestei scrisori:

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Înălțând rugăciunea de mulțumire lui Dumnezeu Atotțiitorul, Făcătorul Cerului și al Pământului, Domnului nostru Iisus Hristos, am scris noi această scrisoare în anul 2010 în ziua a 20-a a lunii noiembrie în pomenirea slujbei Dumnezeiești de sărbătoare în cin-stea renașterii catedralei Maritime Sfântul Nicolae din Kronștadt după decenii de pângărire și păcăgînire.

Această biserică a fost ridicată prin truda comandantului for-tului din Kronștadt, viceadmiralul Nicolai Ivanovici Kaznakov, a viceadmiralului Stepan Osipovici Makarov și a altor conducători

remarcabili ai flotei ruse după proiectul arhitecturului Vasilii Anto-novici Koseakov cu binecuvântarea Excelenței Sale Imperiale Nico-lai II.

Te Deum-ul pentru construcția catedralei a săvârșit sfântul cuvi-osul Ioan de Kronștadt pe data de 1 (14) septembrie anul 1902. Ridicată din jertfa poporului și mijloacele departamentului Maritim, catedrala a fost sfințită pe data de 10 (23) iunie anul 1913 în pre-zența Familiei Imperiale de către protopresviterul Gheorghie Șavelski împreună cu protoiereul Ioan Morev și viitorul sfânt mucenic proto-iereul Alexii Stavrovski.

Conceput ca monument tuturor marinarilor, căzuți în luptă pentru Patrie sau care au murit de răni, catedrala Sfântul Nicolae se considera pe bună dreptate centrul duhovnicesc al întregii Flote ruse. Aici în fiecare zi erau pomeniți toți marinarii care și-ai jertfit viața pentru credință, popor și Patrie. Aici cu grijă erau păstrate relicvele, legate de gloria maritimă a țării. În piatră erau înveșnicite numele eroilor. Aici ingenuncheau marinarii înainte de a pleca în larg. Aici rudele și apropiații se rugau pentru revenirea lor cu succes.

Pe data de 14 octombrie anul 1929 catedrala a fost închi-să și devastată. Altarul Domnului a fost pângărit, memoria ostași-lor căzuți a fost batjocorită, crucile și clopotele au fost aruncate de la înălțime. În vremurile de tristă pomină din rea-voința oamenilor în incinta bisericii se afla un cinematograf, un club, o sală de concerte. Prin străduințele marinarilor militari și ale lucrătorilor de muzeu s-a reușit a păstra doar o mică parte din împodobirea splendidă inte-rioară, care nu a fost supusă distrugerii.

Cu mila lui Dumnezeu aceste vremuri grele au trecut. Un semn al zilelor de astăzi este renașterea pretutindeni a vieții bisericești, care a început după ani lungi și grei ai prigonirilor crunte. Porțile iadului așa și nu au putut să biruie Biserica fondată de Hristos Mântuitorul, împodobită prin faptele de credință și curvie ale multor mii de noi mucenici și mărturisitori ai Rusiei.

În anul 2002 pururea pomenitul predecesorul nostru Patriar-hul Moscovei și al întregii Rusii Alexii II a binecuvântat renașterea catedralei Maritime Sfântul Nicolae din or.Kronștadt și în același an

prin străduința unei companii Baltice de construcții pe cupola principală a catedralei din nou a fost instalată crucea ortodoxă.

La 2 noiembrie anul 2005, în ziua nașterii sfântului cuviosului Ioan de Kronștadt, în catedrala principală a Flotei maritime militare a Rusiei a fost oficiată prima liturghie Dumnezeiască din momentul redeschiderii catedralei.

Prima adunare a Consiliului Parohial cu președinția noastră, care a avut loc pe data de 5 martie anul 2009, a pus începutul lucrărilor de reconstrucție de mari proporții. Și astăzi, săvârșind prima liturghie Dumnezeiască cu cinul arhieresc împreună cu Înaltpreasfințitul Vladimir, mitropolitul de Sanct-Petersburg și Ladoj, și Preasfințiii arhipăstori, noi ne-am rugat pentru terminarea grabnică a lucrărilor de reconstrucție, efectuate cu eforturile comune ale Bisericii Ortodoxe Ruse, ale Flotei militare maritime, ale conducerii țării, ale oamenilor de afaceri și ale întregului popor din Rusia.

Sunt convins că sub aceste bolți mărețe din neam în neam va fi înălțată rugăciunea bisericească de obște a poporului nostru pentru Flota militară maritimă a Rusiei, pentru ctitori, binefăcători, împodobitori ai acestei case a lui Dumnezeu. Fie ca aceste jertfe și trude să fie bineplăcute în fața lui Dumnezeu și numele tuturor celor care s-au trudit în această lucrare sfântă să fie scrise în cartea vieții veșnice.

Liturghia Dumnezeiască săvârșită acum în catedrala Maritimă Sfântul Nicolae din or. Kronștadt a devenit o mărturie vizibilă nu doar a renașterii, dar și a reînnoirii vieții duhovnicești a Flotei Ruse și a întregului nostru popor.

În letopiseșul Bisericii Ortodoxe Ruse a țării noastre este înscrisă încă o pagină memorabilă, care povestește veridic despre faptul cum a fost construit și renăscut acest locaș sfânt. Noi vedem un semn benefic al acțiunii continue a Proniei lui Dumnezeu pentru Biserica noastră și poporul nostru. Rusia merge înainte pe calea de loc ușoară a schimbării, renăscând tradițiile duhovnicești și culturale ale Sfintei Rusii, căci doar în Iisus Hristos, Lumina cea adevărată, Care luminează pe tot omul ce vine în lume, este nădejdea noastră pentru făurirea cu succes a unui viitor destoinic al Patriei.

Sfântă Rusie, păstrează-ți credința ortodoxă, în ea este afirmarea ta! Prin rugăciunile sfântului ierarh și făcătorului de minuni Nicolae, ale sfântului cuviosului Ioan de Kronștadt, ale tuturor noilor mucenici și mărturisitori ai Rusiei să păstreze Domnul Atotmilostiv această măreață catedrală în strălucirea ei, poporul nostru — în pace, țara — în prosperitate și flota — în glorie!

În amintirea evenimentului de astăzi aș vrea să aduc în dar sfintei catedrale această icoană măreață a lui Ilie Proorocul. Ilie Proorocul este acel sfânt către care își îndreaptă deseori rugăciunile marinarii, mai ales când nimeresc în furtuni. Fie ca el cu rugăciunile sale și mijlocirea în fața lui Dumnezeu să ne păzească flota noastră de diverse naufragii.

Aș vrea să menționez rolul deosebit al Svetlanei Vladimirovna Medvedeva, soția Prezidentului nostru, în organizarea întregii activități pentru renașterea catedralei. Vă aduc mulțumiri, Svetlana Vladimirovna, pentru inițiativa Dumneavoastră, pentru faptul că Dumneavoastră ca originară din acest loc, inspirată de dragostea pentru orașul acesta, pentru Patrie, pentru flota noastră, depuneți atâtea eforturi ca acest locaș măreț să fie restaurat. Și în amintirea primei liturghii Dumnezeiești, săvârșite de Patriarh în această catedrală, aș vrea să vă aduc în dar icoana sfântului și făcătorului de minuni Nicolae cu imagini din viața lui. Fie ca ocrotitorul acestei catedrale și al Flotei militare maritime a Rusiei să vă păzească pe Dumneavoastră și familia Dumneavoastră evlavioasă pentru mulți și îndelungați ani.

Tuturor participanților acestei slujbe Dumnezeiești, precum și militarilor, aș rugă să fie transmise aceste mici iconițe ale sfântului ierarh Nicolae care pot fi puse în buzunar, în portmoneu, în agendă, ca să fie întotdeauna cu voi. Pe verso al acestei iconițe este binecuvântarea mea Patriarhală.

Fie ca Domnul prin rugăciunile sfântului ierarh și făcătorului de minuni Nicolae să ne păzească pe noi pe toți.

**PREDICA LA SĂRBĂTOAREA SOBORUL
ARHISTRATIGULUI MIHAIL ÎMPREUNĂ
CU SOBORUL TUTUROR ÎNGERILOR
CELOR FĂRĂ DE TRUP**

*După liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfântul Arhistratig Mihail
din Kremlin și parastasul cu litia pentru răposați în accidente rutiere
(or. Moscova).*

21 noiembrie 2010

Pe voi pe toți, dragi Înaltpreasfințiți și Preasfințiți stăpâni, preacuvioși părinți, frați și surori, înalți reprezentanți ai puterii de stat, ai Forțelor armate ale Rusiei, părinți, frați și surori, vă felicit cu ziua de duminică și cu sărbătoarea sfântului Arhistratig al lui Dumnezeu Mihail.

În ziua de azi noi ne adresăm cu rugăciuni către toți Îngerii din Cer. Noi nu știm ce fel de Îngeri — Domnul nimic nu ne-a descoperit, în afară de faptul că ei există. Unii oameni, în special cei contemporani, zâmbesc doar la amintirea despre îngeri, fiindcă își aduc aminte de povestirile de Crăciun, de cântecele de leagăn, de folclor. Toate acestea sunt atât de departe de conștiința științifică a omului instruit contemporan; și unii oameni, reieșind din studiile, educația, cultura lor, nu pot îmbina noțiunea despre îngeri cu ceea ce știu ei despre lume

Este evident: Dumnezeu a dorit ca această putere nevăzută să apară în fața oamenilor în chip de om. Nimeni din noi nu știe ce fel de putere este aceasta, care este natura ei. Dumnezeu a dorit ca asupra fiecărui om să influențeze această putere. Noi credem cuvântului lui Dumnezeu și știm că anume așa este. Știm, totodată, că această putere este neomogenă, că în ea se găsește și esență bună, și esență rea; și independent de voința omului esența bună și cea rea îl influențează. Când vorbim despre îngerul — păzitor, noi vorbim despre acea putere care este chemată să ne ajute, să ne ocrotească. Dar mai este și altă putere care încearcă să ne atragă de partea sa, să ne întunece conștiința, să ne tulbure, să ne lipsească de orientare în viață. Această luptă nevăzută dintre bine și rău are loc nu doar

în istoria omenirii, nu doar în viața noastră cotidiană — aceasta se întâmplă și acolo, unde astăzi noi nu putem pătrunde nici cu conștiința noastră, nici cu voința, nici cu simțămintele, nici cu ajutorul cunoștințelor celor mai înaintate. De noi aceasta este tănuțit.

Astăzi la liturghie a fost citită epistola apostolului Pavel către Efeseni, unde găsim cuvinte foarte puternice: *Încercând ce este bineplăcut Domnului, și nu fiți părtași la faptele cele fără roadă ale întunericului* (Efes. 5, 10-11). Fiecărui om îi este dat să simtă totul ce vine la el din afară. Vorbind în limbaj contemporan, fiecare este chemat să aprecieze critic toată informația recepționată. Noi trebuie să simțim torentul informațional care se prăbușește asupra conștiinței omului contemporan. Noi trebuie să avem posibilitate să deosebim binele de rău, iar când facem deosebirea, atunci să nu participăm la faptele întunericului.

Însă noi participăm. Cine din prostie, din neînțelegere, fiindcă „alții așa fac”. De cele mai multe ori noi anume așa explicăm păcatul nostru, făcând trimitere la faptul că vecinul, cunoscutul, colegul sau persoana care ocupă un post mai înalt procedează astfel — „dar de ce și eu nu pot proceda la fel?” De cele mai dese ori noi justificăm păcatele noastre prin păcatele altor oameni, doar nu vrem să recunoaștem că suntem răufăcători, că săvârșim fapte oribile, că facem păcate, iată noi și ne îndreptăm acțiunile prin pilda altor persoane care, cică, păcătuiesc și mai mult decât noi.

Iar uneori noi participăm la faptele întunericului în mod conștient: în suflet înțelegem că este fapta întunericului, însă circumstanțele, solidaritatea înțeleasă greșit ne impun — cum să te deosebești de acest grup de oameni care se comportă astfel? „Nu pot fi o cioară albă, iată de ce eu trăiesc tot așa cum trăiesc ei”. Iar uneori noi participăm la faptele întunericului cu totul în mod conștient, când survine contrapunerea cu Dumnezeu — această contrapunere voită cu Dumnezeu se numește hulă împotriva Duhului Sfânt. Toate păcatele se iartă, iar păcatul hulei împotriva Duhului Sfânt nu se iartă. Însă și acestea săvârșesc oamenii.

Cum dar să nu participăm la faptele întunericului? Cum să învățăm să simțim ce este bineplăcut lui Dumnezeu? Desigur,

Domnul ne-a dat nouă rațiune. Ne-a dat nouă sentimentul de morală care se reflectă în suflet prin vocea conștiinței. Domnul ne-a dat nouă cuvântul Său — Sfânta Scriptură. Dar oare ne aducem noi aminte de Sfânta Scriptură în afara zidurilor bisericii? Ieșim din biserică, mergem pe stradă — și iată primul conflict în transport sau cu un pieton cu care ne-am ciocnit, sau cu un conducător auto pe drum. Unde sunt cunoștințele noastre din Sfânta Scriptură? Ele imediat se evaporă. Cine ne va învăța în momentul de criză, în momentul conflictului, în momentul contrapunerii, când trebuie să manifestăm capacitatea creștină de a recunoaște duhurile?

De cele mai multe ori noi suntem neputincioși. Oamenii care sunt în stare să conducă cu sine înșiși, aducându-și aminte de cuvântul lui Dumnezeu, adresându-se către conștiința sa — sunt unități. Noi îi numim oameni sfinți. Dar cum să ne mântuim noi, oamenii păcătoși? De aceea Dumnezeu ne-a dat o putere nevăzută care este prezentă alături de noi. Noi numim lumea alături de noi lumea îngerilor, fiindcă Însuși Dumnezeu așa a numit-o în Cuvântul Său. Și din această cauză în cele mai dificile momente ale vieții trebuie să ne adresăm lui Dumnezeu, către îngerul-păzitor — către puterea care este prezentă în mod real în lumea materială, deși nu aparține lumii materiale. Ne adresăm, pentru ca Domnul prin îngerul-păzitor să ne ajute să deosebim binele de rău, lumina de întuneric, să simțim ceea ce este bineplăcut lui Dumnezeu și să nu facem faptele întunericului. Acesta și este acoperământul îngerilor de asupra noastră, ocrotirea îngerilor, învățătura de minte făcută de îngeri. Și atunci slăbiciunile noastre și păcatele noastre, și incapacitatea de a deosebi negrul de alb dintr-o dată se transformă într-o mare capacitate. Noi căpătăm puterea vederii duhovnicești, puterea rațiunii, puterea voinței, puterea sentimentelor și atunci și cel păcătos, și cel slab devine eroul duhului. Câte pilde sunt de acestea: slujirea fără preget Patriei sale, hotărârea de a-și jertfi viața pentru apropiatii săi, slujirea până la sacrificiu rudelor și apropiatilor, fapta eroică la serviciu — parcă puține fapte mari de nevoie există în viața noastră?

Fie ca Domnul să ne ajute prin căi necunoscute nouă să ne corectăm comportamentul nostru, gândurile noastre și faptele

noastre. Anume în aceasta noi vedem semnificația mare și mântuitoare a prezenței lumii îngerilor în viața oamenilor. Și de aceea înălțăm rugăciuni către sfântul Arhistratig Mihail și către toată oastea cerească, nevăzută pentru noi, dar reală. Și strămoșii noștri se rugau cu tărie Arhanghelului Mihail, în special atunci când mergeau la luptă, când își apărau Patria, pământul, lăcașurile sfinte, rudele și apropiatii. Nu este întâmplător că în cinstea Arhanghelului Mihail a fost numită această catedrală din Kremlin care a fost catedrala principală a orașului Moscova până la construirea Catedralei Hristos Mântuitorul. Capitala Rusiei de Nord, a statului Rusia își îndrepta în această catedrală rugăciunile către Dumnezeu, pentru ca El să dăruiască și biruință, și ocrotire, și ajutorare prin oastea Sa cerească a îngerilor.

Astăzi, în ziua pomenirii Arhistratigului lui Dumnezeu Mihail noi pomenim pe toți acei care au murit în accidente rutiere. Astăzi pe drumurile și străzile noastre moare un număr atât de mare de oameni, care poate fi corelat doar cu pierderile din războaie. Mor oamenii în floarea vârstei, partea cea mai activă a populației noastre; mor pietonii, oamenii în vârstă, copiii...

Aceasta este reversul păcatului civilizației noastre. Noi creăm automobile, noi devenim puternici, dar nouă nu ne ajunge nici rațiune, nici sentimentul moral să avem atitudine responsabilă față de acea putere pe care omul o deține în mâinile sale. Când un șofer beat calcă pe trecerea de pietoni copii — ce este aceasta, dacă nu bezna iresponsabilității omenești? Sigur, deseori accidentele rutiere au cauze obiective, tehnice: drumuri proaste, nu întotdeauna mijloacele de transport sunt fără defecțiuni. Dar de cele mai multe ori — este vorba de factorul uman care îl împinge pe om la crimă atunci când este la volan, fiindcă lipsește sentimentul moral puternic și responsabilitatea.

Astăzi ne-am rugat pentru faptul ca Domnul să primească sufletele oamenilor omorâți pe drumuri; dar totodată și pentru faptul ca poporul nostru să înțeleagă: nu este permis a omorî unul pe altul în vremuri pașnice, a nu cruța nici copiii mici, nici bătrânii. Trebuie să ne fie milă unii de alții, noi am rămas nu atât de mulți

pe aceste întinderi euroasiatice. Doar astăzi din cauza accidentelor rutiere mor mai mulți oameni decât de pe urma maladiilor.

Din aceste considerente mă adresez și vouă, dragii mei, cei care v-ați adunat în această zi, și mă adresez prin intermediul televiziunii către toți care mă aud: astăzi problema securității rutiere — nu este doar problemă de legislație, disciplină, ordine și asigurare tehnică. Este o problemă de morală, despre care noi trebuie să vorbim cu voce tare. Eu vă chem pe fiecare cine se așează la volan să se pătrundă de acest sentiment al responsabilității. Rugați-vă înainte de a vă așeza la volan. Cereți ca Domnul să vă ajute, ca înșurul-păzitor să fie cu voi. Niciodată să nu vă așezați la volan în stare de ebrietate, fiindcă luați asupra voastră o enormă responsabilitate. Utilizați toate mijloacele de protecție care sunt prestate de utilajul contemporan al automobilelor; țineți minte că la volan nu poate fi vorba de nici un fel de bravură. Noi trebuie să ne pătrundem de responsabilitate și să înțelegem că trebuie să ne păzim și pe sine, și familia noastră, și copiii noștri și, cel mai important, poporul nostru trebuie ocrotit.

Aș vrea să salut astăzi în biserică pe Victor Nicolaevici Kirianov care conduce Inspectoratul rutier de Stat al Federației Ruse și să vă doresc Dumneavoastră și tuturor colaboratorilor Dumneavoastră ajutorul lui Dumnezeu, pentru ca împreună cu poporul, sprijinindu-vă pe instituțiile societății civile, pe Biserică, să puteți schimba starea de lucruri spre bine. Fie ca Domnul să vă ajute Dumneavoastră, tuturor subalternilor Dumneavoastră și nouă tuturor să conștientizăm pericolul care persistă astăzi pe drumurile noastre.

Aș vrea, de asemenea, să salut cordial și să felicit conducătorii și înalții reprezentanți ai Agenției cosmice a Rusiei în frunte cu directorul ei, precum și reprezentanții Academiei militare a forțelor de artilerie cu destinație strategică în numele lui Petru cel Mare și pe mulți alți reprezentanți ai puterii, societății civile, monahi și monahii și pe voi pe toți, dragii mei enoriași, cu această minunată zi. Fie ca sfântul Arhistratig Mihail și toată oastea cerească să ne acopere cu aripile lor nevăzute, ajutându-ne să deosebim binele de rău și să ne ajute să ne organizăm viața noastră conform legii lui Dumnezeu.

Aș vrea să salut cordial pe stăpânii noștri dragi care au venit în oșpeție din Biserica Ortodoxă Georgiană — pe stăpânul Nicolae și stăpânul Andrei. În pofida faptului că relațiile dintre țările noastre astăzi trec printr-o perioadă nu din cele mai bune, Bisericiile sunt întotdeauna împreună. Noi ne rugăm de obște ca o singură familie și nădăjduim că Domnul va înclina mila Sa și unitatea Bisericii Ortodoxe va servi drept motiv și putere care ar pune în acțiune diverse mecanisme politice, pentru ca relațiile dintre popoarele noastre ortodoxe să se amelioreze.

Încă odată vă felicit cu sărbătoarea. Să vă păzească Domnul!

PREDICA DUPĂ LITURGHIA DUMNEZEIASCĂ ÎN ZIUA POMENIRII SFÂNTULUI IERARH FILARET, MITROPOLIT DE MOSCOVA ȘI KOLOMENSK

În catedrala Hristos Mântuitorul unde se află racla cu moaștele sfântului ierarh Filaret. Înainte de liturghia Dumnezeiască Înaintestătătorul Bisericii Ortodoxe Ruse, arhiepiscopul de Sinai, Faran și Raif Damian, arhieriei și clerul au întâmpinat la porțile catedralei chivotul cu moaștele sfintei mare mucenițe Ecaterina din mănăstirea Sfânta Ecaterina din Muntele Sinai

2 decembrie 2010

Înaltpreasfinția voastră, Înaltpreasfințite Damian, arhiepiscop de Sinai, Înaintestătătorul Bisericii Autonome din Muntele Sinai și egumen al celei mai vechi mănăstiri ortodoxe care funcționează în lume de pe Sfântul Munte Sinai, Înaltpreasfințiile și Preasfințiile voastre, precuvioși părinți, dragi frați și surori!

Vă felicit pe toți din inimă cu ocazia dublei sărbători — aducerea în orașul Moscova a moaștelor sfintei mare mucenițe Ecaterina care se află pe muntele Sinai, cum am spus, în cea mai veche mănăstire ortodoxă din toate cele existente în lume, în care niciodată nu s-a întrerupt viața monahală, care poartă în sine tradițiile monahismului oriental începând cu veacul al VI-lea. Acolo în fața

moaștelor sfintei mare mucenițe Ecaterina s-au rugat mulți oameni și multe generații de oameni, pelerini, monahi cuvioși, cerând sfintei mare mucenițe mijlocirea ei în fața lui Dumnezeu, căci ea prin viața ei, faptele ei de muceniță și moartea ei slăvită întru Hristos a dobândit o cunună aparte a slavei în Împărăția Cerurilor. Și ea aude rugăciunile celor care vin să se închine ei.

Eu astăzi, aplecând capul în fața moaștelor ei, m-am rugat pentru toate Ecaterinele, pentru femeile care poartă acest nume. Cu un astfel de nume nu poți să nu crezi în Dumnezeu, cu un astfel de nume nu poți să nu chemi prin rugăciune ajutorul mării mucenițe Ecaterina, fiindcă pilda vieții ei poate cu adevărat, după cuvântul lui Dumnezeu, *din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam* (Mt. 3, 9), fiindcă atingerea de această experiență tainică, dar reală a vieții cu Hristos pe care a avut-o marea muceniță Ecaterina, este în stare și pe Ecaterinele noastre contemporane, și nu doar pe Ecaterine, să le convertească la Dumnezeu, să le dea capacitatea să simtă acea putere care i-a dat posibilitate ocrotitoare lor cerești să meargă cu îndrăzneală în întâmpinarea chinurilor și să le primească, în pofda groazei pe care o poți simți la propunerea alegerii instrumentului de tortură.

Eu vă mulțumesc, Înaltpreasfinția voastră, că ați adus aici aceste mari daruri pentru închinarea vremelnică a poporului nostru în orașul Moscova, în orașul Ecaterinburg și cred că mii și mii de oameni se vor atinge de această sfințenie.

Astăzi noi proslăvim, de asemenea, pomenirea sfântului ierarh Filaret, mitropolitul Moscovei. Este o zi deosebită pentru orașul Moscova, pentru clerul orașului Moscova, fiindcă noi cinstim pomenirea sfântului ierarh care este moștenitor al tradiției sfinților părinți. Cât de minunat s-a spus în cuvintele rugăciunii care au fost citite adineori în fața moaștelor lui — el este ruda, părtașul de idei, coparticipantul, colaboratorul marilor sfinți ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul, Ioan Gură de Aur. Prin personalitatea lui a reînviat în secolul al XIX-lea, un secol foarte dificil pentru Patria noastră, tradiția sfinților părinți. Dacă cineva gândește că acesta a fost un secol al înfloririi vieții bisericești, acela scapă din

vedere că anume în acel veac a început să crească în poporul nostru și în societatea noastră neghina dăunătoare care, aidoma mărăcinilor, a omorât, în cele din urmă, germeii vieții noastre naționale.

Noi știm că pricina tragediilor care au venit peste Patria noastră în secolul al XX-lea se află în trecut. În acel secol al XIX-lea în aparență prosper, când a fost creată și această măreață catedrală, conștiința intelectualității noastre, a oamenilor instruiți a început să se dezică de Dumnezeu și urmările acestei deziceri noi le vedem și astăzi. În pofda tuturor încercărilor grele care au căzut asupra noastră, încă mulți oameni sunt cu mintea și inima în acel trecut, în acel trecut ateu care a început să crească în trupul poporului nostru aidoma unei tumori îngrozitoare și mortale.

Cât de mult avem nevoie astăzi de pilda sfântului ierarh Filaret. El își fonda cuvintele sale pe cuvântul lui Dumnezeu, el a fost un om, cum se zice astăzi, cu studii enciclopedice. Cunoștințele lui îi mirau pe contemporani, cu el corespundea respectuos marele nostru poet Pușkin, în fața lui își aplecau capul răzvrățiții îndărătnici ai duhului, fiindcă chipul lui blând, puterea minții lui, cunoștințele lui îi uluiau pe contemporani. Și cât de uimitor sună astăzi cuvintele apostolului Pavel în epistola lui către Tit pe care am ascultat-o acum. Adresându-se către Tit, ucenicul său, apostolul insulei Creta, apostolul Pavel îi spune: *Dar tu grăiește cele ce se cuvin învățăturii sănătoase* (Tit. 2, 1). De ce apostolul Pavel a spus aceste cuvinte uimitoare lui Tit? Fiindcă cretenii erau un popor foarte complicat. Creta — era o intersecție de drumuri. Acolo locuiau oameni de diferite concepții și convingeri. Era o intersecție de drumuri comerciale, era un loc important în regiunea de est a Mării Mediterane. În Creta erau de toate! Și apreciind acest mediu duhovnicesc, intelectual al Cretei, apostolul Pavel zice: Pentru că mulți sunt răzvrățiți, grăitori în deșert și înșelători, cărora trebuie să li se închiadă gura ca unora care răzvrătesc case întregi (vezi: Tit. 1, 10-11).

Oamenii aduc răzvrățire, decădere, dezmembrarea personalității, familiei, caselor, societății prin minciunile lor, vorbirea în deșert, cum spune apostolul Pavel. Și Tit este chemat să contrapună acestei dezmembrări a caselor învățătura și cuvintele care se

cuvin învățaturii sănătoase, care ne-a dat-o Dumnezeu prin revelația Sa.

Astăzi împreună cu mine au săvârșit liturghia Dumnezeiască mulți ierarhi ai Bisericii Ruse care serbează zilele lor memorabile, vicari ai eparhiei Moscovei. Aș vrea către voi toți, dragi stăpâni, moștenitori ai apostolilor, să mă adresez prin cuvintele apostolului Pavel: „Învățați cele ce se cuvin învățaturii sănătoase”. Iar pentru a învăța cele ce se cuvin învățaturii sănătoase (iar chemarea mea se referă nu doar la confrății mei, dar și la tot clerul Bisericii noastre), învățătura trebuie să o cunoașteți, în ea trebuie să pătrundeți în permanență cu mintea, cuvântul lui Dumnezeu trebuie să fie carte deschisă în chiliile noastre.

Noi nu trebuie să lăsăm pentru sine cuvinte neînțelese în cuvântul lui Dumnezeu. Aceste cuvinte trebuie folosite în viața contemporană. Parcă astăzi sunt puțini grăitori în deșert și mincinoși care destramă sufletele oamenilor? De parcă astăzi porunca apostolului Pavel nu sună pentru noi ca o chemare actuală pe baza învățaturii sănătoase — nu fabule, nu superstiții, dar învățătura sănătoasă care ne este înmănată de Însuși Domnul — să li se închidă gura celor care vorbesc în deșert sau amăgesc?

Eu cred că pilda sfântului ierarh Filaret pentru noi toți trebuie să fie stea vie călăuzitoare. Precum el punea cunoștințele sale în baza slujirii lui păstorești, precum pătrunderea profundă în Cuvântul lui Dumnezeu el o plasa la baza propovăduirii sale, tot așa truda permanentă ascetică asupra propriei persoane înălța sufletul lui și îl ajuta să devină o autoritate adevărată duhovnicească pentru poporul nostru.

Aplecând capetele în fața sfintelor lui moaște ce se află în această catedrală Hristos Mântuitorul, noi îl rugăm pe sfântul ierarh să-i întărească pe toți cei care astăzi sunt chemați să înfăptuiască porunca apostolului Pavel, adresată către apostolul Tit în condițiile vieții noastre contemporane. Și credem că în pofida faptului că astăzi pentru grăitorii în deșert și cei mincinoși există mult mai multe posibilități să răzvrătească case întregi, decât în acea vreme despre care vorbește apostolul Pavel, Biserica lui Dumnezeu, con-

tinuând cu smerenie slujirea apostolică, va închide gura leilor și va duce cu smerenie mărturia sa despre învățătura sănătoasă pentru ca nici grăitorii în deșert, nici mincinoșii să nu poată câștiga sufletul, mintea și inima poporului nostru.

Aș vrea în această zi să înmănez distincții unor arhipăstori care în acest an sărbătoresc aniversări deosebite în viața lor.

(După înmânarea distincțiilor Prea Fericitul Patriarh a continuat).

Aș vrea să mulțumesc cordial pe toți stăpânii care au primit astăzi distincții de la Patriarh pentru trudele lor. Succesele lor — sunt succesele întregii Biserici. Fiindcă ceea ce se înfăptuiește în eparhii, în secțiile sinodale, pe locul slujirii lor este legat de mântuirea sufletelor omenesti și acolo, unde oamenii intră în Biserică și capătă mântuire, acolo este bucuria și victoria noastră.

Vă felicit din inimă pentru trudele voastre. Fie ca Domnul prin rugăciunile sfântului ierarh Filaret, mitropolitul Moscovei, și ale sfintei mare mucenice Ecaterina să vă întărească pe toate căile vieții voastre arhipăstorești și ale slujirii sfintei Biserici.

PREDICA LA SĂRBĂTOAREA ÎNTRAREA ÎN BISERICĂ A STĂPÂNEI NOASTRE NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU ȘI PURUREA FECIOARĂ MARIA

După liturghia Dumnezeiască în catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova)

4 decembrie 2010

Înaltpreasfințiile voastre, iubiți întru Hristos stăpâni, dragi părinți, frați și surori!

Astăzi sărbătorim o mare sărbătoare din cele douăsprezece sărbători Domnești — Intrarea în Biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Acest eveniment este sărbătorit în Biserica creștină începând cu, cel puțin, secolul al IV-lea. Sărbătorile nu se marcau conform ordinului și dacă în secolul al IV-lea apare tradiția stabilă

de sărbătorire, aceasta înseamnă că pomenirea acestui eveniment se trăgea cu mult înaintea aceluia secol, fiindcă totul ce are loc în Biserica întotdeauna este legat de transmiterea tradiției care vine de la Însuși Domnul prin sfinții apostoli.

Iată și acum în secolul al XXI-lea noi săvârșim ceea ce săvârșeau creștinii în primele veacuri — pomenim evenimentul, ajuns la noi prin tradiția bisericească, despre faptul cum Fecioara Maria, fiind un prunc de trei ani, s-a urcat singură pe treptele Templului de la Ierusalim, a fost întâmpinată de arhiereu și contrar tuturor regulilor existente a fost dusă de către el în Sfânta sfintelor, unde însuși arhiereul intra o singură dată pe an, pentru că acolo se păstrau cele mai importante obiecte sfinte ale Testamentului Vechi, simbolurile prezenței lui Dumnezeu în viața poporului ales: tablele legii, un vas cu mană, toiagul lui Aaron. Și toate acestea se aflau într-un chivot care se numea Chivotul Legământului. El era îmbrăcat în aur, pe capacul chivotului se aflau chipurile a doi heruvimi arzători. Cu cădelnița după aducerea de jertfă pentru păcatele oamenilor, arhiereul testamentului vechi intra în Sfânta sfintelor — un loc deosebit al schiniei, iar mai târziu — un loc deosebit al Templului din Ierusalim.

Cât este de uimitor că arhiereul, încălcând toate legile, a dus-o în Sfânta sfintelor pe această mică fetiță, pe acest copil. Noi credem că a fost anume așa, deși istoricii sunt nedumeriți și pun la îndoială posibilitatea acestui eveniment. Dar dacă nu ar fi fost acest eveniment, s-ar fi păstrat oare tradiția despre acest fapt pe parcursul a două mii de ani? Desigur, toate acestea au avut loc, fiindcă arhiereul acționa nu din capul lui, nu din propria inițiativă, dar prin insuflarea lui Dumnezeu, fiindcă Fecioara Maria era predestinată să devină schinie, templu viu în care a intrat Duhul Sfânt.

Și prin această atingere de trupul Ei și de sufletul Ei a Duhului Sfânt se naște Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului, Care devine al doilea Adam. Primul Adam a păcătuit la îndemnul diavolului — diavolul l-a biruit pe om, i-a insuflat că nu trebuie să-L asculte pe Dumnezeu, trebuie să trăiască după propria minte, să asculte alte sfaturi, în special, sfatul lui „înțelept”. „Și dacă, omu-

le, vei asculta sfaturile mele, vei fi ca Dumnezeu, nu vei avea nevoie de Dumnezeu, vei fi atotputernic, plin de forță, cunoscând binele și răul”. A căzut în ispită Adam. El, probabil, nu a înțeles până la capăt ce îi spune acest șarpe, diavolul. Însă el a mers pe această cale, el a vrut să devină Dumnezeu — fără Dumnezeu.

Noi știm la ce duce pe oameni această dorință de a deveni Dumnezeu fără Dumnezeu — la construirea unei civilizații cu totul monstruoase, a unei civilizații a instinctului, a unei societăți umane lipsite de viață. Și cu cât acest om capătă mai multe cunoștințe și putere, cu atât el devine mai periculos. Și astăzi, când în mâinile oamenilor se află forțe enorme de distrugere în masă, care sunt în stare să șteargă de pe fața pământului totul ce este viu — este la fel de important ca omul să nu se dezică de Dumnezeu, să trăiască în concordanță cu legea lui Dumnezeu, să nu-l asculte pe diavol, să poată rezista la ispitele lui, având puterea rațiunii, puterea voinței, puterea harului lui Dumnezeu.

Domnul a devenit Adam cel nou, El prin Fecioara Maria intră în istoria omenirii. Dacă toți oamenii se nășteau întinați de păcat, fiindcă toți ne tragem de la Adam, iar dintr-un izvor contaminat nu poate curge apă necontaminată — era nevoie de un alt izvor, de la care născându-se oamenii nu ar fi fost contaminați de păcat. Și Domnul devine noul Adam — nu din neamul lui Sit și Enos. După voia măreață a lui Dumnezeu acest izvor apare în adâncurile trupului Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu. Și toți care se nasc de la Hristos nu după trup, dar după duh, devin rudele Lui prin taina Botezului, care curețe pe om de întinarea păcatului original. Iar izvorul cel contaminat, deși este un spațiu comun pentru tot neamul omenesc, nu este în stare să distrugă această nouă generație de oameni, pentru care strămoșul este Hristos. Fiindcă în Taina Botezului noi ne spălăm de acele ape întinate, de acel păcat și căpătăm marele har al Duhului Sfânt care ne înarmează în rezistență noastră împotriva răului.

Prevăzând toate acestea, arhiereul a dus-o pe Preacurata Fecioara în Sfânta sfintelor. Ea era sfântă și neprihănită și de la acest sfânt trup și de la Duhul Sfânt s-a născut Hristos Mântuitorul, Izvorul

de apă sfântă care curge în viața veșnică, Strămoșul unei noi generații de oameni mântuiți. De aceea noi atât de mult o proslăvim pe Preacurata Fecioara și în această zi a întrării Ei în Templul din Ierusalim ne închinăm măreției și sfințeniei Ei, smereniei și dragostei Ei, naturii Ei schimbate care a fost acoperită de har prin puterea Duhului Sfânt.

Fiind poporul lui Dumnezeu, fiind noua generație de oameni care își trage originea nu de la Adamul testamentului vechi, dar de la Adamul cel nou, noi căpătăm putere duhovnicească de a ne opune răului, ispitelor diavolului, de a trăi conform legii lui Dumnezeu.

Domnul, propunându-ne să fim poporul Lui, nu ne transformă în automate, programate pentru a face doar bine. Noi rămânem oameni — cu toate slăbiciunile noastre, îndoielile, cu toată lupta noastră interioară. Dar Dumnezeu este cu noi și El ne oferă modalitatea de curățire, eliberarea de păcat, modalitatea și puterile desăvârșirii nelimitate. Noi le căpătăm pe toate prin acțiunea asupra noastră a harului lui Dumnezeu. De aceea și cunoștințele nu mai sunt îngrozitoare și puterea pe care o capătă omul nu mai este strașnică, și arma în mâinile unui astfel de om niciodată nu va aduce rău altora, va fi doar un paloș înfricoșător care poate opri pe demenți.

În această zi împreună cu noi s-a rugat conducerea, corpul profesoral și cursanții Academiei militare de artilerie cu destinație strategică care se apropie de sărbătorirea aniversării a 190-a din ziua fondării sale. Vouă, dragi frați și surori, care vă aflați astăzi în această biserică în uniforme militare, se încredințează responsabilitatea pentru soarta Patriei, soarta lumii. Țineți minte că alături de arma înfricoșătoare trebuie să fie nu doar o persoană excelent instruită, educată, puternică, disciplinată, cu voință, dar și o persoană cu responsabilitate în fața lui Dumnezeu. Fiindcă în munca voastră pot fi astfel de momente dificile, când nici cunoștințele căpătate, nici voința, nici puterile nu vor fi suficiente pentru a adopta o decizie corectă. Dar dacă cu voi va fi Dumnezeu, voi niciodată nu veți comite greșeli fatale. Fie ca Stăpâna noastră din Ceruri să acopere cu Acoperământul Său pe toți cei care se află la straja hotarelor Patriei noastre, apărând munca pașnică a oamenilor.

Rugăciunea mea de astăzi e către Maica Domnului pentru tot poporul nostru, pentru toată Rusia istorică. Căci suntem cu toții sub Acoperământul Maicii Domnului. Spațiul nostru imens duhovnicesc de la Marea Baltică până la Oceanul Pacific pe căi necunoscute este ocrotit de Născătoarea de Dumnezeu. Și noi credem că anume sub acest Acoperământ noi ne vom mântui. Poate aceste cuvinte vor trezi la cineva un zâmbet indulgent și ironic; să rămână aceasta pe conștiința acelor oameni. Din adâncul experienței mele istorice și religioase mărturisesc că anume așa și este și Maica Domnului acoperă toată Patria noastră istorică.

Felicitându-vă cu această sărbătoare, vă doresc ca răspuns la credința noastră, ca răspuns la apartenența noastră la neamul lui Hristos prin Taina Botezului, să ne învrednicim întotdeauna să primim susținerea harică de sus și să ne aflăm sub Acoperământul mântuitor al Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Amin

VITEJIA ESTE MODALITATEA DE A OBȚINE BIRUINȚĂ

*Predica în ziua pomenirii sfântului mare cneaz Alexandru Nevski.
După liturghia Dumnezeiască în catedrala Militară Alexandru Nevski
(or. Krasnodar)*

6 decembrie 2010

Înaltpreasfinția voastră, iubite întru Hristos stăpâne Isidor, stimate Alexandr Nicolaevici, guvernatorul regiunii Kubani, dragi stăpâni, părinți, frați și surori, domnilor cazaci!

Cu un sentiment deosebit am săvârșit astăzi slujba Dumnezeiască în această catedrală, pe care cu patru ani în urmă am avut ocazia să o sfințesc în cinstea sfântului cuviosului cneaz Alexandru Nevski. Astăzi este ziua pomenirii acestui sfânt. Nu întâmplător generațiile premergătoare au înconjurat numele sfântului Alexandru cu o mare venerație. Nu întâmplător el a fost canonizat ca sfânt. Nu întâmplător și cazacii au dat catedralei lor militare

numele sfântului. A fost o măreață acțiune, plină de o profundă semnificație. Dar în ce constă semnificația?

Adineaori guvernatorul Alexandr Nicolaevici a vorbit despre vitejia cazacilor. Dar ce este vitejie? Într-adevăr, cazacii întotdeauna s-au mândrit cu vitejia lor și poporul respecta această vitejie a lor. Vitejia — nu este doar o uniformă frumoasă, nu este doar ținuta militară, aspectul brav, nu doar curajul. Vitejia — este capacitatea de a obține biruință. Fără biruință nu există vitejie, fără biruință vitejia se transformă în caricatură, în zemflemă. Însă biruința — este o trudă grea. Biruința cere încordarea tuturor puterilor. Biruința nu o poți dobândi doar cu forța tehnică, cu armament desăvârșit, cu ajutorul cunoștințelor în domeniul militar, deși și fără toate acestea nu te poți descurca. Biruința întotdeauna se obține cu ajutorul puterii duhului omenesc. Este un adevăr știut. Toată istoria vorbește despre acest lucru. Poporul care pierde puterea duhului încetează de a mai fi capabil să obțină biruință. Aceasta se referă la tot poporul, inclusiv și la cazaci. Nu va fi nici un fel de vitejie dacă nu va exista un duh puternic.

Dar ce înseamnă un duh puternic? De parcă orice om curajos posedă un duh puternic? Există oameni cu totul nestăpâniți care săvârșesc fapte negândite. În ei nu este vitejie, nu este puterea duhului, dar este ceea ce oamenii au numit bravadă — o îndrăzneală necalculată. Cu această bravadă nu s-a putut obține niciodată nici o biruință, fiindcă în bravadă este iubirea de slavă, demonstrarea propriei personalități, iar în vitejie — puterea adevărată a duhului.

Când omul încetează de a fi capabil de vitejie? Când își pierde puterea duhului? Atunci când începe să trăiască conform legilor trupului, când toate scopurile și valorile vieții sunt îndreptate pentru satisfacerea necesităților sale trupești.

Noi cunoaștem că și cultura contemporană, eu aș numi-o pseudocultură, formează cultul trupului. Priviți la publicitatea care este afișată în toate orașele, la publicitatea care se prăbușește asupra noastră prin televiziune. Acolo se propagă vitejia? Puterea duhului? Acolo se impune atitudinea consumatoare față de viață, se educă un consum nestăpânit și satisfacerea propriului trup.

Nimeni nu afirmă că omul trebuie să trăiască urât și în sărăcie. Dar este foarte important a păstra prioritățile, pentru ca niciodată necesitățile trupului să nu ia superioritate asupra puterii duhului. Altfel omul nu va merge la luptă, lui nu îi vor ajunge puteri să-și jertfească viața sau chiar să o supună riscului de dragul unei idei, pentru țară, pentru poporul său. În fața ochilor lui vor fi jucărele, el niciodată nu va face vreo faptă eroică, dar dacă nu va face vreo faptă eroică, atunci nici biruință nu va obține. Iar acolo unde nu este biruință, nu este și vitejie.

De ce cazacii l-au ales pe Alexandru Nevski să le fie ocrotitor și numele lui l-au dat catedralei? Fiindcă a fost un om al vitejiei. A fost un om tânăr de tot. Prima biruință la gura râului Neva a fost obținută atunci când el avea doar 20 de ani, iar a doua biruință asupra groaznicului ordin de cavaleri a fost obținută pe gheața lacului Ciud când avea 22 de ani. În acea vârstă când omul tinde să aibă cât mai multe în viața lui, sfântul cuviosul cneaz a fost în stare să-și sacrifice viața sa tânără, trupul său frumos, mintea sa puternică de dragul poporului său.

Apoi, devenind mare cneaz, el a condus țara tot așa, apărând-o de năvălirile ostașilor de la vest care erau hotărâți să supună Rusia prin cruciade și, calmând printr-o diplomatie deșteaptă și înțeleaptă pe un dușman și mai groaznic din Orient, care pe atunci a ocupat tot spațiul Rusiei istorice. El nu a avut o viață îndelungată — la vârsta de puțin peste 40 de ani a mers la Domnul. Însă astăzi chipul lui atât de mult inspiră și unește pe toți. Nu este întâmplător că numele lui a devenit numele Rusiei.

Ce ne lipsește ca să luăm exemplul de la astfel de oameni? Ne lipsește puterea duhului de a ne opune tuturor ispitelor diavolești din viață și de a avea hotărârea să trăim în conformitate cu duhul. A trăi în conformitate cu duhul se poate doar atunci, când este credință în inimă, când este frică de Dumnezeu. Doar atunci omul înțelege că cel mai responsabil moment din viața lui va fi atunci, când se va înfățișa în fața lui Dumnezeu la Judecata de Apoi. Și iată atunci toate valorile vieții de pe pământ se aranjează într-un șir de priorități, atunci omul înțelege pentru ce el este în stare să-și

jertfească viața, puterile, iar pentru ce niciodată nu merită să o faci. Dacă în viața noastră survine ceva ce ne oferă o bunăstare mai bună materială, trebuie să primim cu mulțumire de la Dumnezeu, dar viața pentru aceasta nu se poate de jertfit.

Ce cuvinte minunate am auzit astăzi în biserică, când a fost citită epistola apostolului Pavel către Galateni. Apostolul vorbește despre faptul ce este roada duhului, adică ce este roada credinței care încălzește duhul omului, care sfințește viața interioară prin harul Duhului Sfânt. Ce cuvinte uimitoare pronunță el: *Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelung-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința* (Gal. 5, 22). Gândiți-vă la cele auzite, dragostea — este roada duhului! Bucuria, gândiți-vă — este roada duhului; nu a distracțiilor de la televizor, dar numai roada duhului. Pacea — niciodată nu va fi pace dacă oamenii nu vor trăi conform legii duhului. Îndelung-răbdarea — cât de important este să știi să rabzi, nici o biruință nu este obținută fără răbdare. Bunătatea — cât de mult avem nevoie de bunătate în relațiile unul cu altul, față de natura ce ne înconjoară, față de lumea lui Dumnezeu, față de ființele vii; cât de mult ne lipsește această bunătate, când în locul ei vine cruzimea și capacitatea de a omorî oameni în timp de pace, chiar și pe copii, micuți nevinovați. Credința, blândețea, înfrânarea, toate acestea — sunt roadele duhului.

Când devin cunoscute astfel de evenimente îngrozitoare din viața noastră cum este tragedia din Kușcevskaia, toată regiunea Kubani tresare, cu ea împreună tresare toată țara și se îngrozește toată lumea. Aceasta este roada care este altoită poporului nostru: trăiește, doar o singură dată trăiești, ia de la viață totul, dă-i satisfacție trupului, să nu ai opreliști în această cale. Și omul devine fiară. Biserica strigă: nu se poate așa, veți ajunge la pieire, veți aduce la pieire civilizația umană! Nu poate civilizația umană să se bazeze pe instinct — atunci ea încetează de a mai fi umană, atunci ea devine civilizația fiarelor, iar cuvântul „civilizație” nu se mai potrivește cu haita de lupi. Iar acolo toate legile sunt bune — și a strangula un prunc, și a înjunghia oameni nevinovați. Dar de ce nu, dacă prin așa metode obții o satisfacție și mai mare a trupului?

Ceea ce s-a petrecut în Kușcevskaia este o imagine groaznică a faptului ce are loc în societatea umană, când sunt date peste cap prioritățile, când oamenii uită de Dumnezeu, când oamenii uită de credință și de viața în conformitate cu duhul.

Kușcevskaia — este doar ceea ce am aflat noi, dar câte sunt ascunse de noi, câte se ascund sub cifrele modeste și impersonale ale statisticii infracțiunilor. Dar dacă de dezgolit acest strat, am tresări noi oare în așa măsură, încât să ne schimbăm viața? Nu știu. Dumnezeu face vizibile toate grozăviile traiului omenesc, pentru ca noi să putem conștientiza: nu mai putem trăi așa în continuare, se cuvine a trăi conform legii duhului. Însă astăzi se mai întâlnesc oameni care ne trag în beznă, inclusiv utilizând mijloacele mass media. Noi trebuie să avem suficientă rațiune și putere să ne opunem acestor ispite diavolești.

Aș vrea să chem binecuvântarea lui Dumnezeu asupra voastră a tuturor, dragii mei locuitori ai regiunii Kubani. Regiunea Kubani a fost regiunea cea mai religioasă din Rusia. Fierbinte este credința cazacilor. Din cauza acestei credințe au fost întreprinse prigo-niri îngrozitoare, s-a procedat la nimicirea mișcării cazacilor, la distrugerea modului de viață popular, fiindcă aveau teamă acei, care au hotărât să propovăduiască alte valori, că puterea și vitejia cazacilor va deveni un sprijin de neînvinc al păstrării credinței în viața poporului nostru. Din această cauză au fost nimiciți cazacii. Și astăzi, când renaște mișcarea cazacilor, când revine și renaște credința ortodoxă, este important să vedem calea pe care urmează să mergem.

Fie ca binecuvântarea Domnului să fie de asupra pământului mănăs, bogat, puternic prin oamenii săi al regiunii Kubani. Fie ca din nou Kubani să devină vatra credinței fierbinți, a capacității de a se împotrivi ispitelor idolești, a posibilității de a manifesta vitejie adevărată nu doar în sânul cazacilor, dar și în sânul întregului popor.

Aș vrea să vă doresc, Înaltpreasfinția voastră, ajutorul lui Dumnezeu în conducerea eparhiei de Ekaterinodar și Kubani. Dumneavoastră, stimate Alexandr Nicolaevici, aș vrea să vă doresc ajutorul

lui Dumnezeu, tăria puterilor, înțelepciune și credință puternică, care sunt necesare pentru a ajuta poporul din Kubani să meargă înainte, sporindu-și puterea sa duhovnicească și materială.

În amintirea aflării mele astăzi în această sfântă biserică, a săvârșirii liturghiei Dumnezeiești și a întâlnirii cu voi, dragii mei frați și surori, aș vrea să aduc în dar acestei sfinte catedrale icoana sfântului Gheorghe, purtătorul de biruință, simbolul vitejiei și al biruinței. Și precum sfântul Gheorghe l-a biruit pe balaur, pe demon, tot așa și poporul nostru prin puterea vitejiei duhovnicești să biruiască și să distrugă toate ispitele, întărind bazele duhovnicești ale vieții sale. <...>

PREDICA ÎN ZIUA SĂRBĂTORII DE POMENIRE A MARII MUCENIȚE ECATERINA

După liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfânta Ecaterina (or. Krasnodar).

7 decembrie 2010

Înaltpreasfinția voastră, iubite întru Domnul stăpâne Isidor, Înaltpreasfinții și Preasfinții voastre, stimate Alexandr Nicolae-vici, guvernatorul regiunii Kubani, înalți reprezentanți ai puterii locale, dragi părinți, frați și surori!

Mă bucur astăzi, în ziua sfintei mare mucenițe Ecaterina, să săvârșesc liturghia Dumnezeiască în această catedrală măreață din orașul Ekaterinodar, să mă rog sfintei mucenițe pentru poporul nostru, pentru Biserica noastră, pentru regiunea Kubani, să ridic rugăciune către această sfântă, căci mijlocirea ei este puternică în fața lui Dumnezeu.

Te uluiești când citești viața sfintei mare mucenițe Ecaterina, mai ales comparând viața ei cu a multor oameni tineri contemporani. Ea avea aproximativ 29 de ani de la naștere, când împăratul Maximilian, deja la sfârșitul epocii prigonirilor Bisericii, a vizitat Alexandria unde locuia Ecaterina, fiica locțiitorului său. Pe atunci erau mulți creștini între locuitorii Alexandriei și chiar mama Eca-

terinei, soția acestui locțiitor al împăratului, care trebuia să înfăptuiască politica împăratului roman păgân, era creștină tainică. Ea a educat-o pe fiica sa în credință creștină și a dezvoltat în ea un sentiment atât de puternic religios, o credință atât de puternică, încât atunci când însuși împăratul a sosit în Alexandria și în cinstea lui au început să fie aduse jertfe zeilor păgâni și întreg orașul s-a umplut de fumul de la animalele aduse ca jertfă, iar creștinii erau aruncați în ceaune ca să i se facă pe plac împăratului păgân, această domnișoară firavă, frumoasă, foarte instruită nu s-a temut să mărturisească în fața împăratului credința sa.

Suzeranul lumii, speriat, mirat, a fost zguduit de cele auzite. Cuvintele Ecaterinei erau foarte înțelepte, puternice, ea a fost o persoană foarte bine instruită și era înzestrată de la Dumnezeu cu capacități enorme. Și atunci împăratul a încercat să o atragă prin bogăție și slavă. El era gata să o ia cu sine la Roma, atât de mult a fost impresionat de frumusețea și înțelepciunea ei. Însă marea muceniță a refuzat, cu indignare a respins toate aceste oferte ale împăratului și cu îndrăzneală și-a mărturisit credința în Domnul.

Ce a împins-o pe această domnișoară tânără să procedeze astfel? De ce era nevoie să meargă la acest împărat? De ce a trebuit să spună că este creștină? De ce era nevoie să-l convingă pe acest om care nici prin modul de viață, nici prin poziția sa nu ar fi căzut de acord niciodată cu ea? Dar ea a făcut acest pas. Apoi au urmat chinuri îngrozitoare, torturi și această fată firavă a rezistat la toate aceste torturi, cazne îngrozitoare, iar apoi a fost tăiată cu sabia.

Din punct de vedere al logicii pragmatice a vieții oamenilor contemporani totul ce a săvârșit Ecaterina a fost o nebie. Tinerețea, frumusețea, studiile, cariera, delectarea vieții, fericirea, banii — totul era la picioarele ei. Ea nu pur și simplu a renunțat la toate acestea, ea a ales moartea împreună cu cei care fumegau în acele ruguri îngrozitoare. Ea l-a mărturisit pe Hristos. Dar de ce a procedat astfel? Fiindcă nu a putut să nu o facă. De ce putere a fost împinsă sfânta mare muceniță? Nici o putere de convingere aici nu poate ajuta, în fața durerii trupesti dispar toate convingerile. Sfânta Ecaterina a procedat astfel, fiindcă ea nu doar a avut

concepții creștine asupra vieții, ea a avut experiența reală de comunicare cu Dumnezeu. Ea simțea prezența lui Hristos în viața sa atât de real, cum noi simțim în mod real prezența altei persoane în viața noastră. Anume Hristos a fost pentru ea valoarea supremă, El îi dădea pace, bucurie, fericire care sunt mai presus decât orice bunăstare omenească. Din aceste considerente nici nu putea fi vorba să te dezici de Hristos ori să-L trădezi și să distrugi acea lume interioară bogată și fericirea adevărată pe care Dumnezeu le-a dăruit Ecaterinei. Și ea, plină de o mare putere, demascând rătăcirea păgână a împăratului, prin sângele său a mărturisit prezența în viața ei a puterii harului lui Dumnezeu.

Viața sfintei mare mucenițe este pentru noi un mare exemplu. Doar și viața de azi atât de des ne atrage cu diferite feluri de ispite, bani, carieră, putere, situație în societate, achiziționarea lucrurilor noi care ne-ar deosebi în mod favorabil de alți oameni printr-un prestigiu înțeles greșit. Câte ispite! Și doar ne ispitim, le acceptăm, fără a ne dezice de credința noastră. Dar și sfânta Ecaterina putea să le accepte, rămânând creștină tainică și zăbindu-i împăratului păgân. Ea nu a trăit într-o familie de săraci, dar într-o familie de om bogat, locțiitorul împăratului. Prin urmare, bogăția cu care era înconjurată nu o împiedica să aibă o experiență reală de comunicare cu Dumnezeu. Și când a apărut întrebarea, unde este inima ei, ea a răspuns unde este. În Sfânta Scriptură se spune: *Unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta* (Mt. 6, 21). Comoara sfintei Ecaterina era Domnul, dar nu acele bogății cu care ea era înconjurată. Și Însuși Dumnezeu i-a dat o mare putere — puterea duhului. Iată din ce cauză noi ne aducem aminte și în secolul al XXI-lea de evenimentele de la începutul secolului al IV-lea și o pomenim pe sfânta mare muceniță Ecaterina ca pe o preacuvioasă nevoitoare întru Dumnezeu.

Sfânta Ecaterina era venerată în Rusia. Nu este întâmplător că numele ei purtau împărătesele care nu erau de origine din Rusia și după botez primeau alte nume. Ele cu bucurie acceptau numele de Ecaterina anume pentru a atrage către sine ajutorul sfintei și măcar în puțin să semene prin puterea duhului cu ea.

În cinstea sfintei Ecaterina erau numite orașe în Rusia — nu în cinstea țărilor, dar în cinstea sfintei, pentru ca sub acoperământul ei de rugăciuni să decurgă viața oamenilor, pentru ca oamenii să aibă un reper, un ideal, un exemplu în viață, pentru ca urmându-l și omul simplu, și omul bogat, și cel sărac și cel de vază să poată obține o putere foarte mare a duhului, capabilă să facă dintr-un om obișnuit un geniu al duhului, un erou și un om sfânt. Acum, aflându-ne în centrul orașului Ecaterinograd, numit în cinstea sfintei mucenițe, în această catedrală, împreună cu voi eu adresez rugăciunea către ea: sfântă mare muceniță Ecaterina, ajută-ne pe noi în viața noastră, ajută-ne să trecem peste greutăți și scârbe, ispite și greșeli, întărindu-ne prin puterea duhului, fără de care nu există biruințe în viața omului.

<...> Aș vrea, Înaltpreasfinția voastră, stăpâne mitropolit Isidor, să vă mulțumesc pentru slujirea Bisericii în acest oraș, în mijlocul acestui popor. Corect ați spus că Kubani este grânarul Rusiei. De faptul cum muncesc aici oamenii, cum trăiesc, ce dispoziție au, cât de tare este credința în inimile lor, depinde în mare măsură ceea ce va avea loc în Patria noastră. De aceea o responsabilitate deosebită îi revine cuvioșiei voastre, fraților, preoților, tuturor cine astăzi au grijă de sufletele oamenilor, cine ocrotește oamenii de ispite și tentații, cine învață pe alții calea vieții. În semn al recunoștinței mele aș vrea să vă înmânez această panaghie străveche cu imaginea sfintei Ecaterina. Fie ca marea muceniță să vă întărească pe căile slujirii voastre arhieresti, ale conducerii duhovnicești a regiunii Kubani.

Tuturor cine astăzi sunteți prezenți aici aș vrea să vă spun că pentru mine personal această zi este memorabilă și în amintirea acestei vizite la Ekaterinodar aș vrea să las în această catedrală icoana minunată a Maicii Domnului din Kazani, pictată de iconari vestiți cu o inscripție a Patriarhului. Închinându-vă la această icoană, amintiți-vă de această minunată zi pe care o trăim împreună. Vă rog în rugăciunile voastre să-l amintiți pe Patriarh.

Tuturor vouă, dragii mei, aș vrea să vă transmit pentru amintire chipul sfintei mare mucenițe Ecaterina cu binecuvântarea mea

patriarhală. Rog clerul imediat după slujbă să înmâneze fiecăruia această binecuvântare a Patriarhului. Să vă păzească Domnul și Maica Domnului prin rugăciunile sfintei mare mucenițe Ecaterina. Amin.

PREDICA ÎN ZIUA POMENIRII SFINTEI MARE MUCENIȚE VARVARA

După citirea Evangheliei la liturghia Dumnezeiască în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova)

17 decembrie 2010

În numele Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Astăzi Biserica pomenește numele sfintei mucenițe Varvara. Multe femei poartă acest nume. Recent am pomenit numele altei mucenițe — Ecaterina, inclusiv în legătură cu aducerea la Moscova a sfințelor ei moaște de pe muntele Sinai. Aceste mucenițe au mult comun — ele au fost contemporane și au murit din voia unuia și aceluiași împărat Maximian care la începutul secolului al IV-lea, deja la terminarea prigonirilor strașnice ale creștinilor, a revărsat asupra lor mânia sa.

Supunându-se voinței împăratului, mulți din conducătorii locali au început nu doar să prigonească pe creștini, dar și să-i nimească cu cruzime. Însă în istoria sfintei mare mucenițe Varvara este ceva ce în mod deosebit zguduie conștiința. Varvara era o fată deosebit de frumoasă și tatăl ei, un oarecare Dioscor, om bogat și de vază, a dorit să-și educe fiica astfel ca ea să fie exemplu pentru alții, ca ea să se deosebească prin studii bune și comportament corect, ca ea să devină om celebru. De aceea el i-a oferit fiicei sale o grijă deosebită, angajând mulți învățători să o educe pe Varvara în tradițiile societății păgâne. Dar, privind la lumea creată de Dumnezeu din turnul înalt (conform voinței tatălui Varvara a fost izolată de lume pentru ca nimic rău să nu se atingă de ea), Varvara a văzut frumusețea acestei lumi și într-un anumit moment a simțit cu inima și rați-

unea că această frumusețe nu putea apărea din voia idolilor ciopliți, că o altă putere măreață a creat lumea ce o înconjoară.

Tot mai mult și mai mult a început să se gândească Varvara despre faptul cine este Creatorul universului și inima ei a început să se incline către acceptarea unei alte învățături. Iar când a reușit să iasă din temniță, unde era instruită, când a început să comunice cu alți oameni, atunci ea a cunoscut creștini care au învățat-o că Dumnezeu Cel Atotputernic, Unul în Trei Persoane, a creat această minunată lume. Fata din toată inima a acceptat această învățatură și a primit tainic Botezul de la preot care a venit în orașul lor deghizat în negustor.

În curând tatăl a aflat că fiica lui a devenit creștină. Evenimentele care au urmat nu pot încăpea în nici o imaginație. Tatăl a fost cuprins de o ură îngrozitoare pentru fiica sa. Prima lui dorință a fost să o omoare pe fiică cu propriile lui mâini. Ea cu greu s-a salvat prin fugă, ascunzându-se într-una din peșterile de pe povârnișul muntelui, însă localnicii au descoperit tatălui locul unde ea se ascundea. Atunci tatăl o predă pe fiica sa conducătorului local care a primit ordin de la împărat să-i chinuie, să tortureze și să execute pe creștini. Fiica lui iubită, de față cu tatăl ei, cu acordul și din inițiativa lui, a fost supusă la torturi îngrozitoare. Trupul ei era rupt cu gheare de metal, tăiat în bucăți, bătut cu vine de bou, locurile sfâșiate erau frecate cu lână. Varvara era supusă la suplicii insuportabile. În sfârșit, pentru a o distruge nu doar trupește, dar și moralicește, conducătorul a ordonat ca Varvara să fie dusă dezbrăcată prin tot orașul.

Dar nimic nu putea să înfrângă duhul și puterea credinței Varvarei. Mai mult decât atât, acei care o vedeau, începeau să mărturisească deschis credința. Printre ei era o fată tânără pe nume Iuliania care, văzând jertfa duhovnicească și trupească a Varvarei, a mărturisit credința sa și a fost supusă torturilor împreună cu aceea care prin puterea duhului ei i-a deschis ochii sufletului și ai inimii pentru cunoașterea lui Dumnezeu. La finalul acestor chinuri Varvara și Iuliania au fost omorâte. Însă Domnul a pedepsit și pe tatăl Varvarei, pe Dioscor, și pe conducătorul cel crunt al orașului acela — în curând ei au fost omorâți de fulger.

Când citești aceste texte vechi care descriu fapta eroică duhovnicească a sfinților mucenici și mucenițe, fără să vrei te întrebi, de unde luau ei această putere. Cum a putut o fată tânără să suporte ceea ce nu ar putea suporta oamenii curajoși și puternici din punct de vedere fizic? Și înțelegi că nici o forță trupească, nici un fel de voință omenească nu sunt în stare să dea omului o atare răbdare — aceea era voia lui Dumnezeu, aceea era puterea lui Dumnezeu care o susținea și o inspira pe Varvara și pe toți mucenicii.

Cele relatate sunt de bună învățătură pentru oamenii contemporani, mulți din ei dorind să fie puternici. Este o dorință bună, dar trebuie de ținut minte că puterea adevărată este puterea duhului omenesc. Fără Dumnezeu această putere este ascunsă de om — atunci el se poate bizui doar pe propriile posibilități și pe propriile puteri care sunt incomensurabile cu puterea lui Dumnezeu. Cu propriile forțe noi nu putem obține acea putere pe care o aveau sfinții mucenici. Și fiecare cine astăzi dorește să fie puternic, să biruie, dorește să obțină multe în viața sa, trebuie să țină minte că toate aceste biruințe omenești sunt posibile atunci, când este puternic duhul nostru, întărit de puterea lui Dumnezeu.

Mai este un aspect la care nu poți să nu te gândești — este vorba de strașnica tragedie în familia Varvarei. Într-adevăr, tatăl se transformă în fiară, în chinuitorul propriei fice. Ce fel de tragedie îngrozitoare este aceasta, care l-a împins pe acest om la fapte nechibzuite? Da, el era de altă credință decât fiica lui. El avea alte concepții decât cele ale ficei. Însă se poate justifica prin alte concepții, prin altă credință acea strașnică cruzime pe care tatăl a manifestat-o față de fiică?

Gândind la această catastrofă din viața familială (și a fost cu adevărat o catastrofă), te duce gândul fără să vrei la nenorocirea ce a venit în familia noastră mare, în Rusia noastră. Cu puțin timp în urmă la Moscova s-au produs niște evenimente care ne-au nădărnicit profund, care sunt la fel o nenorocire, care ne-au arătat cruzimea din familia noastră mare. La exterior ar putea părea că este o confruntare a oamenilor de diferite religii, de diferite concepții asupra vieții. Dar dacă e să ne gândim cu atenție despre faptul cine

era Dioscor, tatăl Varvarei, care a manifestat o cruzime îngrozitoare, atunci înțelegi că el nu a fost un om religios. El a fost păgân, el credea în idoli, el era într-un anume sens ateist, negându-L pe Dumnezeu. În familia lui nu s-au ciocnit două credințe, care în mod diferit îl percep pe Dumnezeu, dar s-au ciocnit necredința păgână și credința.

Și când ni se spune astăzi că și conflictele care au loc între tineretul nostru sunt provocate de diferite religii, este o eroare profundă și este un neadevăr. Doar păgânismul ateist poate confrunta oamenii; doar păgânismul ateist poate împinge pe cei veniți din altă parte, cât de credincioși s-ar considera ei, la acte de cruzime referitor la populația locală, iar ca rezultat mor oameni nevinovați; și doar păgânismul ateist poate provoca la populație locală reacția care duce la suferințele și moartea altor oameni.

Ceea ce se petrece cu noi — nu este un conflict dintre credințe. Ceea ce se petrece cu noi — este manifestarea faptului în cine se transformă omul care pierde orice credință și trăiește ca un păgân, aidoma celui Dioscor care a sfâșiat propria fiică.

Astăzi eu pentru prima dată după acele evenimente am posibilitate să mă adresez vouă, dragii mei, cu un cuvânt în timpul rugăciunii de obște. Și vorbind cu amărăciune despre acele evenimente, aș vrea să exprim condoleanțele mele părinților, apropiaților acestor oameni care și-au pierdut viața, care au rămas schilodiți. Astăzi vom pomeni și pe acel tânăr pe nume Egor Sviridov pe care puțin cine l-au cunoscut, dar pe care astăzi îl cunoaște toată țara, îi vom pomeni și pe toți ceilalți, cine a suferit în această luptă fratricidă.

Ce va fi mai departe? Mai departe vor fi următoarele. Dacă poporul încă nu înțelege că nu este permis să trăiești conform legilor lumii păgâne, atunci va fi totul ce va dori trupul omului. Va fi nechibzuință, vor fi cele mai îngrozitoare crime și nici un fel de organe disciplinare, nici un fel de legi nu-i vor opri pe oameni — pe om îl poate opri doar propria conștiință, doar credința, doar convingerile. Și eu adresez acest cuvânt către toți — și către ortodocși, și către musulmani, și către oamenii altor confesiuni: doar viața religioasă îl poate opri pe om de la astfel de acte de crime.

Iată despre ce aş mai dori să vorbesc în această zi, când pomenim pe oamenii ucişi şi schilodiţi, când adresăm un cuvânt rudelor şi apropiaţilor lor. Aş vrea să vă spun că prin violenţă, ură nu este posibil să-ţi atingi scopurile. Când la Moscova sau în alte oraşe ruseşti vin concetăţenii noştri care au o altă cultură, o altă religie, ei trebuie să se străduiască să trăiască în pace, intrând în viaţa duhovnicească, culturală a majorităţii poporului şi să-şi cureţe drumul în viaţă nu prin putere, nu prin forţa de grup, nu prin solidaritatea etnică, nu prin delictvenţă, dar prin colaborare cinstită cu alţii, prin studii şi muncă, prin aranjarea vieţii familiale, prin făurirea Patriei comune. Tot aşa şi populaţia locală nu trebuie prin violenţă, forţa fizică, cruzime să oprească nechibzuinţa altora, dar prin solidaritate şi printr-o aşa manifestare a protestului, ce nu ar duce la alte acte de violenţă, dar ar fi suficiente ca să convingă şi conducerea, şi organele de drept, şi pe instigatorii conflictelor etnice.

Şi Dioscor, acel tată crud, şi conducătorul local ce a dat acele îngrozitoare ordine de a rupe trupul muceniţei Varvara, au fost omorâţi de Dumnezeu. Fie ca acest exemplu să ne ajute să înţelegem cu toţii că viaţa conform legii păgâne a trupului nu va aduce omului nici bucurie, nici fericire, nici prosperitate, dar adună numai mânia lui Dumnezeu deasupra lui.

Să ne rugăm sfintei muceniţe Varvara ca pentru rugăciunile ei sfinte să lecuiască conflictele familiale, ca pentru rugăciunile ei sfinte să trecem peste scindările din interiorul poporului nostru, ca pentru rugăciunile ei sfinte duhul păgân al închinării la idoli, al cruzimii şi al urii să dispară din viaţa poporului nostru. Credem că ea va apleca către noi şi către Patria noastră mila lui Dumnezeu. Amin.

CUPRINS

Să nu trăim conform legii instinctului. <i>Predica în duminica Sfinţilor Părinţi şi ziua pomenirii sfântului ierarh Petru al Moscovei şi al întregii Rusii făcător de minuni. După citirea Evangheliei la liturghie în Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova). 3 ianuarie 2010</i>	11
Adevărul lui Dumnezeu este măsura adevărului omenesc. <i>Predica în Ajunul Naşterii Domnului. După Vecernia mare şi liturghia Dumnezeiască în biserica Acoperământul Maicii Domnului la mănăstirea stavropighială de călugări Novospassk (or. Moscova). 6 ianuarie 2010</i>	14
În Biserică se face unirea între Dumnezeiesc şi omenesc. <i>Predica de sărbătoarea Soborul Maicii Domnului. După liturghia Dumnezeiască în Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova). 8 ianuarie 2010</i>	17
Cuvintele lui Hristos transformă viaţa omului, fiindcă izvorul lor este Însuşi Dumnezeu. <i>Predica în duminica după Naşterea lui Hristos. După citirea Evangheliei în catedrala Adormirea Maicii Domnului de la lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie. 10 ianuarie 2010</i>	19
Credinţa umple inima omului cu dragoste, iar dragostea biruie orice dezbinare dintre oameni. <i>Predica în duminica înainte de Botezul Domnului. Catedrala Adormirea Maicii Domnului din oraşul Astanî (Kazahstan) după cinul cel mare pentru sfinţirea catedralei şi liturghia Dumnezeiască. 17 ianuarie 2010</i>	23
Sfinţind apa, Biserica mărturiseşte despre o mare minune a lui Dumnezeu — arătarea în lume a harului prin suferinţele, moartea şi Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. <i>Predica în ajunul Botezului după liturghia Dumnezeiască a sfântului Vasile cel Mare. Catedrala Înălţarea Domnului, or. Almatî (Kazahstan). 18 ianuarie 2010</i>	27

Noi cunoaștem gândurile lui Dumnezeu despre om. <i>Predica de sărbătoarea Botezului Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei. Catedrala Botezul Domnului în Elohov (or. Moscova). 19 ianuarie 2010</i>	31
Doar în unire Biserica este în stare să influențeze asupra lumii înconjurătoare. <i>Predica în ziua pomenirii sfântului ierarh Filip, mitropolitul Moscovei, la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei. Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova). 22 ianuarie 2010</i>	35
Duminica Vameșului și Fariseului. <i>Predica la liturghie după citirea Evangheliei în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 24 ianuarie 2010</i>	38
Duminica lăsatului de sec de brânză și sărbătoarea Întâmpinarea Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. <i>Predica la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în Catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 14 februarie 2010</i>	42
Fără iertarea apropiatilor noștri nu este posibilă calea pocăinței noastre. <i>Predica după otpustul vecerniei cu cinul iertării în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 14 februarie 2010</i> ...	46
Pentru omul trufaș Dumnezeu este la periferia vieții lui. <i>Predica în Lunea curată după slujba de dimineață în mănăstirea stavropighială de maici a Zămislirii (or. Moscova). 15 februarie 2010</i>	49
Invidia este întotdeauna durere. <i>Predica după marea pavecerniță cu citirea Canonului cel Mare al sfântului Andrei Criteanul în ziua de luni a primei săptămâni din Postul cel Mare în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 15 februarie 2010</i>	53
Omul mânios nu are prieteni. <i>Predica în ziua de marți a primei săptămâni din Postul cel Mare după slujba de dimineață la mănăstirea stavropighială de maici Nașterea Maicii Domnului (or. Moscova). 16 februarie 2010</i>	55
În urcușul nostru cu noi este Însuși Domnul. <i>Predica în ziua de miercuri a primei săptămâni din Postului cel Mare după pavecernița mare cu citirea Canonului cel mare al sfântului Andrei</i>	

<i>Criteanul în catedrala Sfânta Treime de la mănăstirea Sfântul Daniil (or. Moscova). 17 februarie 2010</i>	58
Omul nu trebuie să-și petreacă viața în trândăvie. <i>Predica după slujba din ziua de joi a primei săptămâni din Postul cel Mare în mănăstirea stavropighială de călugări Donskoi (or. Moscova). 18 februarie 2010</i>	61
Biserica are de toate pentru mântuirea oamenilor. <i>Predica după pavecernița mare cu citirea Canonului cel mare al sfântului Andrei Criteanul în ziua de joi a primei săptămâni din Postul cel Mare în catedrala Adormirea Maicii Domnului de la lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie. 18 februarie</i>	63
Să-L lăsăm pe Domnul să intre în inima noastră. <i>Predica după liturghia Darurilor Înainte Sfințite și Te Deum-ul sfântului mare mucenic Teodor Tiron în ziua de vineri a primei săptămâni din Postul cel Mare. Lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie. 19 februarie 2010</i>	65
Biserica ca loc de întâlnire deosebită. <i>Predica la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în biserica Sfântul Serghie din Radonej de la mănăstirea stavropighială de călugări Sfântul Apostol Petru (or. Moscova) în ziua de sâmbătă a primei săptămâni din Postul Mare. 20 februarie 2010</i>	67
Predica în duminica I din Post a Ortodoxiei. <i>Predica la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în Catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 21 februarie 2010</i>	70
Predica în duminica a 2-a a Postului cel Mare — a sfântului ierarh Grigorie Palama, arhiepiscopul Tesalonicului și pomenirea sfântului mucenic Ermoghen, patriarhul Moscovei și al întregii Rusii. <i>La Dumnezeiasca liturghie după citirea Evangheliei în catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova). 28 februarie 2010</i>	74
Înviearea ca biruință asupra suferinței. <i>Predica în ajunul duminicii a 3-a din Postul cel Mare, a Sfintei Cruci, după utrenie cu cinul scoaterii Cinstitei și de Viață Făcătoarei Cruci a Domnului în catedrala Maritimă Sfântul Nicolae din Sanct — Petersburg. 6 martie 2010</i>	78

Fără credință nu este posibilă vindecarea. <i>Predica în duminica a 4-a a Postului cel Mare la liturghia sfântului Vasile cel Mare după citirea Evangheliei în mănăstirea stavropighială de călugări Sfântul Daniil (or. Moscova). 14 martie 2010</i>	81
Predica după liturghia Dumnezeiască de sărbătoarea Lauda Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (Sâmbăta Acatistului) și a icoanei Maicii Domnului „Mijlocitoarea păcătoșilor”. <i>Catedrala Sfântul Nicolae Făcătorul de Minuni în Hamovniki (or. Moscova). 20 martie 2010</i>	84
Predica în duminica a 5-a din Postul cel Mare — pomenirea cuvioasei Maria Egipteanca. <i>După liturghia Dumnezeiască a sfântului Vasile cel Mare în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 21 martie 2010</i>	87
Viața este acolo unde este Dumnezeu. <i>Predica de sărbătoarea Intrarea Domnului în Ierusalim (duminica a 6-a din Postul cel Mare) la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 28 martie 2010</i> ..	88
Predica în Lunea Mare din Săptămâna Patimilor. <i>După liturghia Darurilor Înainte Sfințite la catedrala Învierea Domnului de la mănăstirea stavropighială de maici Acoperământul Maicii Domnului (or. Moscova). 29 martie 2010</i>	91
Îmbrăcăminte mântuitoare a virtuții. <i>Predica după pavecernița mare cu citirea a trei cântări din Canonul sfântului Andrei Criteanul la utrenia din Marțea Mare în soborul Tăierea Capului lui Ioan Botezătorul la mănăstirea de maici Ioan Botezătorul (or. Moscova). 29 martie 2010</i>	96
Judecata lui Dumnezeu va pune toate punctele pe „i”. <i>Predica în Marțea Mare după liturghia Darurilor Înainte Sfințite în catedrala Sfântul Nicolae de la mănăstirea stavropighială de maici Acoperământul Maicii Domnului (or. Hotikovo). 30 martie 2010</i>	97
Despre judecata lui Dumnezeu și osândirea omului. <i>Predica după pavecernița mare cu citirea a trei cântări din Canonul sfântului Andrei Criteanul la utrenia din Miercurea Mare în catedrala Tuturor Sfinților din satul Krasnoje, fosta mănăstire de maici Sfântul Alexei cel Nou (or. Moscova). 30 martie 2010</i> ...	102

Biserica trebuie să dea pildă de jertfire de sine. <i>Predica în Miercurea Mare după liturghia Darurilor Înainte sfințite în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 31 martie 2010</i>	105
Sfânta euharistie — este drumul deschis către Dumnezeu. <i>Predica după vecernia și liturghia Dumnezeiască în Joia Mare în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 1 aprilie 2010</i> ...	108
Credința creează un sistem de valori și doar în cadrul lui poate avea loc dezvoltarea adevărată a societății umane. <i>Predica după vecernia Învierii în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 4 aprilie 2010</i>	112
Paștele lui Hristos este triumful dragostei lui Dumnezeu. <i>Predica după liturghia Dumnezeiască în ziua de luni din săptămâna luminată în soborul patriarhal Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova). 5 aprilie 2010</i>	115
Predica de sărbătoarea Bună Vestirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. <i>După liturghia Dumnezeiască în catedrala Buna Vestire din Kremlin (or. Moscova). 7 aprilie 2010</i>	118
Cei născuți de la Duh moștenesc Împărăția Cerurilor. <i>Predica în ziua de Joi din săptămâna Luminată după liturghia Dumnezeiască în catedrala Adormirea Maicii Domnului de la lavra Sfântului Serghie (or. Sergiev Posad). 8 aprilie 2010</i>	121
Predica în duminica a treia după Paște a Femeilor Mironosițe. <i>După sfințirea bisericii de jos și săvârșirea liturghiei Dumnezeiești în Biserica pe temelii de sânge în numele Tuturor sfinților, care au strălucit pe pământul Rusiei (or. Ecaterinburg). 18 aprilie 2010</i>	124
Fiecare om se adresează către Dumnezeu cu acea problemă care îl frământă. <i>Predica în săptămâna a 4-a după Paște, a Slăbănogului. După liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfintele Femei Mironosițe (or. Bacu). 25 aprilie 2010</i>	129
Adevărul vă va face liberi (In. 8, 32). <i>Predica la liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în ziua pomenirii Soborului noilor mucenici, în Butovo omorâți. 1 mai 2010</i>	134
Predica în ziua pomenirii Sfântului Mare Mucenic Gheorghe purtătorul de biruință. <i>După liturghia Dumnezeiască în biserica — monument Sfântul Gheorghe în cinstea Biruinței în Marele</i>	

<i>Război pentru apărarea Patriei pe muntele Poklonaja în or. Moscova. 6 mai 2010</i>	138
Marele Război pentru apărarea Patriei ne-a arătat adevărul lui Dumnezeu despre noi înșine. Predica după liturghia Dumnezeiască în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). În această zi Prea Fericitul Stăpân pentru prima dată a săvârșit o pomenire deosebită liturgică, stabilită în Biserica Ortodoxă Rusă în legătură cu sărbătorirea aniversării a 65-a de la Biruința în Marele Război pentru apărarea Patriei. 9 mai 2010	142
Predica de sărbătoarea Înălțarea Domnului. După terminarea liturghiei Dumnezeiești în biserica Înălțarea Domnului („Marea Înălțare”) la porțile Nikitskie (or. Moscova). 13 mai 2010	146
Fără renașterea duhului nu va fi renașterea adevărată a țării. Predica după liturghia Dumnezeiască în catedrala Schimbarea la Față de la mănăstirea de călugări Sfântul Nicolae din Ugreșă, procesiunea și Te Deum-ul Sfântului Ierarh Nicolae din Mira Lichiei, făcator de minuni. 22 mai 2010	150
Mănăstirile ca loc al înfăptuirii modului de viață creștin. Predica după liturghia Dumnezeiască la catedrala în cinstea Icoanei Maicii Domnului din Kazani în ziua aniversării a 20-a de la renașterea vieții monahale. Pustia stavropighială de maici Icoana Maicii Domnului din Kazani a sfântului Amvrosie în Șamordino. 26 mai 2010	154
În calitate de Patriarh consider de datoria mea să formulez anume această sarcină — restabilirea slavei din trecut pe pământul sfânt al Kareliei. Predica de sărbătoarea Icoanei Maicii Domnului din Vladimir și a soborului sfinților din Karelia, după liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfântul Alexandru Nevski din or. Petrozavodsk — capitala Republicii Karelia. 3 iunie 2010	158
Predica în ziua pomenirii sfântului ierarh Iona, mitropolit al Moscovei și al întregii Rusii, făcator de minuni. După liturghia Dumnezeiască în catedrala Adormirea Maicii Domnului în Kremlin (or. Moscova). 28 iunie 2010	164

Fie ca înțelepciunea lui Dumnezeu să fie pusă drept temelie în alegerea căii noastre. Predica la sărbătoarea Nașterea Sfântului Prooroc, Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului Ioan. După liturghia Dumnezeiască în biserica Nașterea lui Ioan Botezătorul de la Presnea (or. Moscova). 7 iulie 2010	167
Pilda soților cuvioși ca model de viață familială. Predica în ziua sfinților cuvioși cneazul Petru și cneaghinea Fevronia. După liturghia Dumnezeiască în mănăstirea de maici Sfânta Treime (or. Murom). 8 iulie 2010	171
Predica în ziua pomenirii cuvioșilor Serghie și Gherman, făcătorii de minuni din Valaam. La liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în catedrala Schimbarea la Față a Mântuitorului la mănăstirea Valaam. 11 iulie 2010	175
Predica la sărbătoarea Sfinților Slăviților și întru tot laudaților și mai-marilor Apostoli Petru și Pavel. După citirea Evangheliei la liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfinții Apostoli Petru și Pavel din cetatea Sfinții Petru și Pavel (Petropavlovskaya) (or. Sanct-Petersburg). 12 iulie 2010	180
Credința noastră nu este doar o parte a culturii noastre naționale, este fundamentul concepției noastre despre viață. Predica după liturghia Dumnezeiască în ziua pomenirii aducerii moaștelor sfântului ierarh Filip, mitropolit al Moscovei. Catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova). 16 iulie 2010	184
Să ne ajute cuviosul Serghie nouă tuturor să păstrăm unitatea Bisericii. Predica în ziua aflării sfintelor moaște ale cuviosului Serghie, egumenul de Radonej. După liturghia Dumnezeiască în catedrala Adormirea Maicii Domnului, procesiunea și Te Deum-ul în piața Catedralei de la lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie. 18 iulie 2010	187
Nu poate fi neprihănire în fața lui Dumnezeu fără însușirea adevărului lui Dumnezeu. Predica în ziua pomenirii sfântului întocmai cu Apostolii Marelui Cneaz Vladimir. După citirea Evangheliei la liturghia Dumnezeiască pe piața din fața catedralei Adormirea Maicii Domnului de la lavra Pecerska în Ziua Botezului Rusiei (or. Kiev). 28 iulie 2010	189

Predica în ajunul sărbătorii Schimbarea la Față a Domnului. <i>După priveghere pe piața lângă catedrala Arhanghelul Mihail de la mănăstirea Pecerska Adormirea Maicii Domnului din Pskov. 18 august 2010</i>	192
Păstorul cel bun își pune suflul pentru oile sale (In. 10, 11). <i>Predica după priveghere în ajunul zilei pomenirii sfântului ierarh Tihon de Zadonsk, episcop de Voronej, făcător de minuni. După terminarea slujbei de noapte în catedrala Nașterea Domnului din Lipețk. 25 august 2010</i>	196
Smerenia nu este slăbiciunea omului, dar puterea lui interioară. <i>Predica în ziua adormirii (a.1783) și a doua aflări a moaștelor (1991) sfântului ierarh Tihon de Zadonsk, episcop de Voronej, făcător de minuni. După liturghia Dumnezeiască în catedrala Nașterea Maicii Domnului de la mănăstirea de călugări din Zadonsk. 26 august 2010</i>	200
Predica de sărbătoarea Adormirea Preasfintei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și Pururea Fecioară Maria. După liturghia Dumnezeiască în catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului în Kremlin (or. Moscova). 28 august 2010 ...	203
Spațiul duhovnicesc al Sfintei Rusii este indivizibil. Predica în ziua aducerii moaștelor sfântului ierarh al Moscovei Petru, a toată Rusia făcător de minuni (1479). După liturghia Dumnezeiască în catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova). 6 septembrie 2010	206
Acolo unde Dumnezeu este aproape de om, acolo și este centrul lumii. Predica după liturghia Dumnezeiască în catedrala Schimbarea la Față a Mântuitorului din or. Iakutsk. 24 septembrie 2010	209
Taina Crucii lui Hristos. Predica la sărbătoarea Înălțarea Sfintei și de-viață-dătătoare Cruci a Domnului. La liturghia Dumnezeiască după citirea Evangheliei în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 27 septembrie 2010	217
Predica de ziua adormirii cuviosului Serghie, egumen de Rado-nej, făcător de minuni a toată Rusia († 1392). După liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfânta Treime de la lavra sfântului Serghie. 8 octombrie.	220

Acoperământul Preacuratei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu se întinde de asupra fiecăruia care cu credință profundă și cu nădejde își îndreaptă inima către Ea. Predica de sărbătoarea Acoperământul Preasfintei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria. După liturghia Dumnezeiască de hramul bisericii Acoperământul Maicii Domnului a școlilor teologice din or. Moscova (lavra Sfânta Treime a sfântului Serghie). 14 octombrie 2010	223
Chiar și o biserică închisă este mărturia unei mărețe tradiții duhovnicești și culturale a poporului. Predica după liturghia Dumnezeiască în catedrala Maritimă Sfântul Nicolae (or. Kronstadt). 20 noiembrie 2010	228
Predica la sărbătoarea Soborul Arhistratigului Mihail împreună cu soborul tuturor îngerilor celor fără de trup. După liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfântul Arhistratig Mihail din Kremlin și parastasul cu litia pentru răposați în accidente rutiere (or. Moscova). 21 noiembrie 2010	234
Predica după liturghia Dumnezeiască în ziua pomenirii sfântului ierarh Filaret, mitropolit de Moscova și Kolomensk. În catedrala Hristos Mântuitorul. 2 decembrie 2010	239
Predica la sărbătoarea Întrarea în Biserică a Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioară Maria. După liturghia Dumnezeiască în catedrala patriarhală Adormirea Maicii Domnului din Kremlin (or. Moscova). 4 decembrie 2010	243
Vitejia este modalitatea de a obține biruință. Predica în ziua pomenirii sfântului mare cneaz Alexandru Nevski. După liturghia Dumnezeiască în catedrala Militară Alexandru Nevski (or. Krasnodar). 6 decembrie 2010	247
Predica în ziua sărbătorii de pomenire a mării mucenice Ecaterina. După liturghia Dumnezeiască în catedrala Sfânta Ecaterina (or. Krasnodar). 7 decembrie 2010	252
Predica în ziua pomenirii sfintei mare mucenice Varvara. După citirea Evangheliei la liturghia Dumnezeiască în catedrala Hristos Mântuitorul (or. Moscova). 17 decembrie 2010	256

Ediție de luminare duhovnicească

Kiril, Prea Fericitul Patriarh
al Moscovei și al întregii Rusii

**NOI SUNTEM UN SINGUR POPOR
ÎN FAȚA LUI DUMNEZEU**

PREDICILE CERCULUI DE SLUJBE
PENTRU ANUL 2010

TRADUCERE DIN LIMBA RUSĂ

Redactor-șef al Editurii Patriarhiei Moscovei:
protoiereu *Vladimir Siloviev*

Coordonatorii proiectului:
Jana Grigorieva, Alexander Nazarenko

Traducere:
Anghelina Savin-Zgardan

Redactor tehnic: *Zinaida Kondrașova*
Procesare computerizată: *Mihail Alimpiev*

Textul predicilor este luat de pe situl oficial
al Patriarhiei Moscovei a Bisericii Ortodoxe Ruse
[http: //www.patriarchia.ru](http://www.patriarchia.ru)